HİNDİSTAN ÜZERİNDE KIZIL YILDIZ

Jan MYRDAL

Kızıl Koridor'da 16 Gün

Hindistan Üzerinde Kızıl Yıldız

Jan MYRDAL

Türkçesi: Sinan JABBAN

PATİKA KİTAP

Toplumsal Mücadeleler

Patika Kitap: 06
Toplumsal Mücadeleler: 01

Hindistan Üzerinde Kızıl Yıldız

Yeryüzünün Lanetlileri Ayağa Kalkarken
İlk İzlenimler, Düşünceler ve Çıkarımlar

Jan MYRDAL

Türkçesi
Sinan JABBAN

Birinci Basım: 2013

Kapak Fotoğrafı
Jan MYRDAL

Kapak Tasarım
Aras ALADAĞ

ISBN: 978-605-63617-7-7
Sertifika no: 26829

Baskı:
Kayhan Matbaacılık San. ve Tic, Ltd. Şti.
Davutpaşa Cad. Güven San. Sitesi C Blok No 244
Topkapı İSTANBUL 0212 612 31 85
Sertifika No.: 12156

Patika Kitap
Osmanağa Mah. Serasker Cad.
Erol Apt. No:39 Kat:3 Kadıköy-İstanbul
Tel: 0216 337 75 04
e-posta: info@patikakitap.com.tr
www.patikakitap.com.tr

Hindistan Üzerinde Kızıl Yıldız

Yeryüzünün Lanetlileri Ayağa Kalkarken
İlk İzlenimler, Düşünceler ve Çıkarımlar

Jan MYRDAL

Türkçesi
Sinan JABBAN

PATİKAKİTAP

Jan Myrdal (d. 19 Temmuz 1927)
İsveçli sosyalist yazar, gazeteci ve köşe yazarıdır. ABD New Jersey'deki Upsala Üniversitesi'nden ve Çin Tianjin'deki Nankai Üniversitesi'nden fahri doktora unvanına layık görülen Myrdal, yaşamının farklı dönemlerinde ABD'de, Afganistan'da, İran'da ve Hindistan'da yaşamıştır. Yazarın roman ve araştırma–inceleme kategorilerinde çok sayıda eseri bulunmaktadır.

İÇİNDEKİLER

YAYINEVİNİN ÖNSÖZÜ 7

I
HİNDİSTAN'DAKİ İÇ SAVAŞA DAİR BİRKAÇ NOT 13

II
HİNDİSTAN'A DÖNÜŞ 43

III
DİLLENDİRİLMESİ GEREKEN KİMİ MESELELER 53

IV
İLKELERE DAİR BİRTAKIM AKTARIMLAR 61

V
DANDAKARANYA'YA YOLCULUK 71

VI
HANGİ BAĞIMSIZLIK 89

VII
ÇELİŞİK FİKİRLERE DAİR KISA BİR AÇIKLAMA 107

VIII
HANGİ TERÖR? 143

IX
HALKIN ŞİİRLERİNİ TÜRKÜYE DÖKMEK 131

X
KÜLTÜREL ÖZNELLİĞE VE
YAŞLILARA YAKLAŞIMA DAİR 145

XI
KAMPTA 157

XII
DURAĞAN DALGA 165

XIII
GEL PİSİ, PİSİ 179

XIV
GERİLLA BÖLGESİNDEN AYRILIRKEN 185

XV
OLUMSUZ İHTİMAL 189

EK METİNLER 199

EK I 201

EK II 239

EK III 249

EK IV 269

EK V 283

FOTOĞRAFLAR 305

Günümüzde, toplumsal mücadelelere yaklaşım hususunda Avrupa-merkezci bakış açısının hâkim olduğu açıktır. Düşünsel düzlemde Batı'daki türlü deneyimlere sürekli olarak atıflarda bulunulmakta, söz konusu örneklerden güncelliğini koruyanların gelişim seyri dikkatle takip edilmektedir. Buna uygun düşecek şekilde, Avrupa ve Ortadoğu'da olup bitene dair ülkemizde çok sayıda kaynak mevcuttur. Ne var ki, dünya nüfusunun yarısından çoğunu barındırmakta olan – kimilerine pek uzak – doğu ve güney Asya halklarının mücadeleleri ve bu doğrultuda edindikleri kazanımlar pek bilinmemekte, konu ile ilgili kesimler tarafından ise – en hafif ifadeyle – görmezden gelinmektedir.

Oysa bugün, yeryüzünün lanetlilerine ev sahipliği yapan Asya kıtasında şiddetli fırtınalar kopmaktadır. Özellikle dünyanın ikinci en kalabalık ülkesi olan Hindistan'da bugün ülkenin 600 idari biriminin üçte birine yayılmış olan devrimci hareket, ülkedeki yetkililerce "ülkenin iç güvenliğine en ciddi tehdit olarak nitelendirilmektedir." 1960'ların devrimci dalgasının bir ürünü olan, bugünkü adıyla Hindistan Komünist Partisi (Maoist)'in öncülüğünde gelişimini sürdüren mücadelenin gayesi ülkeyi iktisadî, siyasî, toplumsal ve kültürel açılardan tümüyle dönüşüme uğratmaktır. Bu azametli hedefe ulaşma niyetindekiler, topraklarındaki yeraltı zenginliklerini talan etme arzusuyla yanıp tutuşan ceberut ve gaddar devletin saldırılarına karşı mecburen silaha sarılan ve Hint alt-kıtasının ilk yerleşimcileri olan yoksul Adivasilerdir büyük ölçüde.

Onların gitgide şiddetlenmekte olan bu destansı savaşımını ülkemizdeki okurlara aktanyor olmaktan gurur duyuyoruz. Dahası, okurlarımıza anımsatmak isteriz ki Hindistan gibi devasa bir ülkede gerçekleşecek olası bir devrim, küresel dengeleri altüst etmeye kâdirdir.

Belirtmek gerekir ki; eserin yazarı Jan Myrdal sıradan bir kişilik değildir. Bu satırların yazıldığı esnada 85 yaşında olan İsveçli yazar, 20. yüzyılın toplumsal mücadeleler deneyimlerinin bir tanığı ve öznesidir. Pek az kişinin gitmeye cüret edeceği tehlikeli bir iç savaş bölgesine yolculuk ederek burada edindiği izlenimleri, sahip olduğu zengin birikimin ışığında kâğıda dökmesinin neticesinde elinizdeki kitap ortaya çıkmıştır. İkinci dünya savaşı yıllarından bu yana dünyanın dört bucağında daha eşitlikçi ve adaletli bir yarın sevdası ile koşturmuş bu şahsı ülkemiz coğrafyasındaki okurlarla ilk kez buluşturmuş olmak bizler için ayrı bir mutluluk sebebidir.

"Hindistan Üzerinde Kızıl Yıldız" ile birlikte Patika Toplumsal Mücadeleler serisini de başlatmış bulunuyoruz. Bu doğrultuda dünya halklarının – özellikle de Afrika ve Güney/Doğu Asya halklarının ülkemizde az bilinen – geçmiş mücadele pratiklerini ve güncel deneyimlerini okurlarımıza ulaştırmayı hedefliyoruz.

Patika Kitap

[OKURA NOT: Hindistanlı Maoistler 1967 senesinde Batı Bengal eyaletinin Naxalbari köyünde patlak veren silahlı köylü ayaklanmasını hareketlerinin doğumu olarak gördükleri için Naksalist ismiyle anılırlar. Metinde Naksalist ile Maoist ifadeleri eşanlamlı olarak okunabilir – çev.]

Dostum, meslektaşım ve yoldaşım
Hari Sharma'nın (1934–2010) anısına...

Şubat 1950'de Dunkirk'ten bindiğim vapur, sabahın erken saatlerinde Dover'a varmıştı. Göçmen bürosundaki memur, vapurun tek yolcusu olan beni şüpheli bakışlar ile süzüyordu. Tüm eşyalarını sırt çantasına sıkıştırmış genç bir adam olarak şüphe çekmiştim; ama cebimde seyahat çeklerim ve franklarım vardı.

"Ziyaretinizin maksadı nedir" diye sordu.

"Kayınvalidemle kayınpederimi göreceğim."

"İsimleri?"

"Kali ve Paula Ghosh."

Bir an duraksadı ve bana baktı.

"Bunların senin kayınların olması mümkün değil; isimleri Hintçe" dedi.

"Londra'da yaşıyorlar, isterseniz kendilerini arayabilirsiniz."

"Burada kararları ben veririm, sen değil."

Memurun bu lafını takiben beni çapraz sorguya aldılar. Ardından kıyafetlerimi çıkarttılar ve doktorun biri lastik eldivenler takarak parmaklarını makatıma soktu.

"Temiz" dedi, memura dönerek.

Ne kayınlanmı aramama müsaade edildi, ne de konsolosluğumla irtibat kurmama.

"Seni sınır dışı edeceğim" dedi memur "sen sakıncalı bir ecnebisin."

Gülümsedi ve pasaportumun 22. sayfasına dikkatle yapıştırdığı pulun üzerine bir çarpı attı, ardından imzaladı: "20 Numaralı Göçmen Bürosu. 16 Şubat 1950, Dover."

HİNDİSTAN'IN ASİLERLE MÜCADELESİ

Her beş insandan birinin isyan bayraklarının gölgesinde yaşadığı Hindistan'da, ülkenin en çetin mücadelesi, Keşmir, Irak ve Afganistan'dakinden çok daha zorlu koşullarda gelişecek gibi duruyor. Ülkenin en yoksullarına ev sahipliği yapan; ancak kaynak bakımından en zengin topraklarının bulunduğu bölge Maoist isyancılara karşı başlatılan yeni ve kitlesel operasyonlardan ötürü en azından önümüzdeki beş senelik süreç boyunca ülkenin ana çatışma sahnesine dönmeye mahkûm görünüyor.

Hindistan, 42 yıldır süregitmekte olan ayaklanmanın başını kesin bir biçimde ezmeye nihayet karar vermiş olduğunu ilan etti. Sürece katılacak insan sayısının çokluğu ve mücadelenin üzerinde yürütüleceği arazinin genişliği göz önünde bulundurulursa, bunun insanlık tarihinin en zorlu isyan bastırma harekâtı olacağını pekâlâ da söyleyebiliriz. Çatışmanın ana cephelerinden biri, Chhattisgarh eyaletinin ormanlık Bastar bölgesi. Keşmir Vadisi'nin on misli boyutundaki Bastar'ın toprakları dünyanın en kaliteli demir cevherini barındırıyor; ama bölgenin büyük bir kısmı, 20 yılı aşkın bir süredir bütünüyle isyancıların denetiminde.

Hindustan Times
4 Temmuz 2010

I

HİNDİSTAN'DAKİ İÇ SAVAŞA DAİR BİRKAÇ NOT

"Hindistan bir yoksullar ülkesidir; ama kesinlikle yoksul bir ülke değildir"
Rajani Palme Dutt. *India Today*, 1940.

Hindustan Times haklı. Hindistan'da bir iç savaş var, hem de 1967 senesinde Naksalbari Köyü'nde başlatılan silahlı ayaklanmadan bu yana süregitmekte olan bir savaş.

Bunda şaşılacak bir şey yok. Hindistan'ın gayrisafi milli hasılası her sene %8 oranı ile artadursun, Oxford Üniversitesi'nin gerçekleştirdiği bir araştırma, ülkenin 1,1 milyarlık nüfusunun %55'inin – yani 645 milyon insanın – yoksul olduğunu ortaya koyuyor. Yani, dünyanın yoksullarının üçte biri Hindistan'da yaşıyor. Dahası, süreç ilerledikçe açlar daha da aç bırakılıyorlar. Küresel Açlık Raporu'nun sıralamasında Hindistan, Sahra Altı Afrika'dan da geride. Öyle ki en yoksul 26 Afrika ülkesi 410 milyon yoksul insana ev sahipliği yaparken, Hindistan'ın sadece 8 eyaletindeki yoksulların sayısı 421 milyon.

Hindistan Hükümeti olup biten için "iç savaş" tabirine başvurmaktan imtina ediyor. Bunun yerine İngiliz komutan Sr. Frank Edward Kitson'ın Kenya'daki Mau Mau'lara, Malezya'daki isyancılara ve Kuzey İrlanda'da İrlanda Cumhuri-

yetçi Ordusu'na (IRA) karşı savaşırken edindiği deneyimler ışığında oluşturduğu bir terim olan "düşük yoğunluklu çatışma" ifadesi tercih ediliyor. Buna rağmen, 2007 senesinde Hindistan Ordusu "gayrinizami harbi" bir doktrin olarak benimsediğini alenen ilan eden ilk savaş gücü oldu. Bu bağlamda artık ülkenin kentsel ve kırsal yerleşim bölgelerinde gerçekleştirilecek kontrgerilla eylemleri belli başlı stratejiler ve yöntemler üzerine temellendiriliyor. "Gayrinizami harbin" bir doktrin olduğunu duyuran açıklamasında kara kuvvetleri komutanı General J. J. Singh, isyanla baş etmedeki kırk yıllık deneyimleri esas alan askerî uzmanların gelecekteki operasyonlar için bir çerçeve oluşturmuş olduklarını söylüyordu. Devlet, bu gayrinizami savaş için orduya, polise, *Salwa Judum* gibi terörist para-militer güçlere ve Yeşil Av Operasyonu'nda başı çeken Kobra Komando Tugayları gibi birliklere yaslanıyor.

Hint toplumunun en yoğun baskılanan kesimini, kast sisteminin en alt kademesinde bulunan dokunulmazlar – bir diğer adıyla *Dalit*'ler – teşkil etmektedir. Bunlar, Adivasi adıyla bilinen kabile toplulukları ile birlikte, Hindistan nüfusunun 4'te birini oluşturuyor. Feodal kalıntılardan, komprador-bürokrat kapitalistlerden ve yeni-yetme yerli dolar milyarderlerinden müteşekkil Hint hâkim sınıfları, bu insanları rahatlıkla harcanılabilir bir kesim olarak değerlendiriyor. Bundan elli iki sene evvel, 1958 musonlarında Hindistan'a ilk geldiğimde bu insanların maruz kaldıkları baskıyı ve kendilerine reva görülen sefaleti görmüş ve dehşete düşmüştüm.

Ne onların yaşam koşulları değişti, ne de bunun bende uyandırdığı dehşet hissiyatı.

Bununla birlikte, gerçek durumun betimlediğimden de fena olduğunu belirtmek gerekmektedir. Bir anımı aktarmayı istiyorum: 1941 baharında -henüz 14 yaşımdan gün alır-

ken– günlerden bir gün, ebeveynlerimin kitaplığında R. Palme Dutt'un *India Today* [Günümüzde Hindistan] isimli kitabına rast gelmiştim. Kendilerine kitabın kaynağını sorduğumda, bunun Londra'daki bir dostlarının hediyesi olduğunu söylemişlerdi. Dutt'un bu eseri, Hindistan hakkında okuduğum ilk ciddi kitaptı. Elime alır almaz şevkle okumaya koyulmuş, tez vakitte bitirmiştim. Aslında düşününce, R. Palme Dutt'un İngiliz sömürgesi Hindistan'a dair bundan 70 sene evvel yazdıklarının günümüz Hindistan Devleti için de geçerli olduğu çıkarımına kolaylıkla varabiliyorum:

> "Hindistan'ın güncel durumunu değerlendirirken iki gerçeğin – ve bunların arasındaki tezatlığın – göze battığını görüyoruz. İlki, Hindistan'ın zenginliğidir. Ülkenin doğal zenginlikleri ile muazzam kaynakları ve bu zenginliklerin ülke nüfusuna ve hatta daha da fazla insana sunabileceği potansiyel refahtır. İkincisi ise, Hindistan'ın, Hindistan halkının ezici çoğunluğunun yoksulluğudur. Batı'nın yaşam koşullarına alışık herhangi bir insanın hayal dahi edemeyeceği bir yoksulluktur bu.
>
> Bu iki gerçekliğin yan yana var olabilmesinin sebebi Hindistan'daki mevcut toplumsal ve siyasal düzendir."[1]

R. Palme Dutt'un emek ve komünizm mücadelesi açısından entelektüel ve politik önemi Avrupa sınırlarını aşacak boyuttadır. Yazılışının üzerinden 70 sene geçmiş olmasına rağmen *India Today* bu ülkeye dair kaleme alınmış en nitelikli kitaplardan biridir. Bunu söylerken, kaçınılmaz olarak eserin dâhilinde bulunan kimi hataları göz ardı ediyor değilim; niyetim bunların kitabın önemine gölge düşürmediğini vurgulamaktır.

---

1 Dutt, Rajani Palme, "India Today" [Günümüzde Hindistan], Victor Gollancz Ltd, Londra, 1940, sf: 39.

Naksalistler – ve dahası, günümüz Hindistan'ının öne çıkan tüm tarihçileri, yazarları ve siyasetçileri – 1857–1859 yılları arasındaki olaylardan söz ederken, elbette farklı tarihsel yorumlara sahip olmalarına karşın, "Hindistan'ın Birinci Kurtuluş Savaşı" tabirine başvururlar. R. Palme Dutt gibi bir komünistin 1857 Savaşı'nın ulusal niteliğini kavramaktaki acizliğinin sebebi ile bizimki gibi emperyalist ülkelerdeki halk hareketlerinin geçen yüzyılda yaşadığı yenilginin ve günümüz Hindistan'ındaki demokratik hareketin yaşadığı sıkıntıların sebebi aynıdır.

Sömürgeci İngilizler açısından 1857, geçmişte olduğu gibi günümüzde de , "Malum İsyan"dır. 2007 senesinde Julian Spilsbury tarafından kaleme alınan *The Indian Mutiny*[2] [Hint İsyanı] adlı kitabın arka kapak yazısı hiç de şaşırtıcı değil. Yazı şöyle başlıyor:

> "1857 senesinin yazı, binlerce Hintli askerin subayları hedef aldığı dehşet verici bir isyana tanıklık etti. Asi güçler subayları katletti, kadınlarla çocukları öldürdü ve önlerine çıkan her şeyi yakıp yıkarak Delhi'ye yürüdü."

İşte emperyalist ülkelerdeki egemenlerin resmî görüşü bu cümlelerde vücut bulmaktadır. İkinci Dünya Savaşı'nda Alman propagandası – tıpkı Birinci Dünya Savaşı'nda olduğu üzere – İngilizlerin işledikleri suçları ön plana çıkarıyordu. Ne var ki, Alman askeri gücü olan Wehrmacht'ın Üst Düzey Komutanlığı tarafından 1942 senesinde Alman silahlı kuvvetlerinin eğitim materyali olarak hazırlanan broşürde 1857 Savaşı'ndan şu şekilde söz ediliyor:

"1857 senesinde İngilizlere karşı tarihteki ilk ve – ana değin

---

2 Spilsbury, Julian. "*The Indian Mutiny*" [Hint İsyanı], Weidenfeld & Nicolson, Londra, 2007.

– tek büyük başkaldırı gerçekleşmiştir. Ama bu bir halk ayaklanması olmaktan ziyade, sömürgeci güçlerce silah altına alınan askerler ve büyük toprak sahipleri ile Babür İmparatorluğu'nun eski devlet erkânı gibi toplumun üst katmanlarının İngilizlere husumet besleyen kesimlerince tertiplenmiş bir isyandı."[3]

Gelgelelim bu, salt emperyalistlere mahsus bir bakış açısı değildi; solcular, komünistler ve benzer başka kimseler da bu görüşü paylaşıyordu. 10 Ağustos 1922'de Moskova'da gerçekleştirilen Komünist Enternasyonal (Komintern) toplantısında o zamanlar Komintern'in öne çıkan simalarından Manabendra Nath Roy, bu kurumun Hindistan hakkında kaleme aldığı ilk kitabın önsözünde şöyle yazıyordu:

"1857 Ayaklanması'na baktığımızda, bunun İngiliz tahakkümünü sonlandırmak için girişilen ilk ciddi çaba olduğunu görürüz. Yine de, bunu ulusal bir hareket olarak nitelendirmek şüphesiz ki hatalı olacaktır. Bu vaka, can çekişmekte olan feodalizmin son çırpınışlarından başka bir şey değildi kesinlikle."[4]

Bu görüş, 1940 senesinde R. Palme Dutt tarafından tekrar dillendiriliyordu:

"1857 İsyanı, esas niteliği ve önderliği itibariyle gücünü yitirmiş olan ve birtakım imtiyazlar ile haklar talep eden eskinin muhafazakâr ve feodal unsurlarının ayaklanmasıydı. Ayaklanmanın bu gerici niteliği, onu halkın geniş kesimlerinin desteğinden mahrum bırakmış ve yenilgiye mahkûm etmiştir."[5]

---

3 Vöhrenbach, F. J. . "*Indien*" [Hindistan], "*Tornisterschrift des Oberkommandos der Wehrmacht.*" [Wehrmacht Üst Komutası Tarafından Hazırlanan Cep Defteri], Defter 71, 1942.

4 Manabendra Nath Roy, "*Indien*" [Hindistan], *Verlag der Kommunistischen Internationale*, Carl Hoym Nachf, Hamburg, 1922, sf: 120.

5 R. Palme Dutt, "*India Today*" [Günümüzde Hindistan], sf: 274.

Marx ve Engels, *New York Daily Tribune* gazetesi için Hindistan ve oradaki savaş hakkında makaleler kaleme almışlardı. Bu yazılarında imparatorluğa ve sömürgeciliğe şiddetle karşı çıkıyorlardı. Marx, gerçek zulmü ve zorbalığı görmek isteyenlerin ayaklanan Hintli askerlere değil, "İngilizlerin Hindistan'daki olaylara müdahale şekline bakmaları" gerektiğini vurguluyordu.[6] Yine de "Hindistan'ın Birinci Kurtuluş Savaşı" ifadesi Marx'a ait değildi; bu, ondan yarım asır sonra tarih sahnesine çıkan ulusal bağımsızlık hareketinin bir ürünüydü ve yanılmıyorsam ilk kez 1907 senesinde – daha sonradan aşırı sağın önderi konumuna gelecek olan – 23 yaşındaki V. D. Savarkar tarafından dillendirilmişti.

İşte mesele burada biraz daha karmaşık bir hâle bürünmektedir. Çünkü Marx ve Engels'in yaşamları süresince gözlemledikleri birbirinden farklı – ve alabildiğine karmaşık – mücadele süreçlerine dair kaleme aldıkları yazılar, 1891 senesinde Alman Sosyal Demokrat Partisi'nin kongresinde Erfurt Programı'nın benimsenmesi ile birlikte, uluslararası ölçekli katı bir ideolojiye, bir Marksizm'e dönüştürülmüştür. Marx tüm yaşamı boyunca böylesi bir şeye karşı çıkmıştı, Engels de sürekli olarak tarihsel dönüşümün haricinde, bu dönüşümden bağımsız olan esnemez bir teorinin Karl Marx'ın temel fikirleri ile taban tabana zıt olduğunu söylüyordu.

Görebildiğim kadarıyla Marx ve Engels 1857'ye dair yazılarında sadece "isyan" ve "ayaklanma" terimlerine başvuruyorlar. Sadece, *Gesamtausgabe*'nin [Bütün Eserleri] 1990 tarihli basımının editör notlarında "Volksaufstand" – yani "Halk Ayaklanması" – kavramına rastlanıyor.

Ne var ki, Chartist hareketin önderlerinden Ernest Jones başından itibaren olaylara dair Marx ve Engels'ten daha sert

6 "*The Indian Revolt*" [Hint İsyanı], 4 Eylül 1857.

bir tutum takınmıştı. Şöyle yazıyordu ayrı senenin 4 Temmuzunda:

> "İnsanlık tarihinin en haksız talanlarından birini sürdürmek için sizlerin, İngiltere'nin işçilerinin, kanını ve emeğini talep edecekler. İngilizler! Hintliler bugün insanlığın en kutsal değerleri için çarpışıyorlar! Lehlerin, Macarların, İtalyanların ve İrlandalıların davası bundan daha adil, daha kutsal değildi... Dünya tarihinin en asil hareketlerinden birini bastırmak için siz İngiliz evlatlarının canını ve mallarını isteyecekler. Sevgili Yurttaşlarım, başkalarının hürriyetini yok etmek için uğraşmaktan daha iyi şeyleriniz var yapacak! O da, kendi hürriyetiniz için mücadele etmektir!"

Jenny Marx'ın Engels'e yazdığı 14 Ağustos 1857 tarihli mektubunda Ernest Jones hakkında yaptığı alaycı – ve dahası Avrupa-merkezci – yorum, Hindistan meselesine yaklaşımdaki bu ayrılığı daha açıkça gözler önüne seriyor: "... tüm Hintlileri Kossuth[7] kademesine yükseltiyor ve Hintli yurtseverlere methiyeler düzüyor."[8]

Ama Marx'ın bu konudaki tezlerini değerlendirirken onun Hindistan'a ve Hint toplumuna dair bilgilerini François Bernier (1625–1688), Montstuart Elphinstone (1779–1859) gibi araştırmacılardan ve dönemin İngiliz kaynaklarından aldığını, gazete makalelerinin çoğunu da pek az bilgi ile yazdığını göz önünde bulundurmakta fayda vardır. 15 Ağustos 1857'de Friedrich Engels'e, Delhi meselesine dair New York Daily Tribune'e yazdığı makaleler hakkında – mesele ile ilgilenen

---

7 [Lajos Kossuth (1802 – 1894): 1848–1849 yıllarında Macaristan'ın ulusal bağımsızlığını kazanmak için Avusturya'ya karşı kalkıştığı ayaklanmanın önderlerinden biri olan Macar yurtsever – çev.]

8 "*MEGA (Marx-Engels Gesamtausgabe)*" [Marx–Engels Bütün Eserler], IMES (Internationalen Marx- Engels Stiftung), 1990, Cilt III, 8. Bölüm, sf: 458.

herkesin aşina olduğu – şu sözleri içeren bir mektup yollamıştı:

> "Elbette, bunu mevcut haberlerin doğru olduğunu varsayarak yazdım. Adımı lekelemiş olma ihtimalim olabilir; ama biraz diyalektik ile işin içinden çıkabilirim sanırım. Doğal olarak, makalelerimi öyle bir şekilde yazdım ki, aksi bir durumda pekâlâ da haklı çıkabilirim."[9]

1942 "Hindistan'ı Terk Edin" Hareketi, 1946 Donanma Ayaklanması ve 1947'deki resmî bağımsızlığa değin komünist aydınların ,da, Jawaharlal Nehru gibi liberal demokratların da neden 1857'yi Hindistan'ın Birinci Kurtuluş Savaşı olarak değerlendirmedikleri böylelikle daha anlaşılır bir hâl alıyor.

Ama 1957'ye gelindiğinde "Hindistan'ın Birinci Kurtuluş Savaşı," 1857 olaylarının Hindistan'da yaygın kabul gören adı olarak tarihteki yerini çoktan almıştı. Şayet o dönemin anti-feodal halk ayaklanmalarına dair kaynaklara daha dikkatlice bakacak olursanız – *India Waits* [Hindistan Bekliyor] adlı kitabımda da dile getirdiğim üzere – doğru ifadenin tastamam bu olduğunu görebilirsiniz. Zaten Mao Zedong'un yolunu seçen komünistler için 1946-1951 yılları arasında Telangana'da verdikleri silahlı mücadele deneyimi 1857 yılına dair görüşlerini netleştirmişti.

Ne var ki, R. Palme Dutt bunu göremediği gibi, Dalit'ler ile Adivasilerin mücadelesini de bütünlüklü bir biçimde kavrayamıyordu. Dahası, Hindistan'ın çok uluslu yapısının ne anlama geldiğini anlayamıyor ve dinî ideolojilerin potansiyel gücünü küçümsüyordu. Bunun sebebi babasının Hintli, annesinin ise İsveçli olması değildi tabi. Gerçekte, son derece becerikli bir cerrah olan babası Upendra Krishna Dutt, Hint

---

9 A.g.e, sf: 140-141.

ulusal hareketinin İngiltere'yi ziyaret eden önderleri ile yakın ilişkiler içerisinde olan ilerici bir şahıstı ve dahası Cambridge'in emekçi mahallelerinde "üç-kuruşa doktorluk" yaparak yoksul halka yardımcı oluyordu. Annesi Anna Palme ise İsveç finans kapitalinin köklü ailelerinden olan Palme'lerdendi ve ileride İsveç Sosyal Demokrat Partisi'nin genel başkanı iken Başbakan seçilecek olan Olof Palme'nin halasıydı. Ama Rajani Palme Dutt İngiltere'de doğup büyümüştü ve Hindistan'a beslediği tüm sevgiye ve oraya dair tüm bilgilerine rağmen onun resmettiği Hindistan, kendince tasavvur ettiği Hindistan'dan başka bir şey değildi. İngiliz Hükümeti siyasî sebeplerden ötürü Hindistan'a girişini yasaklamıştı, dolayısıyla bu ülkenin koşullannı bir kez olsun birinci elden görebilmiş değildi.

İyisi ve kötüsüyle, komünist R. Palme Dutt – keskin sömürgecilik karşıtı ve anti-emperyalist duruşuna rağmen – Batılılaşmış sosyalist ve komünist geleneğin tipik bir üyesiydi. Nguyen Ai-Quac (Ho Şi Minh) bu geleneği 1 Temmuz 1924'te, Komünist Enternasyonal'in Beşinci Uluslararası Kongresi'nde sertçe eleştirmişti.

80 yıl evvelinden kalma bu konuşmayı alıntılamak önemlidir; çünkü bu konuşma, Moskova güdümlü resmî partilerin emperyalist ülkelerde ve sömürge ülkelerde daha sonraki süreçte yaşadıkları başarısızlığı anlama hususunda bize ışık tutuyor:

> "O hâlde, Fransız ve İngiliz komünist partilerinin sömürgelere dair gerçekten ilerici bir siyasa üretemedikleri ve sömürge ülkelerin halkları ile sağlam ilişkiler oluşturmadıkları müddetçe bunların parti programlarının – Leninizm'e karşıt oluşlarından ötürü – etkisiz olacağını söyleyerek abartı yapmış olmayız.
>
> Lenin'e göre Batı Avrupa'daki devrimin galibiyeti, bu devrimin köleleştirilmiş sömürgelerdeki anti-emperyalist kurtuluş ha-

reketleri ve ulusal mesele ile olan ilişkilerine bağlıydı. Ona göre bu saydığım iki unsur proleter devrimin ve proletarya diktatörlüğünün ortak sorunları başlığı altına düşüyordu.

Sömürgeci ülkelerdeki burjuva sınıfı, köleleştirdiği bunca insanı boyunduruğu altında tutmak için elinden geleni ardına koymuş mudur? Elbette hayır! Bunlar, devletin idarî aygıtlarına sırt vererek yoğun bir propaganda yürütmüşlerdir. Kendi ülkelerinin halklarının akıl ve yüreklerini baştan çıkarma maksadıyla nutuklar atmış, filmler çekmiş, gazeteler yayımlamış, sergiler tertiplemişlerdir. Akla gelen bin bir yöntemle onlara sömürgeciliğin bakış açısını aşılamışlardır. Ülkelerinin halklarına, kendilerini sömürge ülkelerde bekleyen rahat, onurlu ve müreffeh yaşamı resmetme hususunda bir hayli başarılı oldukları açıktır.

Gelelim Büyük Britanya'daki, Hollanda'daki, Belçika'daki komünist partilerimize... Onlar, ülkelerinin burjuva sınıflarının sömürgeci istilalarına karşı ne yapmışlardır? Lenin'in, kendi ülkelerinin işçi sınıfına adilane bir enternasyonalizm taşımaları ve sömürgelerdeki emekçi kitleler ile yakın ilişkiler kurmaları gerektiğini savunan politik programını benimsedikleri günden bu yana ne yaptı bunlar? Sözünü ettiğim partilerin bu alandaki çalışmaları beş para etmezdir. Kendi adıma konuşacak olursam; ben bir Fransız kolonisinde doğdum ve Fransa Komünist Partisi'nin bir üyesiyim. Üzülerek söylüyorum ama partim sömürgeler için neredeyse hiçbir şey yapmamıştır."

İkinci Dünya Savaşı sonrasında hem Batı, hem de Doğu Avrupa'da yaşamış biri olarak bizzat aşina olduğum bu "Batılı" komünist gelenek, R. Palme Dutt'un Moskova'daki merkeze – bu merkez çoktan çürümeye başladığında dahi – beslediği daimî ve sarsılmaz sadakate güç veren kaynaktı. Hintli komünistler Komintern tarafından dar bir grupçuk olan Büyük Britanya Komünist Partisi'nin denetimine sokuldukları zaman Dutt'un bunu olumlu bir gelişme olarak değerlendirişinin

sebebini de bu bağlamda daha kolayca kavrayabiliriz.

Bu çok da tuhaf değil. Karl Marx, 9 Nisan 1870'te Siegfried Meyer ile August Vogt'a İrlanda'daki ulusal sorun hakkında yazdığı mektupta Friedrich Schiller'den şunu alıntılıyordu: "*Dünya tarihi, Dünyanın yargılandığı mahkemedir.*" Onun sözleri, Avrupa ve ABD'deki "göçmenlerin" güncel sorunlarına, yeni-sömürgeci dönemdeki emperyalist politikalara ve "solun" bir kez olsun kesintiye uğramamış beceriksizliğine ışık tutmaktadır:

> "Günümüzde, İngiltere'deki sınaî ve ticarî merkezlerin tümünde işçi sınıfı, birbirine düşman iki kampa bölünmüştür... Basın, nutuk kürsüsü, mizah dergisi – özetle hâkim sınıfların elindeki tüm araçlar – bu sunî antagonizmayı diri tutmak için yoğun bir biçimde faaliyet yürütüyor. İngiliz işçi sınıfının, örgütlülük seviyesine rağmen son derece atıl oluşunun arkasında da bu antagonizma bulunuyor. Kapitalistler sınıfının gücünü sürdürebilmesinin sırrı budur işte ve bu sınıf da bütünüyle bilincindedir bu vaziyetin.
>
> Ama bu durumun barındırdığı sıkıntılar bununla da bitmiyor ve okyanus ötesine uçuyor... Farklı ülkelerin işçileri arasında samimi ve ciddi bir işbirliği ihtimali imkânsız kılınıyor. Her iki ülkenin hükümetlerine – buna gereksinim duyduklan anda –kendi ülkelerinin işçilerine baskı uygulamak ya da onları birbirine kırdırmak suretiyle toplumsal çatışmayı geri plana atma olanağını tanıyor."

Ama hakikat, daima iki taraflıdır. İngiltere'de eğitim gören ve daha sonra Afrika'daki ulusal bağımsızlık hareketlerinin önderleri hâline gelen Siyahî öğrencileri ele alalım mesela... R. Palme Dutt'un *Labour Weekly* [Haftalık Emek] gazetesindeki köşe yazıları, onların gördüğü ilk politik eğitimdi ve kendi ülkelerindeki mücadeleleri başarıya ulaştırıp da bakanlık konutlarına çekildiklerinde dahi bu metinleri ellerinden

düşürmediler. Kuşkusuz, R. Palme Dutt – her ne kadar günümüzün ana-akım basın araçları bunu asla dillendirmeseler dahi – 20. Yüzyılın ideolojik önderlerinden biriydi. Dutt'un birikimini gözler önüne seren az evvelki bu örnek, 1940 tarihli kitabının Hindistan'ı anlamak isteyenler açısından hâlen temel bir rehber olduğunu iddia edenlerin savını kuvvetlendirmektedir.

Evet, belki bugün Hindistan kâğıt üzerinde bağımsız bir ülkedir; ama üst-orta sınıftan düşük yaşamsal koşullara sahip olan kimseler hâlâ R. Palme Dutt'un deyişiyle "Batı'nın yaşam koşullarına alışık herhangi bir insanın hayal dahi edemeyeceği bir yoksulluk" içerisindedir ve zenginler de tıpkı eskiden olduğu üzere servetlerine servet katmaktadır. En zengin 36 Hint milyarderinin malvarlığı Hindistan'ın gayrisafi yurtiçi hasılasının üçte biri kadar. Sözünü ettiğimiz sınıf tiksindirici derecede zengindir ve davranışları tarih boyunca var olmuş diğer hâkim sınıflardan zerre kadar fark barındırmamaktadır. Örneğin, mazlumlar ve açlar haklarını talep ettiklerinde bu sınıfın mensuplarının asabı oldukça bozulmaktadır. Halk bunların resmî kolluk kuvvetlerinin ve çetelerinin saldırılarına, yağmalarına, talanlarına ve tecavüzlerine karşı kendisini korumaya başladığında da bunlar – tıpkı İsveç, ABD ve Birleşik Krallık'taki sınıf kardeşleri gibi – parlamentolarında ve basın-yayım organlarında korku dolu sözler sarf etmeye başlarlar.

Gerçekte, Hindistan toprakları hiçbir zaman şiddetten arî olmamıştır; bu ister yönetenlerin şiddeti olsun ister de yönetilenlerin. Yönetenlere karşı bir hareket olarak barışçıl yöntemlere sarılanlar oldukça hacimli bir eser külliyatını var etmişlerdir; fakat İngilizleri ülkeyi – kısmen – terk etmeye mecbur bırakan, kesinlikle bu barışçıl mücadele olmamıştır. Ezilen kitleler dün olduğu gibi bugün de dur durak bilmeksizin mücadele etmektedirler. Güney Asya tarihinin sansürsüz

bir anlatısına vakıf olan herkes bu gerçeğin bilincindedir. Ne var ki, Hindistan'ın imparatorluk çağından günümüze kadarki tarihi, hâkim ideoloji güdümünde öylesi derin bir sansüre tâbi tutulmuştur ki siyasî amaçlarla yazılmamış çocuk kitapları bile bu sansürden nasibini almıştır. Örneğin Jules Verne'in *Esrarlı Ada* adlı kitabının İngilizce baskısı zamanında toplatılmıştı. Dahası, Verne'in Kaptan Nemo ve 1857 hakkındaki metinleri de o dönemin yetkilileri tarafından zararlı olarak görülmüş ve Britanya emperyalizminin çıkarları uyanınca yeniden yazılmıştı.

İngilizlerin 1947'de Hindistan'daki resmî yönetimlerinden feragat etmek durumunda kalışlarının üç temel sebebi vardı. Öncelikle, Britanya İmparatorluğu ekonomik olarak iflas etmişti. Dahası, savaş sırasında İngilizlere yönelik "Hindistan'ı Terk Edin" hareketi öylesine kuvvetlenmişti ki medyanın sansürü artık işlemez hâle gelmişti. Son olarak da Kızıl Kale'deki Hindistan Ulusal Ordusu subaylarının davası ve Bombay'daki donanma birliklerinin isyanı İngilizlere kendi silahlı kuvvetlerine dahi güvenemeyeceklerini göstermişti. Böylesi bir durumla karşı karşıya kalan İngilizler Hindistan'dan çekildiler. Çekildiler çekilmesine; ama halk hareketlerini bastırma aracını – yani eski devlet mekanizmasını – arkalarında bıraktılar.

Gandhi tarihsel açıdan önemli bir şahsiyettir. Pek çok yönüyle siyasî bir deha olduğu bile söylenebilir (Tuz Yürüyüşü'nü[10] bir düşünün); ama "barışçıl mücadele" hâkim sı-

[10] [Mohandas Karamchand Gandhi'nin önderliğinde 12 Mart 1930 tarihinde başlatılan yürüyüş. Ahmedabad kentinden yola çıkan Gandhi'nin İngilizler'in tuzdan aldıkları vergiyi protesto etme amacıyla başlattığı yürüyüşe verilen isim. On binlerce insanın katılımı ile 24 gün süren ve 390 km kat edilen yürüyüş Hindistan'ın İngiltere'den bağımsızlık mücadelesinin dönüm noktalarından biri kabul edilir – çev.]

nıfların uzun süreli ve aşırı şiddetine karşı Güney Asya halklarının yürüttükleri bu belirleyici halk hareketleri açısından ciddi bir öneme hiçbir zaman sahip olmamıştır.

Hindistan'da toplumun en alt kademesindeki %25'lik kesimin yaşam koşullarını iyileştirmeye dönük proje ve politikalara 50 yılı aşkın bir süredir tanıklık etmekte olan biri olarak bunların omzu kalabalıkların içi boş nutuklarından ibaret olmadığını söyleyebilirim. Bu konuya ciddi anlamda idealist bir tutumla yaklaşanlar da var çünkü. Yine de, söz konusu kişilerin idealizmi ahlâkî açıdan her ne kadar takdire şayansa bile toplumsal açıdan tümüyle etkisizdir. Gerçekte tanıklık ettiğim şey, bu proje ve politikaların ürettiği yolsuzluk ortamının en fazla bürokratlara, devlet kurumlarına ya da sivil toplum kuruluşlarına bağlı "yardım çalışanlarına" ve ülke içinde ve dışında ikâmet eden bir avuç haysiyetsiz kalemşora yanyor oluşudur.

Anımsıyorum, 1960 senesinde Uluslararası İşbirliği İttifakı'ndan dostum Bertil Mathsson ile kendisinin Sundar Nagar'daki evinde oturuyorduk ki kapı apansızın açıldı ve adamın biri içeri girdi; Doğu Pakistan'dan buraya atanmış İsveçli bir yardım görevlisiydi. Bize dönüp şöyle sordu:

"Senede yüz bin kron (o zamanlar için yüklü bir meblağdı bu) kaldırıyorum. Siz ne işle uğraşıyorsunuz beyler?"

Elbette bu parayı yolsuzluktan kazanıyordu. Sessizce bakakaldık kendisine; çünkü o tür işlerin adamı değildik. Hindistan'daki yabancıların tamamı böyle işlerle uğraşmıyordu tabi; ama uluslararası yardım programları yapısal olarak bütünüyle yolsuzluğa bulanmış olduğundan, onun gibi çok sayıda insanla tanıştım. 1959'da Delhi'deki savunma kolonisinde yaşıyordum ve Gun Kessle'nin Asya hakkındaki eğitsel fotoğrafları ve benim aynı konulu metinlerim ile ilgilenen Californialı bir yayımcı evimize ziyarete gelmişti. Oradan bizi

bir komşusunun evindeki bir partiye davet etti. Söz konusu komşuyu bize şöyle anlatmıştı:

> "Amerika'dan gelen maddi yardımları mahalli para birimine çeviriyor. Adam resmen para içinde yüzüyor. Kırsaldaki geleneksel Hint çömleklerini IBM'in delikli kart sistemi aracılığıyla kategorize etme projeme finansör oldu. Böylelikle birkaç senelik geçim kaynağım garanti altına alınmış oluyor tabi. Para akıtan musluğunu açması için kendisine bir proje önermeniz yeterli!"

Ben ve eşim Gun Kessle partiye gittik, kaliteli viski içtik ve Delhi'deki uluslararası yardım işlerinin farklı projelerinde çalışan çok sayıda insan gördük; ama ev sahibinden para istememeye özen gösterdik.

Hindistan'daki bu uluslararası yardım cemiyeti tıpkı Britanya İmparatorluğu'ndaki gibi büyük şehirlerde yoğunlaşmıştı. Ne var ki, bu şehirlerin sınırlarının dışında dün olduğu gibi bugün de farklı bir Hindistan gerçekliği de mevcut. İngilizler buraya *mofussil*[11] diyorlardı.

Mofussil'de sürekli olarak irili ufaklı isyanlar patlak veriyordu; ezilenler bir an olsun direnmeyi bırakmış değillerdi. 1857'deki – "İlk Kurtuluş Savaşı" adı ile de anılan – büyük ayaklanma haricinde bu isyanlar resmî tarihin sayfalarından tamamıyla silinmişlerdir. Ama tarihe aşağıdan, halkın bakış açısından yaklaşacak olursanız İngiliz boyunduruğu altındaki Hindistan'ın tarihinin bir halk ayaklanmaları tarihinden başka bir şey olmadığını kolaylıkla görebilirsiniz.

Sözünü ettiğim bu ayaklanmalarda halk yerli veya yabancı

---

[11] [Mofussil: Urducadaki Mufassil (bölünmüş) kelimesinden gelmektedir ve tarihte Doğu Hindistan Ticaret Şirketi'nin denetimindeki Kalküta, Bombay ve Madras şehirlerinin dışındaki bölgeler için kullanılmıştır– çev.]

egemenlere karşı geleneksel yöntemlerle mücadele ediyor, ok ve yaya, kamalara, zaman zaman bombalara ve silahlara sarılarak geleneksel hedeflerine ulaşmak için uğraşıyordu. Ne ki, tarihten günümüze şehir merkezlerindeki toplumsal hak mücadeleleri ile *mofussil*'deki mücadeleler arasında bir çatlak olagelmiştir.

Bu çatlak, günümüzün Hindistan toplumundaki ikiliği açıklamaktadır. Dahası, bu çatlak tam da bu ikilik tarafından açıklanabilmektedir. Bir yanda nükleer silahlar, uydular, en modern sınaî teşekküller bulunurken öte yanda tefeciye borcunu ödeyemeyen yüzbinlerce köylünün intihara sürüklendiği bir yoksulluk batağı vardır.

Hindistan dünyanın en kalabalık okur-yazar olmayan insan kitlesine ev sahipliği yapmaktadır; ama aynı zamanda dünyanın en nitelikli bilim insanları ve en iyi üniversiteleri de bu ülkede bulunmaktadır. Kişisel deneyimlerimden yola çıkarak bir örnek verecek olursam; Delhi'deki kitapçıların Stockholm'dekilerden çok daha nitelikli olduğunu gönül rahatlığıyla söyleyebilirim. Bu kitapçıları bu şekilde değerlendiriyor oluşumun yegâne sebebi raflarında yer alan önemli kitaplar değil elbette, Hintçe ya da ülkedeki diğer dillerde basılan kitapların haricinde, Hindistan aynı zamanda İngilizce kitaplar için de dünya üzerindeki üçüncü en büyük pazardır. Dahası Mumbai veya Kolkata'da tarih, mühendislik, edebiyat, fizik, siyaset, toplumbilimi gibi her türden alandaki son derece derin tartışmalara katılma fırsatını bulabilirsiniz. Üstelik buradaki tartışma İskandinavya ya da Kuzey Avrupa'nın herhangi bir yerinde girebileceğiniz tartışmadan çok daha kaliteli olacaktır.

Bu durumun kimi siyasî sonuçları vardır. Hint orta sınıfı şeklinde nitelendirilen kesimin (ki, bu hiyerarşik çizelgenin ortasında yer almamaktadır) siyasal tartışma ve eylem ortamı

bundan 150 yıl evvelinin sömürgeci Büyük Britanya'sındaki kadar hürdür. Günümüz Hindistan'ında yaşayan bir toplumbilimci, eğer içinde bulunduğu toplumu mahkûm etmek için kaynak arıyorsa, tek yapması gereken herhangi bir kütüphaneye gitmek ve resmî devlet kayıtlarına bakmak olacaktır; tıpkı Marx'ın zamanında İngiliz Müzesi'nin "Mavi Kitaplar"ından istifade ettiği gibi...

Bildiğim kadarıyla Hindistan dışında hiçbir yerde elinize devlet belgelerini alıp şunları okumanız mümkün değildir:

> "[Kamusal Tarım İlişkileri ve Tamamlanmamış Toprak Reformları Komitesi, Kırsal Kalkınma Bakanlığı, Hindistan Hükümeti. Cilt 1 (Taslak), Mart 2009]
>
> Sonuç: Kolomb'dan Bu Yana Yerli Topraklarına Yönelik En Büyük İlhak Projesi
>
> Chhattisgarh eyaletinin güneyinde bulunan Bastar, Dantewara ve Bijapur bölgelerinde iç savaşı andıran bir durum söz konusudur. Taraflardan biri Hindistan Komünist Partisi (Maoist)'in – eski adıyla Halk Savaşı Grubu –silahlandırmış olduğu yerli kadınlarla erkeklerdir, diğeri ise devlet tarafından oluşturulan ve teşvik edilen *Salwa Judum*'un güdümündeki yerli savaşçılar ve onları destekleyen merkezî polis kuvvetleridir. Bu açık savaş – şayet planlandığı gibi gelişirse – tarihteki en büyük toprak ilhakı ile neticelenecektir. Senaryoyu yazanlar Tata Çelik ve Essar Çelik tekelleridir. Niyetleri Hindistan topraklarındaki en zengin demir kaynaklarına ev sahipliği yapan 7 kadar köyün bulunduğu bölgenin denetimlerine geçirilmesidir."

Günümüzde Balkanlarda, Güney Avrupa ülkelerinde, Fransa'da, Almanya'da – ve yakın zamana değin Latin Amerika'nın tamamında – Hindistan'daki "orta sınıf" aydınların girdikleri tartışmaların benzerlerine girmeye kalkışacak kişiler

hapse düşmeyi göze almak durumundadırlar. Günümüz Hindistan'ındaki aydınların çoğu bu "Hindistan istisnasının" bilincinde değildir.

ABD'de anayasanın birinci ek maddesi hâlâ nispî bir saygı görmektedir; ama yasal güvencelerin eksik olduğu ya da bulunmadığı Avrupa'da Hint aydınlarınkini andıran bir tarza sahip kimseler "resmî tartışmalara" katılamayacak ve toplumsal, entelektüel ve akademik bir tecride maruz bırakılacaklardır.

Hindistan'da, bu "orta-sınıf" aydınları dilediklerince konuşup yazıp çizebilirler; ta ki savcının, istihbarat görevlisinin ya da polisin biri görünmez sınırın aşıldığına kanaat edene dek. O noktadan sonra uzun yıllar hapis yatabilir, dayak yiyebilir, işkence görebilir ya da her polisin bildiği "karşılaşma" işlemine kurban gidebilirler. "Karşılaşma" Hintçeye en azından *chapati*[12] kadar yerleşmiştir ve 1930'ların İtalya'sında ve günümüzün narko-devletlerinde görev yapan tüm polis memurlarının ziyadesiyle aşina olduğu bir kavramdır. "Zararlı unsuru" alır, şikâyetçi olabilecek tanıkların bulunmadığı bir yere götürüp öldürür, ardından cesedini bir yol kenarına bırakırsınız; "karşılaşma" böyle bir şeydir işte (Nazi Almanya'sında bunun yerine "kaçarken vuruldu" ifadesi tercih ediliyordu)!

Bir örneğe mi ihtiyacınız var? Keşmir'e bir bakın hele! Hindistan Devleti'ne göre Keşmir Hindistan'ın ayrılamaz unsurlarından biridir. Yine de bildiğim kadarıyla ne dünya üzerindeki herhangi bir hükümet ne de Birleşmiş Milletler bu görüşe alenen destek çıkacaktır. Bunlar, diplomatik gerekçelerden ötürü lafı dolandırma eğilimindelerdir; ancak prensipte hepsi Birleşmiş Milletler Keşmir Komisyonu'nun 5 Ocak

[12] [Chapati: Hindistan'a özgü bir pide türü-çev.]

1949 tarihli kararlarının eldeki yegâne mantıklı çözüm olduğunu kabul edeceklerdir:

> "1. Keşmir'in Hindistan'a mı, yoksa Pakistan'a mı katılacağı meselesi hür ve bağımsız bir halk oylaması şeklindeki demokratik usul uyarınca belirlenecektir."

O zamanlar belli bir siyasal bilince sahip olmuş olanlarımız bugün diplomatlarla siyasetçilerin unutmayı tercih ettikleri şeyi oldukça net bir biçimde hatırlıyor; yani askerî zor ile ufacık Junagadh'ı ve koca Hyderabad'ı sınırlarına katan Hindistan hükümetinin diplomatik kurnazlık ile Keşmir'in kendi sınırlarına katılışını nasıl tertiplediğini. Hindistan hükümetinin temsilcileri BM'ye açıkça yalan söylemişlerdi; Keşmirlilerin herhangi bir koşulda "hür ve bağımsız bir halk oylaması şeklindeki demokratik yöntem aracılığıyla" kaderlerini belirlemelerine katiyen izin vermeyeceklerdi. Çünkü – tıpkı Pakistan hükümeti gibi – böylesi bir oylamanın – aynı Nepal'de olduğu üzere – Keşmir'in bağımsızlığı ile neticeleneceğine inanıyorlardı. Hindistan Devleti'nin askerî gücüne rağmen Keşmirlilerin senelerdir gerçekleştirmekte olduklan eylemler, bu halkın 5 Ocak kararlannın uygulamaya konmasını arzuladığını açıkça gösteriyor. Hindistan hükümeti ise söz konusu kararların pratiğe geçirilmesine kesinlikle karşı olduğu için 60 yıldır Keşmir Vadisi kana bulanıyor.

Eğer tanındık bir Hintli aydınsanız bu sözünü ettiklerimi – biraz daha ölçülü bir dil ile – yazıya dökebilirsiniz. Daha az tanınmışsanız tutuklanır ya da öldürülürsünüz. Bir yabancı olarak bunları ben söylesem, muhtemelen en fazla vizemi iptal etmekle yetinirler.

Tabi hükümet dilediğinde tanınmış aydınlan bile "isyana tahrikten" yargılayabilir. 1961 tarihli Ceza Kanunu'nun 2. paragrafı uyarınca "sınırların bölgesel bütünlüğünü sorgulamak," isyana tahrik ile eşanlamlıdır ve yakın zamanda geçi-

rilen yasaya göre bu, Hindistan vatandaşı olmayanlan da bağlamaktadır.

Hindistan Devleti'nin ilginç Dickensvarî niteliğini şu ikilikte de görmemiz mümkündür: Bir yandan adalet uzun süren hukukî savaşımlardan ötürü ağır aksak tesis edilirken, öte yandan devlet açık ve acımasız bir sınıfsal şiddete başvurmak için pençelerini çıkardığında hiçbir yasal engel tanımamaktadır.

Alışıldık vakalardan birini örnek verecek olayım. 28 Ekim 2010 tarihinde *Times of India* gazetesinde şöyle bir haber vardı:

> "Emekli polis komiseri 40 yıl sonra Naksal[13] cinayetinden hüküm giydi.
>
> Perşembe günü Kochi'deki bir özel yetkili mahkeme polis başmüfettişi K. Lakshmana'yı 40 yıl önce Naksalist lider A. Verghese'yi bir 'karşılaşmada' öldürdüğü için müebbet hapse mahkûm etti. /.../ O dönem görevli polis memuru Nair, Verghese'nin Tirunelly'deki sığınağından gözaltına alındıktan sonra Lakshmana'nın zanlıdan sorumlu polis memurlarını bir sıraya dizdiğini anlatıyor.
>
> Nair'in anlattığına göre Lakshmana görevli memurlardan – elleri kelepçeli ve gözleri bağlı olan – Verghese'yi vurmaya gönüllü olanların ellerini kaldırmalarını söyledi.
>
> Nair elini kaldırmayı reddettiğinde, iddialara göre Lakshmana çok sayıda polis memurunun da çatışmalar ve kazalar yüzünden yaşamını yitirdiğini dile getirdi. Söylediğine göre kısa sürede tehlikenin farkına varan Nair, görevi kabul etti ve Verghese'yi öldürmek için seçildi."

Görüldüğü üzere basın 40 yıl boyunca süren bir hukuk

---

[13] [Naksal, Naksalistler için daha ziyade ana akım medyanın kullandığı bir tabirdir. Anlam bakımından Naksalistten bir farkı yoktur – çev.]

ve basın mücadelesinin sonrasında Naksalist bir önderi katletmekten hüküm giyen katil bir polis şefinin haberini de aktarabiliyor.

Yine aynı medya büyük bir soğukkanlılıkla 2 Haziran tarihinde Andhra Pradesh Özel Polis Birlikleri'ne bağlı kişilerin Hindistan Komünist Partisi (Maoist) sözcüsü Azad'ı – eldeki kanıtlara göre– Adilabad ormanlarında infaz ettiklerine ve cinayete çatışma süsü verildiğine dair haber de yapabiliyor. Söylenenlere göre Azad, parti ile içişleri bakanı Chidambaram arasında sürmekte olan – ve idealist ve saygın bir insan haklan aktivisti olarak 2004'te alternatif Nobel Ödülü olarak bilinen "Örnek Yaşam" ödülüne layık görülen Swami Agnivesh'in arabuluculuk yaptığı – karşılıklı ateşkes müzakerelerine dair parti önderliğinin yapacağı toplantıya katılmak için Adilabad'dan geçecekti. Polis bunu öğrenmişti ve onu yakalamayı da böyle başarmışlardı.

Siyasal gerçekliğin bu ikili doğası Hindistan'daki siyasî hareketlere bir yandan kitlesel bir güç kazandırmış, bir yandan da onları iğdiş etmiştir.

1960'ların sonlarında Charu Mazumdar o zamanın gevşek ve ekseriyetle üst kastlardan kişilerin önderliğindeki komünist hareketinden bir kopuş için gerekli teorik zemini (bugün bunlar "Sekiz Tarihsel Belge" adıyla bilinmektedir) var ederek siyasal bilinç kuşanmış yeni ve silahlı bir hareketi başlatmıştı. 43 sene evvelinin Naksalbari ayaklanması gerçekten de – Pekin'deki *Halkın Günlüğü*'nün 5 Haziran 1967'deki sayısının manşetindeki ifade ile– "Hindistan Üzerinde Bahar Tufanı" idi. Çin'in bu hususlaki resmî görüşü değişeli çok oluyor tabi ama o günden bu yana Hindistan'ın ezilenleri sadece savaşmakla kalmıyor; bilinçle savaşıyorlar, politik bir biçimde savaşıyorlar. Bu, gerçekten de Hindistan'daki sınıflar mücadelesi açısından nitel bir ileri sıçrayışı temsil etmektedir.

1980 senesinde Mumbai'de iken o dönemin Naksalist önderlerinden Chandrapulla Reddy ile buluşup Charu Mazumdar'ın mirasını tartışmıştım. Sonrasında o beni Andhra Pradesh eyaletine göndermişti. Partisinin silahlı birlikleri, morallerine diyecek bir şeyim yoksa bile, o bölgede zayıftı ve hareketi de –tıpkı diğer Naksalist fraksiyonlar gibi– Hindistan ölçeğinde merkezî bir önderlikten yoksun, çok sayıda gruba bölünmüş bir toplumsal hareketin bir parçasından başka bir şey değildi.

Bu sözünü ettiğimden otuz yıl sonra, ben ve eski dostum, Delhi Halkın Demokratik Haklar Birliği üyesi ve Mumbai'deki *Economical and Political Weekly* dergisi yazarı Gautam Navlakha, Hindistan Komünist Partisi (Maoist)'in Genel Sekreteri, Siyasî Bürosu ve üst düzey komutanları ile tartışmak için Dandakaranya'ya davet edildik.

Şu anki durum 1980'dekinden oldukça farklı; Naksalistler bölük pörçük grupçuklardan oluşmuyor. Parti artık Hindistan ölçeğinde örgütlü ve kökleri Hindistan'ın kadim tarihine uzanan devrimci ve demokratik bir devlet aygıtı olarak *Janathana Sarkar* –yani halk iktidarı– gerilla bölgelerinde adım adım hâkim sınıfların devlet aygıtının yerini alıyor. Örgütün silahlı kanadı olan Halk Kurtuluş Gerilla Ordusu da devletin kolluk kuvvetlerine ciddi kayıplar yaşatacak kadar kuvvetli.

O zamandan beri çok şey oldu, çok şey değişti. Charu Mazumdar zindanda öldü – aralarında bazı devlet yetkililerinin de bulunduğu kimilerine göre işkence ile katledildi – ama onun sözlerinin ve pratiğinin önemi etkisini hâlâ koruyor. Parti genel sekreterinin bizimle yakın zamanda yaptığı röportajda söylediği gibi:

> "Değerli kurucularımız ve öğretmenlerimiz Charu Mazumdar ile Kanhai Chatterji uzun bir süre boyunca Hindistan Komünist Partisi'nin ve Hindistan Komünist Partisi (Marksist)'in reviz–

yonizmine ve modern revizyonizmine karşı dur durak bilmez bir ideolojik ve siyasî mücadele yürüttüler.

Bu mücadele sayesinde revizyonist partilerde bir çatlak yaratılarak Hindistan komünist hareketinde yeni bir çığır açılmış oldu. Charu Mazumdar'ın ve diğer samimi Maoistlerin tüm düzlemlerde verdikleri bu destansı mücadele sayesinde Naksalbari'deki silahlı köylü ayaklanması gerçekten de bir bahar tufanı gibi koptu ülke üzerinde ve yepyeni bir tarih sahnesine aralandı perde. O noktadan sonra o yiğit iki öncümüz Naksalbari'nin kızıl bayrağını kuşanarak Yeni Demokratik Devrime önderlik görevini üstlendiler."

Genel olarak bakıldığında Charu Mazumdar gerçekten de "öncüdür;" ama onun da kendi döneminde birtakım hatalar yapmış olduğu gerçeği göz ardı edilmemelidir. Karl Marx'ın da Hindistan üzerine kaleme aldığı makalelerinde kimi hatalı görüşler vardı; köylerdeki toplumsal yapının atıl ve değişmez olduğu iddiası gibi. Ne var ki, Hindistan Komünist Partisi (Maoist) onların hatalarını eleştirerek daha doğru fikirleri benimsedi; çünkü onlar Naksalist ve Charu Mazumdar'ı gerçek bir Maoist olarak, partilerinin kurucu önderi olarak değerlendiriyorlar.

Yine de, artık aşılmış olan bu teorik ve pratik hatalar Naksalist hareket üzerine yazılanlarda hâlâ yer bulduğundan, bunları burada da ele almanın önemli olduğunu düşünüyorum. Üç genel hatadan söz edebiliriz:

1) "Başkan Mao bizim de başkanımızdır" gibi ifadeler hatalıydı ve harekete zarar verdi. Yabancı bir önder başka bir ülkede bulunan bir partinin önderi olamaz. Başkan Mao uluslararası hareketin içerisinde zaman zaman baş gösteren bu tarz eğilimler ile daima mücadele etmiştir.

2) "Eskiden, Yoldaş Charu Mazumdar döneminde, kitle örgütlerini küçümseyen bir siyasal hatta sahiptik. Daha sonra

bu meseleyi tekrar değerlendirip, yoğun bir özeleştiri sürecinden geçtikten sonra ilk yıllarda bu meseleye yaklaşırken kimi hatalarımızın olmuş olduğunu kabul ettik ve ilerleyebilmek için hareketi yeniden inşa ettik. Özeleştiri Raporu 1974 senesinde kaleme alınmıştı ve Ağustos 1977'ye varıldığında partideki unsurlar bu rapora ikna olmuşlardı. Partinin 1980'deki Andhra Pradesh Eyalet Konferansı'nda da bu yeni hat bir kez daha kabul gördü. Eylül 1980, yeni bir pratiğin doğuşuna şahitlik etmiştir" (Genel Sekreter ile yaptığımız röportajdan).

3) Aralık 1969'dan itibaren Charu Mazumdar devrimi başlatmak için hızlı bir yol olduğuna inandığı yöntemin teorisini – ve pratiğini – geliştirmeye koyuldu. Buna göre gizlilik koşulları altında faaliyet yürüten kimi silahlı gruplar sınıf düşmanlarını fiziksel olarak ortadan kaldıracaklardı. Ölümlerden korkan diğer sınıf düşmanları da can kaygısı ile başka köylere kaçtıklarında kurtarılmış bölge kendiliğinden oluşmuş olacaktı. Siyasal bir teori ve pratik olarak bunu 19. yüzyılda Rusya, İtalya ve İspanya gibi diğer yoksul tarım toplumlarındaki anarşistlerin hattı ile karşılaştırdığımız zaman biraz daha rahat anlaşılabilir.

Mesela Rusya'da Narodnikler – daha sonra aldıkları isim ile *Narodnya Volya* [Halkın İradesi] – mücadelelerini ilerletmek için terör yöntemlerine başvuruyorlardı. Lenin'in ağabeyi Aleksandr Ulyanov hareketin önderlerindendi ve Çar III. Alexander'e suikast teşebbüsünden 20 Mayıs 1887'de – henüz 21 yaşındayken – asılarak idam edilmişti. İlk kez ölümünden sonra, 22 Ocak 1925 tarihli Pravda gazetesinde yayımlanan "1905 Devrimi Üzerine" başlıklı metninde *Narodnya Volya* grubu için şöyle diyordu Lenin:

> " [Onlar] inanılmaz bir fedakârlık sergiledikleri gibi, terörist mücadele yöntemlerinin yiğitliği ile de tüm dünyaya ilham

oldular. Onların ödedikleri bedeller elbette ki boşa değildi. Doğrudan ya da dolaylı olarak Rus halkının daha sonraki devrimci eğitimine katkıda bulunmuşlardır. Ne var ki, bir halk devrimini yaratma hedefine ulaşamazlardı ve ulaşamadılar da."

İlk etapta nispi başarılar elde eden bu "infaz hattı" uzun vadede ciddi yenilgilere yol açtı ve parti içinde ve dışında bu hatta eleştiriler yükseltilmeye başlandı (Çin Komünist Partisi önderleri, Charu Mazumdar'ın "düşmanın kanıyla elini yıkamaya hazır olmayan kendisine devrimci diyemez" sözünü işittikleri vakit dehşete düşmüşlerdi). Hindistan Komünist Partisi (Maoist) uzun süreli bir tartışma ve özeleştiri sürecinin sonrasında – Charu Mazumdar'ın önemli devrimci rolünü kesinlikle göz ardı etmeksizin – bu hattın "birleşik cephe" ve "uzun süreli savaş" teorisi ve pratiği ile uyuşmadığına karar kılmıştır.

Dünyanın ezilenlerinin insanca bir yaşam için kalkıştıkları bu savaşa dair kişisel gözlemlerimi aktararak dünya üzerindeki okuyucuların– son 70 yıllık deneyimlerimizin ışığında– dikkatlerini bu mücadeleye çekmek benim açımdan son derece önemli bir meseledir.

Ama unutmayalım ki ülke onların ülkesi, savaş da onların savaşı; iyi niyetli yabancı dostlarının tavsiyelerine ihtiyaçları yok. Kültür Devrimi'nin en çalkantılı yıllarında, dostum Rewi Alley'in[14] bana Pekin'de söylediğini aklımdan bir an olsun çıkarmamaya hep gayret etmişimdir: "Unutma, burası onların ülkesi!"

---

[14] [Rewi Alley (1897–1987): Yeni Zelandalı yazar, eğitimci ve toplum reformcusu. Alley 1927 senesinde Çin'e gitmiş, 1930'larda Çin Komünist Partisi'ne üye olmuş ve Japon işgaline ve milliyetçilere karşı mücadeleye katılmıştır. 1987'de Pekin'de yaşamını yitirmiştir–çev.]

Hindistan'ın ezilenlerinin kendilerini ezenlere karşı başkaldırmaları 2010'da, tarihin her evresinde olmuş olduğu kadar, meşrudur. Ama bir yazar olarak benim görevim bu mücadeleyi anlatmak ve Hindistan'ın dışındaki – ve hatta belki içindeki – okuyucuların insanların neden ve nasıl mücadele ettiklerini daha iyi kavramalarını sağlamaktır. Hindistan'dakilere neyi nasıl yapacaklarını söylemek ise vazifelerimden değildir.

Bu satırları yazarken *The Times of India* gazetesinin 12 Nisan 2010 tarihli sayısı duruyor masamın üzerinde. Sayfalarından anlaşılan o ki, başka okuyucularım da var; daha resmî okuyucular hem de:

"Maoistler Dantewada'dikene benzer saldırılar gerçekleştirecekleri yönündeki tehditlerini savurmayı sürdürürken Emniyet Müdürlüğü, Merkezî Polis İhtiyat Kuvvetlerini tetikte olması için uyardı. Aynı zamanda Maoist şef Ganapathi'nin – nam-ı diğer Mupalla Laxman Rao – yakın zamanda 'yeni savaş taktiklerine başvurma' hakkında söyledikleri de inceleniyor. Naksal'ların uyarılarını takiben güvenlik alarmı Cumartesi ve Pazar günleri yinelendi.

Birliklerin 6 Nisan'da 76 güvenlik görevlisinin öldürülmesinden beri azami düzeyde tetikte olmalarına rağmen Emniyet Müdürlüğü savaş bölgelerindeki komutanları aşırı solcuların uyarılarının laftan ibaret olmayabileceği yönünde tekrar uyardı.

Ganapathi'nin yakın zamanda İsveçli gazeteci-yazar Jan Myrdal'a verdiği röportajdan hareket eden Merkezî Polis İhtiyat Kuvvetleri stratejisyenleri Maoist liderin – Naksalistlerin mevzi kazanmak için ne tür hamlelerde bulundukları gibi - kritik meselelere dair nadir görüş bildirimlerinin bu örneğinden istifade etmeye uğraşıyorlar.

Üst düzey bir görevli 'Tehditlerinin bir karşılığının olup olmadığı kesinleşene dek oturup beklemek gibi bir lüksümüz

yok. Neticede bu tür tehditler – son röportajında da bir kez daha gördüğümüz üzere – Ganapathi'nin çizgisi ile uyum içinde' diyor.

Güvenlik güçleri Ganapathi'nin Myrdal'a aktardığı 'polisleri üslerimizden kovarken hiddetli bir arı sürüsü gibi hareket ediyoruz' sözünün de ne anlama geldiğini araştırıyor.

Ocak ayında Doğu Ghat dağlarının bilinmeyen bir bölgesinde gerçekleştirilen 22 sayfalık röportaja atıfta bulunan yetkili şöyle bitiriyor sözlerini: 'Onlarla mücadele edeceksek, onları tanımak durumundayız'."

Şimdi Hindistan'ın mevcut egemenlerinin "kılıcı yok yere taşımadıklarını" (İncil, Romalılar 13.4) açıkça görebiliyorum. 6 Mayıs 2010 Perşembe günü İçişleri Bakanı P. Chidambaram "aydınları" tehdit etmeyi kendisine vazife edinmişti. Gautam Navlakha, Arundhati Roy ve benim gibi Dandakaranya'ya giderek oradaki durumu aktaranlara uyarısı şöyleydi:

"Hükümet, vatandaşları Hindistan Komünist Partisi (Maoist)'in propaganda kampanyasına karşı dikkatli olmaya çağırdı.

Kimi Maoist önderler, birtakım kamu-dışı kuruluşları ve bazı aydınlar vasıtasıyla ideolojilerini yaygınlaştırmaya, bu kimseleri Hindistan Komünist Partisi (Maoist)'i destekleyecek adımlar atmaya ikna etmeye uğraşıyorlar. Bu durum hükümetin dikkatinden kaçmış değil. Hükümet yetkilileri 1967 tarihli Kanunsuz Faaliyetleri Engelleme Yasası'nın 39. maddesi uyarınca bir terör örgütünün faaliyetlerini ilerletme amacıyla bu terör örgütünü destekleyenlerin 10 yıla varan bir hapis cezasına ve/veya belirli bir para cezasına çarptırılacaklarını vatandaşlara hatırlatıyor. Halk, Hindistan Komünist Partisi (Maoist)'in propaganda çalışmalarına karşı tetikte olma ve buna kanmama yönünde uyarılıyor.

Bu uyarının amacı, Hindistan Komünist Partisi (Maoist)'in – çatısı altındaki tüm kurum ve kuruluşlarla birlikte– Hindistan

devletini silahla alaşağı etme amacını güden ve Hindistan'ın parlamenter demokratik sisteminde kati surette yeri olmayan bir terör örgütü olduğunu halka kesin bir biçimde kavratmaktır. Hindistan Komünist Partisi (Maoist) kalkınma projelerinin ülkenin azgelişmiş bölgelerine ulaşmasına mani olmak için aralarında kabile halklarının da bulunduğu masum sivilleri öldürmeye; yol, su kanalı, okul, belediye binası gibi altyapı unsurlarını yok etmeye devam ediyor."

Okurların büyük çoğunluğu, Hindistan Komünist Partisi (Maoist)'in faaliyetlerinin devletin betimlediği gibi olmadığını muhtemelen biliyordur. Ne var ki, Hindistan'ın dışında – ve hatta belki içinde– yaşayan okurlarının hükümetin atıfta bulunduğu bu "39. maddenin" ne denli tuhaf bir şey olduğunu bildiklerinden şüpheliyim. Bu sebepten sözü geçen maddenin tamamını aktarmayı görevim biliyorum. Sahiden, açık faşizm koşullarının bulunduğu ülkelerde bile Hindistan Devleti'nin bu yasası kadar muğlak yasalara başvurulmuyor!

"Madde 39. Terör Örgütüne Destek:

(1) Terör örgütünü destekleyecek fiil ve davranışlara kalkışan şahıslar hakkında 10 yıla varan hapis cezaları ve/veya adlî para cezaları tayin edilecektir. Aşağıdaki fiil ve davranışlar bu madde hükümlerine göre cezalandırılır:

(a) Terör örgütünün faaliyetlerini ilerletme maksadıyla terör örgütüne maddi veya manevi destek çağrısında bulunmak.

(b) Terör örgütünün faaliyetlerini ilerletme maksadıyla: (i) terör örgütünü destekleyen, ya da (ii) terör örgütünün faaliyetlerini ilerletmeye dönük, ya da (iii) terör örgütüne üye olduğunu ilan eden veya bu örgütle ilişkilendirilen bir şahsın söz alacağı; bir gösteri veya eylemi örgütlemek, idare etmek ya da buna katkıda bulunmak.

(c) Terör örgütünün faaliyetlerini ilerletme gayesiyle terör örgütüne veya onun faaliyetlerine desteği teşvik eden gösteri ve

eylemlerde söz almak."

Varsın Hindistan'ın egemenleri diledikleri yasaları geçirsinler parlamentolarından. Ben şu an elinizde bulunan *Hindistan Üzerinde Kızıl Yıldız*'ı kaleme alıyorum. Çünkü bu, benim için ciddi bir yükümlülüktür artık.

Bakalım Hindistan İçişleri Bakanı P. Chidambaram ne diyecek buna... Her halükârda, kendisine bir nüsha göndereceğim!

***

Hindistan Üzerinde Kızıl Yıldız başlığının nereden geldiğini merak edenler olacaktır kuşkusuz...

Başlığın ilham kaynağı elbette Edgar Snow ve onun *Çin Üzerinde Kızıl Yıldız* isimli çalışmasıdır. İlk-gençlik çağlarımda bu kitabı okumuş ve yazarın ayak izlerini takip ederek 1962 senesinde Yan'an'a gitmiştim. Yine de Snow'un 1936'da *Çin Üzerinde Kızıl Yıldız*'ı yazarken Kuzey Şanksi'de 4 ay kaldığını; benimse 2010'da bu kitabı yazarken Dandakaranya'da sadece 16 gün kalabilmiş olduğumu hatırlatmamda fayda olduğunu düşünüyorum.

Öte yandan, Edgar Snow'un *Çin Üzerinde Kızıl Yıldız*'ı kaleme aldığı 1936 senesi ile Tianmanen Meydanı'nda Çin Halk Cumhuriyeti'nin sarı yıldızlı kızıl bayrağının göndere çekildiği 1 Ekim 1949 tarihi arasında sadece 13 yıllık bir halk savaşı sürecinin olduğunu anımsatmayı da görevim bilirim.

II

HİNDİSTAN'A DÖNÜŞ

Eşimi yitirdikten sonra 2009 sonbaharında tekrar evlenmiştim ve Mozambik'in başkenti Maputo'da ülkenin 1975'teki bağımsızlığından ve 1977–1992 seneleri arasında sahne olduğu iç savaştan bu yana tanıklık etmekte olduğu çetrefilli gelişmeler üzerine çalışıyordum.

Ne var ki, Hindistan aklımdan çıkmıyordu bir türlü. Bu yüzden Siddharth Srivastavi'nin *Asia Times*'da 29 Eylül 2009 tarihinde yayımlanan makalesinin bir çıktısını almış ve onu itinayla okumuştum. Şöyle diyordu:

"Hindistan hükümeti ülkenin ciddi bir kısmını kasıp kavuran, yüz milyonlarca insanın hayatını etkileyen 40 yıllık Naksalist (komünist) ayaklanmaya karşı şimdiye kadarki en büyük ve en örgütlü saldırının hazırlıklarını yapıyor.

Bu kapsamda bölgeye sürülecek federal ve para-militer kuvvetlerin sayısı 100.000'i aşıyor. Öyle ki, ülkenin şiddetli çatışmalar yaşanan Keşmir bölgesinde görev yapan birliklerin bile kimileri bu ayaklanmayı bastırmakla görevlendirilecek.

Hindistan, kendi savunma kuvvetleri ile girişeceği bu operasyonda solcu asilerin kökünü kazıyabilmek için ABD'li güvenlik görevlilerine danışmaktan da geri durmuyor."

Yılbaşı arifesinde İsveç'e dönmüş, eşim Andrea Gaytán ile birlikte geleneksel bir aile yemeği hazırlıyordum ki Hindistan Komünist Partisi (Maoist)'ten bir mesaj geçti elime. On iki gün içerisinde Doğu Ghat Dağları'nda yer alan Bastar'ın Dandakaranya ormanlarında HKP(Maoist)'in genel sekreteri ve parti ile ordunun önder kadroları ile buluşmam bekleniyordu.

Durumu Andrea ile tartıştıktan sonra Türk Hava Yolları'ndan Yeni Delhi için bir bilet ayırttım. Biletin parasını İsveç Devleti'nin, Hindistan'da August Strindberg üzerine vermem beklenen ders için ayırmış olduğu edebiyat fonu sayesinde karşıladım (ki daha sonra gerçekten Delhi Üniversitesi'nde Strindberg ve İsveç edebiyatı üzerine ders verdim).

Daveti 2009'un son gününde almış olmam beni zerre şaşırtmamıştı. Neticede devletin Naksalistlere karşı yürütmekte olduğu savaşın şiddetini gitgide arttırmakta olduğundan haberdardım.

Hindistan'ı ilk ziyaret ettiğim tarihten bu yana elli iki sene geçti. İlk gittiğimde orada birkaç sene yaşamıştım ve o günden beri Hindistan'ı sıklıkla ziyaret ediyor, ülkenin antik sanatlarına ve güncel siyasî gelişmelerine dair makaleler yazıyorum.

Otuz yıl önce Gun Kessle ve kızım Eva Myrdal ile Andhra Pradesh eyaletinin "sakıncalı" bölgelerine giderek oradaki Maoistlerin silahlı birlikleri hakkında yazılar kaleme almıştım. O zamanlar böylesi bir işe girişen "Batılı" yazarların sayısı oldukça azdı. Bu ziyaretimden sonra Hindistan hakkında 1958'de yazmaya başladığım kitabı da nihayet bitirmeyi başarmıştım.

India Waits [Hindistan Bekliyor] başlıklı kitabımın Hindistan'daki ilk baskısı (*Sangam Books*, 1984) 387. sayfada yer alan şu sözler ile sonlanıyordu:

> "Doğu Ghat Dağları'ndaki kamptan dönüş yolunda Godavari Nehri'nin kıyısında istirahat ederken orta yaşlı bir adam yanımıza geliyor. Koya kabilesine mensup bir bambu çiftçisi olduğunu anlıyorum. Sırım gibi bedenini yalnızca belindeki peştamal örtüyor. Kaslı kollarını kaldırarak:
>
> 'Lal salaam!' diye haykırıyor. 'Devrimci selamlar! Yeryüzü bizimdir!'"

Bu kitap Hindistan'da İngilizce ve çeşitli dillerde olmak üzere pek çok kez basıldı. Hindistan Komünist Partisi (Maoist)'in beni Dandakaranya'ya çağırmasının ardındaki sebep de bu kitabın yazarı oluşumdu. Partinin önder kadroları belli ki *Hindistan Bekliyor*'u okumuşlardı.

Otuz sene evvel yazmış olduklarım ve o zaman benimsemiş olduğum duruş bu davetin şahsıma yöneltilmesinin sebebiydi. Ben de bu daveti alır almaz Hindistan'a dönüp Hindistan Komünist Partisi (Maoist)'in genel sekreteri Ganapathi'nin ve partinin öteki önderlerinin diyeceklerini bir an evvel işitmem gerektiğine adım gibi emindim.

Kabul, taraflıyım. Hepimiz öyleyiz; neticede tarafsız gözlemci olarak nitelendirilebilecek bir toplumsal hayvan yoktur. Ben uzun vadede halkların (1930'ların New York'unda büyürken sıkça duyduğum üzere "sıradan adamın") mücadelesinin tarihi biçimlendirdiğine ve belirlediğine sonuna kadar inanıyorum. Ne var ki, bu vadenin oldukça uzun olabileceğini de düşünüyorum. Sonuçta ben müneccim değilim ve parıltısının derinliklerine baktığımda bana geleceği gösteren kristal bir kürem yok. Nihaî cevabı ancak benden çok sonra yaşayan okuyucularım bilebilir. Ben bilemem.

Seksen dört yaşındayım. Dandakaranya ormanında bir sabah vakti uyku tulumuma kıvrılmış vaziyette göğü seyrederken bundan bir otuz yıl sonra çoktan göçüp gitmiş olacağım gerçeğinin bilincine vardım. Bir on seneye hayatta ve faal olacağımın dahi herhangi bir garantisi yok ve şu anki mücadelenin sonucunu asla öğrenemeyeceğim.

Şu son seksen yılın halk mücadelelerine, umutlarına ve dehşet dolu anlarına geri dönüp baktığım zaman, o eski destandaki gulyabaninin sözünü anımsıyorum: "Yedi meşe ormanının yeşerip ölüşüne tanıklık ettim; ancak henüz kesin bir hükme varabilmiş değilim."

Taraflı dünya görüşüm, düşüncelerim ve inançlarım bütünüyle ütopik bir gelecek beklentisi içerisinde olmam için yeterli değil. Karşı-ütopya edebî bir araç değil, ciddiyetini hâlâ koruyan bir ihtimaldir. Sonuçta kıta Avrupası köylü savaşlarından Fransız Devrimi'nin zaferine dek üç yüz sene boyunca baskıya ve serfliğin ağırlaşan şartlarına sahne oldu.

Unutulmamalı ki Hindistan'ın seçkinlerinin ülke halkına karşı yürütmekte oldukları savaş ne dün başladı, ne geçen sene, ne de bağımsızlıktan sonra... Bu savaşın son yıllarda keskinleşiyor olmasının sebebi halkın kendisini git gide daha fazla savunmaya başlamasıdır.

Hindistan halkı, zenginin yoksula karşı vermekte olduğu bu uzun erimli savaşta hiçbir zaman pasif kurban rolüne bürünmemiştir. İngilizler gelmeden önce de, İngilizler varken de direniyorlardı ve direnmeye devam ediyorlar.

Ama Charu Mazumdar ve yoldaşlarının Naksalbari'de başlattıkları silahlı mücadeleden bu yana geçen kırk üç senede mücadelenin mahiyeti değişti. Çünkü artık silahlı bir halk hareketi var ve dur durak bilmeksizin gelişiyor. Otuz yıl evvel görüştüğüm silahlı birlikler ciddi şekilde güçlenmiş durumda. Onlar artık Halk Kurtuluş Gerilla Ordusu adıyla biliniyorlar

ve alternatif bir yönetim mekanizması olan *Janathana Sarkar*, Dandakaranya ormanlarında yer ediniyor. Buna rağmen, kat edilmesi gereken yol oldukça uzun ve Hindistan Komünist Partisi (Maoist) vermekte olduğu uzun süreli halk savaşının ne zaman zafere ulaşacağını belirtmediği gibi bunun önümüzdeki on yıllarda gerçekleşip gerçekleşmeyeceği konusunda da suskun.

5 Mart 2010'da, "Hindistan'daki Aşırı Sol Faaliyetler" üzerine gerçekleştirilen bir seminerde içişleri bakanı Gopal K. Pillai'nin Maoistlerin 2050 ya da 2060 senesine kadar zafere ulaşmayı planladıklarını söylemişti. Naksalist önderlerin geleceği bu kadar kesin tarihler üzerinden tartıştıklarını hiç sanmıyorum. Şüphesiz, öylesi pek Marksist ya da Maoist bir yaklaşım olmazdı!

2010 senesinde Doğu Ghat Dağları'ndaki gerilla bölgesinde bulunan tek "yabancı" ben değildim, eski dostum Gautam Navlakha da benimle birlikteydi. Kış ilkbahara dönerken de Arundhati Roy Dandakaranya'ya uğrayacaktı.

Bizi oraya davet edenler, Hindistan hükümetinin deyişi ile devletin azılı düşmanlarıydı; yani "Maoist asiler."

Hindistan hükümeti "Kızıl Koridor" diye adlandırdığı savaş bölgelerini dışarıya kapattığı, buradan gelen haberlere sansür uyguladığı ve "Hindistan'daki kızıl tehdide" dair pervasız yalanlar yaydığı için Hindistan Komünist Partisi (Maoist) açısından yerli ve yabancı gözlemcilerin Dandakaranya'ya davet edilmesi önemini koruyan bir mesele olagelmiştir.

Anlayacağınız, Dandakaranya'da olup bitene dair ulaşabileceğiniz yegâne kitap benimki değildir; bölgede olup bitene dair en az üç metin daha yayımlandı. Tek fark, öteki metinlerin Hindistanlı yazarlar tarafından kaleme alınmış olması: Satnam, Arundhati Roy ve Gautam Navlakha tarafından.

Satnam 2001 senesinde Bastar'daki gerillalar ve Adivasiler ile uzun zaman geçirmiş Punjablı bir yazar ve aktivist. Ormanlarda yaşanan dönüşüme dair sürükleyici eseri "*Jangalnama: Inside The Maoist Guerrilla Zone*" [Jangalnama: Maoist Gerilla Bölgesinde] Vishav Bharti'nin çevirisiyle 2010 senesinde *Penguin India* tarafından basıldı.

Arundhati Roy'un son derece etkileyici anlatısı "*Walking With Comrades*" [Yoldaşlarla Omuz Omuza Yürümek] ise yine Penguin India tarafından 2011'de yayımlandı. Burada, Roy'un son derece yetenekli bir yazar olduğunu belirtmeden geçemeyeceğim; üslubu pek çok yönüyle İsveçli Sara Lidman'ı anımsatıyor. Mumbai'deki Political and Economic Weekly'de çalışan Delhi Halkın Demokratik Haklar Birliği üyesi Gautam Navlakha ise Dandakaranya'da benimle birlikteydi ve "*Days in the Heartland of Rebellion*" [Ayaklanmanın Bağrında Geçen Günler] adlı metni 1 Nisan 2010'da *Sanhati* adlı internet sitesinde çıktı (2012'de *Penguin India* tarafından basılması bekleniyor).

Bu noktada, sahip olduğum perspektifin Satnam'ın, Gautam Navlakha'nın ve Arundhati Roy'unkinden farklı olduğunu belirtmeyi yükümlülüğüm sayarım. Onlardan bir kuşak daha ihtiyarım ve dahası, belli bir devrimci, anti-emperyalist ve "üç dünyacı" gelenekten geliyorum. Bu gelenek için Fransız Devrimi, 1871 Paris Komünü ve 1917 Ekim Devrimi kadar, 1912'de başlayan Meksika Devrimi ve elbette Çin Devrimi belirleyici öneme sahiptir.

2000 senesinde Andhra Pradesh'te ve 2010'da Dandakaranya'da tanıştığım Naksalistler ile köylülerin, Fransızların deyişi ile "*menu peuple*" – yani "küçük insanlar" – tarafından ileriye taşınan eskinin bu büyük devrimlerindeki seleflerinden çok bir farkı yok benim gözümde.

Şimdi, sene 2010 ve seksenini devirmiş biri olarak geçti-

ğimiz on yılların tanıklık etmiş olduğu tarihsel başarıların ve ağır yenilgilerin bende ciddi entelektüel ve siyasal izler bırakmış olduğunu söylemek durumundayım.

1945'te muazzam bir kitleselliğe sahip olan Fransız Komünist Partisi'nin "Fransa'nın çıkarlarına" cephe alabilen net bir anti-emperyalist tutum sergileyemediği için (1945'teki Birinci Hindiçini Savaşı, 1945 Cezayir Kıyımı, 1947 Madagaskar Ayaklanması ve Cezayir Bağımsızlık Mücadelesi'ndeki tavrı buna örnektir) eriyip gidişine tanıklık ettim. Öyle ki, Küresel Demokratik Gençlik Federasyonu'nun Budapeşte'deki genel merkezinde aynı masayı paylaştığımız Fransız bir yoldaşım ile 1955 senesinde Paris'te buluştuğumuzda kendisine solcu aydınlar Cezayir'in bağımsızlığını açıktan savunurken partisinin niçin sessiz kaldığını sorduğumda şöyle demişti: "Fransız işçi sınıfı için Cezayir Fransa'ya bağlı üç vilayet olmanın ötesinde bir anlam taşımamaktadır."

İlk gençlik çağıma damgasını vuran Meksika Devrimi'nden ve Lazaro Cárdenas'ın Meksika'sından geriye yetmiş yıllık duvar resimleri kaldı. Rusya'nın Ekim Devrimi'ni ve Lenin'in öğretilerini resmî olarak reddedişinin üzerinden ise yirmi seneden uzun bir zaman geçti. Mevcut Rus hükümeti, 1901 senesinde Rus Ortodoks kilisesi tarafından aforoz edilen Tolstoy'un 100. ölüm yıldönümünü anma hususunda dahi çekimser bir tavır sergiliyor bugün. Öyle görünüyor ki Meksika'da, tıpkı Rusya'ya ve Doğu Avrupa'da II. Savaş sonrası kurulan halk demokrasilerinde olduğu üzere, devrime ve toplumsal dönüşüme duyulan özlemin yerini –en hafif tabirle – modern kleptokrasi şeklinde adlandırılabilecek bir sistem almış.

Çin'de Mao Zedong'un "iki çizgi mücadelesi" adını verdiği süreç, devrimci hattın yenilgisiyle sonuçlandı. Böylelikle, mücadelenin galibi olan "kapitalist yolcular" onun 1949'dan bu

yana izlediği politikaların ürünü olan iktisadî ve toplumsal kazanımlann üzerine diledikleri toplumsal yapıyı inşa ederek Çin'i zengin ile yoksul arasında korkunç siyasal ve iktisadî eşitsizliklerin bulunduğu küresel bir ekonomik güç hâline getirdiler.

Ne var ki, bu devrimlerin dünyayı değiştirmiş olduğu kesinlikle yadsınamaz. Fransız Devrimi sonrasındaki 1814 "restorasyonu" bile aristokrasinin bir sınıf olarak yenildiğinin kanıtından ve Fransa'da 1789–1805 arasında egemenliği ele geçiren yeni sınıfın yasal zemininin kuruluşundan başka bir şey değildi. Geriye dönüp şu son iki yüz yıla baktığım zaman, her şeye rağmen, Galileo'nun sözünü tekrar etmekten başka bir şey yapamıyorum: "Ama dünya dönmeye devam ediyor!"

Daha da önemlisi, Hindistan hakkında yazdıklarımı okurken, orada yıllar geçirmiş olmama rağmen Hintli olmadığımı, Hindistan'ın etnik gruplarından birinin mensubu olmadığımı göz önünde bulundurmak gerekiyor. Bundan elli sene önce – tıpkı "soldaki" diğer herkes gibi – etnik ve ulusal kökenin bütünüyle önemsiz olduğuna inanıyordum. Şimdi, maalesef durumun bu olmadığını biliyorum.

Ziyaretim esnasında Gautam Navlakha ile birlikte Hindistan Komünist Partisi (Maoist)'in Genel Sekreteri Ganapathi, Siyasî Büro üyesi Sonu ve partinin Güneybatı Bölge Sorumlusu iken tutuklanan ve hapisten yakın zamanda çıkmış olan Murali ile uzun bir sohbete girme fırsatımız olmuştu.

Gerilla bölgesinden çıkarken bize bu sohbetimizin yazıya dökülmüş hâli verilmişti. Şöyle sonlanıyordu metin:

> "Parti önderliğinin tamamı, Halk Kurtuluş Gerilla Ordusu'ndaki bütün yoldaşlar ve halkımız yoldaş Jan Myrdal'a

uzun ömür ve sıhhat dileklerini can-ı gönülden iletmekte, Jan Myrdal ve Gautam Navlakha yoldaşları en iyi dilekleri ile uğurlamaktadırlar. Yoldaşlarımız, sunduğunuz işbirliğinden ötürü sizlere minnetlerini sunmaktadırlar ve görevinizi başarıyla yerine getireceğinizi tüm samimiyetleri ümit etmektedirler."

Bu alıntıyı aktarmayı gerekli görmemin sebebi "tarafsız bir gözlemci" olduğum yönünde hatalı bir izlenimin oluşmasını engellemeyi arzu ediyor oluşumdur. Daha önce de belirttiğim üzere, "tarafsız gözlemci" diye bir şey yoktur. Marx'ı ve Lenin'i – ve elbette ki Edgar Snow'u – okuduğum ve 1943 senesinde anti-faşist gençlik saflarında – o zamanın tabiriyle –örgütlendiğim tarihten bu güne geçen altmış sekiz sene boyunca "yoldaş" sıfatını gururla taşıdım. Her ne kadar Sovyetler Birliği'ni önder belleyen komünist partilerin bundan elli yıl evvel başlayan çürüme sürecinin farkına vardığımdan bu yana örgütsüz bir komünistsem dahi, meselenin özü budur ve bunu açıkça ifade etmeyi yükümlülüğüm bilirim.

Bu kitabı yazış sürecimde, Dandakaranya'dan ayrılırken bana verilen metinlerin bir kısmından istifade ettim. Ama okuyucularının parti temsilcilerince hareketin tarihine dair aktarılan resmî görüşü de, benim yorumlarım olmaksızın, okumalarının önemli olduğunu düşünüyorum. www.redstaroverindia.se adresindeki "*documents*" başlığına bakarak bunu yapabilirler. Buradan, o zamanın merkez komite sözcüsü Azad'ın parti genel sekreterinin müzakerelere dair fikirlerini aktardığı metne ve genel sekreterin yeni demokratik halk iktidarına dair görüşlerini barındıran metne de ulaşmak mümkündür.[15]

---

[15] [Bahsi geçen belgelerin Türkçeleştirilmiş hâli, elinizdeki kitabın "Ek Metinler" başlığı altında yer almaktadır – çev.]

Neticede, benim "izlenimlerim" ile resmî belgeler arasındaki farkları kavramak da son derece önemlidir bence!

***

Dandakaranya'da kapabileceğiniz envai çeşit hastalık arasında en yaygın rastlananı sıtmadır. Bastar'daki gerilla bölgesinden ayrılırken bana Andhra Pradesh eyaletindeki *Dalit* kadınlarının durumunu anlatan Akhila yoldaştan oldukça düşünceli bir mektup almıştım. "Buraların sıtması tehlikelidir. Lütfen en az üç ay boyunca gerekli ilaçları kullan" diyordu.

Haklı çıktı. Gautam Navlakha hastalandı ve gerekli tedaviyi vaktinde görmeseydi iyileşmesi mümkün olmayacaktı. Eve döndüğümde ben de rahatsızlandım. Skinnskatteberg'deki doktorlar beni vuranın sıtma olmadığını söylüyorlardı; fakat ne olduğunu onlar da tam tahlil edememişlerdi. Ormandan ayrıldığım, Delhi ile Mumbai'de geçirdiğim ilk hafta boyunca herhangi bir şeyim yoktu. Herhâlde ormanda bir şeyden enfeksiyon kapmış olacağım ki İsveç'e dönmemle hastalanmam bir oldu. Oldukça rahatsızdım ve kanamalarım oluyordu. Neredeyse üç ay boyunca çalışamadım ve sonrasında da üzerime çöken yorgunluk hâlâ varlığını koruyor.

III

DİLLENDİRİLMESİ GEREKEN KİMİ MESELELER

Hindistan hükümeti, Hindistan Komünist Partisi (Maoist)'in ülke çapında son derece sağlam bir teşkilatlanması olduğunu iddia ederken son derece haklı. Maoist örgütlenme ülkenin büyük kentlerine bile uzanmış vaziyette! İstanbul'dan kalkan uçağım Delhi'ye vardığında hava hâlâ karanlıktı. Buna rağmen, yüzünü evvelden görmediğim genç bir faaliyetçi beni havaalanında karşılayarak bir taksiye bindirdi ve oradan güvenli bir yere geçmeme yardımcı oldu.

Bunun gerekli olduğunu düşünmüyordum. Sonuçta Hindistan Devleti'nin gözünde ziyaretimin tuhaf bir yanı yoktu; üniversitede Strindberg'e ve İsveç edebiyatına dair ders verme maksadıyla orada bulunuyordum. Yine de, genç yoldaşım bana artık "yeraltında" olduğumu ve dolayısıyla da artık benim güvenliğimden sorumlu olduğunu aktardı.

Beni götürdüğü güvenli yer 19. Yüzyılın sonlarında inşa edilmiş eski bir konukeviydi. Cizvitlerin kuzey Hindistan'ın cehennemî mayıs sıcağında dahi çalışabilmeleri ve konakla-

yabilmeleri için inşa edilmiş olduğu her hâlinden belliydi. Odalar geniş, tavanlarsa yüksekti. Gelgelelim, benim Hindistan'a vardığım tarihte muson öncesi sıcaklarına henüz aylar vardı ve hava çok soğuktu. Adeta donuyordum. 1950'lerin sonunda ve 60'ların başında Savunma Kolonisi' ndeki ufak dairemde pek çok kış atlatmış biri olarak Delhi kışının soğuk olabildiğinin pekâlâ da bilincindeydim; ama bu kez hazırlıksız yakalanmıştım. Çünkü Delhi'deki modern bir otelde kalacağım, ardından da güneydeki Dandakaranya ormanlarına yolculuk edeceğim düşüncesiyle hazırlamıştım bavulumu.

Geniş Cizvit odası soğuk ve nemliydi. Tüm kıyafetlerimi üzerime geçirip uykuya dalmaya çalıştıysam da tir tir titriyordum. Bana eşlik eden genç militan ise sırtına yağmurluğunu geçirip karyolasına uzanmış, usulca uyukluyordu. Ona bakınca yetmiş sene evvelki gençliğimi anımsadım. Biz de gençlik hareketindeyken kendimizi beklenen zorluklara karşı çelikleştirmeye gayret ederdik. Ne var ki, artık genç bir adam değildim ve dişlerim takırdıyordu. Bunun sesini duyan genç yoldaş endişeyle uyanıverdi.

Tam o an, Doğu Ghat Dağları'na yapacağım yolculuğa beni hazırlamak için gerekli kitapları bir bohçaya doldurmuş olan yetkili parti temsilcisi odaya girdi. İkisi de yüzlerini endişeyle bana çevirdiler. Bir süre sonra genç yoldaşın pazara gidip ihtiyara kalın içlikler, yün bir kazak ve ufak bir elektrikli soba almasına karar verdiler kendi aralarında.

Günün ilerleyen saatlerinde konukevinin yemekhanesine indim. Oradaki yaşlı rahiplerden biri yanıma yaklaşarak kibarca benim de bir rahip olmadığımı sordu. Gerçeği gizlemeye lüzum yoktu; olmadığımı kendisine belirttim. Zira burânın bir Cizvit konukevi olduğunun pekâlâ da bilincindeydim. Bu, yoldaşların burayı neden güvenli gördüklerini açıklar nitelikteydi. Başka yerlerde olduğu üzere Hindistan'daki Ciz-

vitler de kurtuluş teolojisinden ciddi şekilde etkilenmişlerdir. Bu yüzden onları en geniş anlamıyla "Hindistan Demokratik Cephesi" olarak adlandırabileceğimiz kampa yerleştirmemiz pekâlâ da mümkündür.

Daha sonra bu dondurucu Cizvit konukevinin bana tahsis edilmiş olan odasında partinin tedarik edebildiği en kalın içlikleri kuşanarak yeni gelen elektrikli sobanın yanına uzandım ve parti tarafından bana Naksalistlerin mevcut politikalarıyla faaliyetlerini daha iyi kavrayabilmem için ulaştırılan kitapları, dergileri ve yasadışı metinleri okumaya koyuldum.

Yemekhanede tanıştığım ihtiyar papaz geldi tekrar aklıma ve 1967 senesinde Küba'da iken, Küba Sinematografi Sanatları Enstitüsü (KSSE) ile birlikte İsveç televizyonuna uluslararası yardım adı altında yürütülen dolandırıcılık kampanyasına dair çekmekte olduğumuz filmi anımsadım. O film üzerine çalışırken uyunamayacak kadar sıcak gecelerde daktilomun başına geçer ve "*Confessions of a Disloyal European*" [Sadakatsiz Bir Avrupalının İtirafları] (Pantheon Books, New York, 1968) adlı kitabım üzerine çalışırdım.

KSSE'dek dostlarımla Papa VI. Paul'un "*Populorum Progressio*" [Halkların Kalkınması] başlıklı genelgesini uzun uzadıya tartışmıştık. Şöyle bir pasaj vardı metinde:

> "Dünyanın kimi yerlerinde hayatın inceliklerinden yararlanma hakkı bir azınlığı elindedir ve yoksul bırakılan, farklı gruplara bölünmüş diğer insanlar kendi başlarına hareket etme ve sorumluluk alma imkânlarından bütünüyle mahrum bırakılmışlardır. Bu yüzden genellikle insana yakışmayan çalışma ve yaşam koşullarına maruz bırakılmaktadırlar."

Castro böylesi açıklamalarda bulunan rahiplerin halkın gerçek ihtiyaçlarına yabancılaşmış resmî komünist partilere yeğ olduğunu söylemişti. Bu konudaki lafını dün ne kadar

haklı bulduysam, bugün de o denli haklı buluyorum. Bir yönüyle, bu genelgenin Küba'nın o kavurucu gecelerinde yazdığım *Confessions of a Disloyal European* romanını etkilemiş olduğunu söyleyebilirim. Bu benim için, Katoliklerin deyişi ile, bir tür vicdan testi olmuştu.

Konuya dönecek olursam, bu buz kesmiş konutta Hindistan Komünist Partisi (Maoist)'e dair bana verilen belgeleri okudukça partinin 2006'da yaşadığı birlik sürecini takiben ulusal ölçekli bir örgüte dönüşmesinden sonra, ekseriyetle 19. yüzyılın Avrupa ve Kuzey Amerikalı radikal aydınlarla özdeşleşmiş (1793'ün "Son rahibi son aristokratın bağırsakları ile asın" söyleminde vücut bulan) olan sekter yaklaşımdan kaçınmak için ciddi çaba sarf ettiğini fark ettim. Almanların bir ifadesine baş vuracak olursak, böylesi *revoluzzer*-vari[16] siyasî yaklaşımlar kendisini "solcu" olarak nitelendiren kesimlerin bizimki gibi ülkelerde kendilerini halktan soyutlamalarına hizmet etmektedir ve coğrafyamızdaki gitgide derinleşmekte olan ekonomik krize rağmen solun nispî siyasal beceriksizliğinin ardındaki sebeplerdendir.

Ne var ki Hindistan'ın Naksalistleri yukarıda sözünü ettiğim şiddetli anti-otoriter "sol" damara tepki olarak tarih sahnesine çıkan ve ekseriyetle geleneksel komünist partilerde görmeye alıştığımız kısıtlayıcı ve dar-grupçu siyaseti de aşmaya uğraşıyorlar. Görünen o ki, meseleye iki yönlü yaklaşmaya gayret ediyorlar; bir yandan geniş bir birleşik cephe inşa etmeye çalışıyor, bir yandan da devrimci bir yeni demokrasi için uzun süreli halk savaşı yürütüyorlar.

60'ların ve 70'lerin Hindistanlı solcuları ve eskinin Naksalist taraftarı dostlar ülke çapında örgütlü olan birleşik Hin-

---

[16] [Revoluzzer- Söylemde radikal devrimci fikirleri dillendiriyor gibi görünüp pratikte karşı-devrimci bir rol oynamak. – çev.]

distan Komünist Partisi (Maoist)'in zafere ulaşabileceğine, hatta böyle bir amacının olduğuna dahi inanmıyorlar. Bu eski dostlarım bana geçtiğimiz senelerde yazmış oldukları mektuplarda sürekli olarak bu şüphelerini dillendiriyorlardı. Onlara göre –gerilla bölgesine gitmeden evvel eski bir arkadaşımdan aldığım mektupta da dillendirildiği üzere – Hindistan Komünist Partisi (Maoist)'in "Hindistan'ın şehirlerindeki örgütlü ve örgütsüz işçiler arasındaki etkisi – eğer varsa – çok cılız. Ayrıca kentli orta sınıflar da harekete destek verme konusunda hâlâ tereddüt ediyorlar. Dahası, kendileri haricindeki Naksalistleri düşman olarak görmeyi bırakmak zorundalar. Karşıdevrimcileri tecrit etmelerine olanak tanıyacak Maoist stratejiyi bu koşullar altında nasıl uygulamaya koyacakları yakıcı bir sorun olmayı sürdürüyor."

Dandakaranya'ya giderken de, oradaki gerilla bölgesinde konaklarken de bu laflar kafamı kurcalıyordu. Aslında hâlâ bunları düşünmeyi sürdürüyorum, neticede sözünü ettikleri o yakıcı sorunun henüz bir cevabı yok gibi duruyor. Yine de, Bastar ormanlarına uğramış biri olarak, Dandakaranya gerilla bölgesinde gerçekleştirdiğim konuşmaların, orada deneyimlediklerimin ve tanıklık ettiklerimin "geleneksel solda" duran bu eski dostlarımın kaygılarına kısmen de olsa bir cevap niteliği taşıdığını düşünüyorum.

Genel sekreter Ganapathi, bu konuyu bizlerle tartışırken son derece netti:

> "Mevcut koşullar altında herhangi bir parti veya örgütün ülkemizdeki tüm devrimci, demokrat, ilerici ve yurtsever kesimler için tek başına bir çekim merkezi olmasının mümkün olmadığını yinelemeyi zorunlu görüyorum."

Ama bundan evvel şunları da aktarmıştı bize:

> "Şu anda ülkemizdeki öteki Maoist partiler sağ-sapma siyasal

hatları ve genel zayıflıkları yüzünden halk yığınlarına önderlik edemezler. Dahası, ilerici ve demokratik unsurlar temel bir devrimci eylem programından yoksunlar ve son derece sınırlı bir etki alanına sahipler. Saydığım bütün bu zaaflarının haricinde, bugün bizden başka hiçbir partinin halkı savunabilecek silahlı birlikleri olmadığı da bir gerçektir."

Belirtmeliyim ki, kendisine ve temsilcisi olduğu kuruma beslediğim saygının kaynağı, hareketinin karşısındaki engellere ve fırsatlara dair sergilediği dürüst tavırdır. Şu sözleri, sözünü ettiğim tavra örnektir:

"Düşman, ülkenin iç güvenliğini ve Maoistlerin buna teşkil ettiği tehdidi bahane ederek halka alenen savaş ilan etmiş vaziyette. Ülkenin kimi kırsal bölgelerinde nispeten kuvvetli olduğumuz bir gerçek; ama şu anda genel olarak baktığımızda kuvvetlerimiz zayıftır. Kentlerde yeterli bir gücümüz olmadığı gibi işçilerle küçük burjuvazinin saflarında da yeterli bir gücümüz yoktur. Halk ordusunu güçlendirmek ve kentlerdeki faaliyetlerimize hız kazandırmak en acil görevlerimiz arasındadır. Partimizin birlik kongresinde bu görevlerin yerine getirilmesi için gereken stratejik planı açıkça ilan etmiş ve bu alanlardaki faaliyetlerimizi ilerletebilmemiz için zengin bir külliyatı bizlere sunmuştur. Öte yandan toplumsal çelişkilerin hızla keskinleşmekte olduğunu da kesinlikle göz ardı edemeyiz. Acil görevlerimizin yanı sıra, daha geniş yığınları örgütlemek için de canla başla uğraşıyoruz. Şayet bunu başarabilirsek devrim sürecinde ciddi bir atılımda bulunabiliriz. Birleşik bir cephenin inşa edilebileceğine inanıyoruz; mevcut koşullar karşısında bu, Hindistan Devrimi'nin başlıca görevlerindendir. Böylesi bir cephenin inşası için çalışmak salt bizlerin değil, tüm devrimci, demokrat ve ilerici unsurların yükümlülüğüdür.

/.../

En geniş birliği sağlayabilmek istiyorsak yeni demokratik devrim sürecindeki müttefiklerimize karşı sekter bir tutum içerisinde bulunamayız. Şu anki konjonktürde bizim haricimizde de düşmana cephe alan birtakım unsurlar mevcuttur. Onların da gelişmelerine olanak tanımak durumundayız. Birleşik cephenin tavır aldığı kimi meselelerde sömürücü sınıfların kimi temsilcileri de bizlerle ortak tutum alabilirler. Onların saflarımıza katılmalarını henüz bekleyemeyiz; sürecin şu aşamasında böylesi bir şey söz konusu olamaz. Bizim şu an yapmamız gereken stratejik hedefimize kenetlenmektir ve bunun için de taktik açıdan olabildiğince esnek olmak durumundayız.

Meseleyi biraz daha açacak olursak; iki farklı birleşik cephe vardır. İlki halkın birleşik cephesidir, ikinci ise halk ile düşmanın bir kesimi/grubu ya da düşmana mensup şahıslar arasında oluşturulan ve düşman saflarındaki çelişkilerden istifade etmemize olanak tanıyan cephedir. Parti her ikisini de kurmayı başarmak zorundadır ve kimi meselelerde bu bir nebze başarılmıştır. Biz bu sözünü ettiğimiz unsurlara devrimin dolaylı yedek kuvvetleri diyoruz ve onlarla kurduğumuz etkileşimde dikkati elden bırakmamamız gerektiğinin bütünüyle bilincindeyiz. Eğer onların sınıfsal açıdan müttefikimiz olmadıklarını net bir biçimde kavrayabilirsek, sağ sapma bir hatta da düşmeyiz. Şüphesiz, devrimin başarısı için bu tür cephelere de gereksinimimiz vardır; ancak Hindistan Komünist Partisi ve Hindistan Komünist Partisi (Marksist) gibilerince teşkil edilen "solun" burjuvazinin kuyruğuna takılarak yozlaştıklarını da asla unutmamalıyız."

IV

İLKELERE DAİR BİRTAKIM AKTARIMLAR

1943 senesinin Stalingrad baharı ile birlikte, henüz on beşimde iken siyasal bilince kavuşmuştum; bugünse seksen dört yaşındayım. Son yetmiş senenin siyasî gelişmelerine yaklaşımımı şekillendiren de işte bu bilinç olmuştur. Dolayısıyla, şayet ben Doğu Ghat Dağları'nın ormanlarındaki Maoist devrimcilere dair izlenimlerimi aktarmak için kaleme sarılıyorsam, ortaya basmakalıp bir gezi yazısının çıkmayacağı açıktır.

Hindistan'da ve başka ülkelerde yaşayan çok sayıda "solcu" arkadaşım Naksalistleri merak ediyor. Doğal olarak bu konuda bana mektup yazanların, soru soranların sayısı hiç de az değil. Ancak sorulan soruların kimileri hareketin ilkelerine dairdir ve benim yapacağım genel yorumlar bunları yanıtlamaya kesinlikle yeterli değildir. Dolayısıyla, sıklıkla dillendirilen kimi sorulara resmî belgeler ve açıklamalarla açıklık kavuşturmak daha doğru olacaktır. Burada, daha evvelden çokça işittiğim dört soruya parti belgelerinde yer alan

cevapları aktarmayı gerekli gördüm.

İlki, Hindistan Komünist Partisi (Maoist)'in ulusal soruna yaklaşımına dair. Partinin 2004'teki Birlik Kongresi'nde oluşturulan programında bu mesele açıkça ele alınıyor:

> "Hindistan çok sayıda kültüre ev sahipliği yapan, çok-uluslu, çok-dilli bir ülkedir. /.../ Emperyalizm uşağı hâkim sınıflar 'birlik ve beraberlik' sloganın ardına sığınarak ülkeyi bir halklar hapishanesine dönüştürmüşlerdir. İşte bu bağlamda, ülkemizdeki türlü ulusal kurtuluş hareketleri – gerektiğinde silaha başvurarak – mücadelelerini ilerletmektedirler. Keşmirlilerin, Nagaların, Assamlıların, Manipurilerin ve kuzeydoğudaki öteki milliyetlerin mücadelesi çoktan silahlı bir biçime bürünmüştür. Bu ezilen ulusların halkları sadece kimlikleri için değil, aynı zamanda kendi kaderlerini tayin etme, ayrı ülke kurma ve ayrılmayı talep edebilme hakları için onurlu bir savaşıma girişmişlerdir."

Bu, Lenin'in 1917'de önerdiği Rusya Sosyal Demokrat İşçi Partisi (Bolşevik) programının 9. Maddesine getirilen değişikliğin geliştirilmiş bir biçimidir. Zira "devleti teşkil eden tüm ulusların kendi kaderini tayin hakkı" ifadesi daha somut olan "devleti teşkil eden tüm ulusların hürce ayrılma ve bağımsız devletler kurma hakkı" olarak da okunabilir.

O hâlde bu, kelimenin tam anlamıyla Leninist geleneğe özgü bir maddedir. Gerçi bizler, bu Leninist geleneğe sadık kalınarak kaleme alınan 1936 SSCB Anayasası'nın 17. Maddesi'nin siyasal açıdan içinin ne denli boşaltılabileceğine da ilerleyen yıllarda tanıklık etmiştik; "17. Madde: Birliğin tüm cumhuriyetlerinin SSCB'den özgürce ayrılma hakkı vardır."

Dahası, II. Dünya Savaşı sonrasını görmüş Nazi karşıtları ve anti-emperyalistler, Fransız Komünist Partisi gibi resmî bir komünist partisinin savaş sonrası dönemde ezilen halkların silahlı mücadele verme hakkına nasıl yaklaştığını da anımsa-

yacaklardır (bkz. Hindiçini, Cezayir). Seneler geçtikçe Leninizm'in Batı'da – Ho Şi Minh'in daha 1924'te belirttiği üzere – çürümüş olduğu iyiden iyiye gün yüzüne çıkacaktı.

Parti programındaki bu kelimelerin kâğıt üzerindeki bir Leninizm uygulamasından öte, günümüz Hindistan'ında Hindistan Komünist Partisi (Maoist)'i düzen dışı kıldığı gerçeğini görmek için partinin Merkez Komite Sözcüsü Azad'ın – hain bir pusuda devlet güçlerince katledilişinden henüz üç ay evvel – 14 Nisan 2010'da *The Hindu*'nun sorusuna verdiği cevaba bakmak yeterlidir:

> "Nagaland Ulusal Sosyalist Konseyi, Assam Birleşik Kurtuluş Cephesi, Manipur Halk Kurtuluş Ordusu ve Jammu-Keşmir Kurtuluş Ordusu gibi ulusal kurtuluş hareketlerini Hindistan Devleti'ne karşı savaşan demokratik unsurlar olarak görüyoruz. Bizce, parlamento-dışı sendikal örgütler, devlet destekli faşist Hindu çetelerine karşı mücadele eden türlü azınlık dinlerin kurumları; *Dalit*'lerin, ezilen kastlann, Adivasilerin dernekleri; çeşitli kadın örgütleri; Telangana, Gorkhaland, Vidarbha ve Bundelkhand gibi bölgelerin bağımsızlığı için mücadele eden örgütler; Özel Ekonomik Bölgelerin oluşturulmasına, halkın yaşamsal koşullarını tehdit eden her türlü sözde kalkınma projesine direnenler; gerici egemenlerin liberalleşme, özelleştirme ve küreselleşme politikalarına karşı çıkan tüm kuruluşlar; artan otoriterleşmeye ve dur durak bilmeksizin yoğunlaşan gem vurulmamış devlet terörüne ve bunun ürünü olan faili meçhullere, katliamlara ve temel hakların ihlaline karşı çıkanlar vs. parlamento-dışı demokratik halk cephesinin parçalarıdır."

Sıklıkla dile getirilen ikinci soru ise Batı'nın "terörle mücadele" söylemiyle alakalı ve cevabını Azad'ın Keşmirlilere ve hakları için Hindistan Devleti'ne karşı silaha sarılan öteki gruplara dair açıklamalarından birinde bulmak mümkün. Bugün, Hindistan dâhil "Batı'ya" yakın tüm ülkeler (ki uzun

yıllar tarafsız kalmış olmasına rağmen askerleri şimdi Afganistan'da NATO'ya hizmet etmekte olan memleketim İsveç de bunlardandır) ABD öncülüğünde "teröre karşı" yürütülen uluslararası savaşta yer almaktadır. "Solda" yer alan – ya da yer aldığını zanneden – pek çokları da ya ideolojik olarak bu savaşa katılmakta, ya da en azından "cihatçı zihniyeti" başlıca tehdit olarak değerlendirmektedir. 10 Eylül 2009 tarihinde Maoist Bilgi Bülteni'nde Genel Sekreter Ganapathi'ye şöyle bir soru yöneltilmişti:

> "MBB: Partinizin İslamcı-cihatçı hareketlere yaklaşımı nedir? Sizce bu hareketlerin güçlenmesi devrime faydalı olacak mıdır?"

Bu soruya genel sekreterin verdiği cevap, tam anlamıyla ilkesel bir cevaptır. Ganapathi, Lenin'in Komintern'in 1920'deki ikinci kongresinden itibaren M. N. Roy'un görüşlerine karşı söylediklerine bir atıfta bulunmaktadır bu sözlerinde ve bizimki gibi ülkelerdeki dayanışma hareketlerinde yer alan kimseler de bu açıklamayı daima akılda bulundurmalıdırlar:

> "*Ganapathi*: Günümüzün İslamcı/cihatçı hareketlerini doğuran, ABD önderliğindeki emperyalizmin zengin petrol yataklarına ev sahipliği yapan Batı Asya'daki Arap ülkelerine, Afganistan'a, Pakistan'a, Somali'ye vs. yönelttiği saldırgan, müdahaleci ve zorba sömürü ve baskı politikaları ile Müslüman halkın tamamına uygulanan zulümdür. Başta ABD olmak üzere, emperyalistler küresel hegemonya tasarılarını gerçek kılmak için taşeron devletleri olan İsrail'in saldırgan tavırlarını ve gerçekleştirdiği tüm katliamları sonuna kadar desteklemektedirler. Bilindiği üzere, Amerikan emperyalizmi doğrudan Afganistan'la Irak'ı işgal etmiş, Libya, Somali, Sudan, İran ve Pakistan gibi ülkelere de yığınla bomba yağdırmıştır. Dahası, 11 Eylül Saldırıları'ndan bu yana Müslümanlar dünya çapında

sürekli bir zulme ve türlü cadı avlarına maruz bırakılmaktadırlar. Günümüzde Müslümanlara yöneltilen imha politikasının benzeri, Hitler'in Yahudilere yaptığından bu yana görülmemiştir; biz Guantanamo'ya, Ebu Gureyb'e, Bagram Hava Üssü'ne vs. baktığımızda ister istemez Auschwitz'i hatırlıyoruz. Hitler döneminde Yahudilere yöneltilenleri andıran pogromlar, bugün ABD'li emperyalistlerin teşviki ile Müslümanlara ve Filistinli Araplara karşı gerçekleştiriliyor.

Partimiz, ABD'li emperyalistlerle onların gerici uşaklarının 'terörle mücadele' kisvesi altında Müslüman ülkelere ve genel olarak tüm Müslümanlara uyguladıkları şiddete koşulsuz bir biçimde karşı çıkmaktadır. İşin aslına bakacak olursak, kendi çıkarları ile uyum içerisinde olduğu durumlarda emperyalizmin İslami köktendinciliği teşvik ettiğini ve beslediğini kolayca görebiliriz. Suudi Arabistan'la öteki körfez ülkelerinde, Afganistan'da, Irak'ta ve Pakistan'da izledikleri tutum buna kanıttır.

İslamcı/cihatçı hareketlere baktığımız zaman bunların iki yanının olduğunu görürüz; ilki, bu hareketlerin anti-emperyalist yanıdır, ikincisi ise toplumsal ve kültürel meselelerde alenen sergilediği gerici yanıdır. Partimiz, Müslüman ülkelerin ve halkların emperyalizme karşı giriştikleri mücadeleyi desteklemekte ama bir yandan da İslamcı köktendinciliğin gerici ideolojisini ve toplumsal yaklaşımını eleştirerek ona karşı mücadele etmektedir. Doğru bir anti-emperyalist yönelimin ve Müslüman emekçilerle öteki dinî yönelimlere mensup emekçiler arasındaki sınıfsal birliğin sağlanması ancak Maoist bir önderlik ile mümkündür. Komünist devrimcilerin ve diğer demokratik-laik unsurların Müslüman kitleler üzerindeki etkisi arttıkça İslamcı köktendinci ideolojinin ve onu benimseyen önderliğin etkisi de hâliyle azalacaktır. Komünist devrimciler olarak Mollalarla Mevlevilerin gerici ideolojisinin Müslüman yığınlar üzerindeki etkisini kırmak ve dünya halklarının ortak düşmanı olan emperyalizme, özellikle de ABD emperyalizmine, karşı mücadele edenleri tek bir çatı altında birleştirmek için daima canla başla çalışırız."

Üçüncü soru da Hindistan Komünist Partisi (Maoist)'in kendisini nasıl değerlendirdiğine dair; yani parti kendisini gerici bir sınıfın iktidarına karşı mücadele eden birleşik cephenin bir parçası olarak mı görüyor, yoksa bu mücadelenin yegâne temsilcisi olarak mı? *The Hindu*'ya yaptığı açıklamada Merkez Komite Sözcüsü Azad, genel sekreterin Hindistan Komünist Partisi (Maoist)'in ülkedeki tek ilerici güç olmadığı yönündeki sözlerini ısrarla vurguluyordu:

> " /.../ Gerçek şu ki, komünist devrimciler siyaseten (yani programatik açıdan) ülkedeki anti-feodal ve anti-emperyalist güçler yelpazesinin bir parçasıdırlar. Yeni demokratik devrim programımızın gayesi emperyalizme, feodalizme ve komprador-bürokrat kapitalizme karşı çıkan tüm kesimleri ortak bir çatı altında toplayarak bu düşmanları alaşağı etmek ve işçi sınıfının, köylülüğün, kentli küçük burjuvazinin ve ulusal burjuvazinin ittifakına dayalı bir halk iktidarı inşa etmektir. Yeni demokratik devrimimizin bu siyasal zeminini kavradığınız zaman, stratejik birleşik cepheyi inşa hedefimiz doğrultusunda kimi eyaletlerde ve ülke çapında türlü taktik ittifaklara niçin giriştiğimizi daha rahat bir biçimde anlayabilirsiniz.
>
> İlerici (ki 'demokrat' ifadesine başvurmak daha yerinde olacaktır aslında) ve yurtsever kurumları teşhis etmeyi istiyorsak eğer, söz konusu kurumların siyasal programlarında yer alan anti-emperyalist, anti-feodal, anti-otoriter veya devlet karşıtı ifadelerden ziyade onların nesnel pratiklerine bakmak durumundayız. Bizce, Marksist-Leninist devrimci güçlerin çoğu bu cephede yer almaktadır.
>
> Ayrıca halkın refahını ve ülkenin bağımsızlığını arzulayan çok sayıda aydın ve demokrat birey var. Ülkeyi sözce ana-akım parlamenter partileri aracılığı ile yöneten bir avuç asalağın değil, Hindistan halkının ezici çoğunluğunun refahını ve ülkenin geleceğini dert edinen bu kimselerin samimi yurtseverler olduklarını düşünüyoruz.

Ülkemizin kendi kendine yetebilir, gerçekten demokratik bir toplumsal yapıya kavuşması için gereken devrimci dönüşüm sürecinde can alıcı görevler üstlenebilecek örgütlerin ve bireylerin isimlerini doğal olarak burada telaffuz etmeyeceğim; zira ülkemiz bugün tüm muhaliflerin ve Hindistan Devleti'nin baskıcı politikalarını sorgulayan herkesin Maoist olmakla itham edildiği bir Hint McCarthy'ciliği rüzgârının esiri hâline gelmiştir."

Dördüncü soru ise partinin "solda" yer alan öteki siyasî örgütlere yaklaşımı hakkında. Genel Sekreterin de belirttiği üzere, Hindistan Komünist Partisi (Maoist) ülkedeki diğer irili ufaklı Maoist ve Marksist-Leninist parti ve grupları hain olarak değil, aynı mücadelede yer alan siyasî bilinci zayıf müttefikler – veya potansiyel müttefikler – olarak görüyor.

Ne var ki, partinin geleneksel Hindistan Komünist Partisi ve Batı Bengal'deki eyalet yönetimini elinde bulunduran Hindistan Komünist Partisi (Marksist) ile arasındaki ilişki ülkede son derece mühim bir mesele olmayı sürdürüyor. Söz konusu olan Hindistan Komünist Partisi (Marksist) olduğunda şiddetli çatışmaların yaşandığı biliniyor ve pek çokları "Maoistlerin HKP(Marksist)'in kadrolarını öldürdüğünden" dem vuruyor. Azad, yukarıda bir kısmını aktardığım açıklamasında bu meseleye de değiniyor:

"Şimdi, HKP'ye ve HKP(Marksist)'e ilişkin sorunuza gelelim. Bunları demokratik ve yurtsever güçler cephesinin parçası olarak görüyor muyuz? Bir yönüyle evet, bir yönüyle ise hayır olacaktır buna cevabım. Bu partilerin sıradan kadrolarının bir kısmının gerçekten samimi olduğunu ve halkın refahı için faaliyet yürütmek istediğini görebiliyoruz; ama bu kurumların önderleri sömürücü sınıflara bütünüyle teslim olmuşlardır ve mevcut düzenin devamına hizmet eden reformist bir çizgi izlemektedirler. Yine de, Hindistan Komünist Partisi ile Hindistan Komünist Partisi (Marksist)'i aynı kefeye koymadığımızı

belirtmekle yükümlüyüz.

HKP önderliği HKP(Marksist)'e dair eleştirel bir tutum sergilemekte olduğu gibi, *Salwa Judum* gibi devlet destekli karşıdevrimci çetelere daima cephe almıştır ve merkezî hükümet tarafından başlatılan Yeşil Av Operasyonu'na da karşı çıkmaktadır. Öte yandan, HKP(Marksist)'in gerici ve halk düşmanı politikalarını, yönetimde olduğu eyaletlerde ayan beyan görebiliyoruz. Singur, Nandigram ve Lalgarh gibi katliamlar HKP(Marksist)'in anti-emperyalist, anti-neoliberal maskesini düşürmüştür. Bu örgüt, bırakın komünist olmayı, demokratik bir unsur bile değildir. Buna rağmen, eğer halkın temel taleplerini parlamento-dışı yollardan savunmaya karar verirlerse, demokratik değerlere sahip çıktıkları ölçüde, bu revizyonistlerle bile güçlerimizi birleştirmeye hazırız.

Hindistan Komünist Partisi (Marksist)'in kadrolarını öldürdüğümüzü söylemek meselenin bütününü yansıtmaktan kaçınmak demektir. Hamad Bahini gibi parti önderliği tarafından silahlandırılan zorbaların halka karşı silahlı saldırılarına direnmek durumundayız ve direniyoruz da. HKP (Marksist)'e karşı verilen mücadele halkın sömürü ve baskıya karşı yürüttükleri sınıflar mücadelesinin bir parçasıdır. Herhangi bir meseleyi bizimle halkın huzurunda tartışmaya cesaretleri varsa buna bütünüyle açık olduğumuzu söylemekten katiyen geri duracak değilim. Belirtmek gerekir ki, Maoistlere karşı giriştikleri mücadelenin salt siyasal bir mücadele olduğunu iddia eden diplomatik ve oportünist tavırlarına rağmen bu kimseler hâkim sınıfların Maoistlere karşı yürüttükleri savaşın en ön cephesinde yer almaktan asla geri durmamaktadır. Bu partinin sözcüleri ve önderleri bizlerle ideolojik ve politik düzlemde mücadele edemeyeceklerini anladıkları için Maoistlere karşı mesnetsiz iddialara ve yalanlara sarılmakta da herhangi bir beis görmüyorlar.

HKP(Marksist)'in ve öteki sözde sol partilerin kadrolarına çağrımızdır; gelin merkezî hükümetin ve eyalet yönetimlerinin

nice felaketlere gebe politikalarına ve gerici egemenlerin Maoistlere ve tüm demokratik muhalefete karşı giriştikleri ABD güdümlü kirli savaşa karşı mücadele edenlerle birlik olun. Bu partilerin saflarında yer alan ama geniş halk kitlelerinin yanında saf tutmak isteyen tüm samimi unsurlar ile birleşmeye açığız."

V

DANDAKARANYA'YA YOLCULUK

Dandakaranya'ya Gautam Navlakha ile birlikte yolculuk edeceğimi duyduğumda sevindiğim kadar şaşırmıştım da. Bundan yıllar evvel İsveç'te kaldığı dönemden beri tanışırız kendisiyle. Öyle ki, *The Times of India* gazetesindeki bir habere göre, Hindistan'daki istihbarat teşkilatı Dandakaranya'ya gerçekleştirdiğim yolculuğun Gautam Navlakha tarafından planlandığından şüpheleniyormuş. Ama bu şüpheleri bütünüyle asılsızdır; Hindistan Komünist Partisi (Maoist)'in mevcut önderliği ile gerçekleştireceğim görüşme farklı kanallardan organize edilmişti. Basitçe ifade edecek olursam, yazdıklarımı okumuşlardı ve aralarında 1980'deki ziyaretimi hâlâ anımsayan yoldaşlar vardı. Bana ulaşmayı tercih etmelerinin sebebi buydu.

Gerçekleştirdiğimiz röportajda Genel Sekreter Ganapathi'nin de izah ettiği üzere:

"Jan Myrdal'ın hareketimizi anlattığı *India Waits* isimli eserinin kaleme alındığı 1980'den bu yana askerî ve siyasî düzlemlerde birtakım gelişmeler yaşandı. Hindistan'ın somut öznel koşullarını kavramaya muktedir bir perspektif, ancak o tarihten sonraki süreçte geliştirilmeye başlandı. O vakitler, yoldaş Charu Mazumdar'ın döneminden geriye az sayıda deneyimli önder kalmıştı; bunların da pek çokları sağ sapma tutumlara düşmüştü. Bir kısmı ise 'sol' aşırılıklar sergiliyordu. Anlayacağınız, bizimle bu platformda buluşmayı seçenlerin sayısı oldukça azdı. Dolayısıyla elimizde yeni bir kuşak, yeni bir gençlik vardı ve onların deneyimli kadrolara dönüşebilmeleri için uzun zaman geçmesi gerekti. Jan Myrdal, sizin buraya geldiğiniz 1980 tarihinde partimiz hâlâ bu sorunla uğraşıyordu.

Halk savaşı için gereksinim duyulan önderliğin tam anlamıyla oluşabilmesi için bir 6–7 sene daha uğraş verildi."

Delhi'den Dandakaranya'ya olan yolculuğumuz hakkında – son derece iyi organize edilmiş olduğu haricinde – söylenebilecek herhangi bir şey yok. Yolculuğun ilk etabında Delhi'den Rajpur'a geçmek için bindiğimiz uçağın rötar yapması beni biraz endişelendirmişti, sabit vaziyetteki uçakta birkaç saat beklememiz gerekmişti.

Rajpur havaalanına ulaştığımızda bizim için hazır edilen kiralık arabayı bekler hâlde görmüştük; ama önümüzde 300 km'lik bir araba yolculuğu vardı ve buluşmaya o gün içerisinde yetişmemizin mümkün olmadığı açıktı. Bu durumda geceyi Jagdalpur'da geçirmemiz gerekecekti ve ben bu durumdan kesinlikle memnun değildim. Bölgedeki emniyet yönetmeliği uyarınca yabancıların orada niçin bulundukları, ne kadar süre kalacakları, nereleri ziyaret edecekleri ve nerede kalacaklarını belirten bir form doldurmaları gerektiğini biliyordum. Gerekli formu otelde bana verdiler, ben de kalemi elime alıp soruları cevaplamaya koyuldum.

Doğal olarak Bastar'a geliş sebebimin Hindistan Komünist Partisi (Maoist)'in daveti olduğunu yazmadım; fakat yalan da söylemedim. Polise ve yetkililere yalan söylemek her zaman tehlikelidir çünkü en ufak bir dikkatsizliğinizde kendinizi riskli bir sarmalın içinde bulabilirsiniz. Onun yerine, böylesi bir durumda yapılabilecek tek şeyi yaptım; hüzünlü bir sanatsever üslubu ile yitip gitmeye yüz tutan Adivasi kültürüne ve sanatına beslediğim derin ilgiden dem vurmaya başladım. Gerçek şu ki, Bastar'ın yerlileri – Fransızların "*cire perdue*" dedikleri – yitik mum yöntemi sanatında ustadırlar. Bu yaygın metal döküm geleneğini Indus Valisi'nin kadim Mohenjodaro ve Harappa kültürlerinden devralmışlardır ve bugün de sürdürmektedirler. Yazıya döktüğüm düşüncelerin ardında bir gerçeklik payı vardı; ama bu sanat dalının gelişim seyrinin dahi tarihin itici gücünün üst kesim değil de halk yığınları olduğu gerçeğini açıkça kanıtladığını dile getirmekten imtina ettim; polise malzeme vermeye niyetli değildim.

İrtibat kurmamız gereken kişiyi kaçırmış olmak beni doğal olarak endişelendiriyordu ama bize, ilk gün başarısız olmamız hâlinde, ertesi gün tekrar denememiz söylenmişti ve denileni yaptık. Ertesi gün güneşin altında bir süre bekledikten sonra bize eşlik edecek olanlar ile nihayet buluşabildik. O noktadan itibaren her şeyin pürüzsüzce gelişeceğini düşünüyordum. Meğer hata etmişim. Parti benim ihtiyar dizlerimin öteki arkadaşlarla yolculuk edemeyeceğine kani olmuş ki arkadaşlar beni nehrin kıyısında Adivasileri asimile etme amacıyla yakın zamanda inşa edilmiş bir Hindu tapınağının karşısına bıraktılar.

Bir saate yakın süren bekleyişimin ardından bir motosiklet geldi ve beni aldı. Çantam kucağımda, genç sürücüye sıkı sıkı sarıldım. Tali bir yola saparak Indrawati nehrini aştıktan sonra bir saat daha yolculuk ettik, ardından genç motorcu

beni yolun kıyısındaki bir çardağa bırakıp gitti. Patikaların birinden çıkan bir cip beni alana kadar bir müddet daha oturup bekledim.

Ormana giden bu cipteki tek yolcular biz değildik. Pazardan dönen köylüler yol üstünde el edip cipin arkasına yahut üzerine atlıyorlardı. Hintliye benzemediğim için orada bulunmam dışarıdan bakanların şüphesini çekebilirdi; bu yüzden beni onların arkasına gizlediler. İlk başlarda, yol çok engebeli değildi, kimi yerlerde tamirat çalışmaları bile vardı. Arada sırada yeni yolcular almak veya yolcu bırakmak amacıyla duraraktan uzun bir süre aynı yolu izledik, sonra da ormana saptık. Şimdi önümüzdeki yol çukurlar ve engellerle bezeliydi, kat ettiğimiz her kilometrede de daha fena bir hâl alıyordu. Bir noktada öylesi aşılmaz bir yere vardık ki dört çekerli cip dahi ilerleyememeye başladı. Mecburen araçtan indik ve bölgenin yerlisi olan iki yoldaşın kılavuzluğunda yayan olarak ilerlemeye başladık.

Polis kontrol noktalarını atlatmak için birkaç sefer patikadan sapmamız gerekti. Öyle yaptığımızda ormanın içinde yol olduğu bile güç bela anlaşılan diğer bir patikadan yürüyor, polis noktasını atlatınca ana yolumuza dönüyorduk. Birkaç saat böyle devam ettikten sonra bizi Halk Kurtuluş Gerilla Ordusu üniformaları kuşanmış bir grup karşıladı. Onlara önderlik eden genç Adivasi kadını bize rehberlik görevini devraldı ve beraberce koyulduk yolumuza.

Benim açımdan yorucu bir yürüyüştü ve dizlerim ciddi biçimde ağrımaya başlamıştı. Yine de durmaksızın yürümeye devam ettik. Birkaç köyün yakınından geçtik ancak göze batmamak için içlerine girmedik. Ötekilere yetişmek için elimden geleni yapıyordum; fakat bu genç askerlerden iki nesil daha yaşlı olduğumdan bu biraz güçtü. İltihaplı eklemlerimin acısı dayanılmaz bir hâl aldığı zamanlar oturup istirahat ediyordum.

Yoldaşlara bir yük olmaya başladığımı hissediyordum ister istemez. Rehberimiz beni neşelendirmeye çalışıyordu:

"Birkaç saatlik yolumuz kaldı, dayan."

Bir süre sonra karşımıza çıkan nehri aşmak için beni bambudan bir sedye ile taşımayı önerdiler, kendilerine bu şekilde talimat verilmiş olduğunu da eklediler. Ama su sığdı ve yalınayak vaziyette kolaylıkla karşıya geçebildim. Öteki kıyıda bitki örtüsü daha sıktı, içine girmeden evvel mola verildi. Refakatçilerim bir ateş yakarak çay demlemeye koyuldular:

"Suyu kaynatmak zorundayız, kaynatılmamış su içmek tehlikelidir."

Çaylar içildikten sonra, balta girmemiş ormanda, patikamızın bizi taşıdığı sarp yamaçlan aşmaya koyulduk. Yürüyüş artık benim için oldukça zorlu bir hâl almıştı. Genç HKGO savaşçıları bana sundukları yardım tekliflerinde git gide daha ısrarcı olmaya başladılar – aksi takdirde yetişemeyecektik:

"Dünden beri bizi bekliyorlar."

Fazla itiraz edecek bir durumum kalmamıştı, bambudan yapılmış sedyeye oturup dizlerimin aşması mümkün olmayan zeminde beni taşımalarına müsaade ettim. Kızlı erkekli dört kişilik bir grup tarafından taşındığım için standart ekipmanlarının üzerine çok da ciddi bir yük oluşturmadığını düşündüm. Yine de yolun çoğunu yürüyebiliyordum ve müsait olduğu durumlarda sedyeden indim. Ormanın derinliklerine ilerledikçe yolun kenarına ve üzerine çok sayıda tuzak kurulmuş olduğu gözümden kaçmadı. Bunlara takılmamamız için rehberlerimiz yerini bildikleri tuzakları açık ediyorlardı.

"Buranın halkı geçimini avcılıkla sağlar" dedi bir yoldaş. "Yüz yıllardır yırtıcı hayvanlara karşı kurduklan tuzaklann aynılannı düşmana karşı kuruyorlar artık."

Bu geleneksel tuzaklar halkı, devlet destekli *Salwa Judum* çetelerinin saldınlanndan koruyordu. Şimdi, Yeşil Av Operasyonu ile birlikte, bunlar Adivasileri ve onların köylerini Merkezî Polis İhtiyat Kuvvetleri (MPİK) ile Kobra Komando Tugayları (KKT) gibi Naksalist karşıtı devlet güçlerine karşı da koruyorlar. Bu kimseler ormanların yabancısı olduklarından genellikle kendilerini iyi kamufle edilmiş tuzaklardan koruyamıyorlar. Devlet güçleri, işlek olduğunu tahmin ettikleri bu eşilmiş patikalardan geçerlerken bir tuzağa denk geldikleri vakit yer apansızın göçüyor ve kendilerini derin bir çukurun içine hapsolmuş vaziyette buluyorlar.

Ustaca gizlendikleri yerleri, onları kuran hamarat ellerce ifşa edilmiş bu tuzaklara baktığım zaman son derece tehlikeli olabileceklerini hemen anlıyorum. Burada, Dandakaranya Ormanları'nda, uzun süreli halk savaşı tam anlamıyla halkın savaşı hâlini almış durumda; bu mücadeleyi bölgenin yerli halkı, atadan kalma yöntemler ile veriyor.

Dandakaranya devriminin yerel yönetim organı olan *Janathana Sarkar*'ın kendi bayrağı olması siyaseten olağan; fakat sembolik açıdan bir o kadar da önemli. Zira bu bayrağın üzerinde yer alan amblem son derece manidar. *Dalit*'leri ve Adivasileri simgeleyen altın sarısı iki yıldıza ev sahipliği yapan kıpkızıl zeminin üzerinde altın bir ok ve yay bulunuyor. Bunlar Adivasilerin binyıllardır kullandıkları geleneksel silahlarıdır; sessiz ve ölümcüldürler.

HKGO'lu yoldaşların bize gösterdikleri yoldan ayrılmamamız gerektiği sıkı sıkıya tembih edilmişti bizlere; orman tuzaklarla doluydu ve bunlar, güvenliğimiz için açık edilen geleneksel tuzaklardan da ibaret değildi. Mayınlar ve Afga-

nistan'da ABD/NATO güçlerine karşı kullanılanları andıran el yapımı patlayıcılar da vardı. Bu çok şaşırtıcı değil; çünkü Hindistan'daki savaş – tıpkı Afganistan'daki gibi – geleneksel silahlar kadar modern silahların da kullanıldığı bir gerilla savaşı.

Karanlık çökerken yürüyüşümüz hâlâ sürüyordu. Hindistan'ın bu bölgesine hiç uğramamıştım evvelden. Orissa ve Andhra Pradesh eyaletlerinde bulunmuştum, şimdi ise Chhattisgarh'taydım. Daha da net bir biçimde tarif edecek olursam, eski Bastar Eyaleti'nin Dandakaranya Ormanları'ndaydım.

Buranın ülkenin tenha bir kısmı olduğunu söylemek güç. İçinde bulunduğumuz ormanlık ve dağlık bölge ülkenin belkemiğini teşkil etmektedir ve bu salt onun coğrafi konumlanışından kaynaklı değildir. Bu ormanlar hakkında, burada yaşadığı rivayet edilen iblis Dandak hakkında daha ufakken birtakım şeyler okumuş olduğumu anımsadım. O zamanlar farklı kültürlerin destanları ilgimi çekiyordu ve bu bağlamda Hint destanı *Ramayana*'yı da okumuştum.

Yolculuğumuz devam ederken *Ramayana* hakkında aklımda kalanları bir kez daha yoklamaya çalıştım. Şayet Hindistan'da doğmuş ve büyümüş olsaydım Rama, Sita ve Lakshmana'nın bu iblis diyarında sürgünde geçirdikleri on üç sene hayal gücümün temel taşlarından birini teşkil ediyor olurdu. Yani, Müslüman yahut Hıristiyan olmasaydım tabi ki; olsaydım bilinçaltımı başka başka ilahî hikâyeler şekillendirmiş olurdu. Ama her halükârda, Hintli olmak demek *Ramayana*'daki öykülere az buçuk aşina olmak demektir. Bunun bir sonucu olarak, yollarını arşınlamakta olduğumuz bu orman da Hindistan halkının bilincinin temelinde mühim bir yer işgal etmektedir.

Alacakaranlık yakınlaşırken hâlen yanımda yürümekte olan bu yoldaşların tamamı muhakkak ki Rama'nın hikâyesini

biliyordur. Hoş, Dandakaranya'nın şu an Hindistan'ın devrimci kızıl kuşağının merkezinde yer alışının ardındaki sebebin *Ramayana* olmadığının da pekâlâ bilincindedirler kuşkusuz.

Gelgelelim, büyük destanların önemi de kesinlikle yadsınmamalıdır. Geleneksel Avrupa solu olarak nitelendirebileceğimiz cenahta yer alan bizler, kültürün ve içinde yetiştiğimiz geleneklerin üzerimizdeki etkisini daima küçümsemişizdir. Mao Zedong, Marksizm'in Çin halkı için faydalı bir hâle gelebilmesi için "Çinlileşmesi" gerektiğini görebiliyordu. Kendisini Marksist addeden Avrupalıların çoğu ise bu gerçeği kavrayamıyor.

Bundan kırk seneyi aşkın bir süre evvel Hindistan'da yaşadığım dönemde Marx ve Engels'i daha dikkatlice okumuştum. Bunun iki sebepten gerekli olduğunu düşünmüştüm; öncelikle, D.D. Kosambi 1956 tarihinde yazmış olduğu "*An Introduction to the Study of Indian History*" [Hindistan Tarihi Araştırmalarına Bir Giriş] adlı eserinde Marx'ın 1853'te *New York Daily Chronicle* için kaleme almış olduğu Hindistan konulu yazıların hatalı olduğu ve insanları yanlış çıkarımlara yönlendirdiği görüşünü dile getiriyordu. Yani "Hindistan'daki toplumsal koşulların antik çağlardan 19. yüzyılın ilk on yılına dek aynı kalmış olduğu" görüşü kadar "Hindistan toplumunun tarihi yoktur; en azından bilinen bir tarihi. Hindistan tarihi dediğimiz zaman sözünü ettiğimiz şey bu dirençsiz ve değişmez toplumun pasif zemini üzerine imparatorluklarını inşa eden işgalcilerin tarihidir" görüşünün de hatalı olduğunu söylüyordu.

D.D. Kosambi Marksist gelenekten gelen biriydi ve Marx'ın kimi sözlerinin yanlış olabileceği fikri onu şaşırtmıyordu. Marx, şüphesiz ki dâhiyane bir düşünürden çok daha ötesiydi; ama görüşlerinin kaynağı doğa-üstü, ilahî bir varlığın

vahiyleri değildi. Ki yaşamı boyunca Engels'le birlikte bu durumu pek çok kez izah etmek durumunda kalmıştı.

Komünist Parti Manifestosu'nun giriş cümlesini ele alacak olalım; "Şimdiye dek, bütün toplumların tarihi, sınıf savaşımlarının tarihi olmuştur" diyordu. Ne var ki Engels eserin 1888 tarihli İngilizce basımına – o tarihten sonraki tüm basımlarda yer alacak– önemli bir dipnot eklemişti:

> "Burada kastedilen, yazılı tarihin tamamıdır. Yazının icadından evvelki toplum, yani tarih-öncesi toplum hakkında, bu metnin ilk kaleme alındığı 1847 senesinde çok az şey biliniyordu. O tarihten günümüze dek gerçekleştirilen araştırmalarda Haxthausen..."

Görünen o ki, Marksist sıfatını kendisine layık görenlerin çoğu bu dipnotu unutuyor. Ama unutulmaması önemlidir; çünkü Marksistler için "vahyolunmuş" metin diye bir şey olmadığını ortaya koymaktadır! Yarım asır evvel Delhi'de yaşarken, aşina olduğum Kuzey Avrupa ortamının uzağında, Hindistan'ın kültürel öğelerince büsbütün sarmalanmış vaziyetteyken bir kez daha elime almıştım ustaların eserlerini ve okudukça ilginç bir şey dikkatimi çekmişti. Marx'la Engels, metinlerinde Hegel ve Kant gibi Alman filozoflardan, İngiliz iktisatçılardan ve Yunan klasiklerinden de fazla İncil'e atıfta bulunuyor ve oradan alıntılara başvuruyorlardı. Daha sonraları bu durum, Richard Buchbinder ve Bob Claessens gibi, teolojik kaynaklar üzerine ihtisaslaşmış yazarlar tarafından akademik olarak da ispat edilecekti.

Yani Marx'la Engels'in eserlerini Hindistan'da okumak, benim satır aralarındaki dinî atıfları ve kinayeleri açıkça görmeme olanak tanımıştı. Oysa aynı metinleri Avrupa'dayken okuduğumda bunlar gözümden kaçmıştı. Bu şaşılacak bir şey değil aslında, onlarla aynı kültürel ortamda yetişmiş ve

aşağı yukarı benzer eğitimlerden geçmiş bir insanım (gerçi Marx Yunanca, Engels ise Yunanca ve İbranice biliyordu benden farklı olarak; ama detaylara takılmanın lüzumu yok). İnsanlar olarak, kendimizi ifade edebilmek için içinde yetiştirildiğimiz kültürel geleneğin araçlarına başvururuz. Bu, Marx'la Engels için de geçerlidir elbette; ancak buradan hareketle onların genel teorilerinin hatalı olduğunu ima ettiğim kesinlikle düşünülmemelidir.

Mao, yeğeni ile gerçekleştirdiği bir konuşmada bu meseleye değiniyordu. "*Conversation With Wang Hai-jung, December 21 1970*" [Wang Hai-jung ile Sohbet, 21 Aralık 1970] Kültür Devrimi yıllarında sıklıkla okunan metinlerden biriydi, şimdi de Hindistan Komünist Partisi (Maoist)'in eğitim materyalleri arasında yer alıyor:

> "*Mao Zedong*: Okulda size Yeni Ahit'i ve Budizm'in özdeyişlerini okutuyorlar mı?
>
> *Hai Jung*: Hayır. Onları niçin okuyacakmışız ki?
>
> *Mao Zedong*: Yeni Ahit'i ve Budist özdeyişlerini okumadan tercüme yapmanız yahut dış işlerde yetkin olmanız mümkün mü sence?"

Aynı metinde Mao, yeğenine Tu Fu gibi klasik dönem şairlerini, Kızıl Oda'nın Düşü gibi romanları ve Pu Songling'in Ming Hanedanı'nın son dönemleri ile Çing Hanedanı'nın ilk dönemlerinden kalma tilki ve hayalet hikâyeleri derlemesi olan Liao Çai'yi okumasını nasihat ediyordu ("Liao Çai'deki tilki ruhları iyilikseverdir" diyordu, "herhangi bir karşılık beklemeksizin insanlara yardım ederler.") Kuşkusuz, Mao Alman olsaydı, benzer şekilde, yeğenine Von Grimmelshausen'ın ve Goethe'nin yanı sıra Grimm Biraderler'in masallarını da tavsiye ederdi.

Karanlık hızla çökerken bana bu zorlu yürüyüşte eşlik

etmekte olan yoldaşların, sözünü ettiğim kültürel öznelliği göz önünde bulundurmalarının ne denli yakıcı bir zorunluluk olduğunun farkına varıyorum. Tıpkı Mao'nun Marksizm'i "Çinlileştirdiği" gibi yapmaları, kurucu önderleri Charu Mazumdar'ın vakti zamanında başarmış olduğu üzere teorilerini ülkenin kültürel öğeleri ile ifade etmeleri gerekiyor. Kendilerini hem rasyonel bireyler olarak, hem de bu şanlı geleneğin devamcıları olarak gören bizler açısından bu gerçeğin kavranması esastır. Tarih, kendilerini akılcı birer komünist ve devrimci olarak değerlendiren kimselerin dahi bu önemli hakikatin bilincinde olmadığını ve dolayısıyla da vaziyetin tam da farkında olmaksızın kültürel geleneklerin etkisinde kaldıklarını bizlere göstermektedir; Yugoslavya'yı bir anımsayın hele... Freud'dan bu yana bu durum, üstbelirlenim ismiyle bilinmektedir.

Kampa iyiden iyiye yaklaştığımızda gecenin karanlığı bütünüyle çökmüş durumda. Yolculuğun son kısmı oldukça yorucuydu; aştığımız derin koyaklardan geçebilmek için dört bir yana yayılan sarp kayalardan destek almamız gerekmişti. Bu bölgede çok sayıda nöbetçi var; karanlıkta çok seçemesem de rehberimizin onlarla konuştuğunu işitebiliyorum. Nihayet, koyağın sonundaki yamacı tırmanırken uzaktaki ışıkları görüyorum. Karşımızda çok sayıda HKGO'lu kadın ve erkek bir sıra hâlinde dizilmiş, bizi karşılıyor. Yanlarından geçerken bir bir yumruklarını sıkıp bizi "Lal Salaam, Kızıl Selamlar" nidaları ile selamlayıp, ellerimizi sıkıyorlar.

Yorulmuştuk; fakat ikram edilen çay sıcacıktı ve beni kendime getirdi. İlk bardağımı bitirdiğimde ormandan, farklı bir yolu izleyen diğer bir birliğin belirdiğini gördüm, yanımıza geldiler ve oturdular. Titrek alevin ışığında yüz hatlarını ancak hayal meyal seçebildiğim bu gençler bize yolculuğumuzun nasıl geçtiğini, benim zorlanıp zorlanmadığımı sordular. Ar-

dından da Avrupa'daki durumu merak ettiklerini söylediler; bitkinliğime rağmen, sanki sırtım ve dizlerim ağrımıyormuş-çasına dikeldim ve kendilerine derinleşmekte olan iktisadî ve siyasal kriz ile emperyalist saldırganlığa karşı yürütülen halk hareketine dair akılcı birtakım bilgiler aktarmaya çalıştım.

– "1930'larda 'orta-yol' adı verilen sosyal demokrat sınıf uzlaşmacılığı 20. yüzyılın son çeyreğinde çöktü ve 'sosyal devlet' ortadan kalktı. İsveç'te, öteki emperyalist devletlerde olduğu üzere, bunun siyasal sorumluluğunu üstlenenler 'emekten yana,' 'solcu' siyasetçiler oldu. Bunlar kitle tabanı olan, kitlelerden güç alan hareketler olmaktan çıkıp burjuva devlet mekanizması tarafından beslenen ve onun bir parçası olan hareketler hâlini almış olduklanndan sözünü ettiğim durum zerre şaşırtıcı değildi."

– "Halk buna karşı mücadele etmiyor mu? Elbette ki ediyor. Neticede, toplumdaki sınıfsal ayrım gitgide keskinleşiyor. Nesnel açıdan baktığımızda, sınıflar mücadelesinin de doğal olarak şiddetlendiğini görebiliyoruz. ABD'de, İsveç'te, Fransa'da yahut Almanya'daki mücadeleleri türlü kaynaklardan gün be gün takip edebilirsiniz. Fakat bu mücadelenin örgütlülükten, bilinçten ve önderlikten büyük ölçüde yoksun, doğrultusu belirsiz ve kendiliğinden bir mücadele olduğunu da göz önünde bulundurmak gerekiyor. Bu şaşırtıcı bir şey gibi gelmesin. ABD'deki işçi örgütleri II. Dünya Savaşı sonrasındaki McCarthy'cilik döneminde yok edilmişlerdi. Bizim ülkelerimizdeki sendikalar ve resmî 'sol' partiler ise tamamı ile iğdiş edilmişlerdir. Bu, oldukça ciddi bir sıkıntı."

–"Sözünü ettiğim gelişmeler anti-emperyalist faaliyetleri de ciddi şekilde etkilemiştir. Memleketim İsveç – bir on yıl kadar önce kavram siyaseten demode olmazdan evvel – resmî olarak 'bağlantısız/tarafsız' bir ülke olarak biliniyordu. Ne var ki, şimdi Afganistan'da ABD'nin çıkarlarına hizmet etmekte. Evet,

anti-emperyalist dayanışma hareketi hâlâ mevcut; saflarında papazlardan eski sosyal demokrat siyasetçilere dek çok sayıda unsuru barındıran geniş bir cephe olarak hem de. Umuyoruz ki, bu hareketi geliştirecek ve hükümeti siyasetini değiştirmeye zorlayabilecek kadar güçlendireceğiz. Yine de – son derece tipik – bir tehlike varlığını sürdürüyor."

–"Sol, iş lafa geldiğinde, bu sömürgeci savaşa karşı duruyor; ama siyasal gerçeklere baktığımızda Sosyal Demokrat Parti'nin önderlerinin ABD elçisine ABD'nin Afganistan'da ve Balkanlar'daki politikalarını desteklediklerini bizzat söyledikleri de biliniyor. Bunların resmî açıklamalarının savaşa muhalif oldukları izlenimini yaratıyor oluşuna aldanmayın. Bir diğer örneğe bakarsak; Norveç'teki NATO karşıtı Sosyalist Sol Parti 'sol' bir unsur olarak hükümete katılıyor, ardından da Norveç askerlerinin ABD'nin emperyalist savaşına destek amacıyla Afganistan'a sevk edilmelerinin siyasal sorumluluğunu üstlenmiyor. Üstüne üstlük buna 'taktik' diyorlar. Bu tür yönelimler yüzyılın başından bu yana Avrupa 'solunun' alışılageldik tavrına içkindir."

–"Bugün İsveç NATO gücü olarak Afganistan'a asker gönderiyor. Ülkemizdeki anti-emperyalist dayanışma hareketinin yürütmekte olduğu mücadelenin ana başlıklarından biri bu askerlerin eve dönmesidir. Açıkçası, bunu başarabileceğimize dair kafamda kimi soru işaretleri mevcut."

–"Yine de bizim – daha doğrusu o zamanki Sosyalist Gençlik Hareketi'ndeki seleflerimizin – 1905'te İsveç ile Norveç arasında patlak vermesi beklenen savaşı durdurduğumuz gerçeğini hatırlamakta fayda var. Lenin bunu bir örnek olarak gösteriyordu yazılarında. İsveç'in I. Dünya Savaşı'na katılmayışında biz de bir rol oynamıştık (her ne kadar kimi yoldaşlarımız bu uğurda hapse düştülerse de) ve dahası, İsveç'in 1941'deki 'Nazi Seferi'nin' dışında kalması için geniş bir cephenin örülmesi için sağlam uğraş vermiştik. Kendi gençli-

ğimden bu son dönemi çok iyi anımsıyorum."

–"Maalesef, krizin derinleştiği ve yeni emperyalist savaşların ufukta göründüğü bugün, 1914'te Fransa ve Almanya'daki yoldaşlanmızın olduğu kadar güçsüz kalacağımızdan korkuyorum. Öte yandan, 1950 senesinde dünya çapında örgütlenerek ABD'nin nükleer bir dünya savaşını başlatmasını engellemede ciddi bir önem taşıyan 'Stockholm Bildirisi'nin' etkin kılınmasında ve 1960'larda ABD'nin Hindiçini'deki savaşına karşı uluslararası savaş karşıtı hareket içerisinde önemli vazifeler üstlenmiş olduğumuz hâlen aklımdadır. Demem o ki; ne kof hayallere umut bağlamaktan fayda çıkar, ne de umudu büsbütün bir kenara bırakıp tarihin akışını müstehzi gözlerle seyretmekten..."

Karanlıkta etrafımıza oturmuş yoldaşlar İsveç ve genel olarak Avrupa'daki dayanışma hareketinin karşısındaki zorluklar ve tehlikeler hakkındaki sözlerime dair bir yorum yapmadılar. Ama bana "GS" adıyla tanıtılan yoldaş, sanayileşme ve modernleşmeye dair belli başlı meselelerden söz etmeye başladığında dikkatimi gerçekten yoğunlaştırmam gerekti.

"İleri seviyedeki teknolojik gelişime varan tek bir yol olduğu söylenemez" diyordu. "Sovyetler Birliği'nde ve Batılı ülkelerde görülen geniş çaplı sanayileşme akılcı bir teknolojik çözümden ziyade kapitalist bir fenomendi; üretim öyle bir biçimde örgütleniyordu ki burjuvalaşma hakkı doğuyordu."

Meseleye yaklaşımı, Büyük Proleter Kültür Devrimi sürecinde Çin'de tanıştığım yoldaşları anımsattı bana. 1976 senesinde Çengdu'da, o zamanlar mahallelerdeki devrimci komitelere dair bir kitap yazmakta olan Gun Kessle ve ben "Çengdu Ahırları Yedek Parça Fabrikası'ndan" sorumlu devrimci komitenin parti sekreteri ile koca bir geceyi "arka bahçe atölyelerini" tartışarak geçirmiştik:

"Sanayileşmeye giden farklı yollar var" demişti bu yoldaş. "Aşağıdan yukarıya doğru bir örgütlenme de gayet mümkün. Örneğin biz, 1964 senesinde burada metal cıvatalar yapmaya başladık. Başta, çoğu veremden olmak üzere türlü sağlık sebeplerinden ötürü emekliye ayrılmış dört işçi, astım hastalığı yüzünden kırlara çalışmaya gidemeyen bir öğrenci ve beş ev kadını ile yola çıkmıştık; ama deneyimliydik ve çalışmaya yetecek gücümüz vardı hâlâ. Üretimi adım adım arttırarak 1971'de otomotiv sektörü için yedek parça üreten bir fabrika hâlini aldık. Şimdi burada, 112'si erkek 122'si ise kadın olmak üzere 234 insan çalışıyor. Ayrıca kooperatif bir sağlık sistemimiz var ve fabrikayı demokratik yöntemlerle idare ediyoruz; her perşembe toplanıyor, tartışıyor ve önemli tüm kararları kolektif bir biçimde alıyoruz. Bu sene, gelişim fonumuz için 510,000 yuan biriktirdik ve Başkan Mao da bize bir hedef belirledi; bir gün tam teşekküllü bir otomobil imalathanesi kurabilmek. Tüm bu sözünü ettiklerimi salt kendi gücümüze dayanarak başardık."

"GS" yoldaşın sözleri bana Çengdu'daki parti sekreterini anımsatmıştı; çünkü her ikisi de bu alternatif sanayileşme güzergâhından söz ediyorlardı. Karşımda SSCB'nin – ve günümüz Çin'inin – "Fordizm'inden" medet ummaktansa Marx'ın ve Paris Komünü'nün geleneğine sırt veren yetkili bir komünist vardı; sözünü ettiğim öyle bir gelenektir ki, William Morris'i dahi kapsıyordu ve Mao tarafından sürdürülmüş ve geliştirilmişti.

"Partimizin eğitim materyallerinde bu meseleye yaklaşımımızı çok açık biçimde dile getiriyoruz" dedi bir diğer yoldaş ve ilgili belgelerden birini bana uzattı. Şöyle yazıyordu:

"Çin'deki Kültür Devrimi esnasında işletmelerde yukardan aşağıya doğru bir komuta sistemini; çalışanları yönetici, teknik uzman ve makine başı işçi gibi kategorilere ayırarak kafa ile

kol emeği arasındaki aynımı 'kalıcı' hâle getiren çarpık sistemi ve hiyerarşiye dayalı statü ve imtiyazları savunan revizyonist siyasal hattı ortadan kaldırarak fabrika yönetiminin kimin elinde bulunacağı meselesine kesin bir açıklık getirmeyi amaçlayan bir kitle hareketi başlatılmıştı. Bu bağlamda, yönetici personelin üretim faaliyetlerinde, işçilerin de karar alma mekanizmalarında yer almalarını öngören 'ikili katılım' yaklaşımı benimsenmişti. Fabrikalardaki parti komiteleri lağvedilmiş, bunlann yerine yeni bir örgütlenme modeli olan İşçi Yönetim Ekipleri kurulmuştu. Bu ekipler işçileri, idarenin öneri ve kararlannı tartışmaya teşvik ediyorlardı. Ayrıca fabrikanın üretim planı sürekli olarak işçilere danışılıyor ve oluşumunun her aşamasında işçiler tarafından denetlenerek hazırlanıyordu. Yani 'yukarıdan aşağıya ve temelden yukarıya' şeklinde özetlenebilecek bir sistem uygulanıyordu. Böylece teknik buluşların ve üretimi arttırma yöntemlerinin sadece uzmanlann tekelinde olduğu yönündeki hayal de yerle bir ediliyordu. Parti kadroları, teknisyenler ve işçilerden oluşan üçlü ekiplerin sıkı bir koordinasyon içerisinde çalışmalan sayesinde teknolojik buluşlar alanında ciddi ilerlemeler söz konusu olabilmişti. Onlar Mao'nun 'devrimi kavrayarak üretimi artır' ve 'siyasal faaliyet tüm iktisadî faaliyetlerin can damandır' şiarlarını rehber edinmişlerdi. Bu, Büyük Proleter Kültür Devrimi'nin bizlere miras bıraktığı en mühim deneyimlerden birisidir."

"Önder yoldaşlarımızdan biri bu meseleye ilişkin kapsamlı bir araştırma gerçekleştiriyordu" dedi GS. "Ne var ki, düşmanla girdiği bir çatışmada yaşamını yitirdi. Şimdi onun çalışmasını yeniden oluşturmak için canla başla çalışıyoruz; çünkü bu bizim açımızdan son derece önemli bir mesele."

Karşımdakinin kim olduğunu anlamıştım şimdi. "GS," Genel Sekreterin kısaltmasından başka bir şey değildi!

Ama esas hayranlık uyandırıcı bulduğum şey, "GS" ile yoldaşlarının bu ıssız ormanda sanayileşmeye ve iktisadî kalkınmaya dair farklı yöntemler gibi son derece yakıcı – ve

"Batılı" komünistlerin ezici çoğunluğunun yıllardır göz ardı ettiği – bir meseleyi böylesi bir açıklık içerisinde tartışıyor oluşlarıydı. İlla en üst kademeden gelen buyruklara dayalı müdahaleci bir sistem, yahut devlet yönetimi veya parti MK'sının oluşturduğu bir "Grosplan" mı gerekli? Mao, bu sistemlerin "burjuvalaşma hakkını" yeniden var ettiğini söylüyordu; o hâlde neden sistemi tepetaklak etmeyelim? Halk aptal değildir. Tarihin yegâne itici gücünün halk kitleleri olduğunu söyleyenler biz değil miydik? Peki, bu şiarımız kapitalizm sonrası iktisadî ve teknolojik gelişim açısından neyi ifade etmektedir?

Fakat hepsinden önemlisi, tartışmaya hâkim olan yoldaşça üsluptu. Bu, 1940'lar ve 1950'lerde Fransa, Doğu Avrupa ve Sovyetler'deki komünist partisi yetkilileri arasında gördüğümden ciddi şekilde farklıydı.

Dandakaranya'da geçirdiğim süre esnasında Genel Sekreter Ganapathi ve Siyasî Büro ile Merkez Komitedeki öteki yoldaşlarla gerçekleştirdiğim tüm konuşmalarda aynı olumlu izlenimi edindim. Bunun beni umutlandırmış olduğunu belirtmek durumundayım açıkçası.

Gautam yanında benim için fazladan bir uyku tulumu getirmişti. Ormanda geçirdiğimiz ilk akşam, onunla öbür yanımdaki genç Bengalli yoldaşın arasında yere sırt üstü uzanmış vaziyette yatarken, böceklerin ve yaprakların kafamıza düşmesini engellemek için üzerimize gerilmiş muşambaya bakarak Hindistan hakkındaki fikirlerimi netleştirmeye çalıştım.

Gece zifiri karanlıktı ve gözümüzden ırak, fakat tetikte olduklarından şüphe etmediğimiz nöbetçiler haricinde herkes derin bir uyku içerisindeydi. Birden, 1948 senesinde İsveç, Kaffatorp'taki kulübemde kayınpederim Kali Ghosh'un anlattıkları geliverdi aklıma. 1947'de Pakistan'ın Hindistan'dan ayrılışını takip eden süreçte yaşanan dinî şiddetin, katliamların

ve cinayetlerin arka planını açıklamaya çalışıyordu bana:

"İngilizlerden geriye bu kaldı işte; böl ve yönet politikalarının tiksinç meyveleri! Emperyalizmin bu geleneksel siyasasını ülkemizi sürekli olarak kendisi ile savaş hâlinde bırakmak için kullandılar."

Kali, Bengal'in eski devrimcilerindendi, gençliğinde – isminden[17] de tahmin edilebileceği üzere – Bengal davası uğruna terörist faaliyetlerde bulunmuş bir insandı. Gelgelelim benimle tanıştığı vakit, fikirleri İngiltere'de geçirdiği on yıllar, Stockholm merkezli *Ny Dag* gazetesi çalışanı ve komünist partisi üyesi eşi Paula Wiking'in etkisi (1946 senesinde Londra'da henüz çömez bir muhabir iken yazılarının düzeltmelerini yapmıştım) ve Jawaharlal Nehru'ya duyduğu saygı tarafından ciddi şekilde değişime uğratılmıştı.

İmparatorluğun ve beraberinde de İngiliz Hindistanı'nın dağılışı tarihsel açıdan alabildiğine önemli bir olaydır. Kali ile bunu uzun uzadıya tartışmıştık. Söz konusu olan gerçek bir bağımsızlık mıydı, yoksa siyasî bir aldatmacadan, Hindistan halkına görünürdeki bir bağımsızlıktan başka bir şey kazandırmayan bir düzmeceden başka değil miydi?

Uyku tulumuma kıvrılmış vaziyette düşüncelere daldım. Karanlıkta, sessizce kitabıma yeni bir bölüm yazıyordum kafamda: Bubaneswar'da kahvaltı. Ya da: Bağımsızlık mı? Hangi Bağımsızlık?

---

[17] [Kali: Kötücül güçlerle çarpışan ve onları yok eden bir Hindu tanrıçası – çev.]

VI

HANGİ BAĞIMSIZLIK?

"Şayet bugün, ülkemizdeki yabancı hükümetin yerini yerli bir hükümet alır; ancak mevcut ilişkiler muhafaza edilecek olursa, özgürlüğe bir adım olsun yaklaşmış olmayız..."

Jawaharlal Nehru, "*Whither India?*" [Hindistan Nereye?] 1933.

Kâğıt üzerinde bağımsız Hindistan Devleti, yoksulluk ile mücadele etmekte olduğu iddiasındadır. "Yoksullukla mücadele" kavramının ilkin 1964 senesinde ABD başkanı Lyndon B. Johnson tarafından, seçimlerde yoksulların desteğini kazanarak Vietnam'a yönelik saldırılarını yoğunlaştırma maksadı ile ileri sürülmüş olduğunu anımsadığımızda bunun siyasal açıdan ne denli şaibeli bir ifade olduğunu görebiliriz. Fakat 2009'da Simon Denyer'in Reuters için kaleme aldığı haberde okuduğumuz zaman karşımıza çıkan bu kavram kulağa ilk başta güzel geliyor:

"Hindistan'ın 60. Bağımsızlık Yıldönümüne Yoksullukla Mücadele Çağrısı Damga Vurdu.

YENİ DELHİ, 15 Ağustos (Reuters)– Hindistan'ın İngiltere'den bağımsızlığını kazandığı günün 60. yıldönümünde halka seslenen Başbakan Manmohan Singh, ülkenin hızlı ekonomik büyümesine rağmen varlığını koruyan yoksulluğa, eğitimsizliğe ve salgın hastalıklara karşı insanların daha ciddi çabalar sarf etmesi gerektiğini söyledi.

'Hindistan, kalkınmanın esamisinin okunmadığı engin toprakların ortasında bulunan varsıl adacıklardan oluşan, büyümenin meyvelerini bir avuç insanın topladığı bir ülkeye dönüşmemelidir' diyordu Çarşamba günü Yeni Delhi'deki tarihî Kızıl Kale'nin burçlarından, kurşun geçirmez cam ardından gerçekleştirdiği konuşmasında.

/.../

Singh konuşurken, aynlıkçı militanlarla Maoist isyancıların silahlı saldırılarına sıkça tanıklık edilen bugün için civardaki binalara keskin nişancıların konuşlandırılmış olduğu gözden kaçmıyordu. Askerler ve silahlı polisler de gün boyu ülke çapındaki yolların ve önemli binaların etrafında devriye gezdiler.

/.../

'Gıda yetmezliği ulusal utancımızdır' diye ekleyen Singh konuşmasını 'önümüzdeki beş sene içerisinde gıda yetmezliğini tarihten silmek için tüm ulusa sesleniyorum: Kararlı olalım ve canla başla çalışalım.'"

Manmohan Singh bu mücadeleyi vermekten söz eden ilk başbakanı değil Hindistan'ın. Ülkenin seçkinleri, aralarındaki tüm siyasal farklılıklara rağmen, resmî olarak bağımsızlığın kazanıldığı 1947'den beri aynı şeyleri söylüyorlar. Aslına bakacak olursak, 1929'da Bombay'da gerçekleştirilen Hindistan Kongresi Komitesi'nin karar bildirgesini evirip çevirip yine-

lemekten başka bir şey yapmıyorlar:

> "Bu komite, Hindistan halkının korkunç sefaletinin ve acılarının ardında salt dış sömürünün değil, yabancı egemenlerin sömürü ilişkilerini sürdürmek için muhafaza ettikleri iç ekonomik yapının da bulunduğunu düşünüyor. Buradan hareketle, bu yoksulluğu ve sefaleti ortadan kaldırmanın ve Hindistan'daki kitlelerin yaşam koşullarını iyileştirmenin yegâne yolunun mevcut iktisadî ve toplumsal yapıda devrimci dönüşümler uygulamaya koymaktan ve toplumdaki derin eşitsizlikleri ortadan kaldırmaktan geçtiğini düşünüyoruz."

Hâkim elitin bu iyi niyet seline, yüz binlerce devlet görevlisinin istihdam edildiği türlü resmî kalkınma plan ve projelerine, ülke topraklarına çöreklenen iyi niyetli veya art niyetli birçok para sivil toplum kuruluşuna ve artan büyüme oranlarına rağmen Hindistan toplumunun en alt tabakasında, Sahra-altı Afrika'daki "temel sosyal haklarından mahrum" kesimlerden dahi derin bir sefalet içerisinde yaşayan Dalit'ler ve Adivasiler açısından herhangi bir şey değişmiş değil. Aslına bakacak olursak, kalkınma adı altında topraklarından ve ormanlarından mahrum bırakıldıkları bugün, onlar için devlet erkânın ağzına sakız ettiği "yoksullukla mücadele" kavramı, "yoksullarla mücadele" ile eş anlamlıdır.

Bu durumun sebebi elbette ki Hindistan'daki siyasetçilerin benzersiz derecede kötücül kimseler olması değildir. Kimilerinin bu tanıma bire bir uyduğunu biliyoruz, doğru; ama ciddi bir kısmının da niyetinin iyi olduğunu söyleyebiliriz. Fakat Clairvauxlu Aziz Bernhard'dan bu yana Avrupalı ahlak kuramcıları ile teologlarının daima yinelemiş oldukları üzere: "Cehenneme giden yol, iyi niyet taşlarıyla döşelidir."

Jawaharlal Nehru örneğini ele alacak olalım mesela. Nehru, siyasal ve entelektüel açıdan annemlerle aynı kuşaktandı ve tıpkı onlar gibi, ütopyacı tınılar barındıran Anglo-

Sakson liberal/sosyalist düşünce akımlarının etkisindeydi. Keza, 1920'lerde ve 30'larda yine aynı anti-emperyalist ve anti-faşist çevrelerde bulunuyordu. Doğal, olarak gençlik yıllarından itibaren kendisi hakkında epey işitmiş ve bolca şey okumuştum.

Ama Hindistan'ı daha derinlikli kavramamı sağlayan, 20'li yaşlarımın başında eşim vasıtası ile akraba olduğumuz Kali Ghosh olmuştu. Bengalli biri olarak genç yaşlarından itibaren Bankim Chandra Chatterji'nin *Ananda Math* isimli romanından ciddi şekilde etkilenmiş olduğunu anlatmıştı bana.

> "Beş para etmez, şiddet karşıtı bir nutuk değildi bu. Onu okumamla birlikte *Bhagavat Gita*'daki Krishna'yı farklı bir biçimde değerlendirmeye başlamıştım. Siyasal ve toplumsal bilince varan yolların sayısı çoktur. O zamanın Bengal'inde genç bir çocuk olan benim için bu yol, uyanışa giden yol ile birdi!"

Bana bu kitaptan sözünü ettiği vakitlerde henüz onu okumaya fırsatım olmamıştı. Okuduğumda ise Kali öleli yıllar olmuştu. Fakat onun ve yoldaşlarının bu romandan nasıl etkilendiklerini uzun uzadıya tartışmayı isterdim kendisiyle.

Kali öğrencilik yıllarında, arkadaşlarının pek çoğu gibi, Bengal'in birliğini savunmayı amaçlayan "*Anushilan*" örgütüne katılmıştı. Daha sonraları Hindistan Kongresi saflarında aktif olan ve *Anushilan* ile birleşme sürecine giren "*Juguntar*" adlı terörist örgüte yakın bir öğrenci derneğinde faaliyet yürütmeye başlamıştı.

Aralık 1928'de Hindistan Ulusal Kongresi Kalktüta'da toplanmıştı. Karşılarındaki vaziyet oldukça karmaşıktı; Kalküta'daki toplantıda ikinci kez bir oturumu yönetmekte olan Motilal Nehru ellerindeki tek gerçekçi hedefin özerklik konumu olduğunu, oğlu Jawaharlal Nehru ise bağımsızlığı savunuyordu. Gandhi ise bağımsızlıkçıların bildirisinin Kon-

gre'yi böleceğini düşündüğü için buna karşı çıkıyordu. Bu olası bölünmeye mani olmak için İngilizler'in bir sene içerisinde dominyon statüsünü tanımalarını talep etmelerinin ve eğer bu talepleri karşılanmazsa – gerektiğinde sivil itaatsizlik eylemlerine başvurarak – tam bağımsızlık için mücadele vermeye başlamalarının en akılcı yol olduğunu söylüyordu. Jawaharlal Nehru, Kali'ye bağımsızlıkçıların taleplerini dile getireceğine dair söz vermişti. Fakat Nehru, beklenen konuşmasından sadece birkaç saat evvel bunu yapmaktan vazgeçince Kali ve Kongre çatısı altında faaliyet yürüten iki yoldaşı, Jawaharlal ile Motilal'e karşı çıkıp konuşması için Subhas Chandra Bose'yi ikna etmek durumunda kalmışlardı; ancak Bose kitleyi ikna etmekte başarısız olmuştu. Kali bu noktadan sonra *Juguntar*'ın yayın organı *Swadhinata*'da [Özgürlük] yazılar yazmaya başladı (isim, 1940'lardan sonra Hindistan Komünist Partisi tarafından sahiplenilecekti). Gazetenin başmakalelerini Bjupendra Kumar Dutt ve Aron Gupta kaleme alıyordu, Kali ise Jotish Bhwik ile birlikte düzelti işlerini üstlenmişti.

Nisan 1930'a gelindiğinde ulusalcılar Chittagong cephaneliğini işgal etmişlerdi ve bu İngilizlerin 1857'den bu yana yaşadıkları en ağır yenilgiydi. İngiliz yetkililer derhal ardı arkası kesilmeyen ev baskınlarına ve tutuklamalara başladı. *Swadhinata*'nın "Yaşasın Chittagong Eylemi" manşeti ile çıkması planlanırken, gazetenin her ne olursa olsun toplatılacağı ve baskı göreceği herkesçe anlaşılmıştı artık; bu yüzden, değişen koşullar karşısında yapılacak en doğru şeyin gazetenin yer altına çekilmesi ve silahlı ayaklanmayı savunan bir çizgide yayın hayatını sürdürmesi olduğuna karar verilmişti.

Kali bu tarihten sonra gerçekleştirilen telgraf hatlarının sabotajı eyleminde de yer almıştı. Jawaharlal Nehru'nun babası, Kongre lideri Motilal Nehru bu eylemin finansmanını

sağlıyordu; fakat böylesi bir eylemde tam gizliliğin zorunlu olduğunu kavrayamayan Nehru, çenesini tutamamıştı. Bunun sonucunda eylemi planlayan yoldaşların bir kısmı yakalanmıştı. Ama Manoranjan Gupta, Rashik Das ve Kali hâlâ dışarıdaydı ve her şeye rağmen, Bengal'deki tüm telgraf hatlarının eşzamanlı olarak keserek eylemi başarıyla gerçekleştirmişlerdi.

Kali, bu süreç içerisinde Dr. Narayan Roy'dan bomba yapımını öğrenmişti. Bu el yapımı bombalar oldukça etkiliydi; fakat gizlenmeleri de bir hayli güçtü.

Tabi Kali o zamanlar komünist değildi. O yıllarda, terörist yöntemleri savunan diğer yoldaşları gibi, komünistlerin devrimden bahsetmekle yetindiklerini, yapılması gerekeninse devrimi *yaşamak* olduğunu düşünüyordu. Ama Meerut Komplosu, Kali gibi pek çoklarını komünizme git gide yakınlaştıracak olaylar silsilesinin başlangıcıydı. 20 Mart 1929'da, aralarında sosyalistlerin ve sendikacıların da bulunduğu 32 kişi "İngiliz Hindistan'ını Kralın denetiminden çıkarmayı" planlayan komünistler olma suçundan tutuklanmışlardı. Dava ilerledikçe komünistler mahkemeyi iyiden iyiye fikirlerini Hindistan kamuoyuna duyuracakları bir platform hâline getirmeyi başarmışlardı. 1933 baharında yargılananlardan 31'ine hüküm verilmiş; ama yazın karar temyiz edildikten sonra tamamı serbest kalmıştı. İngilizlerin henüz yeni yeni gelişmekte olan komünist hareketi ezme amacıyla gerçekleştirdikleri bu girişim ters tepmişti. Komünist partisi de ancak bu davadan sonra merkezileşmiş bir yapı inşa etmeyi başarmıştı. Pratikte bu, Komünist Enternasyonal'in Hindistan ayağı olarak faaliyet yürütecek olan partinin ancak 1934 senesinde kurulabilmiş olduğu anlamına geliyordu.

Kali ve yoldaşlarının bundan sonraki planı, Kalküta merkezinin dörtte birini kurtarılmış bölge hâline getirip buralarda bağımsız Hindistan'ın bayrağını göndere çekmekti. Onlara

göre bu, dünyaya İngiliz İmparatorluğu'nun kâğıttan kaplan olduğunu gösterecekti. Ne var ki, 25 Ağustos'ta Ania Sen ile Dinesh Mazumdar, Kalküta emniyet müdürünün arabasını bombalama eyleminde başarısız olmuşlardı. Ania Sen yakalanmış ve polisler tarafından infaz edilmişti. Polis, bugünkü muadillerinin başvurduğu asırlık yöntemi kullanarak, Sen'in çatışmada ölü ele geçirildiğini söylemişti.

31 Ağustos 1930'da Kali Kalküta'daki İstihbarat Birimleri tarafından tutuklanmıştı. Polis o tarihe kadar 3,000'den fazla Bengalli teröristi yakalamıştı. Ama Hindistan o zamanlar – tıpkı bugün olduğu gibi –yarı–feodal düşüncelerin etkin olduğu bir ülkeydi. İstihbarat Bürosunun şefi Kali'nin uzak bir akrabasıydı. Ona:"Ailemizin yüzkarasısın" demişti. Ardından da Kali'yi beş ila yedi yıl arası bir hapis cezasının beklediğini eklemişti. Böylesi bir ceza bütün aileye utanç getirebilirdi, tabi Kali ailesini bu kara lekeden kurtarmak için İngiltere'ye sürgün edilmeyi kabul edebilirdi ve etti de. Kendisini Londra'ya götürecek olan gemiye bindiğinde 1931 baharıydı.

Bunun istisnai bir adam kayırma hikâyesinden ziyade bağımsızlık öncesi ve sonrasının Hindistan'ındaki yetkili mercilerin kendince istikrarlı bir politikasını temsil ettiğini anlamamız gerekmektedir. "*Naxalbari: Before and After*" [Naxalbari: Öncesi ve Sonrası][18] adlı anı kitabında, 1967'de *Liberation* dergisinin ilk editörü olan Suniti Kumar Ghosh şöyle yazıyordu.

> "21–22 Ağustos 1971'de, Saroj Datta'nın cezaevinde katledilişinden birkaç gün sonra, eşim ve büyük kızım Kalküta Özel Bürosu'na mensup polisler tarafından Lord Sinha Caddesi'ndeki büroya götürülmüşler. Orada, Emniyet Müdürü'nün

[18] Ghosh, Suniti Kumar. "*Naxalbari. Before and After*" [Naxalbari: Öncesi ve Sonrası], New Age Publishers 2009, Kolkata, sf: 286 – 289.

yardımcısı eşime, cinayete dayalı politikaların benim gibi 'okumuş bir adama' yakışmadığını ve beni İngiltere'ye göç etmeye ikna etmesini, gerekli tüm evrakları da bizzat sağlayacaklarını söylemiş (bir süre sonra Asım Chatterjee'nin bir arkadaşı da benzer şekilde Deogarh'ta tutuklanmış ve cezaevine yollanmaktansa İngiltere'ye gönderilmişti). Eşim ise, dedikleri gibi benim 'okumuş bir insan olarak' bu yolu tercih ettiğimi ve bu yüzden beni bundan alıkoymasının imkânsız olacağını söylemiş. Ardından polislerin de cinayete dayalı politikalar uyguladıklarını eklediğinde müdür yardımcısı kendi işledikleri cinayetlerin intikam amaçlı olduğunu belirtmiş. Hayal kınklığına uğrayan polisler eşime en az üç ay içerisinde benim ölü bedenimi göstereceklerini söyleyerek kendisini tehdit etmişler."

Geçmişte olduğu gibi günümüzde de Latin Amerika ve Güney Asya'nın pek çok ülkesinde devrimin neferi, siyaseten faal köylü yahut alt-orta sınıf aydın, bir şekil ortadan kaldırılır; belki de çatışma süsü verilerek katledilir. Fakat Kali ve Suniti Kumar Ghosh gibi, hâkim sınıflara mensup ailelerin kara (yahut kızıl) koyunları bunun yerine sadece sürgün seçeneğini karşılarında bulabilirler. Kali bu seçeneği tercih etmişti.

Kali İngiltere'de komünizmi benimsemişti; fakat İsveç/Amerikan asıllı eşi gibi adanmış bir komünist olup olmadığını bilmiyorum doğrusu. Ayrıca Hindistan Kongresi'nin sol kanadı – ve daha sonra bağımsız Hindistan hükümeti için– muhabirlik yapmaya, Bombay/Mumbai merkezli *Blitz* gazetesinde çalışmaya başlamıştı. Bu süreçte fikirleri adım adım dönüşüme uğradı ve Jawaharlal Nehru'ya olan hayranlığı da git gide artmıştı.

1950'lerde Delhi'de iken katıldığım toplantılarda Nehru ile tanışmış ve birkaç kez kısaca sohbet etmiştim. Doğruyu söylemek gerekirse, kendince sempatik bir kimse olduğu izlenimini edinmiştim. Sonra, Ocak 1959'da Bhubaneswar'daki Hindistan Yazarlar Konferansı'nda eşim Gun Kessle ile birlikte,

Nehru ve o zamanki Hindistan Başkan Yardımcısı Sarvepalli Radhakrishnan'la uzunca bir kahvaltı etmiştim. Sohbetimiz nispeten hoştu başlarda. 1958 senesinde Lenin Halklar Arası Barış Ödülü'ne layık görülen Artur Lundkvist'ten söz etmiştim kendisine:

> "1952'de Hindistan'a gelip buradaki yazarlarla tanıştıktan sonra Hintli yazarların eserlerini İsveç'teki okuyuculara tanıtmaya başlamıştı. Mulk Raj Anand'ın *'Kuli'*si ve Bhabani Bhhtacharya'nın *'So Many Hungers'* [Bunca Açlık] adlı eserleri bunlardan birkaçıdır."

Nehru, "böyle romanlar sayesinde İsveçli okuyucular Hindistan'ın gerçekliklerini daha iyi kavrayacaklardır şüphesiz" demişti.

Burada Artur Lundkvist'ten söz ediyor oluşumun türlü sebepleri var. Bir yazar olarak kendi çağının Avrupalı – yahut ABD'li – solcu yazarları ile pek çok ortak yönü vardı; Hindistan ve "üçüncü dünya" adını verdikleri coğrafya ile olan ilişkisinin niteliği de buna dâhildir. Lundkvist Afrika'ya, Latin Amerika'ya, Çin'e ve Hindistan'a gerçekleştirdiği yolculuklarda edindiği izlenimleri sürekli yazıya döküyordu. Bu "gezi yazılarının" tamamı o dönemin "doğu blokunda" basılıp okunuyordu. Yazılarını Freudcu bir perspektifle yazdığı ve Hindistan'daki cinsel baskıyı iktisadî baskı kadar önemli gördüğü için eserlerinin miadını doldurmaya başladığı söylenebilir tabi ki.

Ayrıca, tıpkı Jawaharlal Nehru gibi, 1930'ların başından itibaren hayatımın bir parçasıydı Lundkvist. Yoksul bir köylü ailesinde yetişmiş, Stockholm'e gelerek – akademik camia ile hiçbir ilişkisi olmamasına rağmen – kısa sürede fikirleri önemsenen bir eleştirmen, şair, romancı olmuş, modernist sanat ve edebiyatın da öncülerinden biri hâline gelmişti. Ebeveyn-

lerim ile aynı edebî/siyasal çevrelerde gezindiğinden eserleri ile ufak yaştayken tanışmıştım. Kısmen Marx'tan etkilenmiş olmasına rağmen Freudcuydu ve adanmış bir modernistti. Onun dirimselci şiirlerini okumaya başladığımda henüz altı yaşındaydım.

ABD, Avrupa, Afrika, Latin Amerika ve Hindistan'dan çıkan yeni edebî ürünleri İsveçlilere tanıtan bir eleştirmen olarak uzun yıllar ciddi bir etkiye sahip olmuştu ülkede. Birbirimizi tanırdık; gençliğimde, bir yazar olarak kendime yeni yeni isim edinmeye başlamışken türlü siyasal ve edebî toplantılarda birlikte sunumlar gerçekleştirmiştik. O zamanlar benim umut vaat eden biri olduğumu düşünüyordu.

Bhubaneswar'daki konferansta "sıradan insanların" dünyayı kavrayışını kolaylaştıracak bir edebiyatın yaygınlaştırılmasını örgütleyebilmek için – tıpkı Lundkvist'in yaptığı gibi – sendikalarla birlik içerisinde çalışılması gerektiğini anlatmıştım. Bir halk edebiyatının oluşturulması edebî ve siyasî bir zorunluluktur çünkü. Artur Lundkvist, yoğun çabaları sayesinde duyarsızlığı ile nam salmış İsveç Sosyal Demokrat sendikasını bile Bhabani Bhattacharya gibi yazarların eserlerinin basımını finanse etmeye ikna etmişti.

İlerleyen yıllarda ben İsveç'e döndüğümde, Lundkvist ile yakınlığımız bir süre daha devam etmişti. 4 Temmuz 1967'de – ABD'nin bağımsızlık gününde – Stockholm'deki ABD konsolosluğunun önünde gerçekleştirilen kitlesel eylemde ikimiz de konuşmacıydık. Konsolosluğun içinde cin toniklerini yudumlayan büyükelçinin ve onun misafirlerinin devrimlerine ihanet ettiklerini söyledik. Şimdi, Washington güdümlü işgal ordularına karşı özgürlüğü için silaha sarılan Güneydoğu Asya halkıydı o devrimin savunucuları! Artur Lundkvist Amerikan bayrağının gösterilerde yakılmasını neden doğru bulduğunu oldukça iyi seçilmiş kelimelerle ifade etti. ABD

hükümetinin psikolojik etkisi nedeni ile bu tür eylemlere şiddetli tepkiler veriyor oluşu, bayrak yakma eyleminin ne denli etkili olduğunu kanıtlıyordu: "O hâlde polis neyi yasaklıyorsa onu yapın, yakın o paçavrayı!" demişti.

Bir süre sonra yollarımız ayrıldı. Hem siyasal hem de kültürel açıdan... Bu da son derece beklendik bir şeydi. O Dünya Barış Konseyi'nin başkan yardımcılığına getirildiği esnada ben Moskova'da "üç dünyacı" ilan edilmiştim. Dahası, aynı dönemde İsveç Akademisi'ne girmiş, Nobel Ödülleri'nin kime gideceğini belirleyenlerin arasına katılmıştı ("kralın tokalaşmasına yardımcı oluyor" diyorduk o zamanlar). Her şeye rağmen, bir noktada içerikleri birbirinden bütünüyle farklı olan yazılarımızı aynı muhafazakâr İsveç gazetesine yolladığımız da olmuştu. Ben, hem ABD'ye hem de Sovyetler'e muhalif olduğum için beni eleştiren sosyal demokrat *Aftonbladet* gazetesine yanıt vermek için sarılmıştım kaleme. Onun yazısı ise liberal *Dagens Nyheter* gazetesinin kendisinin – İsveç Akademisi'ne katılışından bu yana – gericileştiği yönündeki ithamına cevap niteliğindeydi.

2006'da Lundkvist'in 100. doğum yılını kutlama amacıyla düzenlenen resmî törene eşi tarafından konuşmacı olarak davet edilmiştim. Lundkvist, o gün belirttiğim üzere, mensubu olduğu insan çevresinin tipik bir örneğiydi. Evet, Avrupa'nın solcu aydınlarından biriydi ve İsveç dilinin büyük yazarlarındandı. Ama devir değişmişti ve yaşanan yeni savaşlar da Avrupa'daki aydın çevrelerin belirleyici esaslarını değiştirmişti. Akademi'deki şimdinin muhafazakârı meslektaşları bu törene gelmemişlerdi. Onlar ona, gençliğinde reva gördükleri kötü muameleyi bir kez daha uyguluyorlardı. Bu da son derece tipik bir hareketti. Tıpkı Sartre, Laxness, Dreiser ve Brecht gibi, emperyalizm karşıtı bir yazar olma suçunu işlemişti Lundkvist ve bunun için kendisini asla bağışlayacak değillerdi.

Konuya dönecek olursak, Bhubaneswar'daki kahvaltı sohbetimiz esnasında Dr. Radhikrishnan'a minnetimi iletmeyi de görevim bilmiş olduğumu eklemem gerekir. Çünkü 1953 senesinde ABD "Jan Myrdal'ı soruşturduğunu" ilan ettiği ve ABD'li yetkililerin – o zamanlar UNESCO Sosyal Bilimler Departmanı'nın başındaki annemi – Idlewild havaalanında alıkoydukları vakit kendisi UNESCO'nun Hindistan temsilcisi olarak benim haklarımı savunan insanlardan biriydi.

ABD'nin beni İsveç'te "soruşturmakta olduğunu" ilan edişi başlı başına tuhaf bir vaziyetti. Ne ABD'de ikâmet ediyordum, ne de ABD için vize başvurusunda bulunmuştum. O zamanlar yürürlükte olan İsveç ceza kanununa göre yabancı bir hükümet adına İsveç vatandaşı yahut mukimi bir kişi için böylesi bir "soruşturma" düzenlemenin iki yıl hapis cezası vardı.

İsveç'teki ABD'li yetkililerini İsveç yasalarını çiğnemeye ve İdlewild'da – Nazi Almanya'sındaki ifade ile – "*sippenhaft*" veya "ailevi sorumluluk" şüphesi gerekçesi ile annemi alıkoymaya sürükleyen ise 2–14 Ağustos 1953 tarihleri arasında Bükreş'te düzenlenmesi planlanan "Üçüncü Dünya Gençlik ve Öğrenci Festivali" için faaliyet yürütüyor oluşumdu.

("Soğuk Savaş'ın" bu en "soğuk" yılında 111 farklı ülkeden 30,000'i aşkın gencin katılımını sağladığımızı genç kuşaklara aktarmayı görevim bilirim. Benimsediğimiz slogan: "Reddediyoruz! Bizim Kuşağımız Ölüm ve Yıkımın Hizmetinde Olmayacak" idi. Bu etkinlik, başta ABD'nin Kore'de, Fransa'nın ise Vietnam ve Cezayir'deki saldırganlıklarına karşı örgütlenen bilinçli dayanışma mücadelesinin bir ayağıydı.)

Dr. Radhakrishnan'a teşekkürlerimi sunduktan bir müddet sonra kahvaltı masasındaki hava değişiverdi. Nehru, Dr. Radhakrishnan'a Çinlilerde söz etmeye başladı. Anlaşılan o ki, Taşkent'teki Afrika–Asya Yazarlar Konferansı'nda söz alan

Çinli bir delege, edebiyatın emperyalizme, sömürgeciliğe ve ırkçılığa karşı mücadele etmesinin önemini vurgularken kast sistemine karşı mücadelenin de önemli olduğunu dile getirmiş. Nehru Çinlilerden söz ettikçe git gide hiddetleniyordu:

"Bu Çinliler durmadan başımızın etini yiyorlar! Hindistan'a düşmanlık etmekten başka işleri yok sanki!"

Şaşırmıştım. Bandung Konferansı sonrasındaki "Hindistan–Çin Kardeştir" sloganını siyasî açıdan çok inandırıcı bulmuyordum elbette; ama Hindistan ile Çin arasında o zamanlar hızla yükselmekte olan gerilimin varlığını ilk kez fark ediyordum. Bu tarihten üç ay sonra Tibet İsyanı ve sonrasında da sınırdaki çatışmalar başlayacaktı.

Tadı hızla kaçan sohbetimiz sonlandıktan sonra eşim Gun Kessle ile Nehru'nun kast sistemine karşı mücadeleye dair bir tartışmaya niçin böylesi aşırı şiddetli bir tepki vermiş olabileceğini tartışmaya koyulduk. Biz Hindistan'da yaşarken kastın ve kast ayrımcılığının dehşet verici örneklerine gün be gün tanıklık ediyor ve karşı çıkıyorduk. Fakat kast meselesine baktığınızda aslında gerçekten çok da tuhaf bir şey göremezsiniz; çünkü bu, sadece Hindistan'a has bir şey değildir ve kast çatışmalarını yakından inceleyip analiz ettiğiniz zaman, bunun temelinde aslında sınıfsal ayrımın bulunduğunu görebilirsiniz. Aslına bakacak olursak, o zamanlar Hindistan'da tanıştığımız aydınlar ve komünistler de meseleye bu perspektiften yaklaşıyorlardı.

Örnek verecek olursam; 1950'lerin sonlarında bir akşam dost meclisinde anti-Semitizm gibi ayrımcılık yöntemlerinin Çarlık Rusya'sı tarafından nasıl "böl ve yönet" politikalarını sürdürmek için birer araç olarak kullanıldıklarından söz etmiştim. Buna karşılık olarak 1953'ten beri birlikte çalıştığım ve döneminin resmî Hintli komünist aydınlarının tipik bir

örneği olan Sarada Mitra, 1947'de Kalküta'daki dinî cinayetlerin nasıl tertiplendiğinden bahsederek lafa girmiş, ardından da Marwari tefecilerini ve 1875'teki tefeci karşıtı Deccan Ayaklanması'nı anlatmaya koyulmuştu:

> "Hindistan'daki Marwariler ile Doğu Avrupa'daki Yahudilerin tarihleri ve toplumsal rolleri her iki grubun da, kendi konumlarını sağlamlaştırmak isteyen hâkim sınıflarca hedef gösterilmeleri açısından benzerdir" demişti.

Sonra Gun Kessle, Nehru'nun Hindistan Ulusal Kongresi'nin 1936'daki Lucknow toplantısında yaptığı konuşmanın metnini yakın zamanda okumuş olduğunu ve onun kast gerçekliğini ilk izah edenler arasında olduğunu ifade etti. Konuşmada şöyle diyordu:

> "Dokunulmazlar ve *harijan*'lar[19] meselesi pek çok yönden ele alınabilir. Bir sosyalist için bu mesele kesinlikle karışık bir mesele değildir; çünkü sosyalizmde böylesi bir ayrımcılık ve zulüm söz konusu dahi olamaz. İktisadî açıdan bakacak olursak, *harijan*'lar topraksız köylüdür ve onların içinde bulundukları duruma getirilecek iktisadî bir çözüm, âdetler ve geleneklerce önlerine çekilen toplumsal seddi yıkacaktır."

Deneyimlerim üzerinden bu meseleyi tartışmaya ve açıklamaya çalışabilirim; fakat bu nafile bir çaba olacaktır. 1959 senesinde tanıklık ettiğimiz kast ayrımcılığı ve baskısı, Nehru'nun meseleye değindiği 1936 senesinden kalma yazılarda okuduğumuz kadar iğrenç ve yıkıcıydı. Fakat öyle görünüyor ki, 1950'lere gelindiğinde Nehru –kendi Hindistan'ında– bu meselenin artık eskisi gibi olmadığını düşünüyordu. Bunların temelde, imzalanan bir iki hukukî belge ile çözülmüş

---

[19] [Gandhi ve onun dönemindekilerin *Dalit*'leri nitelendirme biçimi– çev.]

olduğuna inanıyor yahut inanmayı istiyordu belki de.

Hindistan artık kâğıt üzerinde bir bağımsızlığa sahipti; ama 1933'te, *Whither India* adlı metninde Nehru'nun bizzat yazmış olduğu üzere:

> "Şayet bugün, ülkemizdeki yabancı hükümetin yerini yerli bir hükümet alır; ancak mevcut ilişkiler muhafaza edilecek olursa, özgürlüğe bir adım olsun yaklaşmış olmayız..."

Haklıydı tabi ki. Tarih bunun ispatıdır. Günümüzün resmî açıdan bağımsız Hindistan'ında yaşayan *Dalit*'lerin özgür olduğu söylenebilir mi? Bunun cevabını bulmak için Hindistan'daki duruma bakmak kâfidir. Özgürlük, imtiyazlı azınlık için vardır; Hindistan halkının ezici çoğunluğu için değil. Onlar için Hindistan henüz hür değildir. Bu şaşırtıcı bir durum değil, mesele sınıf ve sınıf egemenliği ile alakalıdır ve Hindistan'ın bağımsızlıktan sonraki tarihi bunu açıklığa kavuşturmaktadır.

Sahi, Hindistan görünürdeki bu bağımsızlığını İngiltere'den nasıl kazanmıştı?

Hindistan'daki İngiliz tahakkümünün tarihi, Hindistan halkının isyan ve ayaklanmalarının tarihidir. Hâkim sınıflar ise hukukun egemenliğine dair ettikleri tumturaklı lafları hukuk-dışı katliamlar ve acımasız baskılarla tamamlayarak düzenlerini sürdürmüşlerdir. Jawaharlal Nehru bu ikiyüzlülüğün bilincindeydi. Ahmednagar zindanlarında iken okuduğu kitaplardan biri 1943 tarihli "*India Ravaged*" [Talan Edilen Hindistan] idi. Kitabın hazırlanış amacını, şu pasaj açıkça aktarıyordu:

> "[Amacımız] Hindistan'daki İngiliz yönetiminin 9 Ağustos 1942'de Hintli önderleri tutukladıktan sonra baş gösteren ayaklanmayı ezme kisvesi altında gerçekleştirdiği kan donduruçu katliamları nesnel bir biçimde, tüm çıplaklığı ile gözler

önüne sermektir.

/.../

Özcesi, genellikle 'öteki' medeni hükümetlere has olduğu iddia edilen yöntemlerin tamamı Hindistan'da İngilizlerce gerek 1857'de, gerek 1919'da, gerekse 1942 senesinin Ağustos–Aralık aylan arasında uygulanmıştır ve uygulanmaya da devam etmektedir. Hükümet cephesindeki 70 zayiata karşın halktan 25,000'i aşkın insanın çatışma süsü verilerek veya keyfî biçimde vurularak katledildiği tahmin edilmektedir."

Yukarıdaki yazı pekâlâ da 2010 senesinde Naksalistler tarafından Hindistan'daki mevcut hükümet politikalarını anlatma amacıyla yazılmış olabilir!

Peki o hâlde, muazzam bir halk desteğine sahip, siyaseten Jawaharlal Nehru gibi zeki ve pek çok yönüyle dürüst bir insan tarafından önderlik edilen bir kurtuluş hareketi bugünkü noktaya nasıl gelebilmiştir? Bağımsızlığının 60. senesini devirdiği bugün, ülke yoksulluk içindeyken nüfusunun %8 yahut %9'luk bir kesiminin ekonomik büyümesiyle sürekli övünen Hindistan Cumhuriyeti'nin kurucusu olan o kurtuluş hareketi mi? Hâlâ hayret ediyorsak eğer, hükümetin, kendi çıkarları doğrultusunda halkın çoğunluğunu yoksul bırakan ve üzerine bir de nüfusun dörtte birini insana yakışmayan yaşam standartlarına çekecek politikaları silah zoru ile dayattığı "bağımsız" Hindistan'ı kuran bu hareket nasıl bu hâle geldi diye şaşıraduralım biz daha!

Jawaharlal Nehru otobiyografisinde Hindistan Kongresi'nin nasıl güç kazandığından bahsederken bu durumu izah ediyordu:

"Ulusal hareketimiz, üst–orta sınıfın kendisini ifade etme ve gelişme ihtiyacından doğmuştu ve arkasında siyasî ve iktisadî güdüler vardı. Zamanla alt–orta sınıfların saflarında yayılarak

güç kazandı, daha sonra da dibe vurmuş yaşamsal koşullarının temposuna ayak uydurmada gittikçe güçlük yaşamaya başlayan kırsaldaki kitlelere sıçradı."

Hindistan'ı İngilizlerden devralacak ve bağımsızlıktan günümüze dek gemleri elinde tutacak olan sınıfın ikilemini en başından kavrayabilecek kadar açık görüşlü olması açısından Nehru sahiden de müstesna bir şahıstır. O, fikirlerinin, geldiği sınıf ve yetiştiriliş tarzı tarafından şekillendirildiğinin bilincindeydi; İngiltere'de eğitim aldığı yıllarda bu fikirleri iyiden iyiye formüle etmişti. Ne var ki, bu kuramsal çerçeveyi asla aşamayacaktı:

"Siyasetim daima sınıfım olan burjuvazinin sınıfı olmuştur. Gerçekten de o zamanlar (ve hatta bugün de) yankı bulan tüm siyasî yönelimler – ister ılımlı ister aşırı olsun – orta sınıfların fikirleriydi ve onların bekasını savunuyordu."

VII

ÇELİŞİK FİKİRLERE DAİR KISA BİR AÇIKLAMA

Yekpare bir dünya görüşü oluşturmaya çalışanlar, Grimm biraderlerin *Külkedisi* öyküsünde ayağını kralın balosunda kaybolan camdan ayakkabıya sığdırmaya çalışan üvey kız kardeşinkine benzer bir sıkıntı ile karşı karşıyadırlar; ister parmaklarını, ister topuklarını kesiversinler, ayak asla pabuca sığmayacaktır. Bu hikâye, kafamı klavyeden kaldırıp masamda duran dergiye bakmamla birlikte geldi aklıma:

16 Şubat 1944 tarihli resmî Japon fotoromanı *Sashin Shûhô*, sayı: 309. Üzerinde "İstihbarat Bürosu Tarafından Onaylanmıştır" damgasını taşıyor. Kapağında (Batı normlarına göre arka kapağında) Netaji (saygın önder) Subhas Chandra Bose, önderlik ettiği Geçici Özgür Hindistan Hükümeti'ne bağlı Hindistan Ulusal Ordusu'nun (HUO) üniformasını kuşanmış bir hâlde Andaman Adaları'nın batı kıyısında durmuş, Bengal Körfezi'nin ötesindeki Hindistan'a bakıyor.

Bu dergiyi, eşzamanlı olarak yazmakta olduğum diğer bir

yazı için başvurduğum kaynakların bulunduğu dosyadan çıkarmıştım. Meseleyi açacak olursam, elinizdeki kitabı yazarken bir yandan da Stockholm'deki Uzak Doğu Sanatları müzesinin 2011 baharında ev sahipliği yapacağı, Satsuma İsyanı'nı ve 1894 Çin–Japon Harbi'ni anlatan Meiji Döneminin siyasî *Ukiyo-e*'lerini[20] konu edinen bir sergi için hazırlanan ve Kiyochika Kobayashi'nin "Yaşa Japonya! Derlenmiş 100 Kahkaha" adlı karikatürlerini de içeren bir katalog için de bir makale yazıyordum. Karikatürleri müzeye Gun Kessle ile birlikte bağışlamıştık. Elbette, müzenin o dönemden kalma basılı materyallerinin kıt olması değildi bu davranışımızın sebebi; sıradan Japonların nasıl uzun süreli bir endoktrinasyonun sonucunda, II. Dünya Savaşı'nda tüyler ürperten insanlık suçları işlemeye hazır hâle getirildiklerini görsel açıdan ortaya koymak istiyorduk. Bir dönemin popüler görselleri, düzgün bir biçimde hazırlanıp sunulurlarsa o dönemin hâkim fikirlerini günümüz insanlarına göstermede etkin araçlar hâlini alırlar.

Bundan 70 sene evvel, İsveç'teki üniversitelerin de Hindoloji bölümleri – bunlar her ne kadar Alman akademik geleneklerince şekillendirilmiş olsalar da – bulunuyordu. Dahası, dış politika kurumlarında da Hindistan'daki meselelere – İngiliz yanlısı bir biçimde olsa bile – değiniliyordu. Ne var ki savaş esnasında kısmen devlet tarafından kontrol edilen İsveç basını Hindistan'a dair – hele de oradaki bağımsızlık mücadelesine dair – haber değeri taşıyan hiçbir şey aktarmamıştı. Gandhi ve Nehru'nun Hindistan Kongresi'nde o dönem üstlendikleri roller ve 1942'deki Hindistan'ı Terk Edin hareketine ya da 1943'teki Bengal kıtlığına (bilinçli bir biçimde tertiplenen ve 3 milyonu aşkın Hintlinin açlıktan ve gıda yetmezli-

[20] [Tahta bloklara türlü resimlerin çizilmesi suretiyle gerçekleştirilen, Japon kültürüne has bir sanat biçimi–çev.]

ğinden yaşamını yitirdiği siyasî ve askerî soykırım) değinen yayınlar Alman yanlısı, açıktan Nazizm'i savunan gazetelerdi (Stockholm'deki Alman elçiliği de Hindistan'daki bağımsızlık hareketine dair belgeler dağıtıyordu; fakat 1914–1918 Savaşı'ndakinden daha seyrek biçimde yapıyordu bunu). Belçika, Danimarka, Fransa ve Norveç gibi ülkelerde de durum aşağı yukarı böyleydi.

İsveç'in o dönemki prestijli liberal yayın organlarından *Världshändelserna Inför Världsopinionen*'in Ağustos 1942'deki 33 sayısında Gandhi ve Hindistan'ı Terk Edin hakkında "Hindistan: Hint Fakirinden *Quisling*'e"[21] başlıklı bir makaleye yer vermiş olması çok da şaşılacak bir şey değildi. Şöyle yazıyordu Gandhi hakkında: "73 yaşındaki azizin mütevazı bir fakir iken ansızın bir *Quisling* taklidine dönüşmeye başlamasını onun git gide bunamakta oluşuna bağlamak mümkün..." Dergi, anımsadığım kadarıyla, savaş boyunca S.C. Bose'den sadece bir kez, şu şekilde söz etmişti: "....Japonya'ya sıvışan bir numaralı Hint *Quisling*'i Subhas Chandra Bose..." (No. 30, 21 Temmuz 1944, sf:6). Anlayacağınız, Hindistan'daki bağımsızlık hareketi Nazi propagandasının basit bir parçasından başka bir şey olarak değerlendirilmiyordu.

S.C. Bose'nin dergi kapağında yer alan bu fotoğrafına bakarken, portresinin şu anda Hindistan parlamentosunun duvarında yer aldığı, heykellerinin ülkenin pek çok şehrinde birer yurtseverlik anıtı olarak dikili olduğu ve Kolkata uluslararası havaalanının da "Netaji Subhas Chandra Bose Havalimanı" adını taşıdığı geliyor aklıma... Dahası, Hindistan'daki

[21] [Vidkun Quisling (1887–1945): İşgalci Nazi güçleri ile işbirliği yapan Norveçli Nasyonal Sosyalist politikacı ve bir dönem devlet başkanı. İkinci Dünya Savaşı yıllarında adı Nazi işbirlikçiliği ile eşanlamlı bir biçimde kullanılmaya başlanmıştı. Savaş sonrasında idam edildi–çev.]

resmî görüşe sahip kesimlerin dışında, Naksalistlerin de onu – tıpkı Bhagat Singh gibi – bağımsızlık mücadelesinde yer alan yurtseverlerden biri olarak değerlendirdiklerini anımsıyorum.

Öte yandan, Bose'nin savaşın başında Almanya'ya – Nazi Almanya'sına – gitmiş, ardından da (bir denizaltı vasıtasıyla, ki bu başlı başına bir macera olsa gerek) Japonya'ya yolculuk etmiş olduğunun bilincindeyim. Komuta ettiği Hindistan Ulusal Ordusu, Japonların 1944'teki Arakan taarruzuna öncülük etmiş, İngiliz denetimindeki bu bölgede Özgür Hindistan'ının bayrağını dalgalandırmıştı; fakat savaş çoktan dönmüştü ve o tarihten sonra mücadelesini bu şekilde sürdürmesi mümkün değildi.

1944 senesinde, onun savaş öncesi Hindistan'ında yürütülmüş olan bağımsızlık mücadelesinde üstlendiği rolü az çok biliyordum. Bu yüzden de Subhas Chandra Bose'yi Fransa'daki Doriot yahut Norveç'teki Quisling ile aynı kefeye koymaktansa, Japonlar tarafından merkezi Nanking'de olacak şekilde kurulan işbirlikçi ve kukla "Çin Cumhuriyeti'nin" başkanı Wang Jingwei gibi biri olarak değerlendiriyordum.

Tabi bu, o dönemler İsveç'in bir taşra kasabasında yaşayan genç biri olarak Asya'daki somut siyasî duruma dair olan bilgisizliğimi açıkça ortaya koymaktadır. Burma'daki Aung Sen ile Endonezya'daki Sukarno da – birer yurtsever olarak – ülkelerinde hüküm süren Avrupalı imparatorluklara karşı Japon emperyalistleri ile işbirliği yapmışlardı. Onlar da, tıpkı Subhas Chandra Bose'nin Hindistan'da olduğu gibi, kendi ülkelerinde ulusal kahramanlar olarak görülüyorlar bugün. Ama Wang Jingwei 1944 senesinde öldüğünde hem Kuomintang'ın hem de komünistlerin nefretini kazanmıştı; bu öyle bir nefret ki, bugün dahi sürmektedir. Anlayacağınız, Asya'ya dair bütünlüklü, tek bir bakış açısı oluşturmak güçtür.

"Batı" ve Hindistan arasındaki çatlak verdiğim bu örneklerden çok daha derine inmektedir aslında. İngiliz boyunduruğundaki sömürge Hindistan'ın "solculan" açısından en belirleyici siyasî ve ideolojik şok (batıdaki solcuların aksine) Molotov–Ribbentrop Paktı'ndan ziyade Churchill–Stalin Paktı'nın imzalanması olmuştu örneğin. Hindistan'daki solcular açısından Nazi istilası önce Sovyetler'in yürüttüğü politikanın arka planı son derece anlaşılırdı; fakat İngiltere ve Fransa'daki hâkim çevrelerin Almanya'ya karşı yürüttükleri "sahte savaşı" Sovyetler'e karşı yürütülecek "gerçek savaşa" çevirme özlemlerini dile getiren diplomatik belgelerini düşündükçe ikinci paktın gerekçesini kavramakta güçlük yaşıyorlardı.

O zamanlar Hitler Almanya'sına karşı siyasî faaliyet yürüten bizler, İkinci Dünya Savaşı'ndaki "halk savaşı" sloganının ne denli önemli olduğunu biliyorduk (o zamanlar bu, Maoist "halk savaşı" olgusundan farklıydı; J. V. Stalin'in 3 Temmuz 1941'deki konuşmasında sözünü ettiği "köleliğe ve Hitler'in faşist orduları tarafından köleleştirilme tehlikesine karşı hürriyeti savunan halkların birleşik cephesi" idi bu). Bu koşullar altında Hindistan Komünist Partisi, Mao Zedong'un önderliğindeki Çin Komünist Partisi'nin aksine, kendi ülkesinin somut koşullarına uygun, ilkeli ve bağımsız bir siyasal hat geliştirmeyi başaramamıştı.

Bunun yerine, Hindistan Komünist Partisi II. Dünya Savaşı boyunca kör bir biçimde Moskova'nın kendisi için belirlediği çizgi uyarınca hareket etti. Bu bağlamda savaşı İngiliz ve Hint halklarının ortak mücadelesi olarak değerlendirerek bu halk savaşına uygun bir biçimde İngiliz yetkililer ile işbirliği yapmaya koyuldu (önder yoldaşların "Hindistan'ı Terk Edin" hareketi esnasında Hint yurtseverlerini yetkililere ihbar ettikleri bile olmuştu). Yine aynı çizgiye uygun olacak şekilde

Subhas Chandra Bose'yi "hain" ilan etmeleri partiyi Hindistan halkının desteğinden mahrum bırakan hamlelerden sadece birisiydi.

Subhas Chandra Bose'nin 18 Ağustos 1945 tarihinde Taiwan yakınlarında gerçekleşen bir uçak kazasında yaşamını yitirdiği tahmin ediliyor. Savaşın sonunda İngilizler tarafından esir edilen Hindistan Ulusal Ordusu askerlerinin sayısı 23,000'i geçmişti. Aynı senenin kasım ayında – öncelik rütbelilere verilecek şekilde – bu kişilerin Delhi'deki Kızıl Kale'de gerçekleştirilen mahkemeleri başladı. Mahkemelerin başlaması ile bunlara karşı protesto gösterilerinin patlak vermesi de bir oldu. 1946'nın Şubat ve Mart aylarında Hindistan Kraliyet Donanması ile Hindistan Kraliyet Hava Kuvvetleri isyan çıkardı.

VIII

HANGİ TERÖR?

Ormanda her gün farklı bir kampa geçiyorduk. Dandakaranya'da, hükümet her ne derse desin, gerçek anlamıyla kurtarılmış bölgeler yok; sadece gerilla bölgeleri var. Bu yüzden, güvenlik nedeniyle hiçbir kampta bir iki günden uzun süre kalmamaya dikkat ediyorduk.

Vardığımız ikinci kampta çaylarımızı içerken HKGO savaşçısı genç Adivasi kadınlar silahlı mücadelenin gidişatından ve katıldıkları baskınlardan – başarılarından ve eksikliklerinden – söz ediyorlar bize.

Aralarından ikisi, Şubat 2008'de gerçekleştirilen Nyagarh baskınına katılmış. Bu, bölgedeki cephaneliğe, polis karakoluna ve polis eğitim merkezine gerçekleştirilen iyi planlanmış bir askerî operasyondu; amaç, düşmanın silahlarını ele geçirmekti.

"Karakollan temizledikten sonra kenti kuşattık, iletişim kanallarını kestik ve tüm giriş noktalarını tuttuk. Ardından, biz cephaneliği boşaltırken halktan kimselerin evlerinden çıkmamalarını rica ettik."

"Fakat hesaplarımızda bir yanlışlık olmuştu; içeride beklediğimizden kat be kat fazla silah ve patlayıcı bulunuyordu çünkü. Şurada gördüğünüz AK-47'leri oradan almıştık mesela. Araçlan tıka basa doldurduysak da tamamını geri getirmeyi başaramadık. Bir kısmını yol kenanna bırakmamız gerekmişti ve bu canımızı çok sıkmıştı."

Çok sayıda çatışmaya ve baskına katılmışlardı ve bundan gurur duydukları belliydi. Duymalılar da, bu genç Adivasi kadınları kendilerini dişli birer savaşçı olarak çoktan kanıtlamışlar. HKGO'nun matbaa ve bilgisayarları için daima yanında taşıdığı güneş enerjisiyle çalışan akülerin yanındaki bilgisayara yaklaşmamı söylediler. Şimdi bana bir bilgisayar ekranında yaşamını yitirmiş *jawan*ların[22] resimlerini gösteriyorlar. Çoğu genç – hatta çocuk denebilecek yaşta.

"Pusu kurduğumuz yere geldiler. Önceden hazırladığımız mayınları patlattıktan sonra ateş açtık. Silahlarına el koyduk."

Doğru, Naksalistler bu iç savaşta insan öldürüyorlar. Her ne kadar öldürdükleri insan sayısı ABD'nin ve onun gönüllü müttefiklerinin Irak ve Afganistan'da katlettiklerinin yanına bile yanaşmıyor ise de; ya da –daha alakalı bir karşılaştırmada bulunacak olursak – Hindistan devletinin resmî ve gayriresmî kuvvetlerinin katlettiklerinin yanında devede kulak kalıyorsa dahi, öldürüyorlar.

Fakat Naksalistlerin bu ölümcül faaliyetleri genellikle üniformalı genç adamların canını alıyor; resmî askerler ya da

---

22 [Jawan: Güney Asya ülkelerinde devletin kolluk kuvvetlerinin en düşük rütbesi için kullanılan kelime–çev.]

polis memurlarının – yani *jawan*'ların. Zaman zaman paralı askerler, muhbirler ve toprak ağaları da namlularının hedefinde buluyor kendilerini.

Ama ben öldürülen *jawan*'lardan bahsederek girmek istiyorum lafa. Hindistan Hükümeti'nin resmî açıklamalarına göre bu insanlar terör kurbanı, Naksalistler de terörist.

Bu devlet politikası, Hindistan Hükümeti'nin ABD'li yetkililer ile sıkı bir işbirliği içerisinde çalışmasına olanak tanıyor. Şunu açıklığa kavuşturmak lazım baştan: Washington'a göre Dandakaranya'daki silahlı mücadele denizaşırı, uzak bir ülkedeki yerel bir çatışma değil, ABD'nin dünya çapında yürütmekte olduğu "terörle savaşın" bir ayağıdır.

Bu metni basıma hazırlarken ABD başkanı Barack Obama Hindistan'a gerçekleştireceği ziyaretin hazırlıklarını yapıyordu. Bu ziyaret, sadece Orta, Güney ve Güneydoğu Asya'daki ülkeler arası dış ilişkiler açısından değil, Dandakaranya açısından da büyük önem taşıyor. 29 Ekim tarihli *Hindustan Times*'da şunlar yazılıydı:

"Obama'nın Hindistan Ziyaretinin Ana Gündemi Terörle Mücadele

> Geçtiğimiz cuma Beyaz Saray'dan yapılan açıklamaya göre önümüzdeki hafta Mumbai ve Yeni Delhi'ye yolculuk yapacak olan başkan Barack Obama'nın birincil gündemi, terörle mücadelede Hindistan–ABD arası işbirliği olacak. /.../ 'Hindistan Ordusu ile aramızdaki işbirliği geçmiştekinden çok daha kuvvetli. Eskiye nazaran çok daha fazla ortak tatbikat düzenliyoruz ve terörle mücadele gibi meselelerde aramızdaki ilişkileri son derece önemli görüyoruz' denildi.
>
> 'Başkanın, başbakan Singh ile gerçekleştireceği görüşmelerin bir kısmının konusu kaçınılmaz olarak terörle mücadele olacaktır ve yolculuğun ilk görüşmesinin ana başlığının da bu

olacağından şüpheniz olmasın' diye cevapladı Gibbs, yöneltilen sorulardan birini.

'Burası dünyanın hızla büyümekte olan bölgelerinden biridir. Asya ve Hindistan hızla büyüyor – Hindistan dünyanın en kalabalık demokrasisi. Ekonomisi çok hızlı büyüyor. Yatırımlarımız /.../ ve ortaklığımız sayesinde ihracatımızı arttırıyor, ülkemiz Amerika'da istihdam sağlayıp bunu sürdürebiliyoruz. Başkan gezisinde bu meselelerin tamamına değinecektir' dedi Gibbs."

ABD'nin Dandakaranya'daki savaşın taraflarından biri olmasının tek sebebi ideolojik ("terörle mücadele") değil o hâlde. Beyaz Saray sözcüsü Robert Gibbs'in "yatırımlarımız" derken dile getirdiği üzere bunun ekonomik sebepleri de var.

Başkan Barak Obama Hindistan'a gerçekleştireceği ziyaret için ABD Dışişleri Bakanlığı'nca oluşturulan 5 Ağustos 2010 tarihli "Ülkelere Göre Terör Faaliyetleri: Hindistan" başlıklı raporu okuyarak hazırlanmıştı:

"Hindistan terörden en çok etkilenen ülkelerden biri olmayı sürdürmektedir. 2009 senesinde 1,000'i aşkın insan – başta Keşmir, Kuzeydoğu ve Maoistlerin etkin olduğu 'Kızıl Koridor'da – olmak üzere terör saldırılarında yaşamını yitirmiştir.

1] İçişleri bakanı Chidambaram'a göre Hindistan Komünist Partisi (Maoist) ile ilişki içerisindeki grupların Hindistan'ın 20 eyaletinde etki alanları mevcut. Fakat başlıca faaliyet bölgeleri Hindistan'ın 545 idari bölgesinin 223'ünü ve – Batı Bengal, Bihar, Chhattisgarh, Jharkand, Orissa, Andhra Pradesh, Maharashtra ve Karnataka olmak üzere – sekiz eyaletini kapsayan 'Kızıl Koridor'dur.'

/.../

Hindistan Başbakanı Manmohan Singh parlamentoya ülkenin en ciddi iç güvenlik tehdidinin Maoistler/Naksalistler olduğunu

söylemişti. Maoistler/Naksalistler pek çok kez polis kuvvetlerine ve yerel yönetim görevlilerine karşı saldırılar gerçekleştirmiş, demiryollarını bombalamış, sivilleri öldürmüş ve kamu hizmetlerini sabote etmişlerdir. Belirtilmelidir ki, geçtiğimiz sene içerisinde hiçbir Amerikan vatandaşı Maoist/Naksalist saldırısı sonucunda yaşamını yitirmemiştir; fakat kimi yabancı firmaların haraç kesme amacı ile hedef alınmış oldukları belgelenmiştir. Maoist/Naksalist gruplar, geçtiğimiz Haziran ayında, 1967 tarihli Zararlı Faaliyetleri Önleme Yasası uyarınca yasadışı ilan edilmişlerdir. Saldırılardan en ciddi şekilde etkilenen eyaletlerin yöneticileri, Maoistlere/Naksalistlere karşı İçişleri Bakanlığı ile koordinasyon içerisinde operasyonlar gerçekleştirmeyi kabul etmişlerdir. İçişleri Bakanlığı, Assam, Bihar, Chhattisgarh, Orissa ve Jharkand'da terörle mücadele eğitimi merkezleri kurmuş, merkezî hükümet ise Orissa ile Chhattisgarh'a takviye kuvvetler konuşlandırmıştır ve sekiz eyalete daha benzer takviyeler gerçekleştirileceğini açıklamıştır."

ABD ile Hindistan arasında bu savaş için kurulan özel ilişkiler uzun süredir vardı; ama 2010 yazında bütünlüklü şekilde formüle edildiler. Ağustos 2010'da hazırladığı "Terörle Mücadelede Yasal Meseleler" başlıklı raporunda Mathia Vermeulen (BM Terörle Mücadelede İnsan Haklarının Korunması Özel Sözcüsü Martin Sheinin'in araştırma asistanıdır kendisi) şöyle yazıyordu:

"ABD–Hindistan Terörle Mücadele İşbirliği İnisiyatifi İmzalandı

23 Temmuz'da ABD'nin Hindistan başkonsolosu Timothy J. Roemer ile Hindistan İçişleri Sekreteri G.K. Pillai Terörle Mücadele İşbirliği İnisiyatifi (TMİİ) Mutabakat Anlaşması'nı imzaladılar. Bu anlaşma, ABD ile Hindistan arasında terörle mücadeleye, istihbarat paylaşımına ve hareket kapasitesine dair yakın ve etkili işbirliği girişimlerinde yeni bir dönüm noktasına işaret etmektedir.

Hindistan hükümetinin açıklamasına göre, Hindistan–ABD Terörle Mücadele İşbirliği İnisiyatifi iki ülkenin özel harekât ve komando birliklerinin arasında daha kuvvetli işbirliğinin sağlanmasını öngörüyor. Hindistan ayrıca bu pakt uyannca deniz güvenliğinin sağlanması amacıyla 'sahil güvenlik ile donanmanın' da birlikte çalışacağını ve ortak soruşturmaların gerçekleştirilebileceğini söylüyor.

Washington'u temsilen antlaşmayı imzalayan ABD'nin Hindistan başkonsolosu Timothy Roemer açıklamasında şöyle söyledi:

'Önümüzdeki günlerde ve aylarda istihbarat paylaşımı daha da yoğun bir biçimde gerçekleştirilecek, bomba imhası ve güvenlik tatbikatlarından kentlerin güvenliğine, siber güvenliğe ve sınırların korunmasına dair ortak çalışmalar yürütülecektir.'

Konsolos, antlaşmanın Başbakan Singh'in geçtiğimiz kasım ayında ABD'ye gerçekleştirdiği ziyarette katıldığı görüşmelerin tali başlıklarından biri kapsamında oluşturulduğunu ekledi.

Roemer, 'Başkan Obama ile Hindistan Başbakanı uluslararası terörizmin tüm insanlara teşkil ettiği ciddi tehdidin varlığı konusunda mutabıktırlar' diyerek sözlerini sürdürdü."

Doğru, Hindistan'da gerçekten de terör var; fakat bu, Başkan Obama ile Başbakan Singh'in mani olma amacıyla imzaladıkları ve Obama'nın Hindistan ziyareti esnasında, 7 Kasım 2010'da başbakanın evinde gerçekleştirdikleri kapalı görüşmede kuvvetlendirdikleri paktta bahsi geçen terörden çok farklı.

Söz konusu pakt, egemenlerin "mağrur" damgasını yapıştırdıkları hakkını arayan yoksullara, Hindistan öznelinde de direnen Adivasilere ve Dalit'lere karşı oluşturulmuş bir pakttır.

Obama ile Singh'in bu pakta verdikleri onay, bugün Hindistan'ı kasıp kavurmakta olan iç savaşta hâkim sınıfın temsilcileri olarak üstlendikleri rolün bir ifadesinden başka bir şey değildir. Bu savaşın ülkenin doğal zenginlikleri için verilmekte olduğu da bugünün Hindistan'ında bir sır değildir kesinlikle. Neelash Misra 13 Kasım 2009 tarihli *Hindustan Times* için kaleme aldığı haberde Naksalistlerin etkin olduklan bölgelerden söz ediyordu:

"Bilim ve Çevre Merkezi başkanı Sunita Narain, 'Ülkenin orman zenginliklerini, maden yataklarını ve yoksul bölgelerini bir harita üzerinde işaretlemeye kalksanız, işaretleyeceğiniz bölgelerin bütünüyle örtüştüğünü görebilirsiniz' diyordu.

Maoistler bu bölge halkının maden projelerine, ormanın kullanım haklanna ve toprak ilhakına dair duydukları kaygılardan beslenerek destek alıyor, gerek gizli gerekse aleni yöntemlerle etki alanlarını genişletiyorlar.

Haziran ayında ufak bir Maoist birliği, eyalet merkezi Raipur'un 340 km güneyindeki Lohandiguda'da kurulan pazar yerine gelerek Tata şirketinin projelerine açıktan destek veren nüfuzlu kabile önderi Vimal Meshram'ı (42) kurşunladılar. Ardından, ellerini kollarını sallayarak olay mahallinden uzaklaştılar.

Kabile halkları ülke nüfusunun sadece %9'unu teşkil ediyor; ama devletin kaynaklarına göre kalkınma projelerinin inşası planlanan toprakların %40'ından fazlası onlara ait.

Devletin yakın zamanda hazırladığı raporlardan biri, Chhattisgarh kırsalında gerçekleştirilen tekelci ilhaktan Tata ve Essar gibi şirketler ile devlet politikalarını sorumlu tutuyor ve kamuoyunu *'Kolomb'dan bu yana yerli topraklarına yöneltilen en büyük ilhak projesine'* dair uyarıyor. *'Bu açık savaş – şayet planlandığı gibi gelişirse – tarihteki en büyük toprak ilhakı*

ile neticelenecektir' diye yazıyordu Raghuvansh Singh'in başkanlığındaki Kırsal Kalkınma Bakanlığı tarafından hazırlanan belgede. *'Senaryoyu yazanlar Tata Çelik ve Essar Çelik tekelleridir. Niyetleri Hindistan topraklarındaki en zengin demir kaynaklarına ev sahipliği yapan 7 kadar köyün bulunduğu bölgenin denetimlerine geçirilmesidir.'*

Her iki şirket de bakanlık belgelerindeki bu ithamın asılsız olduğunu söylüyor.

Tata Çelik sözcüsü Sanjay Chowdhary 'Böyle saçmalık olmaz... Elimizde resmî bir ön mutabakat sözleşmesi var; o bölge hukuka uygun bir biçimde bize verilmiştir. Toprak ilhakı söz konusu değildir' sözleri ile iddiaları yalanladı."

Terör, bugünün bir gerçeğidir. Fakat terör nedir tam olarak? Vimal Meshram gibileri, Tata Çelik ve diğer sömürücü grupların araçları olarak görüldükleri için vurulmaktadırlar, buna tamam; ancak Hindistan'da gerçek anlamıyla terör var. Devlet tarafından organize edilen ve o cephe açısından son derece akılcı bir terör hem de...

Devletin, Adivasileri – gerektiğinde köy yakmalara, toplu tecavüzlere ve sesini çıkaranları katletmeye başvurarak – topraklarından sürme politikasının arkasında son derece basit bir ekonomik sebep var. Mesele, tekellerin kârını güvence altına almaktır. Bir diğer deyişle mesele, sınıf savaşıdır. 7 Nisan 2010 tarihli *Business Week*'in aktardığı üzere:

"Tarihin En Şiddetli Maoist Baskını, Mittal ve Posco'nun Hindistan Yatırımlarının Önündeki Zorlukları Tekrar Gündeme Getirdi.

Hindistan'ın solcu asilere karşı vermekte olduğu 40 yıllık mücadele sürecinin en kanlı baskını, Arceolor Mittal, Posco ve NMDC Ltd. gibi şirketlerin ülkenin maden zenginini eyaletlerindeki yatırımlarının önündeki güçlüklerin altını çizmiş oldu. Dün, NDMC'nin en büyük demir madeninin bulunduğu do-

ğudaki Chhattisgarh eyaletinde Maoist isyancılar tarafından kurulan pusuda 76 polis memuru öldürüldü. Komşu eyaletlerde ise dünyanın en büyük çelik üreticisi olan Arcelor Mittal'ın ve Güney Koreli Posco şirketleri 32 milyar dolarlık projeleri, yerli halkın protestoları yüzünden henüz başlatılabilmiş değil."

Business Week'e göre bu durum 'Hindistan'ın çelik üretimini iki misline katlayacak 80 milyar dolar değerindeki projelerin gecikmesine yol açıyor. Dünkü saldırılar Hindistan'ın doğu eyaletlerindeki solcu ayaklanmayı sonlandırarak zengin maden cevheri, kömür, boksit ve manganez yataklarına ev sahipliği yapan toprakları yatırıma açma girişimlerine ağır bir darbe indirmiştir.'

/.../

Maden Sanayisinin yetkililerinden Santha Sheela Nair 5 Mart tarihli röportajında 'Hindistan'ın yeraltı zenginlikleri Maoist kuşağında yoğunlaşmış vaziyette ve bu yüzden yeni projeler başlatılamıyor' diyordu. /.../ Deutsche Bank AG'den Abhay Laijawala ile Anuj Singla ise 2 Nisan tarihli raporlarında 'Naksalistlerin direnişi bastırılmadıkça Naksal yoğunluğu olan bölgelerde iş yapmanın tehlikeleri yatırımcıları caydırmayı sürdürecektir' ifadelerine yer veriyorlardı. /.../ Hindistan Ticaret ve Sanayi Odası da Kasım tarihli raporunda 'Hindistan'ın sınaî gelişimini tehdit eden terör eylemlerinin' bitirilmesi gerektiğini şu cümlelerle dile getiriyordu:

'Tam da Hindistan'ın sınaî sistemi büyüme hedefine kenetlenmişken ve yabancı şirketler de bu sürece katılmaya başlamışken Naksalistler maden ve çelik şirketleri ile çatışarak Hindistan'ın uzun vadeli başarısını tehdit ediyorlar.'"

Gelgelelim, bu bölge uluslararası madenciliğin başkenti hâlini almışken, buralarda eski, kadim bir terörün de kol gezmekte olduğunu dile getirmemek olmaz. Peki, nasıl bir

terör mü?

Bu soru yeni bir soru olmadığından ve hatta başka bir yüzyıla ait olduğundan, cevabını dünya görüşümü şekillendiren metinlerden biri vasıtasıyla vermeyi uygun görüyorum. Mayıs 1940'ta, Alman denizaltılarının dikkatini çekmemek için Grönland–İzlanda güzergâhında şiddetli fırtınalara göğüs gererek seyir yapan *Mathilda Thordén* adlı geminin kamarasında okumuştum onu ilk. İsveç'e kaçak mal taşıyorduk; hedefimiz, erişilebilir tek liman olan Petsamo'ydu ve yükümüz yakıt, mühimmat ve uçaktı. O tarihte Almanlar Danimarka'yı işgal etmişlerdi, Müttefikler de Norveç'in kuzeyinden çekiliyorlardı. İsveç bütünüyle kuşatılmıştı.

Mathilda Thordén ne Almanlardan geçiş izni almıştı, ne de Müttefiklerden; ama babam ona binmenin Avrupa'ya dönmemizin yegâne yolu olduğuna karar vermişti.

"İngiliz aristokratları güvenlik gerekçesiyle çocuklarını ABD'ye gönderiyorlar. Ama bizim serde köylülük var, tehlike gördük mü eve döneriz" diyordu.

Bunun çok iyi bir fikir olduğuna emin olmasam da henüz gençtim ve kararın alınışında bir söz hakkım yoktu. İlginçtir, bu yolculuktan bir sene sonra ebeveynlerim ABD'ye geri dönmüşlerdi. Babam Sovyetler Birliği üzerinden, annem de Portekiz, ardından da İngiltere üzerinden; bense ninemle İsveç'te kalmıştım. Neyse, bu apayrı bir hikâye tabi.

New York limanından gemiye binmezden evvel, babamın danışmanı Ralph Bunche bizlerle vedalaşıyordu. O arada bana da kalınca bir kitap armağan etti. Mark Twain'in başlıca eserlerinin bir derlemesiydi ve ilk sayfasına "Jan'a – Amerika hatırası" yazmıştı. Kuzey Atlantik'in fırtına yüklü denizlerinde gerçekleştirdiğimiz yolculuk esnasında ranzama uzanmış, "*A Connecticut Yankee in King Arthur's Court*" [Kral Arthur'un Sarayında Connecticutlu bir Yanki] adlı romanı okurken bir

paragrafa denk gelmiştim. 1889'da kaleme aldığı ve okuduğum andan bu yana hayat görüşüm açısından belirleyici önem taşımış olan o paragrafta şöyle yazmıştı Twain:

> "Her daim hatırlanası ve kutlu devrimin öncesindeki bir devrin Fransa'sına ve Fransızlarına dair bir şeyler okumak gibiydi âdeta. O devrim ki binyıllık zulmü, şiddetli tek bir kan dalgası ile süpürmüştü. Bu dalga, cehennemden başka yerde bir dengi bulunmayacak haksızlıkların, aşağılanmaların ve acının hüküm sürdüğü o usanç dolu on yüzyılın ağır işkence seanslarında halkın damarlarından akıtılan her fıçı kan başına belki yarım damlaydı; ama o kadim borcu karşılamıştı. Anımsayacak ve üzerine düşünecek olursak, iki 'Terör Dönemi' olduğunu rahatça görürüz. Biri ateşli bir tutku ile cinayet işlerken öteki serinkanlı bir duygusuzlukla yapıyordu bunu; biri birkaç ay sürmüşken öteki bin yıl boyunca devam etmişti; biri on bin cana mal olmuşken öteki yüz milyonların canına kıymıştı... Fakat bizim tüylerimiz ufak terörü– tabiri caizse, anlık terörü – işittiğimizde diken diken oluyor nedense... Oysa enseye inen baltanın getirdiği ani ölüm, bir ömür boyu açlıktan, soğuktan, hakaretten, zulümden ve acılardan günbegün ölmekle kıyaslandığında nedir ki? Yıldırım çarpmasının getirdiği ani ölüm nedir, diri diri yakılarak öldürülmekle kıyaslandığında? Sözünü işittiğinde ürpermemiz ve acılarının yasını tutmamız bizlere itinayla öğretilen o anlık terörün doldurduğu tabutlar tek bir mezara sığabilir; fakat o daha eski, daha hakiki terörün kurbanlarını tüm Fransa'nın topraklarına sığdırmak güç olacaktır –boyutu ve şiddeti hiçbirimize layığıyla öğretilmeyen, tarif edilemeyecek kadar elemli ve korkunç bir terördür bu."

On sekiz sene sonra, 1958'in muson mevsiminde Lahore'dan, Hindistan–Pakistan sınırındaki Büyük Hortum Yolu üzerinden Hindistan'a geçmiştim. Burada bir süre yaşadıktan sonra Mark Twain'in öyküsündeki Connecticutlu Yanki'ninkine benzer bir gerçekliği yaşamakta olduğumu fark ettim.

Özel yaşantımın hoş, hatta ilginç olduğu dahi söylenebilirdi; eşim resim yapıyor, bense daktilo başında çalışıyordum. Savunma Kolonisi'nde bir subayın evinin üst katında kalıyorduk ve öğleden sonraları Connaught Meydanı'ndaki kitapçılarda geziniyor, kompradorlarla diplomatların ikâmet ettiği yaldızlı Chanakyapuri Mahallesi'nde dostlarımız ve tanıdıklarımızla içkiler içip türlü meselelerden söz ediyorduk; ama daha önemlisi Hintli aydın olarak nitelendirebileceğimiz çok sayıda yoldaşımızla ateşli entelektüel tartışmalara giriyorduk. Öte yandan, bu sevimli küçük çevrenin dışına çıktığımızda nüfusun çoğunluğunun yaşamaya mecbur bırakıldığı Hindistan gerçekliği tüm çıplaklığı ile suratımızda patlıyor, okyanusun hiddetli bir dalgası misali bizleri sarmalıyordu: "Bir ömür boyu açlıktan, soğuktan, hakaretten, zulümden ve acılardan günbegün ölmek"ti bu gerçeklik.

O yalıtılmış, yabancı, üst-sınıfa ve üst-kasta has ortamın dışına adım atıldığında Hindistan'ın esas gerçekliği ile karşılaşıyordu insan:

> "Kırsalda gezindiğiniz vakit kara saçlı ve tenleri güneşten yanmış yabanıl görünümlü kimi canlılar çıkacaktır karşınıza; bunlar yılmaz bir inatla kazıp eşeledikleri toprağa doğrudan bağlıdırlar. Telaffuz yetisine sahip oldukları izlenimini bırakırlar ve doğruldukları vakit hatlarının insanınkileri andırdığı görülebilir. Aslına bakarsanız, insandır bunlar. Geceleyin inlerine çekilir ve siyah ekmek, bitki kökleri ve su ile karınlarını doyurmaya çalışırlar. Sözünü ettiklerim, toprağı işleme zahmetini üstlenenlerdir ve ektikleri ekmeğin yokluğunu çekiyor olmaları adil değildir."

Fakat bu sözler Hindistan'da yazılmamıştı. 1689 senesinin Fransa'sında Jean de La Bruyére tarafından kâğıda dökülmüşlerdi. Bundan yüz sene sonra "binyıllık zulmü, şiddetli tek bir kan dalgası ile süpüren o daim hatırlanası ve kutlu

devrim" patlak vermişti aynı topraklarda.

Romantik, egzotik Hindistan tasviri bazı yazarların, turizm sektörünün ve film yapımcılarının belleğinde yer bulmaktadır sadece. Öte yandan, Hindistan'da uçurumun üst tarafındaki yaşantı, onu sürenler açısından hoş ve ilginç olduğu kadar entelektüel açıdan da aydınlatıcıdır; tıpkı *l'ancien régime*[23] döneminin Paris'inde olduğu üzere. Ve tıpkı Fransa'da olduğu üzere bu yaşama dair de çok sayıda ilginç kitap yayımlanmaktadır.

Ne var ki, bu Hindistan'ın dışında da bir Hindistan gerçekliği vardır. 18. yüzyıl Fransa'sının imtiyazlı bölgelerinin dışındakini andıran bir yaşamdır sözünü ettiğim ve varlığı bilinmedik bir şey değildir. Mulk Raj Anand gibi eski kuşak yazarlar kadar Palagummi Sainath ve Arundhati Roy gibi çağdaş yazarlar da Hindistan'daki hayatın bu gerçekliğini, yani açlığı, baskıyı ve umutsuzluğun getirdiği kitlesel intiharları tüm korkunçluğu ile betimlemişlerdir.

Sözünü ettiklerim yetenekli yazarlar olmakla beraber vahşetin yalnız tanıkları değillerdir. Çünkü Hindistan'ın ezilenlerinin durumu bir sır değildir kesinlikle. Ülkenin kısmen liberal basın araçlarına göz attığınız zaman *Dalit*'ler ile Adivasilerin acılarına dair bir dolu röportaj çıkacaktır karşınıza. Dahası, resmî ve gayri resmî devlet güçleri ile toprak ağalarının ve onların emrindeki paralı askerlerin halka nasıl zulmettiklerini de bir bir okuyabilirsiniz. Hindistan'ın *Dalit*'leri ve Adivasileri için yaşam Kongo-Kinshasa'daki insanlar için neyse odur; egemenlerin çıkarı ve güvenliği için avlanır, katledilir, tecavüze uğrar ve sakat bırakılırlar... Tıpkı 18. yüzyıl Fransa'sında olduğu üzere bu vahşet, okumuş kimseler için bir sır değildir.

---

23 [Devrim öncesi Fransa'sı – çev.]

Sahiden, siyasî ve iktisadî sebeplerle gerçekleştirilen katliamlar ve planlı cinsel saldırılar hakkında bu sene işittiğim hikâyeler 30 sene evvel işittiklerimden çok farklı değil. Tek bir fark var... O zamanlar hâkim sınıfın baskılarına karşı halkın büyük ölçüde kendiliğinden patlak veren – ve çoğunlukla son derece acımasız hatta vahşi örnekleri olan – bir tepkisi vardı ve parti bunu kontrol etmeye gayret ediyordu.

"Kendiliğinden gerçekleşen bu cinayetler bizim siyasal çizgimize aykırıdır. Geçmişte hatalı biçimde savunmuş olduğumuz sınıfsal imha çizgisini andırıyorlar. Öte yandan, pratik açıdan bunu denetlemek oldukça zorlu bir mesele" demişlerdi bana.

Otuz yıl sonra, yani köylerde bizzat devrimin devlet organı olan *Janathana Sarkar*'ın bulunduğu bugün, Genel Sekretere yeni yasamanın oluşturulması meselesine dair şunu sormuştuk:

"**Soru:** Partinin işleyişinde demokrasinin yeri nedir? Yani grev ve muhalefet hakkı ile ifade özgürlüğüne nasıl yaklaşıyorsunuz örneğin?

Yanıt: Bu son derece önemli bir meseledir; fakat bilmenizi isterim ki partimiz saflarında bu konuda herhangi bir kafa karışıklığı bulunmamaktadır. Bizler, komprador bürokrat burjuvazinin, toprak ağalarının ve emperyalistlerin haricindeki herkesin tam anlamıyla hür olacağı yeni demokratik bir devlete ihtiyacımız olduğunu söylüyoruz. Yani halk düşmanları haricinde herkes için gerçek ve tam bir demokrasi olacaktır bu devlette. Dahası, Devrimci Halk Komitelerinin (yani *Janathana Sarkar*'ların) Siyasa Programını oluştururken tarihî Telangana Silahlı Toprak Devrimi mücadelesinin Gram Rajya'larının, Çin Sovyetler'inin, Filipinler'deki Halkın Barrio Komiteleri'nin, Peru Halk Komiteleri'nin, Nepal'in Birleşik Devrimci Halk Meclisleri'nin yanı sıra Büyük Proleter Kültür Devrimi'nin

zengin deneyimlerini iyiden iyiye incelemiş olduğumuzu da belirtmek isterim. Tıpkı geçmişin bu deneyimlerinde olduğu üzere, bizim yönetim organlarımızda da her seçmenin seçileni geri çağırma hakkı ve idarî konuma sahip olup da halkın çıkarlarına karşı faaliyet yürüten herkesi halk mahkemesinde dava etmeye hakkı vardır.

Kültür Devrimi'nde Başkan Mao'nun ilan ettiği dört büyük özgürlükten ("düşünce," "ifade," "büyük tartışmalar gerçekleştirme" ve "büyük puntolu afişler asma" hakları) arasında büyük puntolu afişlerin haricindeki tüm haklar, *Janathana Sarkar*'ın Siyasa Programı tarafından güvence altına alınmıştır ve *Janathana Sarkar*'lar geliştikçe büyük puntolu afişler asma hürriyeti de tanınacaktır. Anayasamıza göre siyasal muhalefete fiziksel şiddet uygulama hakkı kesinlikle yoktur ve herkesin muhalefet etme ve hatta sendikalaşma hakkı mevcuttur. Halkın devrim istemesinin sebeplerinden biri, devletin muhalefeti kontrol altına alma girişimleridir. Biz devletin bu hatasını tekrarlamaya niyetli değiliz. Dahası, herhangi bir kişi eğer halk mahkemesinin kararları sonucunda kendisini yasal açıdan mağdur hissediyorsa köyün Devrimci Halk Komitesi'ne, daha üst birimlere hatta doğrudan partiye başvurarak temyiz talebinde bulunabilir. Örneğin, faaliyetlerimizin henüz gelişmekte olduğu bölgelerden birinde polis müfettişinin dalavereleri sonucunda iki köyden 33 kişi düşmanın ajanları hâline getirilmişlerdi. Bu gelişmeler ışığında bölgeye giden yoldaşlarımız meseleye el atmak durumunda kalmışlardı. Köylüler işbirlikçilerin elebaşının idamını talep ediyorlardı; ama parti müdahale etti ve o kişinin hatasını anlamasını sağlamanın doğru olacağına kanaat etti."

Ne var ki, ülkenin toplumsal koşulları bunun gerilla bölgesinin dışında ve hatta çeper bölgelerinde uygulamaya konmasını bir hayli güç kılıyor. Akhila yoldaşın bana Andhra Pradesh'te kadınlara karşı yürütülen savaşa dair aktardığı şu

hikâyelere bir göz atın mesela:

"*Jan Adalat*'ın – yani halk mahkemesinin – kurumsallaştırılması meselesi, anti-feodal mücadelede halkın bilincinin yükseltilmesi meselesi ile doğrudan ilintilidir. Toprak ağasını düşünün, adamın her türlü bağlantısı var ve devlet yetkilileri ile de içli dışlı. O hâlde ona karşı devlete başvurmak nafile – hatta kimi zaman tehlikeli – bir çabadır. Bir örnek vereyim: Toprak ağasının biri, köye tahsis edilen elektriği gasp ederek salt kendi evinin aydınlatılması için kullanıyor. Vatandaşın biri de çıkıp bu duruma itiraz ediyor. İtirazda bulunan kişi Müslüman... Toprak ağası ne yapıyor? Kiralık serserilerini adamcağızın üzerine salıyor; adam darp ediliyor, eşi ise tecavüze uğruyor. Çünkü ağanın niyeti, *Dalit*'lerin haysiyetini ayaklar altına alarak onları cezalandırmak. Bu esnada parti köye gelip olaya müdahil oluyor. Kurulan halk mahkemesinde tüm tanıklar dinlendikten sonra kiralık serserilerin ders olsun diye dövülmelerine, ağanın ise idam edilmesine karar veriliyor... Halkın gözünde bu adaletin sağlanması anlamına geliyordu ve kadınlarla Müslümanların toplumsal konumunu güçlendirdiği gibi bir bütün olarak *Dalit*'lerin özgüvenini pekiştirmişti. Böylelikle haysiyetlerini bir kez daha kazandılar ve bu türden aşağılayıcı muamelelere katlanmak zorunda olmadıklarını kavramış oldular."

***

"Ya da diğer bir vakayı aktaracak olayım... Sözünü ettiğim örnekteki toprak ağası çok nüfuzlu ve cinsel açıdan da saldırgan bir kimseydi. Bir ya da iki kişi haricinde, köydeki tüm kadınlara tecavüz etmişti. Kiralık serserileri tarafından çevrelenmiş bir vaziyette köyde kol gezer, bir kadın gördüğünde korumalan etrafı gözlerken kadına dilediğince tecavüz ederdi. Ertesi gün tecavüze uğrayan kadının ailesi, ağanın kirlenmiş iç çamaşırlarını konağına götürmek için köy meydanından geçmek mecburiyetindelerdi.

Parti bu duruma göz yumacak değildi ve köye müdahale etti. Halk mahkemesi, kiralık serserilerin kolları ile bacaklarının kırılması, ağanın ise öldürülmesi yönünde hüküm verdi. Bu, tabi ki partinin fiziksel şiddeti veya idam cezasını tasvip ettiği manasına gelmemektedir. Ama bu tür örneklerde verilen bu tür kararlar halkın iradesini temsil etmektedir ve hunharca ezilmiş olanların bir kez daha haysiyetlerine kavuşmaları ve haklarının bilincine varmaları açısından önemlidir."

Sınıf mücadelesinin şiddetli koşulları altında bunu başarmak zor olsa da, parti köylerde ağalarla onların kiralık serserilerinin şiddetine duyulan öfkeyi siyasi kanallara aktarmayı başarıyor artık. Kothaguden'de bundan otuz sene evvel yaşanan intikam saldırısını *India Waits*'te nasıl aktarmış olduğumu anımsıyorum:

"Polisin dahi korktuğu bir kiralık serseri vardı bu bölgede. 20 seneyi aşkın bir süre boyunca ağanın adına köyü idare etmişti. Bir gün çamaşırcılık yapan bir kıza tecavüz etmiş, kız utancından kendisini kuyuya atarak intihar etmişti. Warangallı dört öğrenci olayın gerçekleştiği esnada bölgede bulunuyorlardı. Olanların haberini alınca adamı pazaryerine çağırmışlardı. Gücüne ve nüfuzuna güvenen gözü kara zorba, 20 sene boyunca kimsenin kendisine diklenmemiş olduğunun bilinci ile pazaryerine gitmişti.

Pazara vardığında öğrenciler bir kementle onu kıskıvrak yakalamış ve bir duvara bağlamışlardı. Ardından ellerini kesip, onları duvara çivileyerek üzerine 'halktan kadınlara el sürenlerin sonu bu olur' yazmışlardı.

Pazaryerindeki köylüler bunu görünce dehşet içerisinde geriye çekilmişlerdi. Sessizce olay yerinden uzaklaşarak dört öğrenciyi yalnız bırakmışlardı. Duygularına korku hâkimdi çünkü. Fakat şimdi bu olayın anısına türküler yakılmaktadır."

IX

HALKIN ŞİİRLERİNİ TÜRKÜYE DÖKMEK

Henüz ziyaret ettiğimiz ikinci kampta oturmuş çay içerken HKGO'lu genç kadınlar yanımıza oturmuş bana Şubat 2008'deki Nyagarh Baskını'ndan söz etmeye başlamış ve orada öldürülen *jawan*'ların resimleriyle videolarını göstermişlerdi. Onların anlattıklarını dinleyip gösterdikleri resimlere bakarken bundan otuz sene evvel Hyderabad'daki izbe otel odasında Cherabanda Raju'nun söylediği "*Ma Loni*" şarkısı kulaklarımda yankılanmaya başladı.

Alt kattaki lobide polisler bizi bekliyor, Cherabanda Raju'yu takip ediyorlardı. Bense odada onun hafiften cılızlaşmış sesini bir teybe kaydediyordum. Ondan otuz ay sonra beynindeki tümörler yüzünden ölecekti ve daha o zamandan hastalığı kendisini zayıf düşürmüştü. Yani sesini, son albümü için kaydediyordum aslında.

Raju, bu şarkının sözlerini yazdığı esnada cezaevindeydi; bu, Indira Gandhi'nin "istibdat" döneminde 35 Andhra Pradeshli şairin "edebî suçlardan" hapse atıldığı dönemdi. Şarkı gardiyanlara olduğu kadar, tüm polislerle gardiyanların daima düşman olacağını söyleyen yoldaşlarına sesleniyordu. Resimlerine baktığım bu ölü *jawan*'lara da sesleniyor olabilirdi pekâlâ da. Subba Rao'nun otuz senelik çevirisiyle aktaracak olursam, şöyle diyordu:

"Sen bizden birisin, yerin burası
Belki polis olmuşsun ekmek derdine;
Ama kazanmak için aydınlık yarını
Canından severek vazgeçenlere
Doğrultmuşsun şimdi namlunu.
Kardeş, böyle hayat olur mu?
Ceddin tutmuş mezarın yolunu,
Bacın, kardeşin sırtlanmış yükünü.
Fakat sen sıkarsın onlara kurşunu.
Yine de bizdensin, yerin burası.

Bazısı yüzer bolluk içinde,
Yoksul boğulur yokluk içinde.
Bu yüzden ayaklanıyorlar işte.
Ayaklanıyor ve seni çağırıyorlar,
Saflarına çağırıyorlar 'gel' diye.
İnsan dediğin, haysiyet sahibidir.
Efendin sana çeneni tut dediğinde,
Anımsa kardeşim, hakikat nedir.
Gün, saltanat günüdür iblisin,

Sen de yoksulsun hâlen,
Biliyorum kan ağlıyor yüreğin.
Ne evin var ne bağın bahçen.
Kendi kanını ve canını katledecek
Bir silah olarak sunma kendini.

Akbabalardır memleketin damına konan,
Gerçek ailen çekilmiş şimdi ormanlara.
Efendi var ya hani tüfeği eline tutuşturan
İşte esas o ihanet etti ailene ve vatanına.
Sen bizdensin kardeşim, yanımızdır yerin.
Yapma kardeşim, sıkma kurşunları
Bacılarının ve kardeşlerinin yüreğine."

Sahi, bu sözler ölen *jawan*'lar için, yahut onların Dandakarakanya'da Adivasilerle Naksalistleri avlayıp öldüren hâlâ canlı arkadaşları için yazılmış olabilirdi.

Vakti zamanında çok popüler bir şarkıydı bu; Indira Gandhi'nin politikalarına karşı eyleme geçen polisleri dağıtmak için askerler devreye sokulduğunda, polis memurlarının dahi dillerinde yankılanıyordu. Hâlâ devletin halka karşı kullandığı yoksul askerlere doğrudan seslenen bir halk türküsü olmayı sürdürmektedir.

Sözünü ettiğim Ozan Cherabanda Raju bağımsızlık sonrası dönemde Telugu lisanının öne çıkan şairlerinden biriydi, "yalın şiir" akımının temsilcilerinden olan bir modernistti. Fakat Naxalbari Ayaklanması'nı takiben Andhra Pradesh'teki mücadelenin keskinleşmesiyle birlikte kendisini bir yol ayrımında bulmuştu. Mao Zedong'un edebiyatın halka hizmet etmesi gerektiğini anlatan metinlerinden ciddi şekilde etki-

lerıen Raju, güzel sözlerini egemenlere sunan bir şair olmaktansa mücadelenin saflarında yer alan ve şiirini dolaysız bir şekilde halka aktaran bir halk ozanı olmayı tercih etmiş, 1970 senesinde "Devrimci Yazarlar Federasyonu'nun" (VIRASAM– "*Viplava Rachayithala Sangham*") kurucuları arasında yer almıştı. Bu federasyon yakın zamanda hükümet tarafından bir kez daha yasadışı ilan edilmiştir.

En coşkulu türkülerinden biri, biçimsel açıdan alabildiğine basit olan "*Padutam, Padutam*" idi. Indira Gandhi'nin "istibdat" döneminde siyasî tutsakların şarkısı hâline gelmişti. Prangalar içerisindeki tutsaklar mahkemeye her çıkarıldıklarında zincirlerini şakırdatır, koro hâlinde bu şarkıyı söylerlerdi. Hâlen daha Hindistan'ın zindanlarındaki siyasî tutuklu ve hükümlülerin dilinden düşmemiş olan şarkının sözleri şöyledir:

"Şarkı söylüyoruz, söylüyoruz,
Önderimizin halk olduğunu söylüyoruz
Ve nihayet halkın gücünün kazanacağını.
Söylüyoruz, Naxalbari'de yazılan
Kurtuluş türkülerini söylüyoruz.
Anlatıyoruz halkın kanının akıtıldığını,
Fakat onun o şanlı mücadelesinin bir gün,
Emeği mutlak özgür kılacağını söylüyoruz.
Şarkı söylüyoruz, söylüyoruz."

Cherabanda Raju sadece Telugu lisanının önemli şairlerinden biri değil, "Halk Savaşı" grubunun saflarında mücadele yürüten Naksalist bir ozandı aynı zamanda. Buna karşılık her daim kindar ve aciz devlet, sanatına ve mücadelesine defalarca

hapis cezaları ile karşılık vermişti. Ölüm döşeğinde olduğunu bildiklerinde bile, ölümünü yakınlaştırmak için kendisini hücrede aç bırakmışlardı.

Ne var ki, Raju mazinin şairi değildir. Ölümünden bu yana yirmi sekiz sene geçmiş olmasına rağmen, Hindistan'daki toplumsal mücadelenin önemli ayaklarından biri olan – ve Naksalistlerin önderliğinde geliştirilmiş ve geliştirilmekte olan – güçlü sanat ve edebiyat hareketinde hâlâ yaşatılmaktadır.

2008'de parti Naksalistlerin 40 yıllık mücadelesinin deneyimlerini uluslararası bir kitleye özetleyecekti ve sunumun ismi "Hindistan'ın Maoist Devrimi'nin Işıyan Yolu" idi. Çağrı metni ise, Cherabanda Raju'nun dizelerini taşıyordu:

"Açların gözlerinden umudun ışığı
Çöldeki bir patika gibi yok oldu.
Rüzgâr aldı uçurdu inancın çadırını,
Nice zaman evvel harap etti.
Şimdi ise sabrın aşındırdığı kollar
Bir olup karanlığın ağacını
Balta ile kazma ile sökmeli.

Cherabanda Raju, Artık Kanmayacak Bu Ülke."

Fakat örgütlemek ve önderlik etmek gibi laflar bizleri yanlış yönlendirebilir. Naksalist hareket, Hindistan halkının mücadelesinin siyasî bir ifadesi olduğu kadar halkın edebiyatında belirleyici bir ideolojik etkiye de sahiptir. Bunu biraz daha açıklığa kavuşturmak için Hindistan'ın çağdaş edebiyatına ve Naxalbari'nin edebiyat açısından önemine dair bundan 27 sene evvel Telugu lisanının büyük ozanlarından – ve Cherabanda Raju'nun ilham kaynaklarından – Sri Sri'nin

ölümü üzere kaleme aldığım metni paylaşayım:

"15 Haziran 1983'ün ikindi sıcağında dünyanın en büyük ozanlarından biri kalbine yenik düştü. 73 yaşındaydı. Ölümü İsveç basınında bir iki cümleyle olsun dahi yer bulmadı. Belki İngiliz yahut Fransız gazetelerinde kısa bir dipnot olarak yer almıştır; ancak ben böylesi bir şeye rastlamış değilim.

Avrupa'nın bu konudaki sessizliği şaşırtıcı değil. Neticede müteveffa şair, Madras'ta hayata gözlerini yummuştu, Asyalıydı, Hintliydi. Dahası, komünist bir ozandı. Ne Gulaş komünistiydi, ne Avro–komünistti, ne de başka zırva siyasetlerin adamıydı. Özüne kadar kızıl, gerçek bir komünistti ve Madras'ta öldü. Lisanı Telugu'ydu; zengin bir edebiyata ve şairane bir güzelliğe sahip, önemli bir lisandır bu. Ne ki, Telugu Asya'nın dillerindendir; ulu ve bir o kadar tarihî geleneği ne Fransızdır, ne İngiliz ne de Amerikalı... Paris kafelerini mesken edinmiş herhangi bir mani yazıcısının, şiirin yapısına dair çiziktirdikleri yüzünden fırtınalar koparan pek kültürlü Avrupa'mız, Hindistan'ın güneyinde 40 milyondan fazla insan tarafından deneyimlerini, bilgilerini ve duygularını ifade etmek için kullanılan lisanın ismini dahi işitmiş değildir.

16 Haziran 1983 tarihli Indian Express'te vefat ilanını yazan D. Anjaneyulu şöyle diyordu onun için: 'Nazrul İslam Bangladesh için, Pablo Neruda Latin Amerika için, Mayakovski de Sovyet Rusya için ne ise, Sri Sri de Andhra Pradesh için odur.'

Eckerman ile 27 Ocak 1827'de gerçekleştirdiği sohbet esnasında insanın ufkunu açık tutması gerektiğini ve değerli şiiri tek bir şairde aramanın yanlış olduğunu söyleyen Goethe, bu konuda elbette haklıydı; ancak küresel edebiyat devrinin yakın olduğunu iddia etmekte de bir o kadar hatalıydı. Bu sohbetin üzerinden yüz elli sene geçmiş olmasına rağmen küresel edebiyat devri bugüne öylesine uzaktır ki, edebiyatla uğraşan Avrupalıların 1983 senesinde Madras'ta göçen o şairin adını

dahi işitmemiş olduklarından şüphe etmemektedir insan.

Halkı onu Sri Sri adıyla tanımış ve sevmişti. Kullandığı dil, düşmanlarının dahi müteredditi takdirini kazanmasını sağlamıştı. Ki aslında onlar için Sri bir dönekti, dini alaya alan bir kast düşmanıydı. Tam adı Srirangam Srinivasa Rao olan Sri, 2 Ocak 1910 tarihinde Visakhapatnamlı orta sınıfa mensup Ortodoks bir ailenin çocuğu olarak dünyaya gelmişti. Temel öğrenimini Visakhapatnam'da gerçekleştirdikten sonra Madras Hıristiyan Üniversitesi'ne girmiş ve 1930 senesinde buranın Zooloji bölümünden mezun olmuştu. Gençliğinde, şiirinin romantik öğeler ve kısmen gerici tınılar barındırmasına rağmen, edebiyat çevrelerinde çoktan nam salmıştı. 1928 senesinde, 18 yaşındayken geleneksel üslupla kaleme alınmış romantik, dinî şiirler içeren *Prabhava* başlıklı kitabı ile ilk çıkışını yapmıştı.

Bu, Andhra Pradesh edebiyatının en verimli dönemlerinden biriydi. Hint edebiyatının tarihyazımı, Andhra'nın 1915–1935 arasındaki devrini Atina'da Perikles'in, İngiltere'de ise Elizabeth'in devri ile bir görür. Andhra Rönesansı'nın şairleri, Veeresalingam Panthulu gibi örneğin, bu dönemde yazılı dilin kemikleşmiş yapısını parçalayarak edebiyatı günlük konuşma dilinin üzerinde bir kez daha inşa etmişlerdi. Avrupa'da ismi bile işitilmemiş çok sayıda büyük ozanın çabalarıyla çok sayıda lirik ve epik şiirden, yerel deyişlerden ve ilahîlerden oluşan bir külliyat ortaya çıkarılmıştı. Yine bu dönemde, Telugu dilinde çok sayıda kıymetli roman ve sahne oyunu da kaleme alınmıştı.

Sri Sri, Ortodoks üslup ve gerici dünya görüşünden esas kopuşunu, romantik modernizm ile halk arasında oldukça popüler olan dinî, *Shaivist* şiire yakınlaşışını simgeleyen 1933 tarihli *Suptaasthikalu* ile gerçekleştirdi.

O artık teknolojinin ve sanayileşmenin ozanı, vitalist bir makineperest ve sosyalist bir devrimciydi. Dizelerinde dünyayı

ve tüm zenginlikleri var edenin emek, kendilerini özgür kılarak yarını inşa etmesi gerekenlerin de emekçiler olduğunu haykırıyordu. Sanskritleştirilmiş Telugu'ya olduğu kadar halkın deyişlerine bütünüyle hâkim bir şekilde, kâh tonlamanın kâh sözcüklerin kâh veznin kuvvetine sırt veren tutkulu dili ile 1930'ların gençlerini, devleti ve onun yalanlar ağını yerle yeksan etmeye çağırıyordu.

Aynı dönemde dikkatini başka ülkelerin şiirine de vermeye başlamıştı; kendi halkına ve diline bağlılığı yüzünü dışarıya dönmesine engel olmuyordu. Nazrul Islam ve Harindranath Chattopadhyaya gibi şairlerin yanı sıra Shelley, Swinburne, Rupert Brooke, Siegfried Sassoon, Baudelaire, Pasternak ve Mayakovski'den de etkilenmişti.

Türlü işlerde çalışarak hayatını kazanıyor, sürekli meslek değiştiriyordu. Yorucu olduğu söylenebilecek bir yaşam sürmesine rağmen bir yandan da çok içki içiyordu. Madras'ta Andhra Prabha'da, Hyderabad'da da Meezaan'da gazetecilik yapmıştı bir dönem. Türlü basın organları ve radyo kanalları için çalışmış, kısa süre hava kuvvetlerinde memurluk yapmış, 1940'larda ise güneyin sinema sektörü için Madras'ta metin yazarlığı yapmıştı.

1930'larda küresel faşizmin yükselişine, dünyanın ilk sosyalist devleti olan Sovyetler Birliği'nin inşasıyla beş yıllık ekonomik planlara, İspanya İç Savaşı'na ve Japonya'nın Çin halkına açtığı savaşa dair edindiği izlenimler ışığında siyasî bilinci de gelişmiş, dünya görüşü dönüşüme uğramıştı. Romantik devrimciliği gitmişti, proletaryanın diktatörlüğünü zorunlu görüyordu artık. Şiirsel görüşü de artık proletarya enternasyonalizmiydi ve sanatı aracılığıyla güney Hindistan'ın marabasını Çek madenciyle, İrlandalı denizciyi ABD'nin güneyindeki Siyahî pamuk işçisiyle bir araya getiriyordu.

Artık üslubunda Aragon'un etkileri okunabiliyordu. Modernizm ve sürrealizmden kopan Sri Sri, halkın dili ve kültürüne

sıkı sıkıya bağlı asıl köklerini keşfetmek için yüzünü kitlelere dönmüştü. Böylelikle Andhra'nın ezilen köylülerini ve paryalarını öğretmeni bilmiş, onların zengin kültüründen ve son derece gelişkin halk türkülerinden öğrenmeye koyulmuştu. Şarkılar söyleyen bir hikâye anlatıcısı, bir meddah ve bir yorumcudan oluşan geleneksel Burrakatha'ların sözlerinden ve Madiga şarkılarından besleniyordu. Paryaların şiirleri de bu ozanın şiirini özgürleştiren unsurlar arasında sıralanabilir. Zamanla üslubu gitgide daha tutarlı bir hâl almış, şiiri de sanatsal şairlerin sanat-dışı ve yavan gördükleri konular üzerine odaklanmaya başlamıştı. Gaz lambaları, sabun parçaları ve küçük köpek yavruları hakkında bile mısraları bulunmaktadır.

Sri Sri, Komünist Partisi'nin II. Dünya Savaşı döneminde kurduğu İlerici Yazarlar Hareketi'nin Andhra'daki önderlerinden biri hâline gelmişti. Aralık 1945'te, Rajahmundry'de açılışını yaptığı Andhra III. İlerici Yazarlar Toplantısı'nın üç günlük sunum ve toplantılarına sekseni aşkın Telugu yazarı katılmıştı. Bunlar Andhra'nın 16 idarî bölgesinde örgütlü bulunan dokuz yüz yazar derneğini (ve Hyderabad'daki Nizamları) temsil ediyorlardı.

Sri Sri basit bir aydından ibaret değildi; siyasî faaliyetlerde yer alıyor, partinin seçim kampanyalarına katılıyordu – hatta parlamentoya bile seçilmişti. Küresel barış hareketinde de aktifti ve bu bağlamda Helsinki'yi, Paris'i ve Moskova'yı ziyaret etmişti.

Andhra'nın önde gelen devrimci şairlerinden biri olduğu için doğal olarak en şiddetli saldırılara da o maruz kalıyordu. Andhra'daki 1955 seçimlerinde basın kendisine öylesi ağır ithamlarda bulunuyor, mitinglerde ise Kültürel Özgürlükler Kongresi'nin[24] yandaşları öylesine amansız ve vicdansızca saldırıyorlardı ki bir süre sonra sürmenaj oldu. Fakat 'bireysel hürriyetlerin' bu bayraktarlarının baskıları onu yıldıramadı;

[24] [1950 senesinde kurulan uluslararası anti-komünist örgüt-çev.]

kısa süre sonra iyileşti ve bir kez daha kaleme sanldı. Ancak bir yandan da Hindistan'ın resmî komünist hareketinin parlamenter sisteme odaklandığını, yoksullara sırt çevirerek yüzünü orta sınıflara döndüğünü görüyor ve hayal kınklığına uğruyordu.

Ardından 1967 geldi çattı ve Naxalbari'de doğrulan başlarla birlikte ovalarda bahar tufanı koptu, şimşek çaktı. Artık ne parlamento vardı ne de orta sınıf; mesele uluslararası toplantılarda gerine gerine oturmanın veya Ruslarla duble duble votka yuvarlamanın ötesine geçmişti; şimdi Hindistan'ın yoksul köylüleri ayaklanıyordu. Yozlaşmış parti yapısını parçalayarak yüzünü kitlelere dönenler, Kömür Ayaklanması'nın, Vahhabi İsyanı'nın[25], Santhal'ın[26] 1857'nin, Moplah'ın[27], Telangana'nın[28] mirasını omuzlayarak devrimin güzergâhına, yani Hindistan halkının güzergâhına kenetlenenler komünistlerdi. Gerektiğinde halkın davası uğruna serden geçmesini bilen kadınlarla erkekler bir kez daha ülkenin tarih sahnesindeki yerlerini almışlardı. Bu ayaklanmayı Andhra'daki Srikakulam[29] takip etti ve tüm ülke köylü ayaklanmaları tarafından tutuşturulmaya başladı. Kahraman arayanın çok öteye bakmasına gerek yoktu; devrimin kızıl atkısını ören Charu Mazumdar'ın, Andhra'nın ışıldayan cevherleri olan Vempatapu Satyanarayana ile Adibhatla Kailasam'ın ve daha nice ölümsüz şehidin türkülerini söylüyordu artık halk.

---

25 [19. Yüzyıl'da İngilizleri Hindistan'dan kovma amacıyla başlatılan ve Arabistan'daki Vahhabi düşüncelerden etkilenen İslamcı hareket – çev.]

26 [1855–56 senelerinde Jharkand bölgesindeki Santhal halkının İngilizlere ve egemen kastlara karşı başlattıklan isyan – çev.]

27 [Güney Hindistan'daki Moplah'ta Müslümanların İngiliz tahakkümüne ve Hindulara karşı 1921'de başlattıkları silahlı ayaklanma – çev.]

28 [1946–51 seneleri arasında Telangana'da toprak ağalarına karşı komünistlerin önderliğinde başlatılan silahlı köylü ayaklanması – çev.]

29 [1967 senesinde Naxalbari Ayaklanması'ndan sonra komünistlerin başlattığı silahlı köylü ayaklanması – çev.]

Sri Sri 60'ına merdiven dayamıştı ve gün tantanalı ödüllerin takdim günüydü. Öğrenciler öne çıkarak toplanan şairlere sorularını yönelttiler:

'Ey şairler, siz kimin safındasınız? Mücadele eden yoksul kitlelerin mi, yoksa zalim devletin mi?'

Almanya'da, genç radikal öğrenciler sevgili şairleri Goethe'nin kayıtsızlığın şairine dönüşümüne tanıklık etmişlerdi. Sri Sri büyük bir ozandı, kendi devrinin Goethe'siydi ve halkı ile birdi; hiçbir şeye kayıtsız kalmaya niyeti yoktu. 1970, doğumunun 60. yıldönümüydü ve Andhra Pradesh Eyalet Başkanı bu ulusal şaire büyük bir ödül verecekti; ciddi miktarda para ile muktedirlerin takdirini. Ne ki, Sri Sri bu şöhreti ve parayı reddederek Naksalistlerin hattını alenen savunan Devrimci Yazarlar Derneği'nin kuruluşunda yer almayı tercih etti.

İlerleyen senelerde Devrimci Yazarlar Derneği'nin ülke çapında örgütlü bir yapıya dönüştürülebilmesi için faaliyet yürüttü ve sürekli olarak devlete kafa tuttu. Öyle ki, yetkililer bir dönem kendi saflarına çekmeye çalıştıkları bu ulusal şairi kısa süreliğine olsa da hapse bile attılar. Bütün bunlar olurken o bir kez olsun kalemini elinden düşürmedi.

Andhra'daki şiir hareketi, binlerce şair ve milyonlarca okur ve dinleyici açısından Sri Sri'nin, Maro Prasthaanam'da derlenen 1970 sonrası eserleri şaşırtıcı derece diri, yaşam dolu ve yaratıcıdır, Hindistan edebiyatının bu büyük ve özgürleştirici ozanının edebî sürekliliğini de kanıtlar niteliktedir.

Şimdi o aramızda değil. Bu, onun adını daha evvelden duymamış Avrupalı işçiler ve öğrencilerin de kaybıdır. Fakat o, Hindistan halkının kurtuluşu için gelişimini sürdüren devrimci şiir akımının ilham kaynağıydı ve ona hizmet ediyordu. Bu akım dimdik ayaktadır."

Bu sene Hyderabad'a tekrar uğramayı planlıyordum. Varvara Rao, Gadar ve sanatsal mücadeleyi yürüten öteki yol-

daşlarla buluşma niyetindeydim; ama bu sene oraya gidemeyecek kadar yorgun hissediyordum kendimi. Hatta öyle ki, hastalanmıştım ve Bombay'dan doğrudan İsveç'e dönmem gerekmişti.

1980'de Hyderabad'ı ziyaret ettiğimde Cherabanda Raju'yla ve başka devrimci çevrelerden ozanlar ile şarkıcılarla tanışmış, türkülerini ufak bir teybe kaydetmiştim. Bundan birkaç sene sonra rahmetli Subba Rao sözleri çevirmeme yardımcı olmuştu. Bu albüm İsveç'te çok az satmıştı ve Londra üzerinden dağıtmayı denediğimiz uluslararası kaydı en kibar ifadeyle raflarda tozlanmaya terk edilmişti.[30] Bunun ardında siyasî sebepler vardı; albümdeki şarkıcılar farklı çevrelerdendi ve o zamanlar Hindistan'daki devrimci hareket birbirine diş bileyen çok sayıda gruptan oluşuyordu. "Hindistan'ın komünist devrimcileri" olarak nitelendirilebilecek çevreler arasındaki olası birlik dahi alabildiğine uzak bir ihtimal olarak görülüyordu ve hiçbir çevre, benim eserlerini derlediğim ozanların tamamını kabullenmeye hazır değildi. Umuyorum ki durum şimdi bundan farklıdır ve bu insanlar, üzerinde birleşebilecekleri ortak zeminin bilincine varmaya daha yakındırlar.

Bundan otuz sene önce Godavari Tepeleri'ndeki ormanın derinliklerinde, ziyaret etmiş olduğum silahlı birliğin neferleriyle birlikte kamp ateşinin etrafına bağdaş kurarak oturduğumuz geceyi hatırlıyorum. Ozan Agade Chenniah'ın şehit düşen R. Rama Narasanya'ya yaktığı bir ağıtı mırıldanıyorlardı inceden inceye. Ezgisi insanı derinden etkiliyordu; ben teybe kaydetmiştim, Subba Rao [illegible] sözlerinin İngilizce çevirisini yanındaki not defterine yazmıştı.

---

30 [Söz konusu kaset hakkında 305. Sayfada daha fazla bilgi bulabilirsiniz – çev.]

Bence bu türkünün sözleri Naksalistlerin dününü ve bugününü anlamak açısından mühimdir:

"O sönmez bir meşaledir kitleler için,
R. Narasanya kardeşimiz asla ölmez.
Yılmaz bir takipçisiydi Yoldaş Lenin'in.
Emeğin kurtuluşundan kat'i vaz geçmez.

Teorimizi elden bırakmadı asla,
Savundu Mao Zedong Düşüncesi'ni,
Yarınlara giden güzergâhta, en ön safta,
Yer alıp, eşitlik uğruna omuzladı tüfeği.

Haykırdı; ' Artık toprak işleyenin!' diye
Bölüştürdü Karimnagar'da toprağı köylüye,
Ve Srikakulam, Warangal, ve Godavari'de.
Khamman' da güç verdi halkın ümidine.

Kabileleri derin uykularından uyandırdı
Ve önderlik etti onlara mücadele yolunda.
Fakat kurmuştu düşman hain pusularını,
Yakaladı onu şafaktan evvel bir baskında.

Yakaladılar kardeşimi, silahı bile yokken,
Malakpet'ten alıp da Hyderabad'a götürdüler onu.
Canımız, önderimizdi polisin eline düşen,
Marsampet'ten dağlardaki Warangal'a götürdüler onu.

Namussuzun evlatları söktüğünde tırnaklarını,
'Ben devrimin bir eriyim' diye haykırdı.
Düşman onu kurşunladığı vakit şerefsizce,
Kardeşimizin kanı aktı hücrenin zeminine.

Halk şiddetle haykırdı, acılar içinde ağladı,
Ve o, önderimizin yolunda ilerlemeye başladığında,
Düşman kaçmaktan başka çare bulamadı.
Ölümsüzdür halkın kalbinde Rama Narasanya.
Mükemmel bir örnektir bizlere Rama Narasanya."

X

KÜLTÜREL ÖZNELLİĞE VE YAŞLILARA YAKLAŞIMA DAİR

Uyandığımda, beni çevreleyen ormana gecenin karanlığı hâlâ hâkimdi. Yanımdaki yoldaşların usulca nefes alıp verişlerini duyabiliyordum; hepsi uykudaydı. Ağaçların arasında hareket eden bir meşalenin ışığı gözümü aldı; kampın etrafındaki nöbetçiler devriyedeydi.

Uykumda bir makale yazıyordum; konusu şuydu: İsveç'te hâkim ideoloji uzun yıllar boyu Protestan Kilisesi'nin denetimindeydi ve İncil'i okumak yoksul köylüler için bile zorunlu kılınmıştı. Bunun bir sonucu olarak, 17. yüzyılın sonlarına doğru ülkenin erkek nüfusunun büyük çoğunluğu okuma yazma öğrenmişti. Öte yandan, İncil'de bellenen yaşı aşıp da dördüncü çeyrek asrına merdiven dayamış benim gibilerin önünde artık sadece kara günler olduğu söylenen ülke de yine burasıdır. Peki, ben bu fikre katılıyor muyum?

Bu soruyu irdelerken apansızın uyanmış olmamın sebebi basitti; su dökmem gerekiyordu. Bu tuhaf bir durum değil, neticede insan seksenini aştıktan sonra geceleyin ihtiyaç gidermek için birkaç kez kalkması gerekir. Evdeyken bu işimi kolaylıkla görebiliyorum. Yan dönüp ayaklarımı yataktan yere indirdikten sonra elimle kitap rafından güç alarak doğruluyor ve tuvalete yürümeye başlıyorum. Eşimi uyandırmamak için bütün bunları sessizce yapıyorum tabi. Fakat şimdi, ormanın zeminine serilmiş bir örtünün üzerine sırt üstü uzanmış vaziyetteyim. Belki bacaklarımla bağdaş kurup belimi doğrultabilirim diye düşünüyorum. Bunu yapabildim; peki, ya sonrası?

Ayaklarımın üzerine dikilmek için destek alabileceğim herhangi bir nesne yok yakınlarda. Yan dönüp emeklemeye başlasam da, tutunabileceğim bir ağaç dalı bulana dek epey bir süre çamurda sürünmem gerekecek.

Eşimin geçen kış Meksika'ya gerçekleştirdiği ziyaretten evvel başıma gelenler geldi aklıma birden. Bahçemde şarapları depoladığım mahzene gitmek için evden çıkmıştım. Bu, İsveç tarzı toprak mahzenlerdendir; yazın iç sıcaklığı 10 dereceyi geçmez, kışın da 4 derecenin altına düşmez. Aslen 19. yüzyılın ortalarında, patates stoklama amacıyla inşa edilmiş. Mahzenden bir şişe Beaujolais şarabı alıp tekrar evin yolunu tuttum. Soğuk bir gündü ve son üç haftadır kar yağıyordu; o kadar ki, eve giden yol bir metreden yüksek bir kar örtüsüyle kaplıydı. Birden ayağım kaydı ve düştüm; elimde şarap şişesi, karlann üzerine sırtüstü uzanmış hâlde buldum kendimi. Etrafım kardan bir duvarla çevrili, ayaklarım başımın üzerinde göğe bakıyordum. Eğer daha genç olsaydım kolayca kalkabilirdim ayağa. Veya, eğer havalar son günlerde o kadar soğuk olmasaydı ve karlar hafiften erimeye başlamış olsaydı buzlanmış kardan bir tümsek oluşturup ondan güç bulabilirdim;

ama böylesi bir durum söz konusu değildi ve ben yüz üstü dönmek için uğraşıyordum. Boşa uğraşıyordum demek daha doğru olur. Debelenirken, dostum Nelson'un 1939'daki Florida yolculuğu dönüşü getirdiği ufak timsah geldi aklıma. O da aynı böyle sırtüstü çevrildiğinde hareket kabiliyetini yitiriyordu.

Bağırarak yardım istedim ve eşim beni duydu. Yanıma gelip elimi tuttu ve beni ayağa kaldırdı.

"Ben Meksika'dayken bir başına mahzene gitmeyi deneme" dedi. "Bu ormanda kimse senin imdat çağrılarını duyamaz ve yanında cep telefonu olsa bile yardım gelene kadar o kadar uzun süre geçmiş olur ki seni bulduklarında çoktan soğuktan ölmüş olursun."

Doğru, ihtiyarlığın derdi çok. HKGO'lu genç Adivasi yoldaşımı dürterek uyandırıyorum; vaziyeti anlıyor ve bir yoldaşını çağırıyor. Kollarımı uzatıyorum, ellerimden tutup beni doğrultuyorlar.

Ayakta durabildiğim müddetçe yürüyebilir ve kendi başıma işeyebilirim. Ama çömelip de def-i hacet eylemem söz konusu değil; dizlerim buna el vermiyor. Yani demek istediğim o ki, çömelsem tekrardan ayağa kalkmam mümkün değil.

"Benim dedem de aynı böyle" diyor genç yoldaşlardan biri. "Onun da dizleri eskidi."

Uzanıp bir balta alıyor ve kalın bir dal kesip onu sığ bir hendeğin önünde yükselen iki çatallı dalın arasına oturtarak bana İsveç ordusunun kullandığı tuvaletlerden birini yapıyor.

Dandakaranya ziyaretimin daha sonraki evrelerinde yoldaşlar benim yıkanmama da yardımcı oldular. Gautam Navlakha çıktığı uzun yürüyüşlerden döndüğünde bana yoldaşların kampın ihtiyaçlarını giderme maksadıyla kazdıkları kuyudan bir kova su çekip bir köşede duş almanın ne hoş

olduğundan söz etmişti. İşler benim için bu kadar kolay değil ne yazık ki.

İhtiyarlığın en sinir bozucu yanlarından birinin eskiden gerçekleştirmesi basit olan eylemlerin seksen yaşından sonra çok zorlu bir hâl alması olduğunu bilmek için kitaplara başvurmaya gerek yok. Kamp yaparken insan gibi yıkanabilmek de bu eylemlerden biri işte. Evde tek başıma duş alabiliyorum rahatça; ama o zaman bile duşa girmeden evvel eşime haber veriyorum, ne olur ne olmaz diye.

Elbette, başıma çok sayıda karıncayla böceğin üşüşmeyeceği gölgelik bir yer bulabilirim işimi görmek için. Biraz zorlukla kuyudan bir kova su çekip oraya da taşıyabilirim pekâlâ; fakat dizlerim ağrıdığından kovayı başımdan aşağı döküp de işlemi sonuna kadar tamamlamam mümkün değil. Bu yüzden yardıma gereksinim duyuyorum. Dandakaranya'da bu yardımı bana buradaki genç yoldaşlar sundu.

Laf olsun diye anlatmıyorum bütün bunları; bu meseleden söz ediyor oluşumun son derece mühim bir siyasî sebebi var aslında. Kendisini "solcu" diye nitelendiren yazarlar bu tür şeylerden pek söz etmezler. Bunun sebebi, hem söz konusu mesele mahrem olduğundan, hem de mevcut iktisadî ve toplumsal sorunlara yoğunlaşarak bariz kültürel farklılıkları göz ardı etmek son derece kolay olduğundandır. "Kültür" dendiğinde yüzümüzü çevirmemizin sebeplerinden biri de "kültürel farklılıklar" söyleminin bugün Avrupa'da olduğu kadar Japonya'da, Hindistan'da ve Güney Afrika'da aşırı sağın tekelinde olmasıdır. Gel gör ki, bu durum dahi bizim meseleyi daha yakinen incelememizi zorunlu kılmaktadır; neticede ulusal ve kültürel farklılıklar ile öznellikler gerçekten var olan şeylerdir.

Bir analoji kurmamız gerekirse, "kültürlerin" diller gibi olduğunu söyleyebiliriz. Son kertede tarihsel ve toplumsal

belirleyicilerce biçimlenirler; dikkatli incelersek bunların toplumsal – ve tarihin daha sonraki aşamalarında sınıfsal – ilişkilerce nasıl şekillendiklerini görmemiz mümkündür. Ne var ki, bu gözlem yeterli değildir; çünkü dillerin gelişimini bütünlüklü bir biçimde kavrayarak onlara dair doğru güncel tahlillerde bulunmak için perspektifimiz mevcut sınıflı toplumun da eskisine dek uzanmak durumundadır. Genç yoldaşların yardımıyla ormanda yıkanırken kafamda bu mesele dönüp dolaşıyordu.

Yaşlı kimselere yaklaşım meselesini ele alalım örneğin. İhtiyarlama hususunda İsveç ile Hindistan aynı çizelgenin zıt uçlarında yer almaktadır. İsveç'te doğan bir insanın ortalama ömrü Hindistan'da doğanınkinden 20 sene uzundur. Gerçi çocuk ölüm oranları yetişkinlerin ihtiyarlığa varış tablosunu çarpıtmaktadır. Hindistan'daki yaşlı insanların birçoğunun hayatı hastalık, açlık ve baskı tarafından da daha güç kılınmaktadır. Ama bu, hikâyenin tamamı değil. İsveç'te, yaşlılara dair farklı bir yaklaşım var; uzun bir geçmişi olan kültürel bir yaklaşım.

Geçmişte İsveç'te insanların çalışamayacak kadar yaşlandıkları zaman aileleri tarafından bir uçuruma götürüldükleri ve buradan kendi iradeleri ile atlamamaları hâlinde akrabalarının tamamı tarafından tutulan bir kütükle dürtülerek aşağı itildikleri yönünde yaygın bir rivayet vardır. Ailenin tüm fertlerinin kurbanı iten kütüğü tutmaları, fertlerin bireysel yükümlülük duymalarını engellemek içindir. Bu tür uçurumlar *ättestupa* adıyla bilinirler. Tam çevirisi pek mümkün değilse de "sülale uçurumu" denebilir sanırım. Ülke edebiyatına baktığımızda 13. yüzyılın destanlarından *Gautrek Saga*'da bu âdetten söz edildiği görülebilir. Efsanelere göre, İsveç'in güneyinde bulunan ve mitolojik isimler taşıyan kimi uçurumlar "sülale uçurumudur."

Aynı öykünün bir diğer şeklinde de yaşlı bir adam yahut kadın çalışamayacak kadar ihtiyarladığında fakat yaşamayı sürdürmek istediğinde, ailesi *ätteklubba* (yani sülale tokmağı) diye bilinen uzun saplı bir tokmağı – yine herhangi bir ferdin bireysel sorumluluk taşımasına mani olmak için – hep birlikte kavrayıp yaşlı aile ferdinin kafasına vurur ve onu öldürürlerdi. İsveç'in güney bölgesindeki bazı kiliselerde bu tür pratiklerde kullanıldığı rivayet edilen tokmakların gizlendiği söylenmektedir.

Yaşlıların böyle öldürülüyor olmasına yoksulluk gerekçe gösterilirdi; köyler son derece yoksuldu ve ekilebilir az sayıda arazi, toprakları devralan oğlun ailesini bile doyurmaya güç bela yetiyordu. Elbette yoksul İsveç kırsalında yüz yıllar boyu insanlar – buna ihtiyarlar da dâhil olmak üzere – yokluk yüzünden öldürülmüşlerdir; kimileri o vakitler arseniğe verilen isimle, "beyaz" tarafından acısız bir biçimde, kimileri ise fiziksel darbeler tarafından – eski bir mezar bir yerden taşınacağı vakit, çiviler çakılı kafataslarına rastlanması alışıldık bir vaziyettir.

Bunlar "genetik" yahut "doğal" bir kötücüllüğün tezahürleri değildir tabi. Kırsalda yaşlı ve zayıf olanların öldürülmesi yönündeki kültürel geleneğin arkasında yoksulluk, yokluk, düzenli olarak baş gösteren kıtlık ve Avrupa'nın kutup çeperindeki bu memleketinde sürekli olarak yaşanan açlık (İsveç'in son büyük kıtlığı 1866–67'deydi) vardı. Bu, atalarımın iklime rağmen hayatta kalmış olmalarını sağlayan bir toplumsal âdet olarak bile değerlendirilebilir. Ancak bu gelenekten günümüze ciddi kültürel yaralar miras kalmıştır.

Burada akılda bulundurulması gereken iki temel gerçek vardır; yıllar boyu araştırılmış olmasına rağmen İsveç'te gerçek anlamıyla *ättestupa* yahut *ätteklubba* gibi geleneklerin var olmuş olduğuna dair herhangi bir somut kanıt yok. Anlaşılan

o ki, bunlar aslında geleneksel bir davranış biçimini akılcılaştırmaya yarayan yaygın halk efsanelerinden ibaret. Bununla birlikte, dünyanın türlü yerlerindeki geleneksel edebiyatı incelediğiniz zaman kuzeyin İskandinav destanları ile Hint halk hikâyelerinde ihtiyar kimselerin birbirinden çok farklı biçimlerde tasvir edildikleri gerçeği dikkatinizi çekecektir. İşte bu durum, bizim rivayetleri daha korkunç kılmaktadır. İsveç, yaşlanmakta olanlar için dostane bir kültüre sahip değildir, orası kesin. Tabi buradan yaşlıları öldüren tek kültürün bizimki olduğu düşüncesine varmamak lâzım; Çin'de iken, kıtlık dönemlerinde gençlere daha fazla kalsın diye yemek yemeyi bırakan yaşlı kadınlardan söz etmişlerdi bana mesela. Ayrıca Tamil Nadu'nun güneyindeki köylerde yoksul aileler yaşlı ve çalışamaz durumda olanları, edebî kelama başvurarak ifade edecek olursak, "yağ banyosuna" (*thalaikootal*) sokarak öteki âleme gönderirler.

Ne var ki, İsveç'in bir farkı var bu konuda. ABD senatosundan "ihtiyar heyeti" diye söz ederek dalga geçiyoruz; fakat İsveç'te zamanında önemli konumlarda bulunmuş ünlü siyasetçiler, hatta gazeteciler, emeklilik yaşını geçtikten sonra toplumsal hayattan silinirler. Fiziksel olarak yaşamaya devam etseler dahi, seksenlerini aştıktan sonra onlar artık yoktur; toplumsal varlıkları sona ermiştir.

Tıpkı diğer kapitalist ülkelerde olduğu üzere İsveç'te de "sosyal devlet" diye tabir edilen şey mevcuttur. Bu, vakti zamanında yürütülmüş reformist sınıflar mücadelesinin bir ürünüdür ve bunun sayesinde son on yıllarda belediyeler yaşlılar için alabildiğine güzel bakımevleri inşa etmişlerdir. Meşhur mimarların eseri olan bu evlerde konuklar tek kişilik odalarda veya ufak dairelerde konaklama imkânına sahiptir. Bir yandan da basın mutlu ve mesut ihtiyarların haberlerine sürekli olarak yer vermektedir.

Yaşlı insanlara bakılıyor, en azından kâğıt üzerinde; ama bu toplumsal yüzeyin ardındaki tablo çok farklı. Hakikatte, ölene dek aç bırakılıyorlar. Elleri titremeye ve kendi işlerini görememeye başladıklan vakit, bildiğim çoğu huzurevinde öteki konuklarla birlikte yemek yemelerine izin verilmiyor. Tek başlarına yemeleri için odalarına getirilen yemekler de Avrupa Birliği'nin farklı ülkelerinde üretilen, son kullanma tarihi yakınlaşmış tatsız hazır gıdalardan ibaret oluyor. Hâliyle, o noktadan itibaren yemek yemeye dermanları kalmıyor, bir süre sonra da ölüyorlar. Pahalı özel bakımevlerinde de, sosyal güvenliğin tahsis ettiği huzur evlerinde de durum aynı. Onları kimse öldürmüyor; fakat gördükleri muamele Hindistan'ın yoksullarının sözüm ona kutsal ineklerine gösterdikleri muamelenin aynısı. İnek yaşlanıp köylüye bir fayda sağlamamaya başladığı noktada bir ağaca bağlanıyor. Civarda bulabildiği kadar ot yiyebiliyor; ama onu bağlayan ip hareketini sınırladığından bir süre sonra ot bitiyor ve aç kalıp ölüyor. İneği de kimse öldürmüyor, vebali kimsenin boynuna değil. İnek ölmeyi tercih etmiş oluyor.

İsveç bakımevlerindeki yaşlıların "zayıflayarak" ölmeleri doğal kabul ediliyor. Sosyal hizmetlerde çalışan herkesin ortak kanaati şudur: Yaşlılar bir süre sonra yemek yemeyi bırakır ve ölürler. Bu konuda elimizde sağlam veriler de var. Yaşlı kadın yataktan düşer ve görevliyi çağıran düğmeye basar. Ama görevliler oturup kahve içmeyi, dedikodu yapmayı ve pasta yemeyi sürdürürler; kimsenin keyfini bozmaya niyeti yoktur:

"Bırak çalsın!"

Savaş esnasında İsveç'e döndüğümde bana teyzem Elsa bakmıştı. Öğretmendi ve sosyal demokrat partinin yerel faaliyetlerinde görev alıyordu. Doksanını geçtiğinde onu yaşlılara ayrılmış güzel bir apartman dairesine koydular. Fakat sık sık

düşüyordu. Öldüğü vakit yatağına yatınlacakken çarşaflarının uzun süredir değiştirilmemiş olduğu göze batıyordu. Uzun süre kurumuş dışkılarının arasında uyumuş olduğu da belliydi. Cenazesine bakımevi çalışanlarından sadece bir kişi katıldı; Suriye göçmeniydi ve onunla vakit geçiren, sohbet eden biriydi. İsveçli görevliler içinse o "İhtiyar Elsa'dan" başka bir şey değildi.

Yaşlı insanlara yönelik antipati, İsveç kültürünün geleneklerinden biridir. İsveç resmî düzlemde bundan söz etmekten hoşlanmıyorsa da, halk deyişleri ve hikâyeleri bu durumu açıkça kanıtlamaktadır. Yakın zamanlarda halk arasına sinen bu hissiyat iki yeni ve popüler trendden güç bulmaktadır; yani gençlik kültüründen ve feminizmden. İsveççe yaşlı adam anlamına gelen "gubbe" aşağılayıcı bir ifade olarak kullanılmaktadır örneğin. Tabi yaşlılar için kurulan tesislerin çalışanları yeterli bir ücret de almıyorlar. Orada çalışan insanlar, başka iş bulamadıklarından orada çalışıyorlar. Anlayacağınız, işçi sınıfının en alt tabakasını teşkil ediyorlar.

Yaşlıların İsveç'te gördükleri korkunç muameleye pek çok İsveçli yazar yıllar boyunca değinmiştir. Mesela Ivar Lo-Johansson 1950'lerde bu mesele uğruna öylesi bir çaba göstermişti ki bazı reformların uygulamaya konmasını sağlamıştı. Fakat İsveç'in pek görgülü siyasî çevrelerinde, yaşlılara yapılanlardan alenen söz edenler hoş karşılanmazlar; hele de bunu yapan, kendisi sosyal hizmetten istifade eden yaşlı bir kişi ise. Ama basın bu durumdan az söz ediyorsa bu, yaşı geçkin insanların gördükleri kötü muamelenin anormal bir şey olarak algılanmıyor oluşundandır. Utanarak söylüyorum ki sendikalar dahi bu durumu görmezden geliyorlar. Bir sendika üyesi, ülkenin yaşlılara yaklaşımını eleştirecek olursa "nankör" yaftasını göğüslemeye hazır olmalıdır. Sahiden, İsveç yaşlanıp da zayıf düşmek için hoş bir ülke değil.

Eğer dediğime inanmıyorsanız, İsveç'e gidip orada yaşlıların otobüste gördükleri muameleye tanıklık edin, ardından da bunu güney Fransa'da yaşlıların toplu taşımada gördükleri muamele ile karşılaştırın.

Çin, Hindistan, İran, Meksika ve İspanya gibi ülkelerde hayat genelde oldukça güç, yaşam süresi ise daha kısadır; fakat kültürel açıdan yaşlılara İsveç'tekine benzer bir antipati ile yaklaşılmamaktadır.

Gecenin köründe ihtiyacımı giderebileyim diye ayağa kalkmama yardım etmekte olan HKGO'lu genç Adivasi yoldaş bu hareketinin kültürüne has bir şey olduğunun bilincinde değil. O, bunu doğal bir şey olarak görüyor; ben ise öyle olmadığını biliyorum.

Ormanda uzanmış yatıyorum, uyanığım. Gece vakti, etrafımdaki yoldaşlar uykudalar ve ben kafamda bu meseleyi kendimce açımlamaya uğraşıyorum hâlâ. Mesele, yaşlılığın beraberinde getirdiği bireysel fiziksel yetmezliklerle alakalı değil sadece. Bunlar kişiden kişiye farklılaşacaktır elbette; ama insanların büyük çoğunluğunun ölmeden önce türlü hastalıklar ve rahatsızlıklar geçireceği değişmez bir gerçektir.

Yaşlanıp ölmek, hiç kimse için hoş bir deneyim değil tabi. Bu durumun nahoşluğunu, ortaçağ Avrupa'sının Ölüm Sanatı'nı ve Ölüm Dansı'nı konu edinen gravürleri, Budist vecizeleri ya da Hıristiyan ilahîleri ile sanatsal açıdan ifade etmek gayet mümkün.

Elbette bizimki gibi ülkelerde Paris'in köprü altlarında, Manhattan'ın şoselerinde yahut Stockholm'un parklarında geceleyerek yaşlanmakla zengin ve imtiyazlı bir biçimde yaşlanmak arasında bir fark var. Daha güzel ve daha adil bir toplum mücadelesi veriyor olmamızın sebeplerinden biri de bu zaten.

Yine de, ihtiyar insanlara yaklaşımın ve onların gördükleri muamelenin de kültürden kültüre, gelenekten geleneğe farklı olduğunu da bilmeyenimiz yoktur herhâlde. Bu gelenekler tıpkı dil – ve hatta jestler, mimikler ve vücut dili – gibidirler; yapı, son kertede toplumsal açıdan belirlenir ancak çok daha uzun bir süre zarfında.

Bütünüyle sosyalizme geçmiş bir dünyada yaşlanacak ve ölecek olsam, bunu Güney Avrupa'nın, Çin'in, Hindistan'ın Adivasilerinin ya Meksika'nın yerlilerinin kültürel geleneklerinin bulunduğu bir toplumda yapmayı tercih ederdim. İsveç'in tesislerinden birinde son nefesimi vermenin düşüncesi dahi tüylerimi ürpertiyor doğrusu. İsveç'te yaşlılık – ve ölüm – yakın gelecekte soğuk ve nahoş bir deneyim olmayı sürdürecektir; bu sosyalist bir İsveç için de geçerli! Umarım vaktim dolmadan bir çıkar yol bulurum...

Ülkemde siyasal mücadele içerisinde faal olan dostlarımın ve yoldaşlarımın yazdıklarıma katılmayacaklarını, hatta belki de sözünü ettiğim durumu anlayamayacaklarını biliyorum.

Bu düşüncelerime, örtümü paylaştığım yoldaşların hafif horultuları eşlik ediyor. Onlara düşüncelerimden bahsetmem hâlinde beni anlayacaklarına dair şüphelerim var.

Gerçi, hatalı olabilirim.

Aslına bakarsanız, düşünüyorum da, onlar benim ne demek istediğimi anlarlar. Ne de olsa onlar kendi dedelerine bakmasını biliyorlar!

XI

KAMPTA

Gautam birkaç günlüğüne Abuz Maad bölgesine gitmişti. Oraya yolculuk etmek bir hayli zordu; devlet güçleri bölgeyi tamamıyla kuşatmaya çalışıyorlardı ve kuş uçurtmamaya kararlıydılar. Bölgeye gidenlere yük olacağımdan bu yolculuğa katılmamamın doğru olacağına karar verilmişti. Gautam, devletin sürekli denetim altında tuttuğu bir yoldan gizlice geçmek durumundaydı ve ağnyan dizlerimle ben bütün grubu tehlikeye sokabilirdim.

Güneş enerjisiyle çalışan basımevi biz nereye gidersek oraya gidiyordu; buradan bana, partinin tarihini ve mevcut sorunlarını daha iyi kavramamı sağlayacak birtakım belgelerin çıktısını verdiler.

Dandakaranya'da ayrılıp Delhi'ye döneceğimiz vakit yazılı

notların tamamını iade etmemiz istenmişti. Bunlar yakılarak yok edildi; ama öncesinde bize bunların çok ufak kâğıt parçalarına aktarılmış birer nüshasını vermeyi ihmal etmediler. Kâğıtlar, dönüşte yakalanmamız hâlinde onları yutarak imha edebilmemiz için böylesi ufak parçalara kesilmişlerdi. Öte yandan yoldaşlar iç meselelere dair olan kitapları bulundurmamda bir sakınca görmemişlerdi.

"Nasıl olsa düşmanın elinde bunlardan var!"

Hareket hâlinde olmadığımız ve benim için bir görüşme ayarlanmamış olan vakitlerde yerdeki örtünün üzerine uzanıp bana verilen metinleri okuyordum.

Hareketin tarihi hakkında olan belgelerin ikisi, 2004'deki "Birlik Kongresi" için hazırlanmıştı. Bunlar 102 sayfalık "Hindistan Maoist Komünist Merkezi'nin Siyasal ve Örgütsel Değerlendirme Raporu" ile 132 sayfalık "Halk Savaşı'nın Siyasal Örgütsel Değerlendirmeleri" idi.

Hareketin tarihi hakkındaki bu değerlendirmeler somut meseleleri ele alıyorlardı ve samimiyetle kaleme alınmış birer özeleştiri niteliğindeydiler. Üçüncü belge ise 9. Kongre'de – yani Birlik Kongresi'nde – oluşturulan ve benimsenen metindi: "Hindistan Devrimi'nin Stratejisi ve Taktikleri." Bu, partinin bugünkü yönetmeliklerini içeriyor. Burada ele alınan meselelerden önemli olduğunu düşündüğüm noktalardan bazıları şunlar:

> "Süreç ilerledikçe, gerici Hindistan Devleti ile olan silahlı mücadelemize devletin boyunduruk altında tuttuğu ve kendi kaderini tayin hakkını inkâr ettiği ezilen uluslar git gide daha fazla katılmaya başlayacaklardır. Bu durumda düşman, silahlı kuvvetlerini çeşitli milliyetlerin yükselen mücadelesini bastırmak için kullanmak durumunda kalacağından Hint hâkim sınıflarının tüm silahlı kuvvetlerini bizim devrimci savaşımıza karşı seferber etmesi güç olacaktır" (sf. 39).

***

"Gerilla bölgelerinde ve kurtarılmış bölgeler oluşturmak için faaliyet yürüttüğümüz bölgelerde halkı aşağıdaki şiarlarla örgütleyerek mücadeleye seferber etmeliyiz. Bu, devlet iktidarını zapt etme mücadelemizin başlıca aracı olan Devrimci Halk Komiteleri aracılığıyla gerçekleştirilecektir:

1. Feodal otoriteyi alaşağı edelim; topraksız ve yoksul köylüler ile tarım işçilerinin önderliğinde halkın siyasî iktidarını kuralım!

2. Ağaların, devletin ve öteki sömürücü kurumların denetimindeki topraklara el koyup onları topraksız ve yoksul köylülere dağıtalım!

3. Silahlı halk milisleri örgütleyelim!

4. Toprak ağalarıyla tefecilere olan borçları ve faizleri iptal edelim!

5. Devlete haciz ve vergi vermeyi keselim!

6. Ormanı kullanma hakkı Adivasilerin ve emekçilerindir. Ormanın zenginliklerinin emperyalistler, komprador bürokrat kapitalistler ve müteahhitlerce talanını durduralım!

7. Tarımı ve kooperatifleşme hareketini geliştirelim, üretimi arttırarak her alanda kendi kendimize yetebilir hâle gelelim!" (sf. 62).

***

"Hindistan'ın mevcut somut koşullarında devrime önderlik etmekte olan proletarya partisi; kadınların, *Dalit*'lerin, Adivasilerin ve dinî azınlıkların öznel toplumsal durumlarının niteliğini kavramak zorundadır" (sf. 117). /.../ "Kadınlar, feodal ve kapitalist baskının yanı sıra erkek şovenizminin ve ataerkil yapının da baskısı altında ezilmektedirler." (sf. 119). /... / "Bu yüzden kadınların kurtuluşunu sağlamak için sınıf mücadelesinin yanı sıra; siyasal, ideolojik ve kültürel düzlemlerde,

toplumsal ayrımcılığa, baskıya ve sömürüye karşı kendiliğinden patlak veren yahut küçük burjuva feminist örgütlerinin öncülüğünde gelişen mücadelelere de katılmak ve bu mücadelelere önderlik etmek durumundayız" (sf. 120). /.../ "Hindistan kastlar tarafından bölünmüş bir toplumdur ve kast ayrımından kaynaklı baskı ile Brahminlere tanınan imtiyazlar oldukça yaygındır. *Dalit*'ler bu hiyerarşinin en alt kademesinde yer almaktadırlar ve insanlık dışı bir uygulama olan dokunulmazlığa tâbidirler" (sf. 120). /.../ "Müslümanlar, Sihler ve Hıristiyanlar gibi dinî azınlıklar ülke nüfusunun %15'ini teşkil etmektedir. Bunlar şoven Hindu partileriyle Hindu faşistlerinin saldırılarına sürekli olarak maruz kalmakta oldukları gibi, Hindu çoğunluğun lehine işleyen Hindistan Devleti'nin ayrımcı politikaları yüzünden ezilmektedirler. Yakın zamanda bu dinî azınlıklar arasında Müslümanlara yönelik saldırılar artmaktadır" (sf. 123).

***

"Bu amacımıza ulaşmak için kent yoksullarının arasında siyasal faaliyetlerimizi yoğunlaştırarak devrimci bir sınıf bilincinin gelişimini sağlamak zorundayız. Siyasî eylemlerde öne çıkan işçiler arasında gizli parti hücrelerini yaygınlaştırarak geniş bir ağ örmekle yükümlüyüz. Sürecin başından itibaren halkı patronların ve öteki sömürücü grupların kiralık serserilerinin ve devletin kolluk kuvvetlerinin saldırılarına karşı koruyacak gizli silahlı savunma birlikleri ile açık savunma birlikleri oluşturmak için emekçi gençliği örgütlemeliyiz" (sf. 130)

Hindistan Komünist Partisi (Maoist) Güneybatı Bölge Bürosu'nun 2009'da oluşturduğu 192 sayfalık "Önderlik Eğitim Programı," dolaysızca özeleştiri vermesi ve alabildiğine pratik olması itibariyle özellikle dikkatimi çeken metinlerdendi:

Merkez Komite'nin "Şehirlerdeki Çalışma Üzerine" başlıklı metnini alıntılıyordu: "Parti örgütlenmesi gizli olmalıdır;

ne kadar gizli olursa, o kadar iyi. Öte yandan kitle örgütleri açık olmalıdır; ne kadar açık olurlarsa, o kadar iyi" (sf. 21).

***

"Mao'nun belirttiği üzere, profesyonel devrimcilerden müteşekkil bir merkezî önderliğe ve geniş bir yeraltı örgütlenmesine sahip Bolşevikleşmiş bir partiye ihtiyacımız var. Böylesi geniş bir ağ olmaksızın önderliğin ve örgütçülerin halk denizinde birer balık misali hareket etmeleri söz konusu dahi olamaz. Bu gizli yapıyı inşa etmeyip salt yasal yollar üzerinden faaliyet ağlarımızı kurarsak kendimizi düşmanın saldırılarına karşı savunmasız hâle getirmiş oluruz ve hayatta kalmamız güçleşir. Bugün, düşmanın istihbarat yöntemleri eskinin Rus ve Çin devrimlerinde olduğundan çok daha gelişmiştir; eğer onların kuşatma ve baskı operasyonlarına karşı varlığımızı sürdürüp büyümeyi arzu ediyorsak, o hâlde biz de o zamankinden daha gelişmiş gizlilik yöntemlerine başvurmak mecburiyetindeyiz. Devasa bir yer-altı ağı olmadan bunu başarmamız düşünülemez bile. Düşmanın 'düşük yoğunluklu çatışma' stratejisi bugünün koşulları ve alınan özel önlemler ışığında tekrar kavranmalıdır" (sf. 66-67).

Eğitim programının hatırı sayılır bir kısmı "Yer-altı Faaliyetleri Meselesi'ne" değiniyordu:

"Geçmişte Endonezya, Yunanistan ve daha nice ülkede gericilerin yüz binlerce komünisti ve muhalifi katletmekten geri durmamış olduklarını biliyoruz. Latin Amerika ülkelerinde – Guatemala örneğini verebiliriz mesela – yaşanan kıyımlarla karşılaştırıldığında bile bizim burada karşı karşıya olduğumuz baskı koşulları hafif görünecektir. Bu katliamlar tarihinin bilincinde olanlar, yolumuzun halk savaşının yolu olduğunu alenen duyuran bizim için yasalcılık kavramının intihar anlamına geldiğini rahatça görebilirler. Bu meseleyi hatalı biçimde ele aldığımız için son yıllarda çok ağır bedeller ödediğimiz

bir gerçektir; örneğin, en güçlü olduğumuz Andhra Pradesh eyaletinde hareket bitme noktasına kadar getirilmişti. 'Yasal olanaklardan istifade etme' kavramını biz ne yazık ki 'düşman saldırana dek sadece yasal faaliyet yürütme' şeklinde anlıyoruz. Komünistler ileri görüşlü olmalı, böylesi bir basiretsizlik ile hareket etmemelidirler. Düşmanın bir noktada tepemize ineceğini biliyoruz; o hâlde yasal olanaklar mevcutken bile bu saldırılara hazırlanmak zorundayız. 'Yasal olanaklardan istifade etmek' tam da bu anlama gelmektedir; geniş bir hareket inşa ederek kadroların büyük çoğunluğunu yer altına kaydırmak. Böylelikle yasal yapı ezildiği zaman gizli yapı faaliyetlerini sürdürebilecektir" (sf. 84–86).

Gecenin ilerleyen saatlerine dek okumayı sürdürdüm. Ertesi gün kampı dağıtıp yola koyulduk. Ormanda yolculuk ederken yanımdaki genç yoldaşların yüzlerine bakıyordum. Hindistan Komünist Partisi (Maoist), komünist bir parti; ancak Maoist bir parti olması itibariyle benim büyürken tanışmış olduğum partilerden farklı. Buna dair bir örnek aktaracak olayım:

Marx, bir dönemin hâkim fikirlerinin o dönemin hâkim sınıflarının fikirleri olduğunu söylemişti zamanında; bunu tabi yıllar evvel, Genç Komünistler Birliği'nin bir üyesiyken okumuştum. Fakat bu bana ve diğer genç – ve hatta yaşlı – "Batılı" komünistlere "Önderlik Eğitim Programı'nda" olduğu kadar detaylı bir biçimde hiç açıklanmamıştı:

"Bizler, komünist olduğumuzu söylüyoruz. Ama hâkim sınıfların değerlerinin egemen olduğu bir topluma doğuyor, o değerlerle yetiştiriliyoruz. Unutmamalıyız ki partiye katıldığımız zaman bu fikirler kendilerinden ortadan kaybolmazlar. Dahası, feodal ve burjuva değer yargılarının son derece yaygın olduğu bir toplumda yaşadığımız için bunlardan doğal olarak etkileniyoruz. Hâl böyle olduğundan kendimizi dönüştürmek için sürekli ve tutarlı bir mücadele yürütmekle yükümlüyüz.

Hatalı değerlerimizin bazılarının kökleri bilinçaltımıza dek uzanır ve bireysel güvensizliklerimizden beslenir. [...] Biz bunları bazı koşullarda bastırsak da farklı koşullar baş gösterdiğinde bunların tekrar, daha şiddetli biçimlerde zuhur etmeleri olasıdır."

"Hindistan'da, bilinçaltına dek inen bu belirleyici değer yargıları, kast sistemi ve kökleşmiş üstünlük (ve aşağılık) hisleri ile türlü şekillerde ilişkilidir. Hiyerarşik çizelgenin farklı kademelerinde yer alan kast grupları, kendilerinden aşağı derekede yer alanlara karşı bir üstünlük hissine sahiptirler. Feodalizmin ideolojisi olan Brahminizm'in kökleri öylesine derinlere inmektedir ki bu sistemin kurbanları bile onun etkisindedir (tabi bu etki, en tepedekilerde daha kuvvetlidir). Bu, beraberinde kibri, egoyu, tahammülsüzlüğü, kol emeğini hor görmeyi ve daha türlü üstünlük taslama biçimlerini getirmektedir" (sf. 184).

Eğer "Önderlik Eğitim Programı'nın" o bölümünü ben yazmış olsaydım, bu durumun Hindistan'a has olmadığını belirtirdim. Dünyanın diğer ülkelerinde hâkim sınıfın fikirleri ve değerleri farklı biçimlere bürünmektedir. Bugün televizyonda, Budapeşte sokaklarında tek tip üniformalar kuşanmış grupların – 1920 Trianon Antlaşması'na[31] karşı yaptıkları üzere – "*nem, nem soha*" (hayır, hayır, asla) diye bağırarak yürüdüklerini gördüğüm zaman 80 yıl öncesindeki Horthy[32] döneminin faşist değerlerinin Macaristan'ın kolektif bilinç-

[31] [Trianon Antlaşması: 1920 senesinde İtilaf Devletleri ile Macaristan Krallığı arasında imzalanan ve bağımsız fakat toprak bakımından eskisinden ufak bir Macaristan Devleti'nin kurulmasıyla neticelenen antlaşma – çev.]

[32] [Miklas Horthy (1868–1957): 1919 Macar Sovyet Cumhuriyeti'nin bastırılmasının ertesinde Macar kral vekili ilan edilen ve II. Dünya Savaşı'nda Nazi Almanya'sı ile ittifak kurulmasını onaylayan devlet başkanı – çev.]

altından bir kez daha gün yüzüne nasıl çıktığını açıkça görebiliyorum. Bu grupların, şu an Avrupa Birliği başkanlığına getirilen Macar hükümetinin seçmen kitlesinin bir kısmını teşkil ediyor oluşu da demek istediğimi daha da açıklar nitelikte aslında!

Hindistan Komünist Partisi (Maoist), Mao Zedong'dan ve Çin Kültür Devrimi'nden çıkarmış olduğu dersler ışığında, bilinçaltına sinen bu gerici değerlere karşı mücadele etmeye uğraşıyor. Bu, Avrupalı komünistlerin yapmayı becerememiş oldukları bir şeydir; dahası, 1930'lardan 90'lara dek Avrupa'nın resmî komünist partileri açısından bilinçaltındaki gerici değerlerle mücadele etme düşüncesi bile parti-karşıtı Freudcu, Reichçı ideolojilerin bir tezahürü olarak görülüyordu.

Maoizm'in "komünist değerlere sahip olmayan bir proletarya partisi, kendisini bir gerçeklik olarak ortaya koyamayacaktır; küçük burjuva değerleri partiyi çürüterek onun devrimci dinamizmini yok edecektir" şeklindeki tahlili de o zamanın hâkim, ortodoks komünist akımları açısından gerici idealizmin vücut bulmuş hâliydi.

Dizlerimde ağrılar, genç yoldaşlarla orman yollarını arşınlarken o zamanın Sovyetler Birliği ve "reel sosyalist" ülkelerinin aydınları ile Avro-komünist aydınlar geliyor aklıma. Mao Zedong'un bu hakikati dillendirdiği için idealist, üstüne üstlük gerici bir idealist olduğunu çığıran kitap üstüne kitap basıyorlardı zamanında. Bazıları belki hâlâ hayattadır; ama daha onlar bu görüşlerini kaleme alırken, hayalini kurdukları toplum çürümeye çoktan başlamıştı.

XII

DURAĞAN DALGA

Ziyaretimin bitimine doğru, yoldaşlar Bastar Ormanı'nda adını bilmediğim ve sorma gayretinde bulunmadığım bir köyün yakınına yeni bir kamp kurmuşlardı.

Buluştuğumuz ilk gün, Genel Sekreter Ganapathi bana "Notlarınızı yazarken uğradığınız mekânların ve yerleşim yerlerinin tam yerini yazmamanız daha iyi olur" demişti.

"Endişelenmeyin" diye yanıtlamıştım, "bilmediğim bir şeyi yazmam mümkün değil."

Gölgelik bir yere oturmuş, çaylarımızı içiyor ve sohbet ediyorduk. Genel sekreter bizim kendisine sorduğumuz soruları cevaplıyordu. O mola verdiğinde ise öteki yoldaşlar, Batılı gazetecilerden aldıkları mektuplardan söz ediyorlardı.

Bu meseleye dair şöyle dedim arkadaşlara: "Onları ağırlamanız sizin açınızdan her zaman daha iyidir. Çağırın gel-

sinler. Buraya gelen gazetecilerin çoğu dürüst olacaktır zaten. Düşmanca bir tavırları olsa bile genel okuyucu kitlesine birtakım bilgilerin sızmasına aracı olacaklardır."

Bir süre sonra ülkenin önemli insan hakları aktivistlerinden Gautam Navlakha mühim bir ilkesel tartışmaya dair söz aldı; sözcülerinden olduğu Halkların Demokratik Haklar Birliği adına, genel sekretere Hindistan Komünist Partisi (Maoist)'in mevcut fiilî savaş koşulları altında Cenevre Sözleşmesi'ne uyacağını ilan etmesinin imkân dâhilinde olup olmadığını sordu.

Genel sekreter bir müddet sessiz kaldıktan sonra bunun son derece önemli ve çok yönlü bir mesele olduğunu, partinin bunu itinalı bir değerlendirmeye tâbi tutacağını söyledi.

Ben yer almamıştım o tartışmada.

Fakat şimdi bu konudaki düşüncelerimi ifade etmem gerektiğini düşünüyorum. Çünkü bu konuda varılacak karar, sadece Hindistan'ı ilgilendirmediği gibi çok uzun bir süredir varlığını sürdürmüş son derece önemli bir meseledir.

Gautam Navlakha teorik açıdan haklıydı elbette. Cenevre Sözleşmesi'nin ulusal ve uluslararası çatışmalara dair aldığı karar maddeleri 1997 senesinde Kızıl Haç'ın Uluslararası Komitesi tarafından tüm devletleri bağlayan uluslararası hukukun bir parçası olarak tanınmıştı. Eğer şu an Dandakaranya'da sürmekte olan savaşın taraflan Cenevre Sözleşmesi'ne uyacak olsalardı bu halkın lehine olurdu.

Ama bu gerçekçi bir şey mi? Sınıflı toplumların keskin toplumsal çatışmalara tanıklık ettiği dönemlerde, örneğin Hindistan'da ezilenlerin ayaklandığı ve Maoistlerin "uzun süreli halk savaşı" yürütmekte olduğu şu koşullarda resmî insancıl savlarla ideallerin ne gibi bir rolü olabilir?

Mao'nun vakti zamanında dediği üzere: "Savaş, bir çay

partisi değildir." Hindistan'ın bugünkü iç savaşı kanlı ve korkunç bir çatışmadır.

Otuz yıl önce bölgeye gerçekleştirdiğim yolculuğun ertesinde, bizzat tanıklık ettiğim ve bölge sakinlerinden duyduğum egemen sınıf terörünün kan dondurucu örneklerinden, toplu tecavüz ve katliamlardan yazılarımda söz etmiştim. Benzer hikâyeleri bu defa da işittim ve gerek ana-akım, gerekse sol eğilimli Hint gazete ve dergilerinde olan bitene dair dürüstçe kaleme alınmış metinlere de rast geldim. Diyebilirim ki, Hindistan'daki sınıfsal zulüm 1857'den bu yana son derece iyi belgelenmektedir.

Yine de, Maoistler – hükümetin ifadesi ile "devlet düşmanları" – ana-akım Hint medyasına ve hükümet sözcülerine göre ayrım gözetmeksizin şiddet uyguluyor, masum sivilleri katlediyor, bireysel ve kamusal mülkiyete zarar veriyorlar.

Parti genel sekreteri bizimle gerçekleştirdiği konuşmalarda partisine yöneltilen bu ithamları reddediyordu:

> "Maoist devrimciler ve halk kimseye şiddet uygulanmasını, kimseye karşı silahlı mücadele yürütmeyi istemiyor. Evet, gerekirse biz düşmanlarımıza karşı silaha sarılarak direnişe geçeriz; ama ancak ve ancak bu kaçınılmaz bir durum hâlini almışsa."

Ne var ki, sınıfsal çatışmalarda şiddet Hindistan'a has olmadığından ve Hindistan topraklarında şiddet 1967 Naxalbari Kalkışması ile başlamadığından genel sekreterin ve partisinin Cenevre Sözleşmesi'ne ve savaş kurallarına yaklaşımları meselesi yeni bir mesele değildir. Bunu bütünlüklü bir biçimde kavramak, durumun karmaşık vaziyetini kavramak için biraz geriye gitmemiz gerekecek...

Gautam Navlakha'yı dinlerken aklıma 1871 Nisan'ının Paris'inde yürütülmüş olan ve benim geçen seneki Afrika

yolculuğumdan evvel hakkında bir makale yazmayı planladığım tartışma geldi aklıma. Bu tartışma, 2010 senesinin Hindistan ormanlarında yaptığımız konuşmaya ışık tutmaktadır esasında.

"1871 Paris Komünü'nün Resmî Gazetesi'nde" yayımlanan 27 Nisan 1871 tarihli tutanaklara göre Gustave Courbet komün oturumuna bir tebliğ iletmişti; bunda, Gautam Navlakha'nın yukarıda söyledikleri ile aşağı yukarı benzer şeyler söylüyordu.

Courbet, sadece Fransa'nın en önemli realist ressamlarından biri değil, aynı zamanda kendisini solda konumlandıran politik bir kişi, bir devrimci ve komünardı. Komün'ün 27 Nisan oturumunu yurttaş Jules Allix açmıştı:

"Başkan, yurttaş Courbet'nin aşağıdaki tebliğini okudu:

'Versailles Hükümeti'nin bu ayın onunda yahut on ikisinde idari birim yöneticilerine gönderdiği bir mesajda M. Thiers, Paris Komünü'ne karşı yürütülecek savaşta Amerikan İç Savaşı'ndaki kuzeylilerin güneylilere karşı verdikleri mücadeledekine benzer bir enerji ile yer alacaklarını ve gerektiğinde bedeller ödemekten çekinmeyeceklerini söylüyordu.

Bu karşılaştırmanın hatalarını bir yana bırakacak olursak (çünkü burada özgürlük ve insan hakları uğruna çarpışan Paris tarafıdır), M. Thiers'in bizi ABD'nin güney eyaletleri ile bir tutarken bizim muharip statümüzü ve bunun bize tanıdığı hakları görmezden geldiği gözümden kaçmış değil.'

M. Thiers'in emrindeki Versailles birliklerinin savaş esirlerini idam ettiklerine ve General Duval'in 1500 askeri ile birlikte teslim olduktan sonra tamamının kurşuna dizildiğine dikkat çeken Courbet şöyle sürdürüyordu mesajını:

'Avrupa'nın bizim haklarımızı tanımasının vakti gelmiştir. Yurttaş P. Grousset tüm halkların bizim muharip statümüzü

tanımasını talep etmelidir. Bu meseleyi dış işleri komisyonun artık çözmesi gerektiğini düşünüyorum.

G. Courbet

Hamiş: Versailles Hükümeti'ne karşı giriştiğimiz, silahlı olduğu kadar ilkesel bu mücadelenin yüz birinci gününü geride bırakmış olduğunu da hatırlatırım."

Dışişleri komisyonunun bir üyesi olan Yurttaş Léo Meillet ise buna yanıt olarak, birkaç gün evvel Ekvador Cumhuriyeti'nin bakanı ile güneyli cumhuriyetlerden gelen diğer bazı heyetleri ağırlamış olduğunu ve bunların, Komün'ün muharip statüsünün tanınması için Versailles Hükümeti'ne başvurmuş olduklarını birinci elden bildiğini söylemişti.

28 Nisan'daki oturumda Yurttaş P. Grousset, sorumlusu olduğu dışişleri komisyonunun Avrupa'ya ve dünyaya çağında bulunma meselesini tartışmış olduğunu aktarıyordu:

"Bizler, statü tanınmasına dönük bir başvurudan ziyade Versailles Hükümeti'nin savaş kurallarını hiçe sayan tavrını kınamaya dönük bir çağrıda bulunmanın önemli olduğuna kani olduk. /.../ Bugün her şey ortadadır, basın gerçekleri yaymaktadır ve bu, şüphesiz ki bütün medeni halklar arasında lehimize kamuoyu oluşturulmasını sağlayacaktır. /.../ Bizim, yani Komünümüzün ve onun savunucularının, medeni toplumların tamamının uyduğu savaş kurallarını bir kez dahi olsun ihlal etmiş olduğumuzu iddia etmeleri mümkün değildir. Biz usulünce savaşır, suç işlemeyiz! /.../"

Yakında, Komün'den bu yana 140 yıl geçmiş olacak. Fakat Komün'ün demokratik kazanımları (Dandakaranya'daki yeni devlet aygıtı olan *Janathana Sarkar*, Adivasi halkının geleneklerinin yanı sıra Komün deneyiminden de ilham almaktadır) kadar, çöküşüne yol açan yasalcı hataları da günümüzde önemini korumaktadır. Dahası, *la Semaine*

Sanglante'i – yani kanlı haftayı – asla unutmamak gerekir. Bu, Thiers'in 30.000'den fazla erkeği, kadını ve çocuğu katlederek Paris halkından intikam aldığı haftaya verilen isimdir. Bu katliam haftasının ertesinde de hıncını alamayan Versailles Hükümeti yasal baskılara yönelmiştir; 37.000 insan tutuklanmış, bunların 18.000'ine hapis, idam ve sürgün cezaları verilmiştir.

Fransız Devrimi'nin tarihini yazan liberal siyasetçi Adolphe Thiers, tek kelime ile acımasız bir kimseydi. Dahası, onun bu tepkisi, imtiyazlarının – Fransızların o zamanki tabiri ile – "küçük insanlar" tarafından tehlikeye sokulduğunu düşünen hâkim sınıfların alışıldık, geleneksel tepkisi idi. Bu tepkiye bir diğer örnek arıyorsanız, Finlandiya'ya bakacak olalım; İsveçli gönüllülerin ve Alman askerlerinin yardımını alan "beyazlar" 1918'deki Finlandiya İç Savaşı'nda galip geldikleri vakit 20.000'den fazla "kızıl Finlandiyalı" – yoksul köylüler ve işçiler – kurşuna dizilmiş ya da esir kamplarında açlıktan ölmeye terk edilmişti. Muzaffer burjuvazinin – ve onların İsveçli sınıf kardeşlerinin – bu katliamların gerçek olduğunu kabul etmesi için birkaç neslin geçmesi gerekecekti.

Bu, Yurttaş P. Grousset'nin gerçeklerin açığa çıkması ile birlikte "tüm medeni halkların" Thiers'i ve Versailles kuvvetlerini lanetleyecekleri yönündeki beklentisinin neden karşılık bulmadığını da izah etmektedir. Marks ve onun takipçileri, eski Chartist'ler, kimi liberaller, Strindberg türü başına buyruk yazarlar ve Rus siyasî mülteciler gibi istisnaî bazı kesimlerin haricinde herkes Komün'e lanet yağdırmıştı.

Tabi o günden bugüne birtakım değişikliklerin yaşanmış olduğu yadsınamaz. Bu gerçekliği görmek için 1871 Paris'i ile 2010 Hindistan'ını karşılaştırmak yeterli olacaktır. 1871'de Courbet gibi bazı sanatçılarla Rimabud, Vallés, Verlaine, de Villiers de L'Isle-Adam ve kısmen de Victor Hugo gibi bir

avuç yazar haricinde Komün'e sempati besleyen yoktu.

Daha sonradan "aydınlar" diye nitelendirilecek olan ekibin tamamı ise Komün'e düşmanlık besliyordu. Alexandre Dumas ve Maxime Du Camp gibi gericiliği tescillenmiş yazarların bu deneyime sempati beslemiyor oluşlarında şaşılacak bir şey yok; fakat 1848 Devrimi'nde sosyalistlerin safında yer alan ve daha sonra inancını yitiren George Sands de Komün'e cephe almıştı. Ayrıca günümüzde saygınlıkla anılan pek çok yazar da Komün'ün demokratik uygulamalarına, en hafif tabir ile, burjuvazinin içgüdüsel sınıf kininden beslenen şiddetli bir tepki göstermişlerdi. Mesela, genel oy hakkının tanınmasının yanlış olduğuna, Komünarlara yapılanların da fazlasıyla hafif kaçtığına inanan Flaubert toprak sahiplerinin edindikleri rantın dokuz ay süreyle askıya alınmasının doğa düzeninin ihlali ile eş olduğunu söylüyordu. Daha az kana susamış Zola ise Komün'ün fırıncılara gece çalışmayı yasaklamasının saçma sapan bir uygulama olduğundan dem vuruyor, gayrimeşru çocukların meşru çocuklarla bir sayılmasınınsa "piç peydahlayanlara hizmet etmekten" başka bir işe yaramayacağını ifade ediyordu.

2010 senesinin Hindistan'ında ise durum, 140 yıl öncesinin Fransa'sından oldukça farklı. Maoizm'i alenen savunan aydınların sayısı az ise de (devlet Maoizm propagandasını suç olarak değerlendiriyor), orta sınıf aydınların ve akademisyenlerin büyük çoğunluğu *Dalit*'lerle Adivasilerin haklarını güvence altına alan politikaları destekliyor. *Economic and Political Weekly* ve *Frontier* gibi "solcu" tutumuyla bilinen gazetelerin yanı sıra *Tehelka* gibi güncel haber dergileri de sayfalarında devlet tarafından gerçekleştirilen katliamlara, köy yakmalara ve toplu tecavüzlere yer veriyorlar.

1871'de Paris'te kitlesel katliamları gerçekleştirenler askerî birliklerdi. 2010'da Hindistan'da ise ordu "kızıl kuşakta" hızla artmakta olan baskının sorumluluğunu üstlenmemek

için doğrudan taraf olmamaya gayret ediyor.

Hindistan'daki orta sınıfların ciddi bir kısmı Dandakaranyalı Adivasilere karşı *Salwa Judum*'un giriştiği faaliyetlerin, Yeşil Av Operasyonu kapsamında ülke çapında yapılanların ve Kobra Komando Tugayları'nın eylemlerinin Kızıl Haç Örgütü'ne göre – Hindistan Devleti de dâhil olmak üzere – tüm devletler açısından bağlayıcılığı olan uluslararası hukuk kuralları ile bağdaşmadığının farkında.

Bunu anlamak için, ana-akım dergilerin Dandakaranya'da olup bitene dair aktardıkları haberlerin içeriğini Dördüncü Cenevre Sözleşmesi'nin 27. Maddesi'nde yazanlarla karşılaştırmak yeterli olacaktır:

> "Her türlü ahval ve şeriat altında; şahıslarına, namuslarına, aile haklarına, dinî inançlarına ve ibadetlerine, itiyat, örf ve adetlerine saygı gösterilmesi himaye edilen şahısların hakkıdır. Bunlar her zaman insani muameleye tâbi tutulacaklar ve bilhassa şiddet veya tehdit hareketlerine, hakarete veya halkın tecessüsüne karşı himaye olunacaklardır.
>
> Kadınlar namuslarına taarruz, ve bilhassa ırzlarına tecavüz, fuhşa icbar ve her türlü müstehcen hareketlere maruz kalmaktan vikaye olunacaklardır.
>
> Himaye gören şahıslar, sağlık durumlarına, yaşlarına ve cinsiyetlerine müteallik hükümler de nazara alınarak, kendilerini hükmü altında bulunduran ihtilâfa dahil tarafça; bilhassa ırk, din veya siyasi kanaat itibariyle, gayrimüsait hiçbir fark gözetilmeksizin aynı itinalı muameleye tabi tutulacaklardır.
>
> Ne var ki, ihtilâfa dâhil taraflar, himaye gören şahıslara karşı harbin gerektirdiği kontrol ve emniyet tedbirlerini alabilirler."[33]

[33] [http://www.kizilay.org.tr/hukuk/sayfa.php?t=-Ulusal.ve.Uluslararasi.Sozlesmeler-HARP.ZAMANINDA.SIVILLERIN.KORUNMASINA.ILISKIN.CENEVRE.SOZLESMESI]

Bu koşullar altında Genel Sekreterin Hindistan Komünist Partisi (Maoist) ile Halk Kurtuluş Gerilla Ordusu'nun Cenevre Sözleşmesi'ne uyacağını ilan etmesi ve Hindistan Hükümeti'ne bağlı birliklerin de uymalarını talep etmesi siyaseten akıllı bir hamle olarak görünebilir.

Fakat Naksalistlerin böylesi bir girişimi kamuoyu nezdinde kof – hatta hilekâr – bir hamle olarak görülecektir. Hindistan yönetiminin Adivasilerin, *Dalit*'lerin ve onların siyasî müttefiklerinin muharip statüsünü tanımaya, Dandakaranya'da yaşayanların da hakları güvence altına alınması gereken siviller olduğunu kabullenmeye katiyen yanaşmayacağını ülkedeki herkes biliyor. Devlet iktidarını kendilerine miras bırakan Britanya İmparatorluğu da sömürgeci savaşlarında uluslararası hukukun geçerliliğini daima tanımazdan gelmişti. Aynısı ABD için de geçerlidir. Batı ve Orta Asya'da girdikleri savaşların onuncu yılı geride kalırken verdikleri zayiat sayısı gitgide artmaktadır; ancak ABD hükümeti Irak ve Afganistan'da sürmekte olan bir savaşın taraflarından biri olduğunu – ve dolayısıyla da Cenevre Sözleşmesi'ndeki hükümlerine uyması gerektiğini – henüz resmî olarak kabul etmiş değildir.

Ne ki, 2010 Hindistan'ı gerçekten de 1871 Fransa'sı değil; Gautam Navlakha teorik açıdan haklı olabilir.

Yukandaki cümleyi yazdığımda tarih 2 Temmuz 2010'du. Noktalamamla birlikte *The Hindu*'nun internet sitesini açtım. Ana haber sayfasında bir adamın cansız bedenin fotoğrafı vardı; yanında bir AK-47, ormanlık bir bölgenin zemininde sırtüstü yatıyordu. Yazı şöyle başlıyordu:

> "Cuma günü Maharashtra eyalet sınırı yakınlarındaki Adilabad'da yaşanan silahlı çatışmada Andhra Pradesh polis kuvvetleri Naksalist elebaşlarından Cherukuri Rajkumar'ı – namı diğer 'Azad' – ve kimliği belirlenemeyen bir suç ortağını ölü olarak ele geçirdi."

Gelgelelim, bir çatışma yaşandığına dair ortada herhangi bir kanıt yoktu; civardaki köylülerin hiçbiri silah sesi işitmemişti. Otopsi raporu Azad'ın çok kısa mesafeden vurulduğunu gösteriyordu. Hakikatte – ilerleyen günlerde açığa çıkacağı üzere – hükümet ile Hindistan Komünist Partisi (Maoist) arasında Swami Agnivesh'in arabuluculuğu vasıtası ile gerçekleştirilmesi planlanan barış görüşmelerine katılıp katılmama hususunda parti önderliğinin gerçekleştireceği toplantıya giderken devlet güçlerince yakalanmış, infaz edilmiş ve cesedi ormana atılmıştı.

Ölünün resmine bakarken onun ölümünde Gautam'la benim de payımız olduğunu düşünüyorum. Onun kanı bizim de ellerimizde; sebebini açıklayayım...

Genel Sekreter ile gerçekleştirdiğimiz röportajı yayımladığımızda metne şöyle bir giriş eklemiştik:

"İçişleri Bakanı P. Chidambaram'ın, HKP(Maoist)'in başlatılması devlet tarafından önerilen müzakerelere 'burun kıvırdığı' yönündeki asılsız açıklamalarına karşı Genel Sekreterin bu meseleye dair partisinin tavrını açıklayan sözlerine dikkat çekmek istiyoruz. Şöyle söylemişti bize:

"Meseleyi özetleyecek olursak, müzakerelerin başlatılabilmesi için partimizin devletten talep ettiği ön koşullar şunlardır:

1–) Devlet, giriştiği topyekûn savaştan çekilmelidir.

2–) Demokratik kanallarda faaliyet yürütebilmemiz için partiye ve kitle örgütlerine yasal statü tanınmalıdır.

3–) Yoldaşlarımıza yönelik hukuksuz tutuklamalar ve işkence son bulmalıdır; siyasî tutsaklar derhâl serbest bırakılmalıdır.

Eğer bu taleplerimiz karşılanırsa cezaevinden salınan önderlerimiz müzakerelerde partimizi temsil edeceklerdir."

Ganapathi'nin bu açıklamaları Hindistan medyasında ol-

duğu kadar, komünist partisi saflarında da tartışmalar tetikledi. 14 Nisan tarihli The Hindu'da 12,262 kelimelik bir makale yer alıyordu; "Hindistan Komünist Partisi (Maoist), Merkez Komite Sözcüsü Azad'dan Cevap." Değindiğim konuyla ilgili kısmını alıntılayacak olursam:

"*The Hindu*'ya verdiği yazılı röportajda HKP(Maoist) sözcüsü Azad, partisinin devletle müzakerelere ilişkin tavrını açıklıyor.

/.../

Soru 3. Maoistlerin müzakereleri kabul etmeden evvel karşılanmasını talep ettikleri birtakım ön koşullar var. Ganapathi, yakın zamanda Jan Myrdal ve Gautam Navlakha ile yaptığı röportajda bu meseleyi şöyle özetlemişti:

[Burada bir evvelki alıntı aktarılmıştır].

Benim sorum şu: Sizce bunlar gerçekçi ön koşullar mı? Örneğin devlet 'topyekûn savaş'tan hemen çekilmeden evvel bu çatışma bir ateşkes ile 'askıya alınabilir;' o hâlde niye sürecin başında savaşın böyle sonlandırılmasında ısrar ediyorsunuz? Ateşkes mi istiyorsunuz; yoksa daha fazlasını mı?

İkinci olarak, partinin ve kitle örgütlerinin üzerindeki yasağın kaldırılmasını ve tutsakların serbest bırakılmasını talep ediyorsunuz. Dünyada devlet ile isyancı gruplar arasında müzakereler gerçekleştirilirken yasağın kaldırılması genelde müzakerelerin hedeflerindendir, tutsakların salınması ise ara aşamalardan biridir. Maoistler, devletin henüz sürecin başında iken kabul etmeye yanaşmayacağı talepler ileri sürerek meseleye biraz tersinden yaklaşmış olmuyorlar mı? Yani belki bunları önerilen diyaloğun aşamaları olacak şekilde ileri sürseniz daha gerçekçi olmaz mı?

Azad: Söylediklerinizin ardındaki mantığı anlayabiliyorum. Bu tür taleplerin ön koşul olarak ileri sürülmelerinden ziyade müzakereler esnasında çözülmeleri gayet akılcı bir sav. Fakat Ganapathi yoldaşın Sayın Jan Myrdal ile Gautam Navlakha'ya

söylediklerinin özünü kavramak durumundayız. Bu noktada meselenin biraz daha açıklanmaya muhtaç olduğunu düşünüyorum. Ganapathi yoldaşın sözlerini biraz daha netleştirmeye çalışayım.

Devletin savaştan çekilmesi gerektiğini söylerken sözünü ettiği şey savaşın askıya alınmasından, yani başka bir şekilde ifade edecek olursak gerçek bir çift taraflı ateşkesten başka bir şey değil. Bu konuda bir kafa karışıklığına mahal bırakmayalım. Öte yandan, Chidambaram'ın istediği, devlet acımasız terör kampanyasını sürdürürken Maoistlerin tek taraflı olarak ateşkes ilan etmeleridir. Bunun aksine Hindistan Komünist Partisi (Maoist) her iki tarafın eşzamanlı olarak ateşkes ilan etmesini talep etmektedir. İlk nokta bunu ifade etmektedir. İki taraflı bir ateşkes bir önkoşul olarak değerlendirilemez. Bu, savaşın taraflarının müzakereler için yapıcı bir atmosfer üretmekte samimi olduklarının bir göstergesinden başka bir şey değildir.

İkinci olarak, eğer Maoistler – kimi kurumların ve sivil toplum sözcülerinin arzuladığı üzere – barışçıl ve yasal şekilde faaliyet yürüteceklerse yasağın kaldırılması bir önkoşuldur. Parti ile kitle örgütlerinin üzerindeki yasak kalkmadan yasal mücadele nasıl yürüteceğiz, nasıl eylem yapacağız? Eğer yasak sürerken böyle bir şey yaparsak faaliyetlerimiz yasaklı bir partinin gerçekleştirdiği yasadışı faaliyetler olarak nitelendirilmeyecek mi? Bizce yasağın kendisi otoriter, anti-demokratik ve faşisttir. O hâlde yasağın kalkması talebi meşru bir taleptir ve şayet karşılanırsa açık, demokratik mücadele biçimlerinin önünü açacak ve diyalog için yapıcı bir atmosferin kurulmasına hizmet edecektir.

Üçüncü olarak, Yoldaş Ganapathi devletin Hindistan Anayasası'na uyarak çatışma süsü verilen faili meçhulleri, işkenceyi ve hukuksuz tutuklamaları durdurması gerektiğini söylüyordu. Üçüncü maddeye 'cinayetler' sözünü de eklemek durumundayız. Aslına bakarsanız devletin kendi anayasasına uymasını talep etmenin yanlış yahut akıldışı herhangi bir yanı yok. Tüm

siyasî tutsakların serbest bırakılması meselesi ise belki bir ara aşama olarak değerlendirilebilir. Ne var ki devlet, önderlerimizin hiç değilse bir kısmını serbest bırakmadan müzakerelerin gerçekleştirilmesi mümkün değildir. Aksi takdirde müzakere edebileceği kimseyi bulamayacaktır çünkü partimiz bütünüyle illegal bir yapıdır. Biz sırf müzakere yürütülebilsin diye yeraltındaki önderlerimizi açığa çıkarmaya kesinlikle niyetli değiliz."

Sonra *The Hindu*, HKP(Maoist)'in geçmişte müzakereler gerçekleştirmeyi kabul ettikten sonra Andhra Pradesh'te nasıl bastırıldığına ve destekçilerinin nasıl ezildiğine değinerek diğer bir soru dillendiriyor:

"**Soru 6.** Hükümet, Maoistlerin Andhra müzakerelerini kendi emelleri için manipüle ettiğini düşünüyor; partiniz ise devletin önderlerinizi teşhis edip hedef almak için oradaki diyalogdan yararlandığını söylüyor. Bu koşullar altında, Hindistan Devleti ile bir kez daha müzakere masasına oturmanın banndırdığı tehlikeleri nasıl alt etmeyi planlıyorsunuz?

Azad: Andhra Pradesh'teki Hindistan Kongresi hükümeti ile gerçekleştirdiğimiz müzakere sürecinden önemli dersler çıkardık. Bu dersler, sömürücü sınıfların hükümetleri ile ileride gerçekleştireceğimiz diyalog süreçlerine dair bize rehberlik etmektedir. Polisin, müzakereler sebebiyle çatışmaların durduğu dönemin nispi sükünetinden istifade ederek önderlerimizi teşhis edip hedef aldığını söylemek meseleyi fazlasıyla basite indirgemek olacaktır. Bu dönemden onlar kadar biz de faydalanarak siyasî faaliyetlerimizi eyaletteki geniş halk kitlelerine ulaştırdık. Andhra'da yaşadığımız başarısızlığın esas sebebi müzakerelerdeki bir anlaşmazlıktan çok oradaki parti teşkilatımızın zayıf yapısı ve düşmanın taktiklerine karşı doğru yöntemlerle mücadele edemeyişimizdi. Bu, bütünüyle farklı bir mevzudur ve başka bir zaman daha uzun uzadıya değerlendirilebilir.

Bu noktada esas önemli olan, Andhra Pradesh'teki müzakere girişiminden zengin bir deneyim edinmiş, önemli dersler çıkarmış olmamızdır. Şayet yakın zamanda bir müzakere yeniden gündemimize oturacak olursa çeşitli hapishanelerdeki önderlerimizi sorumluluk almaya çağırırız; ancak yeraltı zenginliklerine sahip bölgeyi ele geçirme arzusu ile yanıp tutuşan tekelci çakalların hükümete yaptıklan amansız baskıları göz önünde bulunduracak olursak böylesi bir durum çok uzak bir ihtimal gibi gözüküyor. Genel sekreterimiz Sayın Jan Myrdal ve Sayın Gautam Navlakha ile gerçekleştirdiği röportajda bu meseleyi açıklığa kavuşturmuştur. Andhra Pradesh'teki müzakere girişiminde yaptığımız hataları tekrarlamaya kesinlikle niyetli değiliz."

O dönemki hatalan göremeyen parti, hükümetle müzakere amacı ile açığa çıkmıştı. Yüz binlerin katılımı ile eylemler gerçekleştiriliyordu. Sonra hükümet misilleme yapmaya karar verdi. Akhila'nın anlattığı üzere:

"Ben kurtulmayı başardım. Irak'ta Saddam Hüseyin'in yaptığı gibi yerin altındaki bir delikte gizlendim. Onun aksine, beni bulmayı başaramadılar."

Ne ki, bu hata 2010'da tekrar edildi. Hükümet ile sağlanabilecek olası bir barışın tartışılacağı bir toplantıya katılmak için yolculuk ederken 3 Temmuz 2010'da "çatışmada" öldürülen Hindistan Komünist Partisi (Maoist) temsilcisi Azad'ın cansız bedeni buna kanıttır.

XIII

GEL PİSİ, PİSİ!

1940'lann New York'unda 127. Cadde civarında vakit geçiren bazı ergenlerin eğlence amacıyla sokaktaki yavru kedileri öldürdüklerini anımsıyorum. Masum küçük çocuklan kandırarak ileri sürerlerdi. Çocuk "gel pisi, pisi" diyerek kedileri çağınrdı.

Yavru kedi buna aldanarak yaklaştığında yaşı daha büyü olan çocuklar onu kıskıvrak yakalar ve ufak çocuğun itirazlarına bir an için olsun aldırış etmeden kediyi boğazlarlardı. Hindistan hükümetinin Naksalistlere yaklaşımını buna benzetiyorum.

Bizim röportajdaki laflarımızı kullanan hükümet, Maoistlere tuzak kurdu. P. Chidambaram, taşları bir kez yerine oturttuktan sonra planını uygulamaya koymak için beklemeye başladı. Bu söylediklerimi şu şekilde yaptılar:

Swami Agnivesh ile çevresindeki bazı kaygılı Hintli aydınlar çift taraflı bir ateşkes için türlü faaliyetler yürütüyorlardı. Agnivesh, 2010 senesinin baharında HKP(Maoist) adına Merkez Komite Sözcüsü Azad'la, Hindistan Hükümeti adına da İçişleri Bakanı P. Chidambaram'la görüşerek barış için gerçekleştirilebilecek olası görüşmelere aracılık ediyordu.

Hindistan hükümeti Azad'ı yakalayıp öldürebilmek için Swami Agnivesh'i – tıpkı bizim sözlerimizi kullandığı gibi – yem niyetine kullandı.

İçişleri Bakanı P. Chidambaram'ın Swami Agnivesh'e yazdığı mektuba bir göz attığınız zaman bunu rahatlıkla görebilirsiniz:

"11 Mayıs 2010

Sevgili Swami Agnivesh,

6 Mayıs ile 8 Mayıs tarihleri arasında bir grup aktivistle birlikte Raipur'dan Dantewada'ya bir yürüyüş gerçekleştirmiş olduğunuzu öğrenmiş bulunuyorum. Dahası, 'barış süreci sürdürülmeden evvel iki tarafın da 72 saat boyunca şiddetten uzak durması' için bir kampanya yürütmekte olduğunuzdan da haberdarım. Çabalarınızdan ötürü sizi tebrik ediyor, teşekkürlerimi iletiyorum.

Görüşlerinize saygı duyuyorum ve çözüm için sürdürmekte olduğunuz uğraşları desteklemekle birlikte Hükümetin bu konudaki tutumunu dikkatinize arz etmeyi vazifem bilirim:

(1) HKP(Maoist) şiddetten vazgeçeceğini ilan etmelidir. Belirlenen bir tarihten – örneğin 1 Haziran 2010'dan (bu sadece bir örnektir, daha yakın bir tarih de mümkün) – itibaren şiddet içeren eylemlerde bulunmayacağını söylemekle işe başlayabilir.

(2) Bu açıklamanın ardından Merkezî Hükümet, etki altındaki eyaletlerin yöneticileri ile görüşerek belirlenen tarihten önce

bir karşılık verecektir. Bu bağlamda HKP(Maoist) de müzakerelere katılmaya davet edilecektir.

(3) Belirlenen tarihte (ör. 1 Haziran), HKP (Maoist)'in tüm şiddet eylemlerini sonlandırmasını bekliyoruz. HKP(Maoist)'in 72 saat boyunca 'şiddetsizlik' tavrını sürdürüp sürdürmediğinin yakın takipçisi olacağım. Doğal olarak söz konusu 72 saat boyunca güvenlik güçlerimiz de HKP(Maoist)'e karşı herhangi bir operasyon gerçekleştirmeyeceklerdir.

(4) Umuyoruz ki 'şiddetin olmadığı' bu 72 saatlik süre zarfında görüşmeler başlatılabilecektir.

(5) Müzakereler başladıktan sonra HKP(Maoist)'in süreç nihayete erdirilene dek şiddetten uzak durması da şartlarımız arasındadır.

Size birkaç gün evvelki görüşmemizde aktardıklarımla uyum içerisinde olacak şekilde, bu mektubun içeriğini gizli tutarsanız çok makbule geçer. Fakat HKP(Maoist) ile temas kurup onları hükümetin – tek ön koşulu HKP(Maoist)'in şiddetten vazgeçmesi olan – müzakere teklifini kabul etmeye ikna etmek için girişeceğiniz tüm faaliyetleri destekliyorum.

Saygılar,

Başarılar

P. Chidambaram

İçişleri Bakanı

Yeni Delhi, Hindistan"

Agnivesh bu mektubu Hindistan Komünist Partisi (Maoist)'in merkez komite sözcüsü Azad'a ulaştırdıktan kısa süre sonra bir yanıt almıştı:

"31 Mayıs 2010

P. Chidambaram'ın Swami Agnivesh'e Yazdığı Mektupta Dile Getirdiği Müzakere Önerisine İlişkin

Sevgili Swami Agnivesh,

Mayıs 2010'da sizin, öteki demokrat aydınlarla birlikte, Dantewada'da bir barış yürüyüşü gerçekleştirmiş olduğunuzdan haberdarız. BJP ile Hindistan Kongresi destekçilerinin eylemlerinize dönük provokasyon girişimlerinden de anlamış olabileceğiniz üzere eyalet yönetimi ile merkezî idare bu bölgeye barış getirmeye dönük tüm girişimleri sabote etmeye kararlıdır. Sizin ve çevrenizdeki diğer samimi aydınlar ile insan hakları aktivistlerinin bölgeye barış getirmek için giriştiğiniz uğraşları takdir ettiğimizi bilmenizi isteriz. Dahası, merkezî hükümet ile partimiz arasında bir ateşkes ve diyalog ortamı yaratmak için gerçekleştirdiğiniz çabaları da takdir ediyoruz. İçişleri Bakanının bu meseleye dair hükümetin tavrını dile getirmesinde bu kampanyanızın payı olduğunu biliyoruz.

İçişleri Bakanı P. Chidambaram'ın size hükümetin barış sürecine dair tavrını aktardığı ve HKP(Maoist)'e müzakere teklif ettiği 11 Mayıs 2010 tarihli mektubu inceledik. Bu mektuba göre 'HKP(Maoist) şiddetten vazgeçeceğini ilan ederek' şiddete dayalı faaliyetlerini sonlandıracağı kesin bir tarih belirlemeli; o tarihte 72 saat boyunca 'şiddete dayalı tüm eylemlerini' durdurmalı (bunu yapması hâlinde kolluk kuvvetlerinin de HKP(Maoist)'e süre zarfında herhangi bir operasyon gerçekleştirmeyeceği söyleniyor). Bunların yapılması hâlinde de 'müzakereler,' 'şiddetin olmadığı' bu 72 saatlik süre içerisinde bir ara başlatılacak ve HKP(Maoist) müzakereler boyunca şiddete başvurmayacak.

Biz partimizin ateşkes ve hükümetle görüşme meselelerindeki tavrını geçmişte pek çok kez kamuoyuna aktarmış bulunuyoruz.

/.../

Bir kez daha sizin ve barış için samimiyetle uğraşan herkesin çabalarını takdir ettiğimizi belirtmek isteriz.

Umuyoruz ki barışı sağlama hedefiniz uğruna sarf ettiğiniz

çabalan bizim önerilerimizi de göz önünde bulundurarak tan sürdürmeye devam edersiniz. İyi niyetli girişimlerinizi olumlu neticelerini umutla bekliyoruz.

Saygılar,

Azad,

Merkez Komite Sözcüsü,

HKP(Maoist)"

Bu mektubun üzerine harekete geçen Swami Agnivesh 26 Haziran'da Azad'a şu bilgileri aktarıyordu:

"Merkezî hükümetin rızası ve yardımlan sayesinde Ghandy [hapisteki merkez komite ve siyasî büro üyesi Kobad Ghandy] ve Sanyal [hapisteki merkez komite üyesi Narayan Sanyal] ile 90'ar dakika görüşerek Maoistlerle hükümet arasında bir anlaşmaya varma meselesini tartışma fırsatım oldu. /.../ Sayın Ghandy ve Sayın Sanyal ile gerçekleştirdiğim görüşmelere dost canlısı bir atmosfer hâkimdi. Her ikisi de barış ve diyalog süreci fikrine olumlu yaklaştılar" diyordu Agniveshi ve Ghandy'nin kabile halklarının haklarının korunması için birtakım önlemler alınması ve siyasal tutsakların serbest bırakılması gibi Maoist cephede güven yaratacak birtakım hamlelerin zorunluluğundan söz ettiğini de iletiyordu."

Andhra Pradesh Özel Harekat Polisi'nin, efendilerince devlet düşmanı olarak görülen kişiyi yakalayıp öldürmeleri için gerek duyduğu tuzak böyle kurulmuş oldu.

Şimdi, Swami Agnivesh ve onun gibi liberal ve demokrat kesimlerin tüm çabalarına rağmen, iç savaş tüm şiddeti ile devam ediyor.

"Hindistan Basın Vakfı ile telefonda görüşen parti sözcüsü Kishenji, Azad'ın İçişleri Bakanı P. Chidambaram'ın Swami Agnivesh'e barış görüşmelerine dair yazdığı mektubun içeriği

hakkında Dandakaranya'da gerçekleştirilecek bir merkez komite toplantısına giderken öldürüldüğünü belirtti. Partiye göre Azad'ın katli, Başbakan Manmohan Singh'in, İçişleri Bakanı P. Chidambaram'ın ve Andhra Pradesh Eyalet Yöneticisi Konijti Rosaih'in samimiyetsizliğini kanıtlıyor: 'Merkezî idarenin müzakere istemediği açıktır; bir yandan diyalogdan söz ediyor, bir yandan da üyelerimizi katlediyor." (*Hindustan Times*, 18 Eylül 2010).

Bir noktada Naksalist hareketin hükümetle görüşmesi zorunlu hâle gelebilir. Umarım o gün geldiğinde önderler gerek Andhra Pradesh'te, gerekse Azad'ın devlet eliyle öldürülüşünden evvel olduklarından daha dikkatli olurlar.

XIV

GERİLLA BÖLGESİNDEN AYRILIRKEN

Bölgeyi terk etmek, oraya girmekten çok daha uzun sürdü; kolluk kuvvetleri dört bir köşede devriye geziyordu. Dikkat çekmemek için iki sefer yolumuzu değiştirip geceyi ormanın ıssız köşelerinde konaklayarak geçirmek durumunda kaldık. Biz beklerken genç yoldaşlar okuyor, kendilerini geliştiriyorlardı. Devriyeleri anca üçüncü denememizde atlatarak şimdi kurumuş olan dere yatağını aştık ve nihayet yola ulaşmayı başardık. Bir daha yüzlerini görmeyeceğime emin olduğum genç yoldaşlarımla sarılıp vedalaştım. Bizi dört çekerli bir cip bekliyordu. Aracımız uzun süre engebeli toprak yolu kat ettikten bizi otobana ardından da Kondagon'a çıkaracak olan yola varmayı başardı.

Oraya vardığımızda ilk iş olarak bir taksiye binip çalışan bir bankamatik aramaya koyuldum, Gautam ise Rajpur'dan Delhi'ye kalkacak uçağımızın rezervasyonu ile uğraşıyordu. Bizi Raipur'a götüren taksi şoförü dost canlısıydı; ama Nak-

salistlerden hazzetmediğini – kendisine bunu sormamamıza rağmen – açıkça dile getirmekten geri durmadı. Raipur'da bu gibi durumlarda sıklıkla başvurduğumuz bir yönteme sadık kalarak devlet tarafından rahatsız edilmemize engel olacak kadar lüks bir otelde kaldık; bu sefer tercihimizi *Hotel Mayura*'dan yana kullandık. Ertesi gün Delhi'ye geçerek daha önceden söz ettiğim gibi August Strindberg ve İsveç modernizmi hakkında bir sunum yaptım. Oradan Mumbai'ye uçarak Afganistan'daki kanunsuz savaşa dair bir konuşma gerçekleştirdikten sonra da eve döndüm.

Hindistan'da Naksalistlerin önderliğinde gerçekleştirilecek bir devrimci dönüşüme – salt Hindistan halkı adına değil tüm dünya halkları adına – özlem duyduğum, yazdıklarımdan rahatlıkla anlaşılıyordur. Ne var ki, buna tanıklık etmem mümkün değil; ömrümün seksen dördüncü senesindeyim ve yaşım buna el vermiyor. Hindistan'ın zorunlu dönüşümü yaşandığında ben toprağın beş karış altında olacağım muhtemelen.

Gelgelelim, bu sadece benim yaşımla alakalı bir durum değil. Bu son seksen yılın büyük umutlarına ve eşsiz vahşetlerine tanıklık etmenin bir bedeli var; içinde yaşadığımız bu devrin tüm yaşanmışlıkları aklınıza kazılı kalıyor.

Bu söylediklerimi biraz açmak için geçtiğimiz yüzyıla dönecek olayım; Jack London *Demir Ökçe* adlı kitabını yazdığında sene 1907 idi. O dönem uluslararası sosyalist hareket içindekiler bu eseri fazlasıyla karamsar bulmuşlardı. Bu fikri paylaşan sosyalist okurların büyük çoğunluğu ya savaşta siperlerde ya eve döndüklerinde İspanyol Gribi yüzünden yataklarında can verdi.

Anatole France 1923 senesinde kitabı Fransız okurlara tanıtırken şöyle yazıyordu:

"Okura tanıtmakta olduğum bu kitabın içeriğini teşkil eden iki ayaklanma da öylesine kanlı ki insan böylesi şeylerin mümkün olup olmadığını sorguluyor ister istemez. Şayet 1871 Komünü'nün bastırılış şeklini, yoksula her şeyin reva olduğunu bizlere gösteren o kanlı haziran günlerini anımsıyor olmasaydım, ben de kendimi böylesi bir sorgulama içinde bulurdum. Bütün ülkelerin proleterleri –gerek Avrupa'da, gerekse Amerika'da – Demir Ökçe'ye meydanı boş bırakmıştır bugün. /.../ Fakat bütün bunların yarını tehlikeye atmasına müsaade etmeyelim; yarın bizimdir! Şüphesiz ki plütokrasi yok olacaktır bir gün. Bugün dahi, tüm ihtişamına rağmen çöküşünün emarelerini görebiliyoruz. Yıkılacaktır; çünkü bütün kast yönetimleri ölüm yazgısı taşır. Yıkılacaktır; çünkü adilane değildir. Kibirle şişirilmiş ve kudretinin doruğunda iken yıkılacaktır – tıpkı köleliğin ve serfliğin tarih sahnesinden silinişleri gibi. /... / Sizlere oligarşinin bir anda, direnç göstermeksizin can vereceğini söyleyemem. Bilakis, KESİNLİKLE direnecektir. Onun son savaşı uzun süreli, bahtı alacalı bir mücadele olacaktır."

Ben *Demir Ökçe*'yi ilk okuduğumda 1940 yazıydı. On üç yaşındaydım ve Hitler'in muzaffer göründüğü, görünmek ne kelime, sahiden muzaffer olduğu karanlık bir Avrupa'ya dönmüştüm. Kitabın bazı ayrıntıları demode olmuştu elbette; fakat ana hikâyesi gözlerimizin önünde, gerçekten yaşanmaktaydı. Hâlâ da öyle. Jack London'un 1907'de, Anatole France'ın 1923'te yazdıkları seksen dördümü devirişime tanıklık eden şu yüzyılda da geçerliliğini korumaktadır. Yaşadığımız devir, aynı devirdir!

2010 senesinde Dandakaranya'ya yolculuk ederek halkın Hindistan'ının inşasını, henüz başlarında da olsa, deneyimleme fırsatını elde etmiş olduğum için kendimi şanslı kabul ediyorum. Öte yandan, Jack London'a göre daha birkaç asır boyunca dünyayı kölelik düzeni altında yönetmeye devam edecek olan demir ökçenin varlığının da gayet bilincindeyim.

XV

OLUMSUZ İHTİMAL

Dünyada olup biteni kavrama çabası içinde geçirdiğim şu yetmiş küsur seneyi düşündüğümde, bunun içi aynalarla bezeli, sürekli dönen bir silindirin sonundaki renkli cam parçalarının oluşturduğu şekle bakmak gibi olduğunu söyleyebilirim. Yani aslında 1938 senesinde New York'taki Lincoln Okulu'nda okurken öğretmenimin bana yaptırdığı çiçek dürbününe[34] bakmaktan farkı yok. Değişmez tek payda, değişimin ta kendisi.

Şu satırları yazdığım esnada Avrupa'nın "refah devletleri" hızla un ufak oluyor ve aşırı sağcı, proto-faşist örgütler hızla güç kazanıyor. Bunların saflarına sadece sınıfsal imtiyazlarını yitiren orta katmanlar değil, işçi sınıfının da mensupları ka-

[34] [Kaleydoskop adıyla da bilinir – çev.]

tılıyor. Bu kesimler için, birtakım toplumsal sebeplerden ötürü yerli nüfusun artış hızı düştüğü devirde ucuz işgücü olarak ithal edilen "göçmenler" (yani "Müslümanlar") nefret edilesi bir tehdit. Bu fenomen yeni değil; Karl Marx da sözünü ediyordu zamanında.

Marx'tan elli sene sonra, 26 Temmuz 1920, Lenin Komünist Enternasyonal'in İkinci Kongre'sinde Ulusal Sorun ve Sömürgeler Sorunu Komisyonunun faaliyetlerine ilişkin şu sözleri sarf etmişti:

> "Komünist partilerinin sadece kendi ülkelerinde değil, sömürge ülkelerde de devrimci faaliyetler yürütmelerinin önemini vurgulamak isterim bu noktada. Özellikle de sömüren ulusların sömürge halkları boyundurukları altında tutmak için kullandıkları orduların saflarında bu faaliyetlerde bulunmak son derece mühimdir. Britanya Sosyalist Partisi'nden Yoldaş Quelch komisyonda bu meseleye değindi. Sömürge ulusların İngiliz tahakkümüne karşı ayaklanmalarını desteklemenin sıradan bir İngiliz işçisi için vatan hainliğinden bir farkı olmadığını dile getirdi."

Lenin bunun tüm işçilerin genel tavrı olmaktan ziyade "işçi aristokrasisinin" tavrı olduğunu söylüyordu. Bu, komisyonda M. N. Roy ile Lenin arasında yaşanan bir tartışmanın ana konusu olmuştu. Şöyle diyordu Roy:

> "Sömürge ülkelerdeki kitlelerin sömürüsü sayesinde Avrupa Emperyalizmi metropol proletaryasına birtakım artıklarını sus payı niyetine sunabilmektedir."

25 Temmuz 1920'de Lenin'in müdahalesi ile "proletarya" kelimesinin yerine "işçi aristokrasisi" konmuş oldu. Bu tartışmanın üzerine geçen 90 yıllık süreye baktığımda Quelch ile M. N. Roy'un haksız olduklarını söyleyemeyeceğim.

Her halükârda, eğer kongrenin tutanaklarına bakacak

olursanız ulusal sorun ve sömürgeler sorununa dair Lenin'in raporunun ve M. N. Roy'un okuduğu, mutabık olunan tezlerin neredeyse hiç tartışma yaşanmaksızın kabul edilmiş olduklarını görürsünüz. Görünen o ki, bu mesele Avrupalı delegelerin pek ilgisini çekmemiş.

Lenin bir evvelki enternasyonalin durumunu gayet iyi biliyordu ve bu konuda pek çok metin kaleme almıştı. İkinci Enternasyonal lafta birtakım sömürge karşıtı, anti-emperyal söylemlere başvuran; ancak pratikte "kendi" emperyal güçleri ile sömürge yönetimlerine destek veren delegelerden oluşuyordu. Üçüncü Enternasyonal bundan farklı olacaktı. Ne var ki, bu son 90 seneye baktığımızda M. N. Roy'un 1922'de sarf ettiği şu sözlerin doğrulanmış olduğunu görebiliyoruz:

> "Dünyanın Avrupa ile Amerika'dan ibaret olmadığının bilincinde olmak hiç bu kadar zaruri olmamıştı. Kapitalizm çağdaş medeniyetin merkezini tarumar ettikten sonra işleyebileceği yeni alanlar arayışına koyulur. Şayet bunu başaracak olursa Avrupa proletaryasının muzaffer bir devrim ile ayağa kalkmaktansa korkunç bir biçimde dejenere olması kuvvetle muhtemeldir.[35]"

M. N. Roy, dokuz sene boyunca çalıştığı Komintern ile yollarını ayırdığı zaman Sovyet ansiklopedilerinden ve resmî komünist partilerinin belleklerinden hızla siliniverdi. Fakat başta Batı Bengal'deki terör faaliyetlerini, ardından Meksika Devrimi'ni, Komintern'i ve nihayet en sonunda da Hindistan'ı – hapisten çıktığında ilkin Kongre saflarında ardından da tek başına – son derece ciddî şekilde etkilemiş bir kimsedir. Onun yazılarını okumak son derece önemlidir. Bu meseleye dair – ne yazık ki – haklı çıkmıştır.

---

35 Manabendra Nath Roy, "*Indien*" [Hindistan], Verlag der Kommunistischen Internationale, Carl Hoym Nachf, Hamburg, 1922, sf: 12.

Faşizmin yükselişi, İkinci Dünya Savaşı'nın vahşi katliamları, 20. yüzyılın ikinci yarasındaki kıyım savaşları ve sözde sosyalist/komünist partilerinin benzersiz acizliği buna kanıttır.

M. N. Roy'un doksan yıl öncesinden kalan bu sözleri çocukken inşasına tanıklık ettiğime inandığım dünyanın artık neden var olmadığını anlamamıza yardımcı olacak niteliktedir. Bir zamanların Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği dağıldı. Ortada ne birlik var, ne Sovyetler ne de sosyalizm. Yeni Rusya'da resmî mercilerce diriltilen Ortodoks Kilisesi gerici – ve aslına bakarsanız son derece şapşal – bir kişi olan son Rus çarını aziz mertebesine yükseltmiş vaziyette.

Ne ki bir zamanların kudretli Sovyetler Birliği'nin kaderi, Fransa'da 1792'de kurulan cumhuriyetin 1815'te belirlenen yazgısından daha tuhaf değil. Her iki durum da kaçınılmaz bir gelişimin ürünü değildi; böylesi bir kaçınılmazlık algısı gerçekliği yansıtmamaktadır ve tarih ne 1815'te, ne 1989'da, ne de Mao Zedong'un ölümü ve Deng Xiaoping'in yükselişi ile son bulmuştur. İnsan kesin hükümlere varma hususunda aceleci olmamalı. Ben o ağrıyan dizlerimle balta girmemiş ormanların toprak yollarını arşınlarken Çu Enlay'ın "Fransız Devrimi hakkında ne düşünüyorsunuz" sorusuna verdiği yanıtı ilk nerede okuduğumu hatırlamaya çalışıyordum:

"Henüz bir şey söylemek için çok erken."

Pek çokları bu sözün uydurma olduğunu söylüyor. Kendisi ile tanıştığımda işin aslını sormayı düşünmüştüm ama hiç sormamıştım.

Ne olursa olsun, bu söz bir gerçekliğe işaret etmektedir. Kampta, uyuklayan genç Adivasi yoldaşlarımın uyku tulumlarına bakarken bu laf dönüp dolaşıyordu aklımda. Torunlarımdan da genç bir kuşaktan geliyorlardı; benim Mao Zedong ve Çu Enlay gibi tarihsel kişiliklerle tanışıp sohbet etmiş ol-

duğumu işittiklerinde hayrete düşüyor, hayran kalıyorlardı.

Yine de, eğer verdikleri mücadele ve içerisinde yer aldıkları devrim süreci Dandakaranya sınırlarının dışına taşarak başarıya ulaşacak olursa, bu genç komünistlerin o durumda oluşacak olan resmî tarihlerinin görünümü ve toplumsal rolü ile de hesaplaşmaları gerekecektir. Gerek Hindistan'da gerekse dünya çapında elde edilebilecek zaferden sonra dahi Marx'ın 10 Eylül 1853'te Bakunin'in rolüne dair sürmekte olan tartışmaya dair *People's Paper*'da dile getirdiklerini daima akılda tutmak zorundadırlar. Buna göre kişi, "bir tartışmada uzlaşmaz görüşlerin yer aldığı ve tarihsel hakikatlere ancak ve ancak çelişkili ifadelerden ulaşılabileceği gerçeğine hayret etmemelidir."

Genel Sekreter Ganapathi ile gerçekleştirdiğimiz resmî röportajda sorduğumuz ilk soru (bkz. Ek Metinler) şu olmuştu: "Hindistan'da ulusal ölçekte bir güç hâline nasıl gelebilirsiniz sizce?"

12 Nisan 2010 tarihli *Times of India*'daki haber, bize devletin de bu sorumuzun cevabını dikkatle incelemiş olduğunu gösteriyordu (bkz. sf. 14).

Evet, o "Demir Ökçe'nin" – geçtiğimiz yüzyılda dünyanın pek çok ülkesinde olduğu üzere –Hindistan'da da iktidarına tehdit olarak gördüğü herkesi caniyane kudreti ile çiğnemekten geri durmayacağı açıktır. Elbette, Hindistan Komünist Partisi (Maoist)'in böylesi acımasız bir taarruzdan sağ çıkabileceğini umuyorum. Genel Sekreterin ifadeleri ile Önderlik Eğitim Programı'nda okuduklarım bana biraz umut verdi.

Ziyaretimin sonuna yakın, yeni bir bölgede kamp kurmuştuk ve Genel Sekreter bana Bastar'daki kabile isyanları tarihinden ve bunun bugünkü mücadele açısından önemlerinden söz ediyordu. Bir yandan da gerilla bölgesindeki herkes 1910 senesinin kitlesel kabile ayaklanması olan Bhumkal'ın

100. yıldönümünü kutluyordu.

"Size tavsiyem, Profesör H. L. Shukla'nın kimi eserlerini okumanız yönündedir. Böylelikle vaziyetin tarihsel arka planını daha iyi kavrayabilirsiniz. Şu ikisiyle başlayın; onlan Delhi'den temin etmeniz mümkün."

Ardından ufak bir kâğıda iki kitap ismi yazdı:

–H. L. Shukla, "*History of the the People of Bastar. A study of Tribal Insurgency*" [Bastar Halkının Tarihçesi: Kabile Ayaklanmalarına Dair Bir İnceleme]. Sharada Yayımcılık, Delhi, 1992.

–H.L. Shukla, "*Bhumkal: The Tribal Revolt in Bastar. The Story of Gundadhur and his Movement*" [Bhumkal: Bastar'da Kabile İsyanı. Gunda Dhur ve Hareketinin Hikâyesi]. Sharada Yayımcılık, Delhi, 1991.

Haklıydı. Profesör Shukla, Bastar'ın tarihini İngilizlere karşı başlatılan ve birbirinin devamı niteliğindeki on iki silahlı ayaklanma üzerinden ele alıyor. Bunlar, zulme karşı isyanlardı. 1910'daki büyük Bhumkal Ayaklanması da bunların en ünlüsü:

"Ayaklanmanın planları büyük bir gizlilik içinde, itinayla hazırlanmıştı. Bu yüzden detektifler eli kulağındaki ayaklanmadan ve devlet dairelerine gerçekleştirilecek baskınlardan bütünüyle habersizdi. Bu plana göre halkın tüm kesimlerinin nefretini kazanan yabancı idarî yapı yok edilecek ve Gunda Dhur'un başkanlığında kurulacak olan 'Bağımsız Devrimci Hükümet,' Bastar'ı yabancıların tahakkümünden kurtaracaktı.[36]"

Bhumkal tarih boyunca sıkça rastlanan yoksul köylü

[36] Shukla, "*History of the People of Bastar*" [Bastar Halkının Tarihi], sf. 228.

ayaklanmalarına bir örnektir. Profesör Shukla isyanın önderlerinden birini anlatıyor:

> "Peda'yı öteki devrimcilerden farklı kılan özelliklerden biri de faaliyet biçimiydi. Garhmiri halkından biliyoruz ki Peda, İngiliz yönetimini hedef tahtasına oturtmuştu; ancak Dandami Maria halkının gençlerini silah arkadaşları olarak belledi̇ğinden, ilk aşamada dolaysız bir sömürücü figürü olarak değerlendirilen tefecilere saldırmayı tercih etmişti. Bu bağlamda, silahlı mücadelesinin ilk aşamalarında tefecilere dönük ani baskınlar gerçekleştiriyor ve onların mallarına ve silahlarına el koyuyordu. Ayrıca – ki bu nokta mühim –önderliğindeki silahlı ekiplere devletin tüm kayıtlarına, belgelerine ve borç senetlerini köy meydanına yığmalarını emreder, bunları bölgenin mazlum Adivasilerinin sevinç nidaları eşliğinde ateşe verirdi. Böylelikle Adivasilerin desteğini kazandı ve yaşadığı dönemin efsanelerinden biri hâline gelmeyi başardı.[37]"

İngilizler bu ayaklanmaya dair geride birtakım kayıtlar ve gizli belgeler bırakmışlardır. Fakat, Profesör Shukla'nın da belirttiği üzere, isyanın ve önderi Gunda Dhur'un gerçek hikâyesi halkın sözlü geleneğinde ve Bhumkalgit'te – yani Devrimcinin Türküsü'nde – gizlidir:

"İşitin, muhterem beyler, işitin!

İsyan türkülerini söyleyeceğiz şimdi!"

Öte yandan, bu meselenin ikinci bir yanı daha vardır. Şu an Dandakaranya'da partinin tabanı büyük ölçüde *Dalit*'lerden ve Adivasilerden oluşuyor. Bu kesimler artık ayaklanmışlardır, doğru; ancak bu, ülke nüfusunun yalnızca %25'idir. Eğer başarısız olacak olurlarsa, eğer parti bu bölgenin dışındaki kitleleri örgütleyerek ayaklanmayı gerçek anlamdaki bir dev–

---

[37] Shukla, "*Bhumkal: The Tribal Revolt in Bastar*" [Bhumkal: Bastar'da Kabile İsyanı], sf. 77.

rime dönüştürmeyi başaramayacak olursa, o hâlde bu %25, geçmişte başka ülkelerdeki kardeşlerinin kaderini pekâlâ da paylaşabilir. İmha her zaman için gerçekliğini koruyan bir olasılıktır.

Hindistan'daki demir ökçe, yerli kapitalistlerle AB'li ve ABD'li yatırımcılardan olduğu kadar Hindistan'ın ve başka ülkelerin resmî olarak "solcu" görünen kurumlarından yardım isteyecek, Adivasilerin madenciliğin ve hidroelektrik enerjinin gelişimine ket vurduklarını ve bu yüzden acilen sert tedbirler alınması gerektiğini söyleyecektir. Onun bu çağrısının, yöneltildiği kesimlerin çoğundan destek göreceğini kavramamız son derece önemlidir. Hindistan Komünist Partisi (Marksist), Batı Bengal'de tekelci sermaye ile kuvvetli bağlar kurmuş, bu bağın varlığını da kuramsallaştırarak programatik görüşlerinden biri hâline getirmiştir – tıpkı zamanında İngiltere'deki İşçi Partisi'nin ve öteki emperyalist ülkelerdeki devlet destekli, solcu görünümlü sosyalist partilerin yapmış oldukları gibi!

Bir kez bu çağrı yapıldıktan sonra tarih, kendisini tekrar edebilir. Hatırlayacak olursak, İspanyol "fatihlerin" Meksika'da gerçekleştirdikleri ilkel soykırım, 1830'da ABD başkanı Andrew Jackson'ın çıkardığı "Kızılderili Tehcir Kanunu" ile yeni bir aşamaya taşınmıştı. Bu yasanın geçirilmesinden sonraki altmış yıl boyunca, ta ki yerlilerin kendiliğinden silahlı direnişi 1890 senesindeki *Wounded Knee* Muharebesi ile son bulana değin, Avrupalı yoksul göçmenler "Kızılderilileri" ata topraklarından sürerek onların ölümlerine yol açmış, bu topraklara el koymuşlardı. O zamanlar onlara bunun hürriyet ile eş anlamlı olduğu söyleniyordu ve onlar da buna inanıyordu.

Yani olumsuz ihtimali de asla akıldan çıkarmamalıyız. Bunun bilincinde olmayanların, geçtiğimiz bir iki asra dönüp bakarak tarihin o dehşet kesitlerini görmeleri gerekir.

Evet, Dandakaranya'da umut ayaktadır. Fakat demir ökçenin çanlan şimdiden Washington'da, NATO karargâhlannda ve Delhi'de çalmaya başlamıştır. Avrupalılarla Amerikalıların bu çanların kimin için çaldığını sormaları gereksizdir; bunu şimdiye kadar çoktan öğrenmiş olmalan gerekir.

Jan Myrdal
2011
Skinnskatteberg

Hindistan'ın "kızıl kuşağındaki" Dandakaranya'dan Delhi'ye döndüğümde herhalde bundan yetmiş sene evvel Edgar Snow da Kuzey Şanksi'deki Yan'an'dan Şian'a döndüğünde böyle hissetmiştir diye düşünmüştüm.

Ne var ki, onun aksine ben orada dört ay geçirmemiştim. Hindistan ormanlarına gerçekleştirdiğim ziyaret iki haftadan biraz uzun sürmüştü.

O zamanki Çin Devrimi'nin Kuzey Şanksi'nin kül rengi, çorak tepelerinde kurulan devrimci üsleri ile bugünkü Hindistan devrimci mücadelesinin Bastar'daki Dandakaranya ormanlarında kurulan kampları arasında bulunan farklar her ne olursa olsun, ve dahası bugünkü mücadelenin neticesi her nasıl olursa olsun, okurlara kişisel izlenimlerden aktarmakla yetinmeyip söz konusu devrimci mücadeleden sorumlu önderlerin ağzından resmî ve alıntılanabilir metinler de sunmak son derece önemlidir.

Dandakaranya ziyaretim esnasında üç önder kadro ile uzun, resmî tartışmalara girme fırsatım oldu. Bunlar Hindistan Komünist Partisi (Maoist)'in Genel Sekreteri Ganapathi, Hindistan Komünist Partisi (Maoist) Siyasî Büro üyesi ve Güneybatı Bölge Bürosu sorumlusu iken tutuklanan ve hapisten yeni çıkan Murali ve Hindistan Komünist Partisi (Maoist) Siyasî Büro üyesi Sonu'ydu.

Ayrılırken bizlere bu konuşmalarımızın onaylanmış deşifre metinleri verilmişti. Genel Sekreter Ganapathi bizlere

bu üç röportajın metinlerini verirken "bunları bizim resmî görüşlerimiz olarak değerlendirebilirsiniz" demişti.

Dandakaranya'da bana verilen resmî üç metnin haricinde kitaba Merkez Komite Sözcüsü Azad'ın, Genel Sekreterin bize verdiği röportajın kimi yönlerini "berraklaştırma" amacıyla kaleme almış olduğu metni ve Genel Sekreterin Dandakaranya gerilla bölgesine biçimlenmekte olan yeni yönetim organını anlattığı bir yazıyı ekledim.

Bu metinlerin üçü, *People's March: The Voice of the Indian Revolution* [Halkın Yürüyüşü: Hindistan Devrimi'nin Sesi] dergisinde yayımlandı. İkisi ise deşifre metin olarak kalmıştır.

En sona ise Hindistan hükümetinin "Naksalist önderlere" yönelik imha/infaz politikasına ve 3 Temmuz 2010'da HKP (Maoist) temsilcisi Azad'ın olası bir barış görüşmesine ilişkin bir toplantıya giderken devlet güçlerince çatışma süsü verilen infazının siyasal arka planına dair kimi metinler ekledim.

Hindistanlı olmayan okurun işini kolaylaştırmak için kısaltmalara başvurmaktan kaçındım.

EK I

HALKIN YÜRÜYÜŞÜ
Hindistan Devrimi'nin Sesi

Seri: 11, Sayı: 1. Ocak – Şubat 2010, sf. 3 – 13.
Ocak – Şubat 2010

HKP(Maoist) Genel Sekreteri Ganapathi ile Sohbet

Jan Myrdal & Gautam Navlakha, Ocak 2010

Doğu Ghat Dağları'nın eteklerini kaplayan ormanların derinliklerinde HKP(Maoist)'in Genel Sekreteri Ganapathi – nam-ı diğer Mupalla Laxman Rao – ile buluşma fırsatımız oldu. Selamlaştıktan sonra, engebeli arazide yolculuk etmenin bizim için zor olup olmadığını sordu. Bu hoşbeş faslını takiben röportajımıza başladık. Aşağıda, söz konusu röportajımızın bir özeti bulunuyor. Gerçekleştirmiş olduğumuz görüşmenin, genel sekreter tarafından okunmuş ve bir iki anlatım değişikliğinin haricinde zerre değiştirilmeksizin onaylanmış hâlini sizlere sunuyoruz. Özellikle de İçişleri bakanı P. Chidambaram'ın, HKP(Maoist)'in devlet tarafından başlatılması önerilen müzakerelere 'burun kıvırdığı' yönündeki asılsız açıklamalarına karşı genel sekreterin bu meseleye dair partisinin tavrını açıklayan sözlerine dikkat çekmek istiyoruz. Genel Sekreter bize şunları söylemişti:

"Meseleyi özetleyecek olursak, müzakerelerin başlatılabilmesi için partimizin devletten talep ettiği ön koşullar şunlardır:

1–) Devlet, halka karşı giriştiği bu topyekûn savaştan çekilmelidir.

2–) Demokratik kanallarda faaliyet yürütebilmemiz için partiye ve kitle örgütlerine yasal statü tanınmalıdır.

3–) Yoldaşlarımıza yönelik hukuksuz tutuklamalar ve işkence son bulmalıdır; siyasî tutsaklar derhâl serbest bırakılmalıdır.

Eğer bu taleplerimiz karşılanırsa cezaevinden salınan önderlerimiz müzakerelerde partimizi temsil edeceklerdir."

Gelgelelim, bu metnin tamamını aktarmamızın Hindistan hükümetinin başlıca iç güvenlik tehdidi olarak gördüğü partinin siyasalarını daha detaylıca öğrenmek isteyen herkes açısından son derece faydalı olacağını düşünüyoruz.

Soru: Şu anki mücadelenizi Hindistan'daki genel sınıflar mücadelesi ile nasıl bağlamayı planlıyorsunuz? Mesela Başkan Mao 1935 senesinde Uzun Yürüyüş'ü başlatarak Yenan'a geçmiş ve burada partiyi ulus ölçekli bir güç hâline getirecek olan kızıl üssü inşa etmeye başlamıştı. Bu bağlamda, Çan Kay-şek ile kurulan birleşik cephe de ÇKP'nin kendisini Çin çapında etkin bir siyasal güç olarak ortaya koymasına hizmet etmişti. Siz Hindistan'da ulus ölçekli, ülkenin dört bir yanında etkili bir gücü yaratmak için ne yapılması gerektiğini düşünüyorsunuz?

Yanıt: Çin'de üslerin kurulabilmesi için Uzun Yürüyüş'ün gerçekleştirilmesini ve ulus ölçekli bir güç hâline gelinmesi için Çan Kay-şek ile birleşik cephenin kurulmasını gerekli kılan koşullarla Hindistan'ın bugünkü yeni demokratik devriminin koşulları farklıdır. Çünkü o zamandan bu yana dünya çapında çok ciddi dönüşümler yaşanmıştır. Bunlar, sosyalist kampın yükselişi ve çöküşü; sömürgeciliğin çöküşü ve yeni-sömürgeciliğin güç kazanışı; sözde 'parlamenter' sistemin dünya çapında yaygın bir idarî biçim hâlini alışı ve Vietnam, Laos ve Kamboçya'daki başarılı devrimlerden bu yana – bir-

takım mühim mücadele süreçleri haricinde – büyük ölçüde durgun geçen süreçtir.

Dünya tarihine baktığımız zaman, işçi sınıfının tarih sahnesindeki yerini aldığı tarihten bu yana burjuvazi ve tüm gerici unsurlara karşı mücadele etmiş olduğunu; kısa süreliğine Paris'te, ardından da uzun yıllar boyu Rusya'da, Çin'de ve kimi Avrupa ülkelerinde iktidarı gericilerden alarak yerküreyi sarsmış olduğunu görebiliriz. Bunu tek bir süreç olarak değerlendirdiğimizde, küresel sosyalist devrim mücadelesinde birtakım gerilemelerin yaşanmış olduğunu fakat her şeye rağmen mücadelenin süregitmekte olduğunu da görebiliriz. Bu, kimi zamanlar şiddeti azalan ancak asla durağan bir hâl almayan bir akarsuya benzetilebilir belki. Bu yüzden de her ülkenin devrimi, o ülkenin tarihsel koşulları ışığında değerlendirilmelidir.

Bu noktada, bizim devrimimizin güncel koşullarını kavrayabilmeniz için de tarihimize kısaca değinmeyi vazifem bilirim. Partimiz Hindistan Komünist Partisi (Maoist), 21 Eylül 2004 tarihinde Hindistan'daki Maoist devrimci iki akımın – Hindistan Komünist Partisi (Marksist–Leninist) [Halk Savaşı] ile Maoist Komünist Merkez'in – birleşimi sonucunda kurulmuştur. Bu iki akımın kurucuları ve değerli öğretmenlerimiz olan Charu Mazumdar ile Kanhai Chatterji uzun bir süre boyunca Hindistan Komünist Partisi'nin ve Hindistan Komünist Partisi (Marksist)'in revizyonizmine ve modern revizyonizmine karşı dur durak bilmez bir ideolojik ve siyasî mücadele yürütmüşlerdi.

Bu mücadele sayesinde revizyonist partilerde bir çatlak yaratıldı ve Hindistan komünist hareketinde yeni bir çığır açılmış oldu. Charu Mazumdar'ın ve diğer samimi Maoistlerin tüm düzlemlerde verdikleri bu destansı mücadele sayesinde Naxalbari'deki silahlı köylü ayaklanması gerçekten de bir bahar tufanı gibi koptu ülke üzerinde ve yepyeni bir tarih

sahnesine aralandı perde. O noktadan sonra o yiğit iki öncümüz Naxalbari'nin kızıl bayrağını kuşanarak Yeni Demokratik Devrime önderlik görevini üstlendiler. Bu dönemde devrimci hareket bir bozkır yangınını andırırcasına ülkenin dört bir yanını hızla sarıyordu. Bu süreç içerisinde 22 Nisan 1969'da Charu Mazumdar'ın önderliğinde Hindistan Komünist Partisi (Marksist–Leninist), 20 Ekim 1969'da ise Kanhai Chatterji önderliğinde Maoist Komünist Merkez kuruldu. Birtakım tarihsel gerekçelerden ötürü o vakit birleşik bir Maoist parti kurma hususunda başarısız olmuştuk. Fakat temel ideolojik ve politik hatlarımız, devrimin yolu ve stratejisine dair fikirlerimiz ve o dönemin mühim meselelerine dair genel yaklaşımlarımız büyük ölçüde aynıydı.

Naxalbari ayaklanmasından itibaren Hindistan hâkim sınıfları tüm devrimci hareketlere dönük bir terör kampanyası başlattı. Charu Mazumdar'ın şahadetinden önce, 1971 senesinde de parti içinde Satya Narayan Singh önderliğindeki sağ oportünist kliğe karşı yoğun bir politik ve ideolojik mücadele söz konusuydu. 1972 senesinin son aylarında, Yoldaş Charu Mazumdar'ın yakalanıp katledilişinden sonra ise çok sayıda önderimizi ve kadromuzu düşmanın saldırılarında yitirdik. Bu kayıplar, ülke çapında mücadelemizin gerilemesine neden oldu. Yani ciddi taktiksel hatalar, devletin baskıları, düşmana verilen ağır kayıplar, sağlam bir önderliğin eksikliği ve Çin Komünist Partisi saflarındaki iki çizgi mücadelesinin etkileri gibi nedenler yüzünden parti birtakım ufak grupçuklara bölündü. 1972–1980 yılları arasında partimiz HKP(ML), parti içindeki türlü sağcı yahut sol–maceracı siyasi çizgiler yüzünden bölünmeler yaşadı. Bu dönem bizler için kargaşanın hâkim olduğu bir dönemdi. Öte yandan Maoist Komünist Merkez önderliğinde Kanksha'da başlatılan silahlı, devrimci köylü mücadelesi – devletin saldırıları sonucu kısa süreli bir gerileme deneyimledikten sonra – hızla kuvvetlenerek Bihar'a

ve kısmen de Assam ile Tripura'ya yayıldı.

Bizler, tam anlamıyla Maoist bir partinin temel ideolojik ve politik hattını savunuyor, pratik mücadelede düştüğümüz hatalardan dersler çıkarıyor, sınıflar mücadelesinde ısrarla yer alıyor; ülkemizi ve uluslararası dengeleri etkileyen bazı ideolojik ve politik meselelerde kararlı bir biçimde tavır alıyorduk. Bu yaklaşımımız sayesinde HKP(ML) akımından 1978 senesinde HKP(ML)–Parti Birliği, 22 Nisan 1980'de ise HKP(ML) [Halk Savaşı] örgütleri doğdu. Dahası bizlerin, Maoist Komünist Merkez, Halk Savaşı ve Parti Birliği örgütleri olarak ülkenin – başta Andhra Pradesh ve Bihar olmak üzere – farklı yerelliklerinde silahlı devrimci hareketler inşa edebilmemizin ardındaki sebep de yine bu yaklaşımımızdı. 1980'ler ve 1990'larda partimiz, devrimci kitle hareketimiz ve silahlı mücadelemiz ciddi şekilde güç kazandı; nihayet 2004 senesinde birliği sağlayarak yeni partimizi kurduk.1977'den bu yana geçen süre boyunca çok sayıda samimi Maoist kuvvet HKP(ML) [Halk Savaşı], HKP(ML)–Parti Birliği ve Maoist Komünist Merkez saflarına katılmıştır. Yeni partimizin kuruluşundan bu yana da yeni unsurlar aramıza katılmayı sürdürmektedir. Ne var ki bu süreç aynı zamanda sağ ve sol sapmaların etkisindeki Maoist grupların çoğunun zamanla parçalanarak yok oluşuna da tanıklık etmiştir. Kimi sağcı gruplar hâlen varlığını sürdürmektedir ancak bunlar çok güçsüzdür. Dahası, bugüne dek varlığını korumuş olan az sayıdaki Maoist grup sekter ve dar-grupçu anlayışların esiri hâlindedir.

Bizce, vakti zamanında Hindistan Komünist Partisi ile Hindistan Komünist Partisi (Marksist) saflarında yürütmüş olduğumuz mücadele, uluslararası komünist hareket içerisinde Başkan Mao'nun önderliğindeki Çin Komünist Partisi'nin vermiş olduğu mücadelenin bir ayağını teşkil etmektedir. Ayrıca, HKP(ML) saflarında yürüttüğümüz içsel

mücadelenin de Çin Komünist Partisi içerisinde Mao döneminde ve hatta Mao'dan sonra yürütülen mücadele ile doğrudan ya da dolaylı olarak bağlantılı olduğunu düşünüyoruz. Çin'deki iktidarı ele geçiren modern revizyonist Deng Şiaoping kliği sadece partimize ve devrimimize zarar vermekle kalmamış, dünya devrimine de ciddi anlamda zarar vermiştir. Bizler Mao Zedong'un fikirlerine kararlılıkla sarılıyor ve Deng kliği ile Lin Biao kliğine cephe alıyoruz. Deneyimlerimiz bize Hindistan Devrimi'nin uluslararası komünist hareketteki olumlu ve olumsuz gelişmelerden bir hayli etkilenmiş olduğunu öğretmektedir.

Hindistan'ın Maoist partisi olarak bizler uzun bir süredir son derece dolambaçlı bir yol üzerinde ilerlemeye gayret ediyoruz. 2004'te birleşik partinin oluşturulmasından sonra kendimizi devrimin ilerletilmesi için alabildiğine elverişli koşullarla karşı karşıya bulduğumuzu söyleyebilirim. Biz bu fırsatı 1969–1972 sürecinde kaçırmıştık. Birliğin en önemli getirilerinden biri Hindistan Devrimi yolunda edinilen otuz beş yıllık deneyimleri sentezleme olanağıydı. Strateji, taktik ve politika açısından son derece zengin bir belge arşivimiz var artık. Birlik sayesinde ülkenin birbirinden ayrı bölgelerinde faaliyet yürüten iki farklı kurumu Hindistan ölçeğinde mücadele sürdüren bir parti hâline getirmiş olduk. Birlikten önce her iki partinin de merkez komitesi vardı tabi ki; ancak bunların ikisi de ülke ölçeğinde mücadele yürütebilen merkezî yapılar olmaktan uzaktı. Güçlerimizi birleştirdikten sonra ülkedeki eşitsiz gelişim koşullarına ve ülkenin devrimci hareketinin eşitsiz gelişim şartlarına dair kavrayışımız daha da derinleşmiş oldu. Şimdi Hindistan çapında planlar yapabiliyoruz. Bunu en etkili şekilde yaptığımız söylenemese dahi eksiklerimizin bir kısmından arınmış olduğumuz açıktır. Hindistan'ın ve dünyanın koşulları açısından çok daha net ve güçlü bir hattımız mevcut artık. Dahası, birlik uluslararası

konumumuzu da etkilemiştir; eskiden başka ülkelerdeki kurumlar bizimle böylesi bir dayanışma içinde değillerdi. Mevcut destek yeterli değilse bile eskiye nazaran çok daha kuvvetlidir.

Doğru, son yıllarda kimi kayıplar verdik. Böylesi kayıpların önüne nasıl geçebileceğimizi iyice düşünmekle yükümlüyüz. Fakat merkez komitemiz kayıp vermememiz için hatalardan sakınmamız gerektiğini ve düşmanın saldırılarına yiğitçe göğüs gererek mücadeleyi yükseltmemiz gerektiğini söylemiştir.

Bu noktada, mevcut koşullar altında herhangi bir parti veya örgütün ülkemizdeki tüm devrimci, demokrat, ilerici ve yurtsever kesimler için tek başına bir çekim merkezi olmasının mümkün olmadığını belirtmeyi zorunlu görüyorum. Şu anda ülkemizdeki öteki Maoist partiler sağ-sapma siyasal hatları ve genel zayıflıkları yüzünden halk yığınlarına önderlik edemezler. Dahası, ilerici ve demokratik unsurlar temel bir devrimci eylem programından yoksunlar ve son derece sınırlı bir etki alanına sahipler. Bütün bu zaaflarının üzerine, hiçbir partinin halkı savunabilecek silahlı kuvvetleri de yoktur. Bu noktayı vurgulamam gerek; şu an ülkemizdeki parti ve örgütlerin hiçbiri, ülkedeki tüm devrimci, demokratik, ilerici ve yurtsever unsurlar için birleştirici bir merkez olma iddiasını taşımamaktadır.

Hâl böyle olduğundan partimiz, tarihin şu dönemecinde ülkemizin tüm devrimci, demokratik, ilerici ve yurtsever unsurlarını bir araya getirme hususunda önemli bir rol üstlenebilir; çünkü partimiz Hindistan çapında bir örgüttür, kimi eyaletlerde sağlam bir militan kitle temeline ve düşmanla çarpışan bir Halk Kurtuluş Gerilla Ordusu'na sahiptir ve Dandakaranya [Hindistan'ın ortalarında yer alan ve Andhra Pradesh, Chhattisgarh, Madhya Pradesh, Maharashtra ve Orissa'nın kabile bölgelerini kapsayan ormanlık arazinin

ismi], Jharkhand ve ülkenin başka yerlerinde yeni demokratik halk iktidarının doğuşuna öncülük etmektedir. Ülkemiz coğrafyasının tüm devrimci, demokrat, ilerici ve yurtsever unsurları ile ezilen tüm toplumsal kesimleri emperyalizme, feodalizme ve komprador bürokrat kapitalizme karşı birleştirmenin zorunluluğunu olanca açıklığıyla kavrıyoruz. Yeni Demokratik Birleşik Cephe, dört demokratik sınıftan oluşmaktadır; bunlar işçiler, köylüler, kent küçük burjuvazisi ve ulusal burjuvazidir. Eğer kuvvetli bir birleşik cephe örülecekse, bu muhakkak proletaryanın önderliğinde olmalı ve işçi-köylü ittifakına dayanmalıdır. Dahası, eğer söz konusu cephe gerçekten de güçlü olacaksa, bunun Halk Ordusu tarafından desteklenmesi ve savunulması da bir zorunluluktur. Ordusu olmayan bir halk ne kendisini savunabilir, ne de zafere ulaşabilir. İşte bu yüzdendir ki düşman, Hindistan halkının devrimci ve demokratik mücadelesinin merkezi olma iddiasını taşıyan partimizin önderliğini yok etmek için canhıraş bir çaba içerisindedir. Buradan da anlaşılmaktadır ki tek bir merkeze kenetlenerek Hindistan Komünist Partisi (Maoist) önderliğinde devrimi ileri taşımanın koşulları olgunlaşmıştır.

Dahası, küresel ekonomik kriz, Hindistan hâkim sınıflarının halk düşmanı ve emperyalizm yardakçısı politikaları ve devletin artan baskıları ülkemizdeki halk kitlelerinin öfkesini alevlendirmektedir. Ülkede artık tek bir devrimci parti olduğu için, bu halkın artan öfkesi devrimci mücadelenin kapsamını genişletmektedir. Yoldaş Charu Mazumdar'ın şahadetini takip eden süreçte Hindistan uzun süre boyunca tek bir devrimci platformdan mahrum kalmıştı. Uluslararası arenada dahi Maoist hareketler ciddi şekilde bölünmüş vaziyetteydi. İşte tarihin tam da bu dönemecinde partimizin ortaya çıkışı halkların umudunu diriltmiştir.

Belirtmek isterim ki partimiz sözde parlamenter sistem

hakkında herhangi bir hayale kapılmaya katiyen meyilli değildir. Biz, Hindistan Devleti'nin gücünü de biliyoruz, birliğimizi [HKP(Maoist)'in kurulması] sağladıktan sonra dahi varlığını sürdüren eksikliklerimizi ve yetersizliklerimizi de biliyoruz. Dahası, ülkemizdeki diğer Maoist güçler ile öteki ülkelerdeki Maoist kurumların güçsüzlüğünün de bilincindeyiz.

Düşman, ülkemizin devrim açısından alabildiğine olumlu koşullarını, Hindistan toplumunda gitgide şiddetlenmekte olan geniş çaplı sınıflar mücadelesini ve gelişmekte olan silahlı mücadeleyi son derece ciddiye alıyor ve dikkatle inceliyor. Anlayacağınız, emperyalizm uşağı Hint hâkim sınıfları bu mücadeleye göz açtırmamaya kararlıdır. Bu yüzden de küresel devrim açısından değerlendirdiğimiz zaman Filipinler'in, Peru'nun, Nepal'in ve Hindistan'ın deneyimleri arasında bugün emperyalizm en çok Hindistan'daki amansız ve keskin sınıf mücadelesinin gelişiminden tedirgin olmaktadır. Mevcut küresel şartları göz önünde bulundurduğumuz zaman, Hindistan'daki Maoist devrimin yeni bir aşamaya ulaşmasının dünya kapitalist düzenine ciddi bir tehdit teşkil edeceği aşikârdır. Tam da bu yüzden – başta ABD emperyalizmi olmak üzere – emperyalizm ülkemizdeki gelişmeleri ciddiyetle takip etmeye başlamıştır.

O hâlde bir tarafta devrim açısından oldukça elverişli koşullar vardır; diğer tarafta ise devrimi bastırmak için amansız bir taarruza hazırlanan bir düşman. Bu koşullar altında tek planımız olumlu koşullardan istifade etmek ve düşmana karşı var gücümüzle direnmektir.

Bu bağlamda, Hindistan Devrimi'nin bugün önündeki başlıca engel, düşmanın bize açmış olduğu topyekûn savaştır. Savaş, esas olarak Maoist hareketi hedef tahtasına oturtmaktadır; ancak aslında tüm devrimci, demokrat, ilerici ve yurtsever hareketlere ve – ezilen uluslar da dâhil olmak üzere –

tüm ezilenlere karşı verilmekte olan bir savaştır. Bu koşullar karşısında sözünü ettiğimiz güçlerin yapabileceği tek şey, bir araya gelerek düşmanın nasıl alt edilebileceğini tartışmaktır – ki bunu tartışmak demek de öncelikle nasıl birlik olunabileceğini tartışmak manasına gelir.

Karşımızdaki topyekûn savaş sorununu nasıl aşabiliriz? Herhangi bir sorunu aşmak için önce onu analiz etmek, onun kökenine inmek durumundayız. Öncelikle şunları soracak olalım o hâlde: Bu savaş niçin var? Kim dayatıyor bu savaşı, kime dayatıyor? Bu savaşın doğası nedir? Ne kadar zamandır süregitmektedir? Biz bunu kabul edebilir miyiz? Peki, bununla kim, nasıl baş edebilir? Direnişin amacı nedir? vs.

Bugün ülkemizde, Lalgarh'tan ta Surjagarh'a uzanan bölgede – yani Adivasi'lerin yaşadığı topraklarda – bulunan doğal kaynakları talan etme arzusuyla yanıp tutuşan ve bu uğurda elinden geleni ardına koymayacağını açıkça kanıtlamış olan gerici bir siyasal iktidar var. Öte yandan, bu gerici iktidara karşı yeni ve alternatif bir siyasal iktidarı geliştiren bir devrim de topraklarımızda süregitmektedir. Bu savaş, devrimi ve halk iktidarını yok etmeyi amaçlamaktadır. Dahası bu savaş, ona karşı olan tüm kesimlere dayatılmaktadır. Maoist devrimcilere, Adivasilere, ormanlık bölgelerdeki yerli halklara, işçilere, köylülere, kentli küçük burjuvaziye, ufak ve orta burjuvaziye, *Dalit*'lere, kadınlara, dinî azınlıklara, ezilen uluslara, demokratik kurumlara, ilerici ve yurtsever unsurlara – yani nüfusun %95'inden çoğunu oluşturan bir kesime dayatılmaktadır. Söz konusu savaş bütünüyle gayrimeşrudur; ona önderlik edenler komprador bürokratik burjuvazi, ülkenin feodal unsurları ve başta ABD olmak üzere emperyalistlerdir. İşte esas yağmacılar, yolsuzlar, şantajcılar ve çapulcular bunlardır! Gerçek karaborsacılar, üçkâğıtçılar ve katiller bunlardır! Bunlar, utanmaz otokratlar, amansız zalimler, azılı gericiler ve katıksız faşistlerdir! Bir numaralı hainler bun-

lardır! Bu gericiler nihaî hedeflerine varana dek bu savaşı sürdürmeye kararlıdırlar.

Hiçbir Maoist, hiçbir demokrat, ilerici yahut yurtsever, egemenlerin halka dayattığı bu gayrimeşru savaşı kabullenemez. Halk bu haksız, zalim, insanlık dışı katliamlar silsilesine karşı sonuna kadar direnecektir. Ülkemiz halkı kadar dünya halkları da bu savaşa karşı çıkacaktır; çünkü bu savaş ne halkın lehinedir, ne de memleketin lehine. Halk birlik olacak, bu haksız savaşa direnmek için haklı bir savaşı yükseltecektir. Unutulmamalıdır ki, halklar haksız savaşlara kesinlikle müsamaha göstermezler. Sınıflı toplumlar tarihi bizlere halkın böylesi haksız savaşlara daima karşı çıktığını, bir noktada kanı ve canı ile direnerek son kertede muzaffer olduğunu açıkça göstermiştir. Haklı savaşımızın ilk amacı bu haksız savaşı bütünüyle boşa çıkarmak, ardından da böylesi gayrimeşru savaşlara neden olan mevcut toplumsal koşulları dönüşüme uğratmaktır. Eğer ülkemizdeki siyasî gelişmeleri takip edecek olursak bu insanlık dışı savaşın geniş halk yığınlarını bir araya getirme olanağını bizlere sunduğu ve bu durumun da bir noktada egemen sınıfların tekerine çomak sokacağı çıkarımlarına varabiliriz.

Hindistan devleti, bugün ekonomisi, savunma ve iç güvenlik yapılanması, siyaseti ve kültürü ile 15 Ağustos 1947'den bu yana hiç görülmediği kadar emperyalistlerle – başta da ABD'li emperyalistlerle – bütünleşmiştir. Nükleer sözleşmeler, savunma paktları, iç güvenliğe dair hazırlanan kritik antlaşmalar, 26 Kasım 2008 Mumbai terör saldırılarından sonra ABD'nin olaylara el atması ve İçişleri Bakanı P. Chidambaram'ın gerçekleştirdiği ABD ziyareti bu durumun göze çarpan birkaç örneğidir. Bu ciddi dönüşümden ötürü Hindistan yayılmacılığı Güney Asya coğrafyasında gerici dünya düzeni adına önemli görevler üstlenmektedir. Ayrıca yine bu dönüşüm, Hindistan halkı ile emperyalizm arasındaki

çelişkiyi de şiddetlendirmiştir; bu bağımlılık koşulları halkın emperyalizme karşı birliğinin kurulmasını hızlandıracak ve onun anti-emperyalist direnişine güç verecektir.

Keşmir ve Kuzeydoğu on yıllardır askeriyenin ve paramiliter kuvvetlerin denetiminde. Öte yandan ordunun iç güvenlikteki rolünden ötürü, iç güvenlik koşullarında son derece ciddi değişiklikler yaşandığı görülmüştür. Hindistan Ordusu geçmişte Telangana'daki silahlı devrimci köylü mücadelesine (1946-1952) ve kısa bir süreliğine de Batı Bengal'in bazı kısımlarında Naxalbari köylü ayaklanmasının artçı etkilerine karşı kullanılmıştı; fakat bugün uzun süreli bir yeniden organizasyon sürecinden geçirilmektedir. Bundan üç sene önce Hindistan Ordusu öteki ülkelerle savaş ve iç güvenliği sağlama meselelerinde gayrinizami harp doktrinini ilke olarak benimsediğini ilan etmişti. Bu, emperyalistlerin küresel ölçekte verdikleri "terörle mücadele" ile uyum içerisinde olabilme girişimiydi ve bu bağlamda da silahlı kuvvetler, birliklerinin ciddi bir kısmını geniş çaplı isyan bastırma taktikleri için eğitmektedir. Artık Hindistan Ordusu ülkenin ciddi bir kısmında halka karşı kullanılıyor ve bu duruma gerekçe olarak "iç güvenlik" kaygısı gösteriliyor. Hindistan Hükümeti gerçek bir halk hükümeti olsaydı, ordusunu kendi halkıyla karşı karşıya getirir miydi? Hindistan Devleti demokrasi kisvesini kuşanmış otokratik ve faşist bir yapıdır. Devrimci ve demokratik halk mücadelelerinin tüm kazanımları bugün faşistler tarafından tehdit edilmektedir. Ama bu durum geniş halk yığınlarının birleşerek kendilerini savunmalarına yol açacaktır; bu da hâkim sınıfların menfaatlerine doğal olarak ters düşecektir.

Mevcut küresel ekonomik krizden, özellikle de ABD'li emperyalistlerin ve öteki emperyalist ülkelerin krizinden de söz etmek durumundayız. Bu kriz, kimi yönleri ile 1930'ların büyük buhranından daha sarsıcı olmuştur. Fakat kapitalizm

bir devrim tarafından alaşağı edilmeksizin, öylece kendiliğinden can verecek değildir. Emperyalistler bu krizi atlatabilmek için kendi ülkelerinin işçilerini ve orta sınıflarını daha acımasızca sömürecek, üçüncü dünya ülkelerinin yağmasını daha da şiddetlendireceklerdir. Çokuluslu şirketler ile emperyalizm uşağı komprador bürokratik burjuvazi şu anda gözlerini Bengal'deki Lalgarh'tan Maharashtra'daki Surjagarh'a değin uzanan zengin topraklara dikmiş vaziyetteler. Büyük ölçüde Adivasi adıyla bilinen kabile halklarının yaşadığı söz konusu arazinin talanı için merkezî hükümet ile eyalet yönetimi büyük tekellerle 100'ü aşkın ön-mutabakat antlaşması imzalamıştır. Bölgenin planlandığı gibi pervasızca talan edilmesinin çevreyi yok edeceği ve uzun vadeli ekolojik değişikliklere yol açacağı açıktır. Hindistan toplumunun en ezilen kesimleri olan Adivasiler ve yerli halklar büyük bir tehlike ile karşı karşıyadırlar. Bu kadar çok sayıda yerlinin böylesi büyük bir tehditle karşı karşıya kalışına tarihte sık rastlanılmış bir şey değildir herhalde. Bugün, yepyeni koşullar yaratılıyor ve somut bir program olmadan bu ezilen kesimlerin bir ilerleme kaydetmeleri söz konusu bile olamaz. Açıktır ki bu kesimlerin kurtuluşu gerçekleşmeden ne biz ilerleyebiliriz, ne de Hindistan Devrimi başarıya ulaşabilir. Partimiz bu soruna git gide daha fazla eğilmektedir; biz bu alanda gelişim sergiledikçe, halkın baş düşmanları olan emperyalistlere, komprador bürokrat burjuvaziye, feodallere ve faşist devlete karşı direniş saflarında birleşecek insanların sayısı da muhakkak artacaktır.

Kuzeydoğudaki ezilen uluslar ve Keşmirliler on yıllardan beridir özgürlükleri için savaşıyorlar. Bu mücadelede birtakım kazanımlar elde ettiler ve tarifi imkânsız acılara katlanmak durumunda kaldılar. Fakat mücadelelerini zafere ulaştırmayı henüz başarabilmiş değiller ve bu yüzden savaşmaya devam ediyorlar. Bizim gerilla savaşında birtakım başarılar elde et-

tiğimizi gördükleri için söz konusu uluslar Maoistleri de bir umut olarak görüyorlar. Çünkü Maoist devrimin gelişmesi hâlinde ulusal kurtuluş mücadelelerinin de güçleneceğini düşünüyorlar. Partimiz, Marksist-Leninist-Maoist ideolojimiz uyarınca tüm ezilen ulusların kendi kaderini tayin hakkını daima tutarlılıkla savunmuştur – ki buna ulusların ayrılma hakkı da dâhildir. Ezilen uluslar bizim bu tutumumuzu biliyorlar ve onların mücadelesine güç vermek bizim yükümlülüklerimiz arasındadır. Bizler bu durumu değerlendirerek onlarla birleşmeye, birleşik bir cephe kurmaya gayret etmeliyiz. Hatırlayacak olursak, Chhattisgarh'a Nagalandlı birlikler konuşlandırıldığında da, Mizoramlı birlikler konuşlandırıldığında da Nagaland ve Mizoram'da bu askerlerin aileleri ve demokratik kitle örgütleri protesto gösterileri düzenlemiş, halka karşı yürütülen bu savaşa karşı çıktıklarını, evlatlarının başka halkları ezmeye gönderilmesine müsaade etmeyeceklerini söylemişlerdi. Stratejik açıdan bu vaziyet, türlü milliyetlerden işçileri, köylüleri, orta sınıf mensuplarını ve ulusal kapitalistleri birleştirmemizi daha kolay bir hâle getirmektedir. Ülkenin dört bir yanında halka yönelik bu baskı politikalarını uygulamaya koyan egemenler, aslında kendi mezarlarını kazıyorlar.

Düşman, ülkenin iç güvenliğini ve Maoistlerin buna teşkil ettiği tehdidi bahane ederek halka alenen savaş ilan etmiş vaziyette. Ülkenin kimi kırsal bölgelerinde nispeten kuvvetli olduğumuz bir gerçek; ama ülke genelinde baktığımızda kuvvetlerimizin zayıf olduğu da diğer bir gerçektir. Kentlerde yeterli bir gücümüz olmadığı gibi işçilerle küçük burjuvazinin saflarında da yeterli bir gücümüz yoktur. Halk ordumuz yeterince güçlü değil ve silahlarıyla donanımlarının niteliği düşmanınkinden geri. Bu koşullar altında, halk ordusunu güçlendirmek ve kentlerdeki faaliyetlerimize hız kazandırmak en acil görevlerimiz arasındadır. Partimizin birlik kongresinde

bu görevlerin yerine getirilmesi için gereken stratejik plan açıklığa kavuşturulmuş ve bizlere, bu alanlardaki faaliyetlerimizi ilerletme olanağını tanıyabilecek zengin bir külliyat sunmuştur. Öte yandan, toplumsal çelişkilerin hızla keskinleşmekte olduğunu da kesinlikle göz ardı edemeyiz. Acil görevlerimizin yanı sıra, daha geniş yığınları örgütlemek için de canla başla uğraşıyoruz. Şayet bunu başarabilirsek devrim sürecinde ciddi bir atılımda bulunabiliriz. Birleşik bir cephenin inşa edilebileceğine inanıyoruz; mevcut koşullar karşısında bu, Hindistan Devrimi'nin başlıca görevlerindendir. Böylesi bir cephenin inşası için çalışmak salt bizlerin değil, tüm devrimci, demokrat ve ilerici unsurların yükümlülüğüdür.

Bütün bunların yanı sıra, egemen sınıfların saflarındaki çatlağın da derinleşmekte olduğunu görüyoruz. Nandigram ve Lalgarh'taki mücadeleler buna kanıttır. Biz bu çelişkileri lehimize kullanmaya gayret ediyoruz; çünkü sınıflar mücadelesini ilerletmek için bunlardan istifade etmenin zorunlu olduğunu biliyoruz. Dahası, kitlelerin kimi sorunlarına karşı mücadele ederken egemen sınıflara mensup demokratik kitle örgütleri ve bireyler ile taktik cepheler kurarak onlarla birlikte faaliyet yürüttüğümüz de oluyor. Mücadele eden tüm partilerin, örgütlerin ve kişilerin birlik kavramının ve birleşik cephenin önemini anlamaları gerekmektedir. Bizler, son kertede kalıcı ve güçlü bir stratejik birleşik cephe kurma hedefiyle, kimi taktik cepheler kurarak halkın birliğinin inşası sürecine ivme kazandırmayı istiyoruz. Sözünü ettiğim bu stratejik birleşik cephe, emperyalizme, feodalizme ve komprador bürokratik kapitalizme karşı olan tüm ezilenlerin cephesidir. Emperyalizm ile Hindistan halkı arasındaki çelişki keskinleşmektedir; fakat ülkemiz emperyalist bir ülkenin aleni işgaline maruz kalmış olmadığı gibi, doğrudan bir sömürge de değildir. Bu yüzden bizim mevcut koşullarımız

ÇKP'nin Japon emperyalizmine karşı anti-emperyalist birleşik cephe kurduğu 1930'lann Çin'ininkinden faklıdır.

Soru: Parti, birleşik cephenin inşa sürecinde karşılaşabileceği zorlukları nasıl aşmayı planlıyor? Ayrıca, nesnel koşulların yanı sıra, günümüzün öznel koşullarına dair değerlendirmeleriniz nedir?

Yanıt: Yoldaşlar, öncelikle Maoist partinin ülke halkı için bir merkez hâline gelmeyi, onların özlemlerini karşılamayı amaçlamakta olduğunu anlamalısınız. Bizler, nüfusun %95'inden fazlasını temsil ediyoruz. Bu yüzden halkın birliğini sağlamak açısından nesnel koşullar bizim lehimizedir. Neticede, halk kendi çıkarlarına hizmet edecek bir parti arayışındadır. Bizler sömürücü burjuva düzeninin sınırları dâhiline hapsolmuş kısmî reformlar peşinde koşturmuyoruz kesinlikle. Biz halkın toplumsal ve iktisadî taleplerini karşılamak, toplumun temel yapısını dönüştürmek için uğraş veriyoruz. Şayet biz bunu halka açık bir biçimde anlatabilecek olursak, kitleleri savaşa seferber edip zafere ulaşmamız işten bile olmayacaktır.

Tarihteki uzun süreli halk savaşı – ve hatta ulusal kurtuluş savaşı – deneyimlerinin bize öğrettiği bir şey varsa, o da kitle tabanı ile halk ordusunun olmadığı, kurtarılmış bölgelerin kurulmadığı durumlarda kuvvetli bir halkın birleşik cephesinin kurulmasının mümkün olmadığıdır. Devrimci mücadelenin seyri içerisinde orduyu inşa edip kurtartılmış bölgeleri kurarken kimi taktik birleşik cepheler, hatta – her ne kadar zayıf olacaksa da – birtakım stratejik birleşik cepheler kurabiliriz. Kitleleri düşmana karşı verilen savaşa seferber etmek, halkın kendi ordusunu kurmak, sağlam üs bölgeleri inşa etmek ve sağlam bir birleşik cephe kurmak için canla başla çalışmalıyız.

Soru: Müttefik kazanmanın yolu nedir peki?

Yanıt: En geniş birliği sağlayabilmeyi istiyorsak yeni

demokratik devrim sürecindeki müttefiklerimize karşı sekter bir tutum içerisinde bulunamayız. Şu anki konjonktürde bizim haricimizde de düşmana cephe alan birtakım unsurlar mevcuttur. Onların da gelişmelerine olanak tanımak durumundayız. Ayrıca, birleşik cephenin mücadele yürüttüğü kimi gündemlerde, sömürücü sınıfların bazı temsilcileri de geçici olarak bizlerle ortak bir tutum sergileyebilir. Onların saflarımıza katılmalarını henüz bekleyemeyiz; sürecin şu aşamasında böylesi bir şey söz konusu olamaz. Bizim şimdi yapmamız gereken, stratejik hedefimize kenetlenmektir ve bunun için de taktik açıdan olabildiğince esnek olmak durumundayız.

Meseleyi biraz daha açacak olursak; iki farklı birleşik cephe vardır. İlki halkın birleşik cephesidir, ikincisi ise halk ile düşmanın bir kesimi/grubu ya da düşmana mensup şahıslar arasında oluşturulan ve düşman saflarındaki çelişkilerden istifade etmemize olanak tanıyan cephedir. Parti her ikisini de kurmayı başarmak zorundadır ve kimi meselelerde bu bir nebze de olsa başarılmıştır. Biz bu sözünü ettiğimiz unsurları "devrimin dolaylı yedek kuvvetleri" olarak nitelendiriyoruz ve onlarla kurduğumuz etkileşimde dikkati elden bırakmamamız gerektiğinin bütünüyle bilincindeyiz. Eğer onların sınıfsal açıdan müttefikimiz olmadıklarını net bir biçimde kavrayabilirsek, sağ sapma bir hatta da düşmeyiz. Şüphesiz, devrimin başarısı için bu tür cephelere de gereksinimimiz vardır; ancak Hindistan Komünist Partisi ve Hindistan Komünist Partisi (Marksist) gibi "solcuların" burjuvazinin kuyruğuna takılarak yoldan çıktıklarını da asla unutmamalıyız.

Son olarak da, her sınıfın farklı bir çıkarı ve dünya görüşü olduğunu kavramak zorunda olduğumuzu belirtmem gerekir. Bu açıdan, birleşik cephe aynı zamanda bir mücadele cephesidir de. Fakat esas mücadele düşmana karşı olduğundan

cephe saflarında yürütülecek olan mücadele tali bir niteliğe sahiptir; başlıca mücadele düşmana karşıdır. Bizleri ilgilendiren en mühim mesele birlik ve mücadelenin nasıl dengeleneceği ve etkin bir biçimde lehimize kullanılabileceğidir. Düşman sınıfların halkın yanında asla saf tutmayacağını biliyoruz. Biz iktidarı ele geçirdikten sonra dahi düşmana karşı son derece uzun bir süre boyunca mücadele etmek durumunda kalacağız. Bu yüzden birleşik cepheyi kurmalı; fakat aynı zamanda sınıf mücadelesini de kesintiye uğratmaksızın sürdürmeliyiz. Bunu başarmak için kitlelerin ideolojik ve politik eğitimine önem vermek durumundayız. Şayet bunu başarılı bir biçimde gerçekleştirebilirsek, daha evvelden ulaşamamış olduğumuz kesimleri de yanımıza çekip saflarımıza katabiliriz. Mevcut partilerin önderleri bütünüyle yolsuzdur. Eğer insanları politik ve ideolojik mücadele aracılığıyla kazanma hedefimize kenetlenirsek, bu partilerin üyelerini kazanmamız işten bile olmayacaktır. Devrimci kopuş bu sürece doğrudan bağlıdır. Çin ve Nepal'deki komünist partilerinin kendilerine dayatılan sınırları aşarak ciddi atılımlar gerçekleştirmeleri, bu mücadeleyi başarıyla vermeleri sayesinde olmuştur. Dahası, böylesi bir mücadele kadroların olduğu kadar ordunun da politik ve ideolojik açılardan gelişimini sağlayacaktır. Eğer birleşik cephe ile politik ve ideolojik mücadele arasındaki bu diyalektik bağa dikkatle yaklaşacak olursak, güçlü bir birleşik cephe inşa ederek düşmanı tecrit etmeyi başarabiliriz.

İdeolojik açıdan burjuva sınıfının etkisi, ancak bilimsel bir teori olan Marksizm'in tarihsel dersleri ışığında kırılabilir. Bunu yaparak insanları davamıza kazanabilir ve dünya görüşlerini Marksizm doğrultusunda dönüşüme uğratabiliriz.

Birleşik cepheye dair temel anlayışımızdan söz ettik... Öznel koşullara gelecek olursak; devrimci aydınlar ve demokrat kişiler şu anki konjonktürde halkın yanında saf

tutmaktadır. Ne var ki, bu durumu pratik açıdan faydalı hâle getirmek zorundayız. Dahası, bizlere yöneltilen amansız baskıları göz önünde bulundurduğumuzda, bunu nasıl başarabileceğimizi samimiyetle sorgulamak zorundayız.

Partimizin hâlen daha ufak olduğunun bilincindeyiz. Fakat bizler, esas gücümüzün Marksist ideolojimizden, onun temsil ettiği sınıflardan ve bizlere meşale olan siyasal hattından beslendiğini biliyoruz. Peki, birleşik bir cephe kurmak için elimizdeki yöntemler nelerdir? Biliyoruz ki geniş halk kitlelerinin düşmanları olan komprador bürokratik burjuvaziye, toprak ağalarına ve emperyalistlere karşı kitle çizgisi ve sınıf çizgisi temelinde birleşilmesi zaruridir. Eğer kitlelerin çıkarlarına sadık kalır ve kitle çizgisi ile sınıf çizgisini doğru değerlendirirsek ulus ölçekli, kitlesel bir güç hâlini alacağımıza şüphe yoktur.

Soru: Fakat pratik açıdan bunu nasıl yapacaksınız?

Yanıt: Örgütsel boyut itibariyle ufak olduğumuzu belirttim. Ayrıca esas gücümüzün kaynağından da söz ettim. Buna rağmen, savaşmak için kitlesel bir örgüt hâline gelmek zorundayız. Güçlü bir partinin ve ordunun yanı sıra son derece sağlam bir kitle temeline ihtiyacımız var. Pratik açıdan bu bir zorunluluktur. İdeolojik açıdan ne denli sağlam olursak olalım, bunların yokluğunda yenilgiye mahkûm olacağımız açıktır. Bu yüzden kitleselleşmek zorundayız. Kitleselleşmek için de düşmanın saldırılarına karşı doğru taktikler geliştirmeliyiz. Düşmanın topyekûn savaşı şiddetlendireceğini görebiliyoruz; fakat onun bu hamlesi aslında onu zor durumda bırakacaktır. Eğer bunu kavrayabilir ve gerilla savaşımızı etkili bir şekilde yürütebilirsek zafere ulaşırız.

Pratik düzleme baktığımız vakit karşımızda önemli iki meseleyi buluyoruz. İlki, egemen sınıfların çelişkileridir. Toplumumuzda tarihin evvelki devirlerinden devralınan çok sayıda çelişki vardır ve ilerleyen süreçte egemen sınıfların

saflarında da birtakım çelişkiler baş gösterecektir. Bizler bunlardan halkın davasını ilerletmek adına yararlanabilmeliyiz. Bu, sadece düşmanı yenmek ve anlık hedeflerimize varmaktan öte uzun vadeli devrimci süreç açısından son derece önemlidir. Bunu yapabilmek için de gücümüzün başlıca dayanakları olan kitle temelimizi ve cephelerimizi güçlendirmek zorundayız. Yoldaş Mao, iş ordu kurmaya ve savaş kazanmaya geldiğinde belirleyici olanın halk olduğunu söylemiştir. Geniş kitleleri düşmana karşı seferber etmeli, düşmanın kendi saflarındaki çelişkileri ona karşı kullanarak onu tarihin çöplüğüne göndermeliyiz.

İkinci meseleye gelecek olursak; Andhra'da gerilla savaşı yürütürken bir yenilgi yaşamıştık. Her ne kadar bütünüyle yenilmiş olmasak dahi bunun bir gerileme olduğunu itiraf etmek durumundayız. Andhra Pradesh'teki Godavari Vadisi'nden Maharashtra'ya, Orissa'dan Bihar'a, Jharkhand'dan Batı Bengal sınırına – yani ülkenin bir ucundan öteki ucuna dek gerilla savaşını yoğunlaştırmalı ve alanını genişletmeliyiz. Birliklerimiz düşmana karşı savaşmalıdır elbet; fakat somut koşulları iyi tahlil ederek girilen çatışmaların daima bizim lehimize olacağını güvence altına almalıyız. Günümüz koşullarında büyük ölçüde vur-kaç taktiklerine başvuruyoruz. Ancak gerilla savaşını nizami savaşa, gerilla ordusunu da düzenli orduya dönüştürmek zorundayız. Bunun için halkımızın aktif desteği gereklidir; çünkü bizim gücümüz halktan gelmektedir. Düşman bizi kısır bir silahlı çatışmalar döngüsüne hapsetmek için uğraşacaktır. Ayrıca etkinlik alanımızı da belirli bir bölgenin sınırlarına hapsetmek için gayret gösterecektir. Şimdi faaliyet alanlarımızı türlü bölümlere ayırarak bizi kuşatmaya çalışıyorlar. Fakat halkı seferber edecek olursak, hiddetli bir arı sürüsü gibi onları karakollarından kovalayabiliriz pekâlâ da. Devrimci Halk Komitelerimiz düşman kamplarının bulunduğu bölgelerde dahi

faaliyetlerine devam etmektedir. Bir bölgede örneğin, yüzlerce insan bir araya gelerek karakoldaki güvenlik güçlerinin burnunun dibinde göletler inşa etmişti.

Yani düşman bizim gücümüzü bölmeye çalışadursun, biz ısrarla üs bölgemizi genişletmeye ve düşman üslerini kuşatmaya çalışıyoruz. Gerilla savaşının stratejik önemini bir an için olsun aklımızdan çıkarmamalıyız. Onlar 100,000 asker getirecekler buraya. Şimdiye değin Jammu ve Keşmir'de görev yapmış olan Rashtriya Birliği'ni [Hindistan ordusunun özel kontrgerilla birliklerinden] bölgeye konuşlandırmayı planlıyorlarmış. Varsın yapsınlar, Lalgarh ile Surjagarh bölgeleri on milyonlarca insana ev sahipliği yapmaktadır. Eğer kitleleri düşmana karşı etkin bir biçimde seferber etmeyi başarabilirsek buradaki savaşı devrimci dönüşüm için bir zemin hâline getirmemiz mümkündür. Hayal kurmanın lüzumu yok; önümüzde ciddi engeller var. Ne ki, kısa vadede olmasa da uzun vadede avantajlı olduğumuzu biliyoruz. Düşman bu meseleyi kısa bir sürede halletmeyi arzuluyor; oysa biz bu savaşı uzun bir süre zarfına yayarak koşulları lehimize, devrimin lehine çevirmeye kararlıyız.

Düşman faaliyet alanımızı daraltmaya çalışıyor, biz ise genişletmeye çalışıyoruz. "Toplum düşmanı" dedikleri ile mücadele etmek ve bizim alanımızı daraltmak için *Köy Güvenlik Komiteleri* kuruyorlar. Ama halkın bizi köylere davet ettiği bir gerçektir; hafif silahlarla donanmış, deneyimsiz kadrolardan oluşan birliklerimizi dahi davet ettikleri oluyor. Mesela Orissa'daki Sonebhadara köyü birliklerimizi çağırdığı için oraya gittik. Öte yandan Raigad'dan Nyagarh'a dek mücadele sathımızı genişletme planımızın kod adı Teleferik Operyasonu'ydu ve Nyagarh Baskını'nı bu operasyon kapsamında gerçekleştirmiştik. Bu sayede 8 ila 10 ay gibi kısa bir sürede bu bölgelerde yer edinmeyi başardık. Bu, stratejik sebeplerle gerçekleştirdiğimiz baskının askerî ve siyasî öne-

minin kanıtıdır. Vikas Operasyonu da Chhattisgarh'taki Manpur bölgesine açılabilmemiz için başlatılmıştı. Bölge halkının bize güveni tamdı ve bizi çağırıyorlardı. Eğer faaliyet alanımızı bu şekilde genişletmeyi sürdürebilirsek kitleselleşmemiz, gerilla savaşını yoğunlaştırmamız işten bile değildir. Dahası, şayet bu güzergâhta ilerlemeye devam edip savaşı uzun süreli bir hâle getirebilecek olursak, uzun vadede siyasî ve iktisadî şartlar zamanla değişecek, devlet de buna dayanamayarak yıkılmaya başlayacaktır. Devlet şu esnada yaptığı askerî harcamalardan fazla etkilenmiyor olabilir; fakat savaş uzayıp yeni bölgelere yayıldıkça kesenin ağzını iyiden iyiye açmak durumunda kalacağı ve dolayısıyla da nihaî olarak başarısız olacağı açıktır. İşte biz savaşımızı bu stratejik plan uyarınca yürütüyoruz. Bu meselenin ikinci yanını zaten ilk sorunuzu yanıtlarken açıklamıştım.

Soru: Şu anki süreçte partinin, birleşik cephenin merkezî odağı hâline gelmesi mümkün mü? Örneğin partinin örgütsel yapısının zayıf olduğu Delhi'de faaliyet yürütülürken sizce ne tür bir birleşik cephe kurulabilir?

Yanıt: Partiyi birleşik cephenin merkezinde tutmak son derece önemli bir görevdir bizim için. Sorunuzun ilk kısmına, ilk sorunuzu yanıtlarken zaten cevap vermiştim.

Sorunuzun ikinci kısmına gelecek olursak; eğer parti Delhi'de mücadele yürütürken kendisini birleşik cephenin merkezi kılabiliyor olsaydı işimiz gerçekten kolay olurdu. Fakat günümüz koşulları buna elvermiyor. Bu yüzden partimiz vaziyeti analiz etmiş, kendisini merkezde konumlandırabilmek için farklı yöntemler saptamıştır. Başka yöntemler vardır gerçekten, öteki Maoist unsurların veya türlü demokratik ve ilerici unsurların yardımından istifade edilebilir. Bu yüzden de Delhi gibi, partinin hareket alanının sınırlı olduğu yerelliklerde farklı çalışma tarzları benimsemek durumundayız. Güçlerimiz anın koşullarını kavramalı, bir-

leşik cephenin içine yetkin kadrolan yerleştirmeli, en güvenilir unsurlan teşhis etmeli ve mühim meselelere dair görüş birliği sağlanması için canla başla uğraşmalıdır. Kimi durumlarda farklı farklı anlaşmalarda bulunmak gerekli olabilir. Öteki demokratik, ilerici, Maoist güçleri bir araya getirmeli, gerektiğinde gündemlere önderlik etmelerine olanak tanımalıyız.

Soru: Lalgarh ayaklanması[1] başladığında çok sayıda aydın bu harekete destek veriyordu; fakat sürecin daha sonraki aşamalannda buna olan ilgilerinin azaldığını ve güçlerini Kanunsuz Faaliyetleri Engelleme Yasası'na karşı çıkmak için harcadıklarını görüyoruz. Siz bu vaziyeti nasıl değerlendiriyorsunuz?

Yanıt: Eğer Eyalet Komitesinin en yeni raporu yanımda olsaydı bu soruyu yanıtlamam daha kolay olurdu. Olaylar ilk patlak verdiğinde kentli aydınların buna ciddi miktarda destek sunmuş oldukları gerçeği yadsınamaz. Fakat düşmanın amansız saldırıları karşısında mücadelenin niteliğinin zorunlu olarak değişmesiyle birlikte bu mücadeleye destek sunan taban da değişmiştir. Lalgarh sürecinin herhangi bir aşamasında bizi desteklemiş olan bazı bireylerin bize cephe almaları dahi söz konusu olabilir. Bengal'deki kentlik bölgelerde fazla kuvvetli değiliz ve buradaki demokratik kitle örgütlerinin üzerindeki etkimiz de zayıf. Bu durumu değiştirmek, kentlerdeki etkimizi arttırmak zorundayız. Kentlerde yürüteceğimiz faaliyetlerin ilerlemesiyle birlikte Lalgarh hareketi yepyeni bir aşamaya taşınacaktır. Elbette kitlelerin arasında mücadele yürütmekle aydınlar arasında

---

1 [2008 senesinde polis şiddetine karşı çıkan ve temel haklarını talep ettikleri ilk aşamada barışçıl; fakat devlet ve belediyeye hâkim olan HKP(Marksist)'in saldırılarına karşı Maoistlerin halkı desteklemek için devreye girmelerini takiben kısmen silahlı bir hâl alan ve hâlen sürmekte olan hareket – çev.]

mücadele yürütmek birbirinden farklıdır. Aydınların saflarında mücadele verme meselesi oldukça çetrefillidir. Bu bağlamda şunu söyleyebilirim; eğer aydınlar mücadelemizin genel seyrini sekteye uğratmayacak herhangi bir mesele uğruna bir araya gelmişlerse – bu Kanunsuz Faaliyetleri Engelleme Yasası'na karşı çıkmak da olabilir – biz kendilerini destekleriz. Hareketin şiddete başvurulması gereken evrelerinde bizleri desteklemeyenleri başka başka gündemler üzerinden kazanabiliriz. Yani mücadele içerisinde talepler değişebilir fakat bunlar daima halkın lehine talepler olmak zorundadır. Lalgarh üzerinden desteğini kazandığımız kesimler ile sözünü ettiğim bu yeni talepler üzerinden kazanma ihtimalimiz bulunan kesimler arasında bir denge kurabilmek durumundayız.

Partimiz, genel hattımıza katılmayan fakat halkın davası uğruna mücadele veren tüm toplumsal kesimlerin yapıcı eleştirilerine açıktır. Halkımızdan gelen eleştiriler sayesinde hatalarımızı düzeltir ve partimizi güçlendiririz. Kanunsuz Faaliyetleri Engelleme Yasası'na karşı başlatılan hareketin gerek kısa, gerekse uzun vadede halkın lehine meyveler vereceği açıktır. Dahası, genel olarak baktığımız zaman bu alanda yürütülecek bir mücadelenin partinin çıkarları ile çelişmeyeceğini de görebiliriz.

Soru: Partinin işleyişinde demokrasinin yeri nedir? Yani grev ve muhalefet hakkı ile ifade özgürlüğüne nasıl yaklaşıyorsunuz örneğin?

Yanıt: Bu son derece önemli bir meseledir; fakat bilmenizi isterim ki partimiz saflarında bu konuda herhangi bir kafa karışıklığı bulunmamaktadır. Bizler, komprador bürokrat burjuvazinin, toprak ağalarının ve emperyalistlerin haricindeki herkesin tam anlamıyla hür olacağı yeni demokratik bir devlete ihtiyacımız olduğunu söylüyoruz. Yani halk düşmanları haricinde herkes için gerçek ve tam bir demokrasi ola-

caktır bu devlette. Dahası, Devrimci Halk Komitelerinin (yani *Janathana Sarkar*'ların) Siyasa Programını oluştururken tarihî Telangana Silahlı Toprak Devrimi mücadelesinin *Gram Rajya*'larının, Çin Sovyetler'inin, Filipinler'deki Halkın *Barrio* Komiteleri'nin, Peru Halk Komiteleri'nin, Nepal'in Birleşik Devrimci Halk Meclisleri'nin yanı sıra Büyük Proleter Kültür Devrimi'nin zengin deneyimlerini iyiden iyiye incelemiş olduğumuzu da belirtmek isterim. Tıpkı geçmişin bu deneyimlerinde olduğu üzere, bizim yönetim organlanmızda da her seçmenin seçileni geri çağırma hakkı ve idarî konuma sahip olup da halkın çıkarlarına karşı faaliyet yürüten herkesi halk mahkemesinde dava etmeye hakkı vardır.

Kültür Devrimi'nde Başkan Mao'nun ilan ettiği dört büyük özgürlükten ("düşünce," "ifade," "büyük tartışmalar gerçekleştirme" ve "büyük puntolu afişler asma" hakları) arasında büyük puntolu afişlerin haricindeki tüm haklar, *Janathana Sarkar*'ın Siyasa Programı tarafından güvence altına alınmıştır ve *Janathana Sarkar*'lar geliştikçe büyük puntolu afişler asma hürriyeti de tanınacaktır. Anayasamıza göre siyasal muhalefete fiziksel şiddet uygulama hakkı kesinlikle yoktur ve herkesin muhalefet etme ve hatta sendikalaşma hakkı mevcuttur. Halkın devrim istemesinin sebeplerinden biri, devletin muhalefeti kontrol altına alma girişimleridir. Biz devletin bu hatasını tekrarlamaya niyetli değiliz. Dahası, herhangi bir kişi eğer halk mahkemesinin kararları sonucunda kendisini yasal açıdan mağdur hissediyorsa köyün Devrimci Halk Komitesi'ne, daha üst birimlere hatta doğrudan partiye başvurarak temyiz talebinde bulunabilir. Örneğin, faaliyetlerimizin henüz gelişmekte olduğu bölgelerden birinde polis müfettişinin dalavereleri sonucunda iki köyden 33 kişi düşmanın ajanları hâline getirilmişlerdi. Bu gelişmeler ışığında bölgeye giden yoldaşlarımız meseleye el atmak durumunda kalmışlardı. Köylüler işbirlikçilerin elebaşının idamını talep

ediyorlardı; ama parti müdahale etti ve o kişinin hatasını anlamasını sağlamanın doğru olacağına kanaat etti.

Soru: Birleşik bir cephenin kurulması durumunda dahi bunun dışında kalmayı tercih edecek kesimler olacaktır. Hatta birtakım Maoist çevreler ve demokratik örgütler bile buna katılmayabilir. Böylesi bir durumu nasıl ele almayı planlıyorsunuz?

Yanıt: Birleşik cepheye alenen karşı çıkacak olanlar halk düşmanlarıdır ve ezilen halkımızın %95'inden fazlası bunlara karşı muhakkak mücadele edecektir. Fakat Hindistan özneline baktığınız vakit nüfusun %5'i, çok sayıda insan anlamına gelmektedir. Partimiz, uzun süreli halk savaşı süreci boyunca destekçilerimizin bilinçlerinin dönüşüme uğrayacağını ve böylelikle düşmanın siyasî ve kültürel tahakkümünün çatırdayacağını düşünmektedir. Çin'de Madam Sun Yat Sen ömrünün son yıllarına değin hükümetteydi; fakat komünist partisine üye değildi. Böyleleri halka hizmet ettikleri ve halktan destek gördükleri müddetçe kalabilirler. Toplumsal ve siyasal açıdan geçerliliklerini yitirdikleri vakit zaten tarih sahnesinden çekileceklerdir. Böylesi kurumlar, eğer halktan destek görüyorlarsa, seçimleri kazanabilirler. Devrimci Halk Komitelerimizin Siyasal Programı farklı partilere yahut kurumlara üye kimselerin – eğer bir Devrimci Halk Komitesinde oy kullanıyorlarsa– komiteye seçilme hakkını güvence altına almaktadır. Meseleye dair anlayışımız budur ve bunu pratikte uygulamaya gayret ediyoruz. Bu düzlemdeki uğraşlarımızı arttırmalıyız. Nepal bu hususta birtakım yenilikler uygulamaya koymuştur.

Küçük ve orta burjuvaziye gelişebileceği bir alan tanıyacağız; fakat halk düşmanları hâline gelmelerine mani olmak için faaliyetlerine birtakım kısıtlamalar getirecek, karaborsacılığı, stokçuluğu ve spekülasyonu da sıkı bir denetime tâbi tutacağız. Komprador bürokratik burjuvazi ve yabancı ser-

mayeyi doğal olarak engelleyeceğiz. Örneğin 1998–99 yıllarında devlet küçük tüccarın orman ürünlerinin alım satımı faaliyetlerini yasaklamıştı ve *Khirja*'lar [yerli tüccarlar] buna karşı çıktıklarında onlar için mücadele etmiş, bölgede tefeciliği sonlandırmış ve gem vurulmamış sömürüyü denetim altına almıştık; fakat dışarıdan mal akışını bütünüyle yasaklamamıştık. Bu bir nevi kapitalist gelişimdir, doğru; ama bizim denetimimizdedir. Buna gerek duyuyoruz çünkü halkın ekonomisinin gelişimini sağlıyor. Gerçekten, eğer kimi tacirlerin işbirliği olmasaydı nasıl ayakta kalacaktık? *Janathana Sarkar*'ın sanayi ve ticaret departmanı ufak tacirlerin faaliyetleri ile ilgilenmekte ve dışandaki burjuvazinin durumlan manipüle etmesine engel olmaktadır. İdam cezasının ancak ve ancak ölüm–dirim meselelerinde uygulanabileceğini düşünüyoruz. Ne var ki mevcut koşullar altında savaş hâlindeyiz ve sürekli olarak baskılara maruz kalmaktayız. Yani vaziyetimiz oldukça karmaşık.

Soru: Partinizin müzakerelere dair tavrı nedir?

Yanıt: Genel anlamda, Maoist devrimcilerin ve halkın kimseye şiddet uygulamayı, kimseyle silahlı çatışmalara girmeyi istemediği kavranmalıdır. Fakat başka bir çaremiz kalmadığında, yani bu kaçınılmaz bir hâl aldığında silaha sarılarak düşmanın karşısına çıkar ve tarihten aldığımız dersler ışığında kurtuluş savaşı veririz. Anlayacağınız, biz aslında bu savaşı kendimizi savunmak için veriyoruz. Mevcut topyekûn savaş koşulları altında Andhra Pradesh'te 130.000, Chhattisgarh'ta 45.000 (yakında bunlara 20.000 kişilik bir takviye kuvveti eklenecektir), Maharashtra'da ise 160.000 kişi kolluk kuvvetleri saflarında görev yapmaktadır. Yani görüyorsunuz, buradaki tek bir eyalette görev yapan polis sayısı, Avrupa'daki çoğu devletin ulus ölçeğinde görev yapan polis sayısından fazladır. Devlet bir yandan halk düşmanı yasalar yürürlüğe sokmakta, bir yandan da en acımasız ve tehlikeli

özel birliklerin eğitimini sürdürmektedir. Bengal, Bihar, Orissa, Jharkhand, Chhattisgarh, Maharashtra, Andhra Pradesh, Uttar Pradesh ve Madhya Pradesh'te toplam 700 ila 800 bin polis vardır. Bunların 250 ila 300 bini doğrudan halka karşı verilen mücadelede görev almaktadır. Tüm bunların haricinde, merkezî yönetime bağlı 100.000 kadar paramiliter çete mensubu bölgeye konuşlandırılmış vaziyettedir. Buradaki halkın karşısındaki ordu, kuzeydoğudakinden de Jammu-Keşmir'dekinden de büyük bir ordudur. Sözünü etmekte olduğumuz, halkın siyasî hareketini ezmek ve bölgenin doğal kaynaklarını talan etmek için yürütülen amansız ve vahşi bir baskı harekâtıdır.

Bu bağlamda çatışmalara bir süre ara verilmesinin lehimize olacağı açıktır. Bu olası ara ne kadar uzun olursa o kadar iyidir; demokratik alan faaliyetimizin gelişebilmesi için buna ihtiyacımız var. Ama devlet sımsıkı kavradığı o otomatik silahı elden düşürmedikçe ateşkes mümkün değildir. Halk savaşmayı sürdürecektir. Halkın, saflarına kurşunlar yağdırılırken silahtan vazgeçmesi ve teslim olması düşünülemez. Tüm demokratik, ilerici unsurların birleşerek merkezî hükümetin ve eyalet yönetimlerinin halka açtığı bu topyekûn savaşa karşı direnmeleri zorunludur. Fakat meseleyi özetleyecek olursak, müzakerelerin başlatılabilmesi için partimizin devletten talep ettiği ön koşullar şunlardır:

1-) Devlet, halka karşı giriştiği bu topyekûn savaştan çekilmelidir.

2-) Demokratik kanallarda faaliyet yürütebilmemiz için partiye ve kitle örgütlerine yasal statü tanınmalıdır.

3-) Yoldaşlarımıza yönelik hukuksuz tutuklamalar ve işkence son bulmalıdır; siyasî tutsaklar derhâl serbest bırakılmalıdır.

Eğer bu taleplerimiz karşılanırsa cezaevinden salınan önderlerimiz müzakerelerde partimizi temsil edeceklerdir.

Jan Myrdal'ın hareketimizi anlattığı *India Waits* isimli eserleri kaleme aldığı 1980'den bu yana askerî ve siyasî düzlemlerde birtakım gelişmeler yaşandı. Hindistan'ın somut öznel koşullarını kavramaya muktedir bir perspektif, ancak o tarihten sonraki süreçte geliştirilmeye başlandı. O vakitler, yoldaş Charu Mazumdar'ın döneminden geriye az sayıda deneyimli önder kalmıştı; bunların da pek çokları sağ sapma tutumlara düşmüştü. Bir kısmı ise 'sol' aşırılıklar sergiliyordu. Anlayacağınız, bizimle bu platformda buluşmayı seçenlerin sayısı oldukça azdı. Dolayısıyla elimizde yeni bir kuşak, yeni bir gençlik vardı ve onların deneyimli kadrolara dönüşebilmeleri için uzun zaman geçmesi gerekti. Jan Myrdal, sizin buraya geldiğiniz 1980 tarihinde partimiz hâlâ bu sorunla uğraşıyordu.

Halk savaşı için gereksinim duyulan önderliğin tam anlamıyla oluşabilmesi için bir 6–7 sene daha uğraş verildi. Jan Myrdal 1980 yılında Andhra Pradesh'i ziyaret ettiğinde Hindistan Komünist Partisi (Marksist–Leninist)'in sadece burada ve Tamil Nadu'da Eyalet Komiteleri vardı. Bir de Merkez Komitemiz vardı elbette; fakat sadece bu iki eyalette faaldi. O zamanlar Maoist Komünist Merkez de Bengal ve Bihar'da faaliyet sergiliyordu; ama Bengal'de oldukça güçsüzdü. Benzer şekilde, Halk Savaşı grubu Andhra Pradesh ve Tamil Nadu'da mücadele veriyordu vermesine; ama Telangana'da bir hayli zayıftı. Bunu, bu merkezlerde, bu bölgelerde geçmişte yürütülmüş olan mücadeleye ilişkin bir muhasebe niyetine ifade ediyorum. Bir süre sonra Yoldaş Kobad Ghandi ile Maharashtra bölgelerindeki kimi yoldaşlar Halk Savaşı grubuna katılmışlardı. Aynı dönemde Maoist Komünist Merkez'den Yoldaş Kanhai Chatterji de Assam bölgesinde çalışmalara başlamıştı ama erişim alanı son derece sınırlıydı. Yani uzun

süreli halk savaşımız, farklı farklı bölgelerdeki gücümüze bağlı olarak son derece eşitsiz bir gelişim sergilemiştir. Bugün ülkenin yirmi eyaletinde faal olmamıza rağmen bunların çoğunda pek de güçlü olduğumuz söylenemez. Demem o ki, halk savaşı eşitsiz bir gelişime sahiptir. Bu bağlamda devrimci partinin gelişimini ve rolünü incelememiz son derece önemlidir ve bu noktada biraz bundan bahsetmek istiyorum.

Yoldaşlar, 1980'lerde partimiz yenilgiden sıyrılmaya çabalıyordu. Örgütü yeniden şekillendirme ve sağlamlaştırma başlıca gayretimizdi o dönem. Bir yandan sekterlikle mücadele etmeye uğraşıyorduk, öte yandan da partimizin kitle tabanı büyük ölçüde erimişti. Bu yüzden gerek askerî mücadelede, gerekse kitlelerin saflarında yürütülen mücadelede bütünüyle kendimizi yenilemek zorundaydık. Bu bağlamda, taktiklerimizi değiştirmeye karar verdik. O zaman anti-feodal mücadele ile devlet karşıtı fikirleri yaygınlaştırarak kentlerde kendimize faaliyet alanı açmamıza olanak tanıyacağını düşündüğümüz anti-emperyalist propaganda ve ajitasyon başlıca gündemlerimizi teşkil ediyordu.

Eskiden, Yoldaş Charu Mazumdar döneminde, kitle örgütlerini küçümseyen bir siyasal hatta sahiptik. Daha sonra bu meseleyi tekrar değerlendirip, yoğun bir özeleştiri sürecinden geçtikten sonra ilk yıllarda bu meseleye yaklaşırken kimi hatalarımızın olmuş olduğunu kabul ettik ve ilerleyebilmek için hareketi yeniden inşa ettik. Özeleştiri Raporu 1974 senesinde kaleme alınmıştı ve Ağustos 1977'ye varıldığında partideki unsurlar bu rapora ikna olmuşlardı. Partinin 1980'deki Andhra Pradesh Eyalet Konferansı'nda da bu yeni hat bir kez daha kabul gördü. Eylül 1980, yeni bir pratiğin doğuşuna şahitlik etmiştir.

Öncelikle, devrimci bir partinin uluslararası ve ulusal koşullar ile iktisadî ve siyasî yapıyı kavrayarak bunlara uygun taktikler geliştirebilmesi için önderliğin zorunlu olduğu

kavranmalıdır. Tarihimize bakıldığı vakit 80'lerden sonraki dönemde varlık göstermiş olan ve yukarıda sözünü ettiğim bazı anlayışlann, edindiğimiz deneyimler ışığında ilerletilmiş olduğu görülebilir.

İkinci olarak, devrimci bir partinin halkı örgütlemesi ve sınıflar mücadelesine önderlik etmesi gereklidir. Stratejik perspektifimiz uyarınca 80'lerden bu yana kimi bölgeler belirleyip buralarda birtakım planlar uygulamaya koyarak partimiz öncülüğünde mücadele yürüten kitleyi genişletmeyi başarabilmiş olduğumuzu söyleyebilirim.

Üçüncü olarak, devrimci bir partinin silahlı mücadele örgütlemesi mühimdir. Sizin ziyaret ettiğiniz dönemde Godavari bölgesinde sadece HKP(ML) adını sahiplenen ve Satanarayan Singh önderliğindeki Geçici Merkez Komiteye bağlı Chandrapulla Reddy grubunun silahlı birlikleri vardı. O vakitler Halk Savaşı grubu bölgedeki köylüleri silahlandırmaya henüz yeni başlamıştı; fakat burada Reddy ekibinin 60 ila 70 silahlı kadrosu bulunuyordu.

Daha sonra ülke çapında iktidarı ele geçirmeye dönük sınıflar mücadelesini geliştirmeye ve halk ordusunu inşa etmeye başladığımızda buradaki Halk Savaşı grubu 5'li, 7'li, 9'lu ve 11'li gerilla birlikleri oluşturmaya başladı. Aynı dönem, Maoist Komünist Merkez de faal olduğu bölgelerde aynı pratiği uygulamaya koyuldu. Böylelikle kimi müfrezeler oluşturuldu ve bunların faaliyetleri sayesinde gerilla bölgeleri kuruldu. Daha 2004'teki birlikten evvel bile kimi bölgelerde bölükler oluşturmayı başarmıştık. Halk Savaşı grubunun silahlı birlikleri Halk Gerilla Ordusu adıyla biliniyordu, Maoist Komünist Merkez'inkiler ise Halk Kurtuluş Gerilla Ordusu olarak. Birlikten sonra kurduğumuz Hindistan Komünist Partisi (Maoist)'in silahlı birlikleri için Halk Kurtuluş Gerilla Ordusu isminde karar kılındı. Şimdi önümüzdeki görev tümenler oluşturarak gerçek bir Halk

Kurtuluş Ordusu'nu inşa etmektir. Temel ilkelerimize sadık kalarak siyasî ve askerî gücümüz ile halkın siyasî iktidarını daha ileriye taşımayı başardık. 80'lerden evvel de sahip olmuş olduğumuz bu vizyonu Maoist Komünist Merkez de daima paylaşagelmiştir. Fakat pratik açıdan bunu ancak birlikten sonra gerçekten başarabilmiş olduğumuz açıktır.

Değinmek istediğim iki nokta daha var. Pratik düzlemde ciddi bir kitleye önderlik ederek taktik ve siyasa geliştiren bir partinin ürettiği siyasetin karar alım sürecine binlerce, yüzbinlerce insanı katması gerekmektedir. Pratikte türlü meseleleri ele alırken ve hatalarımızı telafi ederken örgütün içinde ve dışında keskin mücadeleler yaşanmaktadır. Şayet bu keskin ideolojik ve politik mücadele var olmasaydı bugün bulunduğumuz noktaya katiyen varamazdık. 70'lerin muhasebesini yapıp partinin belini bir kez daha doğrulttuğumuzda da karşımızda atlatılması gereken iki yeni içsel kriz bulmuştuk: 1- 1980'lerde kurumda sürekli baş gösteren sekter ve dogmatik yaklaşım; 2- 1990'ların başında Yoldaş Kondapalli Seetharamiah'ın hantal önderliği.

Bu arada belirtmek isterim ki, Maoist Komünist Merkez ile Halk Savaşı arasında bir zamanlar cereyan etmiş olan silahlı çatışmalar süreci de tarihimizin acı ve unutulmaz bir kesiti, bizler için kara bir lekedir. İdeolojik ve politik engelleri aşmak için partimizin geliştirmiş olduğu yaklaşım tartışma, tahlil ve mücadeledir. Parti, sözünü ettiğim üç içsel krizini de bu yöntemle aşmayı başarmıştır. Maoist Komünist Merkez de kendi içsel krizini benzer şekilde aşmıştır. Onlann içindeki bir grup, Halk Savaşı ile olan çatışmayı sürdürmek istiyordu. Ayrıca Maoizm'e ve dogmatizmi aşma yollarına dair de saflarında fikir ayrılıkları yaşanıyordu. Fakat bütün bunları başarıyla aştı. Parti Birliği grubu da saflarında uzun süreli halk savaşına ve toprak devrimine karşı çıkan kliğe karşı mücadelesini başarıyla yürütmüş ve sıkıntılannı aşmıştı. Ne ki bu aşamada

Halk Savaşı ve Maoist Komünist Merkez kan kaybetmeye devam ediyorlardı ve Vinod Mishra[2] ile Satya Narayan Singh[3] gibilerinin önderliğindeki gruplar güçlerini arttırıp etki alanlarını genişletmeyi sürdürüyorlardı. Vinod Mishra sol oportünizme kaptırmıştı kendisini, Satya Narayan Singh ise sağ sapkın hattı temsil ediyordu. Fakat ilerleyen süreçte bunlar kimi bölünmeler yaşadılar ve sonunda tasfiye oldular. Bugün sözünü ettiğim çevreleri destekleyen insan yok denecek kadar azdır.

Eskiden revizyonizme karşı mücadele verirken sadece iktidarı ele geçirmekten söz ediyorduk; bir kez siyasal iktidarı aldık mıydı ulusal sorun, kadın sorunu, *Dalit* sorunu (dokunulmazlar ve ezilen öteki kastlar sorunu) ve dinsel azınlıklar sorunu gibi meselelerin kendiliğinden çözüleceğini düşünüyorduk. Fakat sonra bu hatamızı telafi ederek asgari ve azami programlarımız arasında bir bağ kurduk. Bu, yeni demokratik devrimin zaferi için bir zorunluluktu. Öteki bazı Marksist – Leninist gruplar salt kısa vadeli talepler yükselterek reformizmin batağına düşerken biz uzun bir süre boyunca uzun vadeli talebimizi – siyasal iktidarı – ısrarla savunmuştuk. Ama şimdi, uzun ve kısa vadeli hedefler arasında bağ kurmuş bir şekilde, daha etkin bir mücadele yürütmekteyiz.

Parti kadrolarının eğitimi için merkezî yayınların haricinde eyalet ve bölge yayınlarımız da mevcut. Bunların 25'i doğrudan partinindir; ötekiler ise kitle örgütlerinin dergileridir. Merkezî olarak ideolojik ve politik meseleleri konu edinen Halk Savaşı/*Laal Pathaaka* [Kızıl Bayrak] İngilizce,

---

2 [Vinod Mishra: HKP(ML)/Kurtuluş örgütünün önderiydi, 1998'de yaşamını yitirdi – çev.]

3 [Satya Narayan Singh: 1971 senesinde Charu Mazumdar'ı maceracılıkla itham ederek partiden ayrılan HKP(ML)/Geçici Merkez Komite örgütünün önderiydi, 1984 senesinde yaşamını yitirdi – çev.]

Hintçe ve başka dillerde basılmaktadır. Ayrıca askerî bir bülten olan *Awami Jung*'un da pek çok dilde baskısı yapılmaktadır ve *Maoist Information Bulletin* [Maoist Bilgi Bülteni] de İngilizcedir. Burada Dandakaranya'da şu dergileri basıyoruz:

Prabhath (Partinin Hintçe Siyasî Dergisi)
Viyyuka (Gondi/Koyam Lisanlarında Yayımlanan İdeolojik ve Siyasî Yayın)
Padiyora Pollo (Gondi/Koyam Lisanlarında Askerî Bülten)
Sangharsharath Mahila (Hintçe KAMS[4] Yayını)
Jhankar (Türlü Lisanlarda Yayımlanan Kültür Sanat Dergisi)

Gondi/Koyam lisanlarındaki bölge yayınlarımız şunlar:
Güney Bastar: *Pituri* [İsyan]
Batı Bastar: *Midangur* [Ocak]
Darbha: *Moyil Gudrum* [Yıldırım]
Güney ve Kuzey Gadchiroli: *Poddhu* [Güneş]
Maad ve Kuzey Bastar: *Bhumkal* [Deprem]
Doğu Bastar: *Bhoomkal Sandesh* [İsyan Muştusu]

Bunların haricinde *Janathana Sarkar*'ların çıkardığı *Janathana Raj* [Halk Devleti] isimli bir yayınımız daha var.

Belirli bir müfredata göre planlanan kurslarımız da bu eğitim kampanyamızı destekliyor. Eyalet ve bölge ölçekli siyasî araştırma ve eğitim birimlerimiz var ve bazen 4 aydan 6 aya varan doğrultma kampanyaları başlatarak Çin, Filipinler ve Peru devrimlerinin deneyimlerini ve bunlardan çıkarılabilecek ideolojik ve politik dersleri tartışıyoruz. Merkez Komitenin askerî yayını olan *Awami Jung*'un haricinde bu

[4] [KAMS: Bölgede kadının kurtuluşu için mücadele yürüten demokratik kitle örgütü *Krantikari Adivasi Mahila Sanghatan*'ın kısaltması – çev.]

alandaki gelişimin sağlanabilmesi için askerî eğitim veren kurumlarımız da var elbette.

Dandakaranya'daki parti teşkilatımız bölgede temel eğitim olanaklarının yokluğu ile halk kitlelerinin okur yazar olmayışı gibi meseleleri aşmak için gayret etmektedir. Bu sebeple parti kadrolarının temel eğitimini sağlayan seyyar eğitim birlikleri kurduk. Yüzlerce kadromuz bu birliklerin eğitiminden geçmiştir. Ayrıca, kitle örgütlerimiz de önderliğe ve komite üyelerine danışılarak oluşturulan bir müfredat uyarınca eğitsel faaliyetler yürütmektedir.

Halk Ordusunun (Anki Adıyla Halk Kurtuluş Gerilla Ordusu'nun) Gelişimine Kısa Bir Bakış

Ordumuzun hangi uluslararası şartlarda kurulduğuna ve ülkemizin öznel koşulları uyarınca gelişimine dair bütünlüklü bir kavrayış edinmek istiyorsanız temel dokümanlarımızı incelemenizi salık veririm. Buna önem göstermenizi tavsiye ediyorum; çünkü tüm devrimci süreçlerde ordunun rolü oldukça önemlidir.

Birleşik Cephenin Gelişimine Kısa Bir Bakış

Kitle örgütleri meselesinden söze girecek olursak, seneler boyunca köylüler, kadınlar, öğrenciler, gençler, azınlık uluslar, işçiler, türlü sektörlerde çalışan emekçiler için çok sayıda dernek kurmuş olduğumuz gibi, insan hakları dernekleri ile türlü edebî ve kültürel kolektiflerin kurulumuna öncülük etmiş olduğumuz bilinir. Parti bir eyalette ne kadar güçlü olursa oradaki kitle örgütleri ve cepheler de o kadar kitlesel olacaktır. Doğal olarak partimizin zayıf olduğu eyaletlerdeki kitle örgütlerimiz daha zayıftır. Şu an, partimizin eyalet ölçekli ve ülke ölçekli pek çok kitle örgütü vardır; amaç, dört sınıflı ittifak ilkesi uyarınca, dört halk sınıfının çıkarlarını

gözeten bu kitle örgütlerinin toplumsal düzlemde temsilini sağlamaktır. Kitle örgütlerimizin 30–40'ı şu an türlü cephelerde faaliyet yürütmektedir. 1980'lerde Maoist Komünist Merkez'in oldukça sınırlı bir etki alanı olan az sayıda kitle örgütü mevcuttu; özellikle Andhra Pradesh'te köylü, öğrenci dernekleri ve edebiyat kültür derneklerinin biraz etkisi vardı. Ne var ki, farklı kitle örgütlerinin mücadeledeki rolüne ilişkin kavrayışımızın vardığı şu yeni aşamada artık basit köy derneklerinden ülke ölçekli kitle örgütlerine değin çok sayıda kurumumuz bulunuyor. Halk Savaşı grubunun 9. Kongresinde demokratik kitle örgütlerinin kurulmasına ve türlü meseleler üzerinden mücadele yürütecek taktik birleşik cepheler oluşturulmasına karar kılınmıştı. Kimi gündemler için düşman sınıfın ya da bir yerelliğin liderinin bile kısa ya da orta vadeli talepler için bu cephelere katılabileceği gerçeği de kabul edilmişti. Bu meseleye dair kavrayışımız birlikten sonra daha da gelişmiştir. Yani sınıflar mücadelesi bölgesel bir biçimde kâh yeraltı kâh açık alan faaliyetine başvurarak yürütülmek zorundadır. Yasal olanaklardan istifade edilmelidir; kimi kitle örgütleri genel Marksist – Leninist – Maoist ilkeler ışığında hareket ederken kimileri bütünüyle gizli faaliyet yürütmektedirler.

Uluslararası İlişkiler Üzerine

1980'lerde Halk Savaşı ile Maoist Komünist Merkez'in etki itibariyle yöresel kalmış olmalarının sebebi uluslararası hareket ile bağlar kurmadaki başarısızlıklarıydı. Fakat 1990'ların ortalarından itibaren iki parti de bu meseleye eğilmeye başladı ve 2004'te HKP(Maoist) kurulduktan sonra partimiz uluslararası bir rol üstlenmeye başladı. Dünya çapındaki tartışmalara katılıyor, uluslararası forumlara katılımcılar gönderiyoruz. Bu alanda daha çok ilerleme kaydetmemiz

gerek tabi; fakat her şeye rağmen, bu hususta 1980'lerde ve 90'larda olduğumuzdan katbekat ilerideyiz. Devrimci Enternasyonalist Hareket'e (DEH) gelecek olursak, Maoist Komünist Merkez 2002'de bu uluslararası kuruma katılmıştı. Ne var ki, Halk Savaşı buna karşı çıkmıştı çünkü böylesi bir uluslararası platformun ancak ve ancak uzun süreli bir tartışma ve uzlaşı sürecinin neticesinde kurulması durumunda sağlıklı bir yapı olabileceğine kanaat etmişti. Yani Maoist Komünist Merkez DEH'e katıldı, Halk Savaşı ise katılmadı. Birlikten sonra yeni partinin alacağı kararın uygulanmaya konmasına karar verildi ve karar partinin DEH'in dışında kalması yönünde oldu. Yani o zamanki tutumumuz, şu gelinen noktada bütünüyle işlevsiz bir hâl almış olan DEH'in dışında kalmak olmuştu.

Uluslararası sosyalist devrimin bir ayağı olan Hindistan Devrimi'nin zaferi için Marksizm-Leninizm-Maoizm'in etkin bir biçimde savunulması, emperyalizme karşı dur durak bilmeksizin savaşılması, dünyanın farklı yerlerindeki sınıflar mücadelesinin desteklenmesi ve uluslararası Maoist parti, örgüt ve unsurlarla, farklı memleketlerin proleterleri ve halklarıyla sağlam bağlar oluşturulması zaruridir. Bu yüzden bizler, Maoist ve anti-emperyalist güçlerle kardeşçe ilişkiler kurulması gerektiğini düşünüyoruz. Bizce herhangi bir devrimin başarısı ve baskıların boşa çıkarılması için başka ülkelerdeki mücadelelere destek vermek ve başka ülkelerdeki mücadelelerden destek almak önemlidir. Özetle, bu meselede de MLM'nin temel ilkelerine sadık kalmış olduğumuzu düşünüyorum. Dünya üzerindeki herhangi bir Maoist parti veya örgütten gelecek eleştirel önerilere açık olduğumuzu belirtmeyi görevim bilirim.

Bizce HKP(Maoist) küresel proleter devrimin bir müfrezesidir. Eğer başarılı olursa, dünya devriminin bir ayağının başarılı olmuş olduğu söylenebilir; çünkü bizim

devrimimiz dünya devriminin bir parçasıdır. Devrimimiz, küresel sosyalist devrimin bir parçası olacaktır ve nihai kaderi de dünya sosyalist devriminin başarı ya da yenilgisine bağlıdır. Şüphesiz, emperyalist-kapitalist ülkelerdeki işçi mücadelelerinin şiddetlenmesi Hindistan Devrimi'nin lehine olacaktır.

Son.

Jan Myrdal İsveçli bir yazar, siyaset yorumcusu, gazeteci olduğu gibi sömürge karşıtı, anti-emperyalist ve halkçı kurtuluş hareketlerine destek veren bir kişidir. Gautam Navlakha Economic and Political Weekly dergisinin yayın danışmanı ve Delhi'deki Halkın Demokratik Haklar Birliği'ne üye bir demokratik haklar faaliyetçisidir.

***

Görüşmelerin onaylı dökümüne göre Genel Sekreter Ganapathi röportajı şu sözlerle sonlandırmıştır:

Partinin ve birleşik cephenin gelişimine ilişkin kısımların üzerinden tekrar geçmedim. Yine de bunları bizim resmi görüşlerimiz olarak değerlendirebilirsiniz. Daha fazla bilgi için partimizin temel belgelerine başvurarak Hindistan'daki devrime dair bütünlüklü bir değerlendirmede bulunmanızı öneririm.

Bence Hindistan Devrimi hakkında bir kitap hazırlanması artık kendisini bir zorunluluk olarak dayatmaktadır.

EK II

HALKIN YÜRÜYÜŞÜ
Hindistan Devrimi'nin Sesi
Seri: 11, Sayı: 2. Mart–Nisan 2010, sf. 28 –39.

*HKP(Maoist) Merkez Sözcüsü Azad'dan Yanıt" Başlıklı Metinden Alıntıdır.

Merkez Komite Sözcüsü Azad'dan Genel Sekreter Ganapathi'nin Verdiği Röportaja İlişkin Açıklaması

"*The Hindu*'ya verdiği yazılı röportajda HKP(Maoist) sözcüsü Azad, partisinin devletle müzakerelere ilişkin tavrını açıklıyor.

/. . ./

Soru 3. Maoistlerin müzakereleri kabul etmeden evvel karşılanmasını talep ettikleri birtakım ön koşullar var. Ganapathi, yakın zamanda Jan Myrdal ve Gautam Navlakha ile yaptığı röportajda bu meseleyi şöyle özetlemişti:

"Fakat meseleyi özetleyecek olursak, müzakerelerin başlatılabilmesi için partimizin devletten talep ettiği ön koşullar şunlardır:

1–) Devlet, halka karşı giriştiği bu topyekûn savaştan çekilmelidir.

2–) Demokratik kanallarda faaliyet yürütebilmemiz için partiye ve kitle örgütlerine yasal statü tanınmalıdır.

3–) Yoldaşlarımıza yönelik hukuksuz tutuklamalar ve işkence son bulmalıdır; siyasî tutsaklar derhâl serbest bırakılmalıdır.

Eğer bu taleplerimiz karşılanırsa cezaevinden salınan önderlerimiz müzakerelerde partimizi temsil edeceklerdir."

Benim sorum şu: Sizce bunlar gerçekçi ön koşullar mı? Örneğin devlet 'topyekûn savaş'tan hemen çekilmeden evvel bu çatışma bir ateşkes ile 'askıya alınabilir;' o hâlde niye sürecin başında savaşın böyle sonlandırılmasında ısrar ediyorsunuz? Ateşkes mi istiyorsunuz; yoksa daha fazlasını mı?

İkinci olarak, partinin ve kitle örgütlerinin üzerindeki yasağın kaldırılmasını ve tutsakların serbest bırakılmasını talep ediyorsunuz. Dünyada devlet ile isyancı gruplar arasında müzakereler gerçekleştirilirken yasağın kaldırılması genelde müzakerelerin hedeflerindendir, tutsakların salınması ise ara aşamalardan biridir. Maoistler, devletin henüz sürecin başında iken kabul etmeye yanaşmayacağı talepler ileri sürerek meseleye biraz tersinden yaklaşmış olmuyorlar mı? Yani belki bunları önerilen diyaloğun aşamaları olacak şekilde ileri sürseniz daha gerçekçi olmaz mı?

Azad: Söylediklerinizin ardındaki mantığı anlayabiliyorum. Bu tür taleplerin ön koşul olarak ileri sürülmelerinden ziyade müzakereler esnasında çözülmeleri gâyet akılcı bir sav. Fakat Ganapathi yoldaşın Sayın Jan Myrdal ile Gautam Navlakha'ya söylediklerinin özünü kavramak durumundayız. Bu noktada meselenin biraz daha açıklanmaya muhtaç olduğunu düşünüyorum. Ganapathi yoldaşın sözlerini biraz daha netleştirmeye çalışayım.

Devletin savaştan çekilmesi gerektiğini söylerken sözünü ettiği şey savaşın askıya alınmasından, yani başka bir şekilde ifade edeceksek gerçek bir çift taraflı ateşkesten başka bir şey değil. Bu konuda bir kafa karışıklığına mahal bırakmayalım.

Öte yandan, Chidambaram'ın istediği, devlet acımasız terör kampanyasını sürdürürken Maoistlerin tek taraflı olarak ateşkes ilan etmeleridir. Bunun aksine Hindistan Komünist Partisi (Maoist) her iki tarafın eşzamanlı olarak ateşkes ilan etmesini talep etmektedir. İlk nokta bunu ifade etmektedir. İki taraflı bir ateşkes bir önkoşul olarak değerlendirilemez. Bu, savaşın taraflarının müzakereler için yapıcı bir atmosfer üretmekte samimi olduklarının bir göstergesinden başka bir şey değildir.

İkinci olarak, eğer Maoistler – kimi kurumların ve sivil toplum sözcülerinin arzuladığı üzere – barışçıl ve yasal şekilde faaliyet yürüteceklerse yasağın kaldırılması bir önkoşuldur. Parti ile kitle örgütlerinin üzerindeki yasak kalkmadan yasal mücadele nasıl yürüteceğiz, nasıl eylem yapacağız? Eğer yasak sürerken böyle bir şey yaparsak faaliyetlerimiz yasaklı bir partinin gerçekleştirdiği yasadışı faaliyetler olarak nitelendirilmeyecek mi? Bizce yasağın kendisi otoriter, anti-demokratik ve faşisttir. O hâlde yasağın kalkması talebi meşru bir taleptir ve şayet karşılanırsa açık, demokratik mücadele biçimlerinin önünü açacak ve diyalog için yapıcı bir atmosferin kurulmasına hizmet edecektir.

Üçüncü olarak, Yoldaş Ganapathi devletin Hindistan Anayasası'na uyarak çatışma süsü verilen faili meçhulleri, işkenceyi ve hukuksuz tutuklamaları durdurması gerektiğini söylüyordu. Üçüncü maddeye 'cinayetler' sözünü de eklemek durumundayız. Aslına bakarsanız devletin kendi anayasasına uymasını talep etmenin yanlış yahut akıldışı herhangi bir yanı yok. Tüm siyasî tutsakların serbest bırakılması meselesi ise belki bir ara aşama olarak değerlendirilebilir. Ne var ki, devlet önderlerimizin hiç değilse bir kısmını salmadan müzakereler gerçekleştirilmesi mümkün değildir. Aksi takdirde müzakere edebileceği kimseyi bulamayacaktır çünkü partimiz bütünüyle illegal bir yapıdır. Biz sırf müzakere yürütülebilsin

diye yeraltındaki önderlerimizi açığa çıkarmaya kesinlikle niyetli değiliz.

/.../

Soru 6. Hükümet, Maoistlerin Andhra müzakerelerini kendi emelleri için manipüle ettiğini düşünüyor; partiniz ise devletin önderlerinizi teşhis edip hedef almak için oradaki diyalogdan yararlandığını söylüyor. Bu koşullar altında, Hindistan Devleti ile bir kez daha müzakere masasına oturmanın barındırdığı tehlikeleri nasıl alt etmeyi planlıyorsunuz?

Azad: Andhra Pradesh'teki Hindistan Kongresi hükümeti ile gerçekleştirdiğimiz müzakere sürecinden önemli dersler çıkardık. Bu dersler, sömürücü sınıfların hükümetleri ile ileride gerçekleştireceğimiz diyalog süreçlerine dair bize rehberlik etmektedir. Polisin, müzakereler sebebiyle çatışmaların durduğu dönemin nispi sükûnetinden istifade ederek önderlerimizi teşhis edip hedef aldığını söylemek meseleyi fazlasıyla basite indirgemek olacaktır. Bu dönemden onlar kadar biz de faydalanarak siyasî faaliyetlerimizi eyaletteki geniş halk kitlelerine ulaştırdık. Andhra'da yaşadığımız başarısızlığın esas sebebi müzakerelerdeki bir anlaşmazlıktan çok oradaki parti teşkilatımızın zayıf yapısı ve düşmanın taktiklerine karşı doğru yöntemlerle mücadele edemeyişimizdi. Bu, bütünüyle farklı bir mevzudur ve başka bir zaman daha uzun uzadıya değerlendirilebilir.

Bu noktada esas önemli olan, Andhra Pradesh'teki müzakere girişiminden zengin bir deneyim edinmiş, önemli dersler çıkarmış olmamızdır. Şayet yakın zamanda bir müzakere yeniden gündemimize oturacak olursa çeşitli hapishanelerdeki önderlerimizi sorumluluk almaya çağırınız; ancak yeraltı zenginliklerine sahip bölgeyi ele geçirme arzusu ile yanıp tutuşan tekelci çakalların hükümete yaptıkları amansız baskıları göz önünde bulunduracak olursak böylesi bir durum

çok uzak bir ihtimal gibi gözüküyor. Genel sekreterimiz, Sayın Jan Myrdal ve Sayın Gautam Navlakha ile gerçekleştirdiği röportajda bu meseleyi açıklığa kavuşturmuştur. Andhra Pradesh'teki müzakere girişiminde yaptığımız hataları tekrarlamaya kesinlikle niyetli değiliz.

/.../

Soru 12. Ganapathi, Jan Myrdal ile Gautam Navlakha ile gerçekleştirdiği röportajda şöyle söylemişti: "Bu noktada, mevcut koşullar altında herhangi bir parti veya örgütün ülkemizdeki tüm devrimci, demokrat, ilerici ve yurtsever kesimler için tek başına bir çekim merkezi olmasının mümkün olmadığını belirtmeyi zorunlu görüyorum. /.../ Hâl böyle olduğundan, partimiz tarihin şu dönemecinde ülkemizin tüm devrimci, demokratik, ilerici ve yurtsever unsurlarını bir araya getirme hususunda önemli bir rol üstlenebilir /.../" Bu açıklamadan hareketle sizin Maoistleri ülkemizdeki geniş ilerici, yurtsever akımın bir parçası olarak gördüğünüz çıkarımına varabilir miyiz? Eğer öyleyse sizce Hindistan Komünist Partisi ile Hindistan Komünist Partisi (Marksist)'in de bu akıma dâhil edilmeleri gerekmez mi? Ve şayet son sorumun cevabı olumlu ise Maoistler neden Bengal'de Hindistan Komünist Partisi (Marksist) gibi başka komünist partilerin kadrolarını öldürüyorlar?

Azad: Bu yeni bir şey değil; biz her zaman için kendimizi halkın geniş devrimci, demokrat, ilerici kesiminin ayrılmaz bir parçası olarak değerlendirmişizdir. Öncelikle, bizim dünya proletaryasının devrimci müfrezelerinden biri olduğumuzu ve kendimizi dünya çapındaki anti-emperyalist cephenin bir parçası olarak değerlendirdiğimizi anlamalısınız. Kitle örgütlerimiz uluslararası halk mücadelelerinin bir ayağıdır ve Amerikan emperyalizmine karşı yürütülen mücadelenin en ön saflarında yer almaktadırlar.

Ülkemiz üzerinden meseleye bakacak olursak, partimizin 1960'ların sonlarındaki devrimci uyanışın ve şanlı Naxalbari ayaklanmasının bir ürünüdür ve bu yüzden de Hindistan'daki devrimci siyasî akımın ayrılmaz bir parçasıdır. Bizler kendimizi Telangana Silahlı Köylü Ayaklanması'nın (1946–51), 1946 Tebhaga Ayaklanması'nın ve Komünist Partisinin 1921'deki kuruluşundan bu yana önderlik etmiş olduğu tüm devrimci mücadelelerin mirasçısı kabul ediyoruz; fakat bu sözüm, partinin merkezî önderliğinin ülkemiz tarihinin kritik dönemeçlerinde sergilediği haince tutumu sahiplendiğimize yorulmamalıdır.

İkinci olarak sorunuzla daha alakalı bir noktayı açıklığa kavuşturmak istiyorum. Gerçek şu ki, komünist devrimciler siyaseten (yani programatik açıdan) ülkedeki anti-feodal ve anti-emperyalist güçler yelpazesinin bir parçasıdırlar. Yeni demokratik devrim programımızın gayesi emperyalizme, feodalizme ve komprador-bürokrat kapitalizme karşı çıkan tüm kesimleri ortak bir çatı altında toplayarak bu düşmanları alaşağı etmek ve işçi sınıfının, köylülüğün, kentli küçük burjuvazinin ve ulusal burjuvazinin ittifakına dayalı bir halk iktidarı inşa etmektir. Yeni demokratik devrimimizin bu siyasal zeminini kavradığınız zaman, stratejik birleşik cepheyi inşa hedefimiz doğrultusunda kimi eyaletlerde ve ülke çapında türlü taktik ittifaklara niçin giriştiğimizi daha rahat bir biçimde anlayabilirsiniz.

İlerici (ki 'demokrat' ifadesine başvurmak daha yerinde olacaktır aslında) ve yurtsever kurumları teşhis etmeyi istiyorsak eğer, söz konusu kurumların siyasal programlarında yer alan anti-emperyalist, anti-feodal, anti-otoriter veya devlet karşıtı ifadelerden ziyade onların nesnel pratiklerine bakmak durumundayız. Bizce, Marksist-Leninist devrimci güçlerin çoğu bu cephede yer almaktadır.

Ayrıca halkın refahını ve ülkenin bağımsızlığını arzulayan çok sayıda aydın ve demokrat birey var. Ülkeyi ana-akım parlamenter partileri aracılığı ile yöneten bir avuç asalağın değil, Hindistan halkının ezici çoğunluğunun refahını ve ülkenin geleceğini dert edinen kimselerin samimi yurtseverler olduklarını düşünüyoruz.

Nagaland Ulusal Sosyalist Konseyi, Assam Birleşik Kurtuluş Cephesi, Manipur Halk Kurtuluş Ordusu ve Jammu-Keşmir Kurtuluş Ordusu gibi ulusal kurtuluş hareketlerini Hindistan Devleti'ne karşı savaşan demokratik unsurlar olarak görüyoruz. Bizce, parlamento-dışı sendikal örgütler, devlet destekli faşist Hindu çetelerine karşı mücadele eden türlü azınlık dinlerin kurumları; *Dalit*'lerin, ezilen kastların, Adivasilerin dernekleri; çeşitli kadın örgütleri; Telangana, Gorkhaland, Vidarbha ve Bundelkhand gibi bölgelerin bağımsızlığı için mücadele eden örgütler; Özel Ekonomik Bölgelerin oluşturulmasına, halkın yaşamsal koşullarını tehdit eden her türlü sözde kalkınma projesine direnenler; gerici egemenlerin liberalleşme, özelleştirme ve küreselleşme politikalarına karşı çıkan tüm kuruluşlar; artan otoriterleşmeye ve dur durak bilmeksizin yoğunlaşan gem vurulmamış devlet terörüne ve bunun ürünü olan faili meçhullere, katliamlara ve temel hakların ihlaline karşı çıkanlar vs. parlamento-dışı demokratik halk cephesinin parçalarıdır.

Ülkemizin kendi kendine yetebilir, gerçekten demokratik bir toplumsal yapıya kavuşması için gereken devrimci dönüşüm sürecinde can alıcı görevler üstlenebilecek örgütlerin ve bireylerin isimlerini doğal olarak burada telaffuz etmeyeceğim; zira ülkemiz bugün tüm muhaliflerin ve Hindistan Devleti'nin baskıcı politikalarını sorgulayan herkesin Maoist olmakla itham edildiği bir Hint McCarthy'ciliği rüzgârının esiri hâline getirilmiştir.

Bugün Hindistan'daki devrimci savaşın daha ileri nitel aşamalara hızla taşınabilmesi için alabildiğine elverişli olanaklar mevcuttur. Devrimci partinin şimdiki görevi, mevcut koşullardan istifade etmek, ülkemizi yöneten komprador-feodal güçlerin emperyalizm güdümlü, halk düşmanı politikalarından mağdur olmuş tüm kesimleri seferber etmek ve ülkedeki tüm devrimci, demokrat, yurtsever güçler ile egemenlerin politikalarından etkilenen tüm toplumsal kesimleri kapsayan tek bir geniş, kitle temelli birleşik cephe örmektir. Ülke çapında gerici hâkim sınıfların başta ABD olmak üzere emperyalistlerin icazet ve desteğini alarak halka açtığı amansız savaşın boşa çıkartılabilmesi için bu zorunludur.

Eğer tüm bu unsurların geniş birleşik cephesini kuramayacak olursak bunun sonucu Hindistan'ın tüm halkları için korkunç olacaktır. Çünkü egemenlerin bu zalimane saldırılarının yegâne hedefi Maoist hareketi bastırmak değil, Hindistan devletinin otoriter, feodal ve otokratik yapısına karşı çıkan demokratik muhalefetin ve halk mücadelelerinin tamamını tarih sahnesinden silip atmaktır. Aynı röportajda Genel Sekreterimiz Ganapathi'nin de belirttiği üzere: Bu bağlamda, Hindistan Devrimi'nin bugün önündeki başlıca engel düşmanın bize açmış olduğu topyekûn savaştır. Savaş, esas olarak Maoist hareketi hedef tahtasına oturtmaktadır; ancak aslında tüm devrimci, demokrat, ilerici ve yurtsever hareketlere ve – ezilen uluslar da dâhil olmak üzere – tüm ezilenlere karşı verilmekte olan bir savaştır. Bu koşullar karşısında sözünü ettiğimiz güçlerin yapabileceği tek şey bir araya gelerek düşmanın nasıl alt edebileceğini tartışmaktır – ki bunu tartışmak demek de öncelikle nasıl birlik olunabileceğini tartışmak manasına gelir."

Şimdi, HKP'ye ve HKP(Marksist)'e ilişkin sorunuza gelelim. Bunları demokratik ve yurtsever güçler cephesinin parçası

olarak görüyor muyuz? Bir yönüyle evet, bir yönüyle ise hayır olacaktır buna cevabım. Bu partilerin sıradan kadrolarının bir kısmının gerçekten samimi olduğunu ve halkın refahı için faaliyet yürütmek istediğini görebiliyoruz; ama bu kurumların önderleri sömürücü sınıflara bütünüyle teslim olmuşlardır ve mevcut düzenin devamına hizmet eden reformist bir çizgi izlemektedirler. Yine de, Hindistan Komünist Partisi ile Hindistan Komünist Partisi (Marksist)'i aynı kefeye koymadığımızı belirtmekle yükümlüyüz.

HKP önderliği HKP(Marksist)'e dair eleştirel bir tutum sergilemekte olduğu gibi, *Salwa Judum* gibi devlet destekli karşıdevrimci çetelere daima cephe almıştır ve merkezî hükümet tarafından başlatılan Yeşil Av Operasyonu'na da karşı çıkmaktadır. Öte yandan, HKP(Marksist)'in gerici ve halk düşmanı politikalarını, yönetimde olduğu eyaletlerde ayan beyan görebiliyoruz. Singur, Nandigram ve Lalgarh gibi katliamlar HKP(Marksist)'in anti-emperyalist, anti-neoliberal maskesini düşürmüştür. Bu örgüt, bırakınız komünist olmayı, demokratik bir unsur bile değildir. Buna rağmen, eğer halkın temel taleplerini parlamento-dışı yollardan savunmaya karar verirlerse, demokratik değerlere sahip çıktıkları ölçüde, bu revizyonistlerle bile güçlerimizi birleştirmeye hazırız.

Hindistan Komünist Partisi (Marksist)'in kadrolarını öldürdüğümüzü söylemek meselenin bütününü yansıtmaktan kaçınmak demektir. Hamad Bahini gibi parti önderliği tarafından silahlandırılan zorbaların halka dönük silahlı saldırılarına direnmek durumundayız ve direniyoruz da. HKP (Marksist)'e karşı verilen mücadele halkın sömürü ve baskıya karşı yürüttükleri sınıflar mücadelesinin bir parçasıdır. Herhangi bir meseleyi bizimle halkın huzurunda tartışmaya cesaretleri varsa buna bütünüyle açık olduğumuzu söylemekten katiyen geri duracak değilim. Belirtmek gerekir ki, Maoistlere

karşı girişikleri mücadelenin salt siyasal bir mücadele olduğunu iddia eden diplomatik ve oportünist tavırlarına rağmen bu kimseler hâkim sınıfların Maoistlere karşı yürüttükleri savaşın en ön cephesinde yer almaktan asla geri durmamaktadır. Bu partinin sözcüleri ve önderleri bizlerle ideolojik ve politik düzlemde mücadele edemeyeceklerini anladıkları için Maoistlere karşı mesnetsiz iddialara ve yalanlara sarılmakta da herhangi bir beis görmüyorlar.

HKP(Marksist)'in ve öteki sözde sol partilerin kadrolarına çağrımızdır; gelin merkezî hükümetin ve eyalet yönetimlerinin nice felaketlere gebe politikalarına ve gerici egemenlerin Maoistlere ve tüm demokratik muhalefete karşı giriştikleri ABD güdümlü kirli savaşa karşı mücadele edenlerle birlik olun. Bu partilerin saflarında yer alan ama geniş halk kitlelerinin yanında saf tutmak isteyen tüm samimi unsurlar ile birleşmeye açığız.

/.../

EK III

HALKIN YÜRÜYÜŞÜ
Hindistan Devrimi'nin Sesi
Seri: 11, Sayı: 1. Ocak – Şubat 2010, sf. 22 – 26 ve 13, 18.
Ocak – Şubat 2010

*Yoldaş Ganapathi'nin Siyasî Büro Adına Dandakaranya *Janathana Sarkar*'ına Yolladığı Mektup

Bugünün *Janathana Sarkar*'ları Yarının Hindistan Federal Demokratik Halk Cumhuriyeti'nin Temelidir

Bugün, partimizin önderliğinde yürütmekte olduğumuz halk savaşı Dandakaranya'da da gelişimini sürdürmektedir. Bunun bir sonucu olarak bölgede yeni demokratik halk iktidarının tesisi başlamıştır. Partimiz, *Janathana Sarkar*'lar şeklinde vücut bulan bu yeni demokratik iktidarın sağlamlaştırılması ve günü geldiğinde nitel bir dönüşüm yaşayarak Dandakaranya Halk İktidarı olarak kendisini ortaya koyabilmesi için canla başla çalışmaktadır. *Janathana Sarkar* yönetiminin kararı üzerine oluşturulan bu dergi, devrimci pratiğimizin kuvvetli bir aracı olma hedefiyle yayın hayatına başlamıştır. Partimizin Siyasî Bürosu derginin ilk sayısını en içten dilekleri ile kutlamaktadır. Dileriz ki *Janathana Sarkar* yönetiminin bu girişimi başarıyla neticelenir.

Dandakaranya'da gelişmekte olan yeni iktidar mekaniz-

ması bizler için stratejik bir önem taşımaktadır ve somut bir tarihsel arka plana sahip olduğu gibi dünya sosyalist devrim sürecinin şu karmaşık evresinde halklar için benzersiz bir ağırlığa sahiptir.

Hindistan Yeni Demokratik Halk Devrimi de dâhil olmak üzere bütün devrimlerde en belirleyici, merkezî ve esas mesele siyasî iktidar meselesidir. Partimiz, halkı siyaseten uzun süreli halk savaşına seferber ederek, halk ordusunun (bir gerilla ordusu olarak) inşasını sürdürerek ve düşmanın bölgedeki devlet aygıtını pare pare ederek bölge çapında yeni iktidarın kurulması için uğraş vermektedir. Dandakaranya'da *Janathana Sarkar*'ların kurulumu bu devrimci sürecin bir ayağıdır. *Janathana Sarkar* emperyalizme, feodalizme ve komprador bürokratik kapitalizme bütünüyle karşı yeni bir yapının müjdecisidir ve düşmanın devlet aygıtının adım adım parçalanmasıyla birlikte oluşturulmaktadır. Kırsaldaki bilinçli köylü kitleleri, devrimci proletarya partisinin öncülüğünde bu yeni yapıyı inşa etmektedirler. Söz konusu yeni devlet aygıtı siyasal açıdan proletaryayı, köylülüğü, kentli küçük burjuvaziyi ve ulusal burjuvaziyi temsil etmektedir. Amaç, halk için gerçek bir demokrasinin, halk düşmanları içinse demokratik halk diktatörlüğünün kurulmasıdır. *Janathana Sarkar*, günümüzün yarı-feodal, yarı-sömürge toplumunu siyasî, iktisadî ve kültürel açıdan bütünüyle dönüşüme uğratma hedefini gerçekleştirmek için kesintisizce mücadele etmektedir. Gelecekte ülke çapında kurulması planlanan demokratik halk iktidarının ilk aşamaları olarak Dandakaranya'da filizlenmekte, serpilip gelişmektedir. *Janathana Sarkar*, yarının düzenini temsil etmektedir.

Parti önderliği, ordumuz ve *Janathana Sarkar* birimleri bu yeni iktidardan güç bularak halkın geniş kesimlerini halk savaşına seferber etmeye, kazanımları sağlamlaştırmaya, or-

duyu güçlendirmeye, üretim, savunma, eğitim vs. gibi görevleri yerine getirmeye, hareketi – ve böylelikle gerilla savaşını ve yeni yapıyı – civardaki başka bölgelere yaymaya ve bu komşu bölgelerle işbirliği içerisinde yakıcı siyasî sorunlara çözümler üreterek bu yeni yönetim biçimini kuvvetlendirmeye gayret etmektedirler. Özcesi, önderliğimiz, ordumuz ve *Janathana Sarkar*'larımız yeni yeni ortaya çıkmakta olan bu iktidar aygıtından güç bularak önlerindeki siyasî, askerî ve örgütsel görevleri yerine getirmek ve Dandakaranya'yı düşmandan kurtarmak için çaba sarf etmektedir. Dahası, bu görevleri yerine getirme suretiyle türlü nitel dönüşümler uygulamaya koyarken Dandakaranya örneğini Hindistan Devrimi'nin gelişim hızını arttıracak bir araç olarak kullanmaktadırlar. Bu yüzden Dandakaranya'da yer edinmeye başlayan *Janathana Sarkar*'lar bizim için stratejik önem taşımaktadır. Şayet önderliğimiz proletaryayı, köylülüğü, küçük burjuvaziyi ve ülkemizin devrimci demokrat unsurlarını seferber edebilir ve bu sayılan kesimler devrimci rollerini başarıyla oynayabilirlerse Dandakaranya'da gelişmekte olan halk iktidarı savunulabilir ve üs bölgelerine dönüştürülebilir. Böylesi bir durumda *Janathana Sarkar*'ın stratejik rolü de değişecektir.

Geçmişteki Telangana Silahlı Köylü Ayaklanması'nda üç bin köyde "köy yönetimleri" kurulmuştu. Fakat komünist parti önderliği Hindistan hâkim sınıflarına teslim olup silah bırakarak Hindistan Devrimi'ne ihanet etmişti. Bunun neticesinde de hâliyle bu köy yönetimleri gelişme fırsatından mahrum bırakılmış oldular. Daha sonraları, 1960'larda Charu Mazumdar ile Kanhai Chatterji yoldaşlar Hindistan Komünist Partisi'nin ve Hindistan Komünist Partisi (Marksist)'in parlamenter, ekonomist ve reformist yönelimlerine karşı şiddetli bir ideolojik ve politik savaşım yürüterek, bu yoldan çıkmış kurumların belkemiğini kırmayı başarmışlardı. Uzun süreli halk savaşı çizgisini ülkemiz coğrafyasının somut koşullarına

ustalıkla uyarlayan Charu Mazumdar ve Kanhai Chatterji yoldaşların önderlik ettikleri silahlı köylü kalkışmalarının alevlerinden kısa sürede "devrimci komiteler" ile "devrimci köylü komiteleri" yükselmişti. Ne var ki, bunlar kısa sürede düşman tarafından bastırıldı ve Hindistan Devrimi geçici bir yenilgi yaşadı. Yani bu devrimci köylü komitelerini daha ileri bir nitel seviyeye taşımak da mümkün olmamıştı. Geçmişin bu deneyimleri ışığında bu tarihsel örneklerin daha ileri, daha sağlam bir biçimi olan Janathana Sarkar bugün Dandakaranya'da adım adım inşa edilmektedir. Eylül 2004'te Hindistan'daki başlıca iki devrimci akımın birliğinin sağlanması ve Hindistan Komünist Partisi (Maoist)'in kurulması ile birlikte söz konusu yeni erk aygıtlarının kurulumu ve gelişimi ile üs bölgelerinin inşası için alabildiğine olumlu koşullar oluşmuştur. Bu, Janathana Sarkar'ın tarihsel arka planıdır.

Gelgelelim önderliğin stratejiye, çizgiye ve siyasalara dair son derece kararlı bir tutum sergilemesi; yeni iktidar araçlarını koruyup geliştirmek için tereddüt etmeksizin savaşması; yeni yapıyı ve öznel unsurları muhafaza etmek için düşman saldırılarını boşa çıkarması ve daha ileri talepleri vakit kaybetmeksizin ileri sürüp üs bölgelerini ustalıkla kurması gerektiği, bu tarihsel arka planın açıkça ortaya koyduğu bir hakikattir. Şayet parti önderliği ile Janathana Sarkar yönetimi, engin deneyimlere haiz bu tarihsel arka planı daima akılda bulundurmazlarsa, partimizin 9. Kongresinde – yani Birlik Kongresi'nde – alınan karar uyarınca Dandakaranya ve Bihar – Jharkhand üs bölgelerinin inşa süreçlerine etkin bir biçimde önderlik edemezler.

1976 senesinde, Marksizm'in büyük öğretmeni Yoldaş Mao'nun ölümünü takiben Çin Komünist Partisi saflarındaki gerici, revizyonist kapitalist yolcu klik iktidarı ele geçirmişti. Böylelikle dünya proletaryasının son kalesi de düşmüş oldu.

Ne ki, devrimci proletarya ile ezilen halklar dünyanın pek çok yerinde gerici hâkim sınıflara karşı farklı biçimlerde, farklı yoğunlukta direnmeyi sürdürmüşlerdir. Bu direnişin daha yoğun olduğu ülkeler Nepal, Peru ve Filipinler olmuştur. Lakin kimi içsel ve dışsal unsurlar yüzünden bu devrimci süreçler birtakım iniş çıkışlar deneyimlemişlerdir. Peru, uzun süredir gerilemektedir. Filipinler Devrimi süreci ciddi hasarlar görmüşse de hatalarını telafi ederek bir kez daha ilerlemeye koyulmuştur. Stratejik saldırı aşamasına dek varmayı başaran Nepal halk savaşı ise önderliğinin oportünizmi yüzünden bugün tehlikededir. Dünyanın pek çok yerinde devrimci partiler kurulmuştur ve bunlar halkları örgütlemektedirler; fakat bunlar emperyalistlerle ya da kendi ülkelerindeki egemenlerle söz ettiğimize benzer şiddetteki bir karşılaşmaya varacak kadar gelişmeyi başaramamışlardır. Ülkemizde her ne kadar Halk Kurtuluş Gerilla Ordusu'nu kurmuşsak ve halk savaşını geliştirip yeni yönetim araçları inşa ediyorsak dahi üs bölgeleri kurmayı henüz başarabilmiş değiliz. Bunu başarmak için var gücümüzle çabalamayı sürdürüyoruz. Dünya çapında genel bir değerlendirmede bulunduğumuz vakit proleter devrimin öznel güçlerinin zayıf olduğu sonucuna varabiliriz.

Öte yandan, ABD'li emperyalistler de dâhil olmak üzere, dünyadaki bütün ülkeler sarsıcı iktisadî buhranlar yüzünden bugün bela bataklığında bocalamaktadırlar. Dahası, dünyadaki temel çelişkiler de gün geçtikçe keskinleşmektedir. İşçi sınıfının, ezilen halklar ve ulusların mevcut duruma duydukları öfke git gide artmaktadır. Nesnel koşullar devrim için alabildiğine olumlu bir hâle bürünmektedir.

Bugün dünya sosyalist devrimi, nesnel koşulların son derece olumlu fakat devrimin öznel unsurlarının son derece zayıf olduğu karmaşık bir evreden geçmektedir. Bu şartlar altında partimiz yüz binlerce Adivasi köylüsünü seferber ede-

rek Halk Kurtuluş Gerilla Ordusu'nu gerçek bir halk kurtuluş ordusuna dönüştürmeye, gerilla savaşını da nizami savaşa çevirmeye uğraş veriyor. Dandakaranya'yı bir üs bölgesi hâline getirmemiz ancak ve ancak bu şekilde mümkündür. Partimiz, köy ve idari bölge ölçeğinde kurulan Janathana Sarkar birimleri aracılığıyla Dandakaranya çapında halkın yönetim aygıtını inşa etmeye gayret etmektedir. Elbette emperyalistler ve onların Hindistan'daki kompradorları hedefimize ulaşmamıza engel olmak için ellerinden geleni artlarına koymuyorlar. Hindistan'daki hâkim sınıfların amansız taarruzuna direnerek Dandakaranya'yı bir kurtarılmış bölge hâline getirme hedefimize ulaşmamız, parti önderliğimizin küresel proleter, devrimci, ilerici güçlerden sağlayacağı desteğe ve söz konusu güçlerin uluslararası sorumluluklarını yerine getirmelerine de bağlıdır. Bu saydığımız sebeplerden ötürü Dandakaranya'da filizlenmekte olan yeni iktidar, küresel proleter devrimin şu karmaşık konjonktüründe git gide artan bir öneme kavuşmaktadır. Şayet Dandakaranya kurtarılacak olursa, bölgenin önemi de muazzam biçimde artacaktır.

Janathana Sarkar'ların savunulması, sağlamlaştırılması ve yaygınlaştırılması için tüm karar alma mekanizmalarına halkın katılımını arttırmamız zorunludur. Dandakaranya'nın devrimci dönüşümü için başvurduğumuz yöntemin iki temel yanı var: Yıkım ve inşa. Bu ikisi arasında ilkinin şu noktada başlıca yan olduğunu söyleyebiliriz. Fakat Dandakaranya'yı kurtarmak için bu iki yan arasında bir denge kurmak durumundayız. Halkın sürecin başından sonuna değin aktif katılımının sağlanması son kertede zafere ulaşıp ulaşamayacağımızı belirleyecektir. Eğer halk kitlelerini siyasî iktidarı zapt etme hedefine kenetlemeyi başaramazsak, onlara militan duygular aşılayıp geniş kitleleri sınıflar mücadelesine katmamız mümkün olmayacaktır. Eğer onları gerilla savaşı için etkin bir biçimde seferber edemez, birliklerini sağlayamaz ve onların

eşsiz enerjilerini ve yaratıcılıklarını açığa çıkararak onları yenilmez bir güce dönüştüremezsek demokratik halk diktatörlüğünü başarıyla kuramayacağımız gibi halkın şu anki yönetim aygıtının da zarar görmesine, hatta belki de düşman eliyle yıkımına yol açmış oluruz. Yani bizler halkı siyasî mücadeleye seferber etmek ve halkın bu sürece aktif katılımını sağlamak zorundayız; aksi takdirde üs bölgesini kurma mücadelesinde başarılı olamayacağımız gibi kazanımlarımızı bile yitirebiliriz.

Eğer halkın karar alma mekanizmalanna aktif katılımını sağlamak istiyorsak halk demokrasisini en geniş anlamıyla uygulamak bizim için bir yükümlülüktür. İdarî meseleleri çözüme kavuştururken bunu kapsamlı bir halk demokrasisi aracılığıyla yapmak zorundayız; aksi takdirde demokratik halk iktidarını, devlet aygıtını ve idari birimleri sağlamlaştırmamız mümkün olmayacaktır.

Halk demokrasisini geliştirmek için parti önderliği ile Janathana Sarkar'ların halkı sürekli olarak seferber etmeleri, burada belirtilen demokratik yöntemlere uygun biçimde kitlelerin siyasete katılımını arttırmaları gerekmektedir. Janathana Sarkar'ların, halk şûralarının, halk yönetiminin türlü birimlerinin ve daimi komitelerin köy toplantılarında demokratik merkeziyetçilik yöntemine sadık kalınmalıdır. Daha üst düzey toplantılarda da salt parti ve ordu kadrolarına dayanmayıp Janathana Sarkar'ın kitlelerden güç alan örgütsel yapısını güvence altına almalıyız. Bütün birimler, ezilen sınıfların ve toplumsal kesimlerin çıkarlarını temsil edecek şekilde faaliyet göstermek durumundadırlar. Ayrıca halk arasındaki çelişkileri dostane bir üslupla çözüme kavuşturmalıyız; çünkü halk saflarındaki birliği ancak böyle pekiştirebiliriz. Tüm faaliyetlerimiz, sınıf çizgisi ve kitle çizgisi uyarınca yürütülmelidir. Sınıf mücadelesinin önemini kavrayarak halkın gelişimi ve refahı için verilen mücadeleyi daha ileri taşımak bizim gö-

revimizdir. Bize karşıt siyasî görüşlere fiziksel şiddet uygulamaktan imtina etmeli, insanları doğru siyasalar ve demokratik yöntemler vasıtasıyla saflarımıza kazanmakta ısrarcı olmalıyız. Hatalarımızı telafi ederken "hastalığı tedavi ederek hastayı kurtarma" ilkesine başvurmalı; halk kitlelerinin içsel tartışmalara aktif katılımını sağlamalı, parti ve Janathana Sarkar'ın yanlış yönelimlerini ve hatalarını eleştirmeye teşvik etmeliyiz. Eğitime ilişkin meselelerde dönüşüm sürecini ilerletmeye, birliği sağlamlaştırmaya, sorunları çözmeye ve daha ileri hedeflere ulaşmaya hizmet edecek bir usulle hareket etmekle yükümlüyüz.

Eğer halk demokrasisinin kapsamını genişletemeyecek olursak parti kadroları ve halk iktidarının yöneticileri arasında yolsuzluk, ihmal, savurganlık, kariyerizm, bencillik ve bürokratizm gibi eğilimler yaygınlaşacaktır. Böylesi bir durumda partinin ve yönetimin halktan tecrit olması gibi bir tehlike baş gösterecektir. Fakat bu tarz hatalı yönelimlere karşı mücadele hususunda deneyimli olduğumuz bir gerçektir. Bu yüzden önderliğin daima halka hizmet etmesi ve emekçi halkın sürekli bir denetimine tâbi olması zorunludur. Halk demokrasisini geliştirmeli, halk kitlelerinin karar alma mekanizmalarına katılımını azami seviyeye çıkarmalıyız. Dandakaranya'nın kurtarılmış bölge hâline getirilmesi için bu bir zorunluluktur.

Demokratik halk iktidarını sağlamlaştırarak Dandakaranya çapında halk iktidarını kurmak için eşzamanlı olarak farklı düzlemlerde faaliyet yürütecek çok sayıda kadroya, teknisyene, profesyonele ve uzmana gereksinimimiz var.

Siyasal iktidarı arzuluyorsak ondan bahsetmekle yetinmek olmaz; onun vücut bulmasını ve gelişmesini sağlayarak alternatif bir düzen sunmak zorundayız. Dünyanın her neresinde olursa olsun, ülke çapında iktidarı almayı arzulayan

bir örgütün önderliği bu meseleye ciddiyetle yaklaşmakla yükümlüdür. Doğal olarak bunu gerçek kılmak için üs bölgeleri inşa etmeyi hedeflediğimiz yerelliklerin halkına yaslanmak, onlardan güç bulmak zorundayız. Yani nasıl ki ülke çapında devrim yapmak isteyenler açısından belirleyici olan kendi ülkelerindeki halkın desteğiyse ve başka ülkelerdeki devrimci, ilerici unsurların desteği tali nitelik taşıyorsa; üs bölgesi kurarken de esas olan bölge halkının desteğidir ve söz konusu alanın haricindeki bölgelerde bulunan kitlelerin desteği tali niteliktedir. Gelgelelim, Dandakaranya'nın nesnel koşullarını ve oradaki hareketin tarihsel gelişim sürecini göz önünde bulundurduğumuzda buradaki mücadelenin dışarıdan göreceği desteğin de ciddi bir önem taşıdığını görebiliyoruz.

Partinin merkezî önderliği Dandakaranya'da yeni iktidarı geliştirirken bu değindiğim noktaları göz önünde bulundurmak zorundadır. Siyasî iktidarın – yani temel düzeyde bir halk yönetimi için gerek duyulan mekanizmanın – inşası için şimdiye yapmış olduklarımız ve şu an yapmakta oldukları-mızın yetersiz olduğu açıktır.

Halkın idarî meselelere katılımını arttırarak, halk demokrasisinin kapsamını genişleterek, Janatha Sarkar'ların daha üst seviye birimlerine kitlesel bir nitelik kazandırarak, halk örgütlerindeki siyasî faaliyetlerimizi yoğunlaştırarak, özel örgütsel eğitim kampanyaları yürüterek, türlü düzlemlerde aktif olan kadro ve uzmanlarımızın becerilerini geliştirerek, üretimi arttırmak için yaratıcı yöntemler bularak ve üretim alanındaki kadro politikamızı geliştirerek Janathana Sarkar'ların kurulum ve gelişim sürecini ilerletmeliyiz.

Halk, halk düşmanlarını bölgeden kovup düşmanın yerel iktidar aygıtlarını parçalayarak Janathana Sarkar'lar kurmaktadır. Egemen sınıfların devletinin bölgede yıkılmış oluşu sınıflar mücadelesinin burada sonlanmış olduğu anlamına gel-

memektedir; bilakis buradaki sınıflar mücadelesi şiddetlenmiştir. Çünkü artık bu mücadele toplumsal yaşamın tüm düzlemlerinde yürütülmek zorundadır. Şimdi bu mücadele sadece siyasî ve askerî düzlemlerde değil, ideolojik, ekonomik ve kültürel düzlemlerde verilmektedir.

Janathana Sarkar'ların siyasî iktidarı ele geçirdikleri bölgelerde eskinin toprak ağaları, eşrafı, bazı kabile şefleri ve azılı gericiler, yani özetle geçmişte hükümet ile işbirliği yapmış olan asalak, halk düşmanı zenginlerin bir kısmı halk yönetimine teslim olmuşlardır. Bunların bir kısmı gizli planlar yaparak halk iktidarına zarar vermek istemişlerse de şimdiye değin komploları boşa çıkarılmıştır. Devlet güçlerinin Dandakaranya'daki harekâtı şiddetlendiğinde ve gerici *Salwa Judum* çeteleri kurulduğunda bunların çoğu *Salwa Judum* saflarına katılarak ya da devlet güçleri ile işbirliği yaparak halka karşı acımasız saldırılar gerçekleştirmiş, halk iktidarını yıkmaya çabalamışlardır. Düşmanın iktidarı yıkılarak yerini yeni halk iktidarına bırakırken halk ile halk düşmanları arasındaki sınıflar mücadelesi geçmişte hiç olmadığı kadar keskin bir niteliğe bürünmüştür. Bu düşmanlar, yitik otoritelerini bir kez daha tesis edip sömürü ve zulüm düzenini yeniden kurmak için halka eşi zor bulunur bir kindarlıkla saldırmaktadırlar. Alenen halka saldıran düşmanlar haricinde hükümetin bazı reformlarını halkın gözünü boyamak için kullanan ve akrabaları, dostları ve aşiretleri ile olan bağlarını gizliden gizliye devreye sokarak halk yönetiminin altını oymaya çalışan gizli düşmanlarımız da olduğu bir gerçektir. Devlet, istihbarat ağını halkın saflarına sızan bu halk düşmanları aracılığı ile örmektedir.

Anlayacağınız, *Janathana Sarkar*'ların gücünü muhafaza etmek ve onları Dandakaranya'nın tamamına yaymak için gerici devlete karşı yürütülen sınıflar mücadelesinin her alanda

yoğunlaştırılması zorunludur. Bu bağlamda sınıf çizgisine ve kitle çizgisine daim sadık kalarak halkı seferber etmek başlıca yükümlülüklerimizdendir. Şayet sınıflar mücadelesini keskin bir biçimde yürütür ve halkın mücadeleye aktif katılımını sağlayabilirsek halk düşmanlarını bastırabilir, devletin saldırılarını boşa çıkararak yeni iktidarımızı savunmayı başarabiliriz.

Yerel ölçekte yeni iktidar araçlarını kurduğumuzdan beridir bu yönetimler kırsal yaşamın iktisadî, toplumsal ve kültürel yönlerine halk dostu, demokratik bir nitelik kazandırmak için uğraş vermektedirler. Bu yapılar devrimci bir toprak reformu uygulamaya koymuş, zirai gelişim için karşılıklı yardımlaşma ilkesine bağlı ekipler oluşturmuş, ormanlık bölgelerin korunmasını sağlamış ve eğitimle sağlık gibi temel olanakları arttırdıkları gibi yerel kültürlerin yaşatılması için de faaliyetlerde bulunmuşlardır. Bu devrimci uygulamalar, halkın yaşam standartlarını yükselttikleri gibi, esas siyasî görevimiz olan halk savaşının geliştirilmesi hedefine de hizmet etmektedirler. Bu alandaki tüm girişimlerimizi iki misline çıkarmalıyız.

Bu konuda son yıllarda ciddi ilerlemeler kaydetmiş olduğumuzu söyleyebilirim. *Salwa Judum*'un baskınları ve devlet güçleri ile türlü para-militer çetelerin saldırıları yüzünden Dantewada ve Bijapur bölgelerinde (Güney ve Batı Bastar) yüzlerce köy yakılmış, halk ekonomisi bütünüyle yıkılmıştır. Buna rağmen Halk Kurtuluş Gerilla Ordusu, *Janathana Sarkar*'lar ve halk kitle örgütlerinin haricinde partimizin öncülüğünde seferber edilen kitlelerin tamamı düşmanın saldırılarını boşa çıkarmak için verilen bu mücadelede ciddi deneyimler elde etmişlerdir. *Janathana Sarkar*'ların kurulduğu bölgelerle gerilla bölgelerinde HKGO, halk milislerinin yardımı ve halk kitlelerinin azami desteği ile, tarımsal üretimi

bir kez daha diriltmiştir. Fakat bu yapıyı savunmak için düşmanla girilen çatışmalarda sayısız HKGO savaşçısının, milis mensubunun, *Janathana Sarkar* önderiyle üyesinin yanı sıra halktan da pek çok kimsenin şehit düşmüş olduğu da asla unutulmamalıdır.

Düşman, pazarları tümüyle kapatarak, bölgeye erzak akımını bütünüyle keserek ve halkın bütün geçim kaynaklarını yok ederek halkı teslim almaya çalışmıştır. Amaçları halkı ve hızla güç kazanmakta olan halk güçleriyle Janathana Sarkar'ları temel kaynaklardan mahrum bırakmak, böylelikle de devrimci kampın inisiyatifini boğmaktı. Dandakaranya'da yoğun çabalarımız sonucunda düşmanın bu tehlikeli hamlesini boşa çıkarmayı başardık.

İlerleyen süreçte de düşmanın uzun süreli bir perspektifle giriştiği bu amansız ve şiddetli harekâtın süreceği açıktır. Bu yüzden halkın, halk güçlerinin ve *Janathana Sarkar*'ların git gide artmakta olan ihtiyaçlarını karşılamak, halkın yaşam seviyesini yükseltmek, devletin zorunlu göç politikasına engel olmak, üretimi (tarım, orman ürünleri, zanaat vs.) arttırmak ve Dandakaranya'da ticareti geliştirmek için yeni yöntemler bulmaktan başka çaremiz yoktur. Halkın, halk güçlerinin ve Janathana Sarkar'ların ihtiyaçlarının sürekli olarak arttığı ve bu unsurların birbirlerine bağımlı hâle gelmeye başladığı şu süreçte halk ekonomisinin gelişmek için ihtiyaç duyduğu yenilikleri uygulamaya koymak mecburiyetindeyiz. Eğer bu ihtiyaçları göz önünde bulunduran bir ekonomik plan üretecesek Dandakaranya bölgesinde neye ne kadar gereksinim olduğuna dair üç aşağı beş yukarı bir tahminde bulunmalıyız. Eğer bu tahminimizi yerelliklerdeki *Janathana Sarkar* birimlerinin araştırmaları ışığında yapacak olursak hata payımız düşük olacaktır. Eğer halkın, geleceğini ilk kez olsun ellerine aldığı şu konjonktürü bütünlüklü ve doğru bir biçimde tahlil

edebilirsek ihtiyaçlar, üretim, tüketim, pazar ve sermaye gibi unsurlar arasında bir koordinasyon sağlayıp iktisadî düzlemde bir atılım gerçekleştirebiliriz. Bu atılım muhakkak ki halkın siyasî iktidarının sağlamlaştırılmasına hizmet edecektir. Bölge ölçekli iktidarın kurulması ve halk savaşının sürdürülmesi iktisadî alandaki böylesi girişimler elzemdir. Halkı seferber ederek iktisadî karar mekanizmalarına katmak ve onların sürece aktif katılımını geliştirmek bizler için belirleyicidir.

Yeni demokratik devrimci hareketimizin ilerletilmesi için partimizin Marksizm-Leninizm-Maoizm'i ülkemizin somut koşullarına uyarlamasının sonucunda kurulan Halk Kurtuluş Gerilla Ordusu varlığını, halkın ideolojik, politik ve örgütsel dönüşümü uğruna sarf etmiş olduğumuz ve etmeyi sürdürdüğümüz çabalara borçludur. Ordumuz, kurulduğu günden bu yana devrimci hareketimizin belkemiği olagelmiştir. Gerilla savaşını yürüttüğü gibi siyasî ve örgütsel düzlemlerde de faaliyet yürütmektedir. Bu yeni çabalarımız sayesindedir ki; bugün halk iktidarı kurulmaktadır. Bu gayretlerimizin meyvesi olan Janathana Sarkar, bugün Dandakaranya'da gelişmektedir. Janathana Sarkar'ların gelişimi ve yaygınlaşmasıyla birlkte Halk Kurtuluş Gerilla Ordusu da güçlenmekte ve kitleselleşmektedir. Bu şu anlama gelmektedir; partimiz halka Marksizm-Leninizm-Maoizm'i taşımıştır, halk da böylelikle halk ordusunu var etmiştir. Halk ordusu, halkın kendi iktidarını kurmasına yardım etmiştir, halk iktidarı da partinin ve ordunun güçlenmesine yardımcı olmaktadır. Halk, halk ordusu ve halk iktidarı güç kazandıkça daha fazla sayıda insan siyasî mücadeleye ve halk savaşına katılmaktadır. Dandakaranya öznelinde bu stratejik pratiğimiz, en temel ve esas pratiğimiz olmayı sürdürmektedir. Tüm faaliyetlerimizin merkezinde bu stratejik girişimimiz yer almalıdır.

Şu anki ekonomik buhranlar yüzünden darboğazdaki

emperyalistler ve Hint hâkim sınıfları ülkemizde gelişmekte olan halk savaşı yüzünden dehşete düşüyorlar. Halk savaşını engellemek için "düşük yoğunluklu çatışma" politikasını uygulamaya koyuyorlar.

Dandakaranya öznelinde düşman, tüm girişimleri halk tarafından boşa çıkarıldığı için sürekli taktik değiştirmek zorunda kalmaktadır. Buna rağmen, emperyalistlerin, Hindistan Ordusu'nun ve Andhra Tazı Komando Birlikleri'nin tam desteğini alan düşman, kolluk kuvvetleri ile para-militer çeteler arasında eşi benzeri görülmemiş bir koordinasyonla zalimce halka saldırmayı sürdürmektedir. Yeni gelişmekte olan halk iktidarını ezme stratejisi uyarınca hareket eden gerici hâkim sınıflar Dandakaranya'yı harekâtlarının başlıca hedefi bellemişlerdir.

"Düşün yoğunluklu savaş" siyasasını etkin bir biçimde yürütmeyi arzulayan gerici hâkim sınıflar bu uğurda Özel Harekât Timleri, özel istihbarat birimleri ve terörist çeteler kurmuşlardır. Bir yandan da halk arasında ideolojik ve politik kafa karışıklığına yol açarak halkın bilincini bulandırmak ve devrimci kampı bertaraf etmek için bizlere karşı psikolojik savaş yürütmekte oldukları herkesin malumudur. Sahiden, yalanlarının ve çarpıtmalarının ardı arkası kesilmemektedir. Göz boyama amaçlı reform programları, ana-akım medya, paravan sivil toplum kuruluşları, dinî kurumlar ve her türden gerici yapı bu kirli psikolojik savaş uğruna seferber edilmiştir. Devletin tüm kurumlarını polis teşkilatına bağlayıp ellerindeki tüm kaynakları bizi yok etme hedefi için kullanarak son derece merkezîleşmiş bir saldırı yürütüyorlar. Bir yandan reformlardan söz ediyor, öte yandan ise devrimci talepler ileri süren tüm kesimleri acımasızca bastırıyorlar. Şu an vermekte oldukları karşı-devrimci savaşa katkı sunabilecek tüm unsurlardan azami düzeyde yararlanmaya gayret ediyorlar. Öte

yandan bu gerici savaşa zarar verebilecek unsurları ise mikro düzeyde iyice inceleyip kendi lehlerine çevirmeye çalışıyor, bunu başaramayınca yok ediyorlar. Kendi gerici saldırılarını meşrulaştırmak için devrim lehine tüm faaliyetleri yasadışı olarak lanse edip anında bastırıyorlar. Saldırılarını ileri teknolojiye dayanarak sürdürmek için tüm alanları hızla modernleştiriyorlar (silah, iletişim, ulaşım, güvenlik, kayıt muhafazası, propaganda araçları, koordinasyon vs.). Şayet "düşük yoğunluklu çatışma" dedikleri şeyi tek cümle ile özetleyecek olursak; bu, ileri teknolojiden yararlanan, kesintisiz bir yalanlar silsilesine dayanan ve devamlı kıldığı acımasız baskı politikalarından güç bulan gerici bir savaştan başka bir şey değildir.

Düşmanımızın "düşük yoğunluklu çatışma" doktrinini benimsemesinin sebebinin, uzun süreli halk savaşımızın stratejik ve taktik hamlelerini yenilgiye uğratmayı amaçlayan gerici savaşını geliştirmek olduğunu hepimiz biliyoruz. Fakat düşmanın ülkemizdeki halk savaşını yenmek için bu "düşük yoğunluklu çatışma" siyasasını ülkenin somut koşullarına uyarlamış olduğu da bir gerçektir. Savaşımızı yeni savaş koşullarına ayak uyduracak şekilde geliştirmek, Dandakaranya'yı kurtarılmış bölge hâline getirmek ve bölgede kurulan halk iktidarını koruyup yaymak için tüm faaliyetlerimizi düzlemlerde arttırmalıyız. Andhra Pradesh'teki devrimci mücadele deneyiminden çıkardığımız en önemli derslerden biri budur; kendimizi değişen savaş koşullarına hazırlamak zorundayız. Andhra Pradesh'te savaşın değişen şartlarını kavrayamadığımız için hareketimiz orada bir yenilgi yaşamıştı. Aslında orada yaşadığımız sıkıntıların başlıca sebebinin bu olduğu bile söylenebilir.

Eğer Dandakaranya'da düşmanın "düşük yoğunluklu çatışma" doktrininden beslenen harekâtını boşa çıkarmayı is-

tiyorsak biz de topyekûn savaş yürütmek zorundayız. Niyetimiz düşmanın saldırılarını püskürtüp Dandakaranya'yı kurtarmak ise ideolojik, politik, askerî, psikolojik, örgütsel, iktisadî, kültürel, ekolojik vs. tüm düzlemlerde savaşımızı geliştirerek savaşın bu yeni ve farklı şartlarına uyum sağlamak durumundayız. Mevcut koşullarda halk savaşımız henüz stratejik savunma aşamasındadır. Yapmamız gereken, savaşımızı doğru ve kapsamlı bir plan uyarınca topyekûn savaşa çevirmektir. Merkez Komitemiz ve Dandakaranya Özel Bölge Komitemizin bu son derece çetrefilli vaziyeti çözüme ulaştırmak için bir hayli uğraşmak zorunda oldukları açıktır. Ne ki, eğer merkezî önderliğimiz ve Dandakaranya bölge yönetimi partimizin, ordumuzun, halk kitle örgütlerimizin, Janathana Sarkar'larımızın tamamını ve halk kitlelerini bu sorunun çözümü için seferber etmeyi başaracak olurlarsa sözünü ettiğim şey imkânsız değildir kesinlikle. Bu, bugün partimizin önündeki başlıca siyasî, askerî ve örgütsel görevdir.

Siyasî, askerî ve örgütsel açıdan bir diğer belirleyici görevimiz de halk savaşımızın belkemiği olan halk ordusunu (anki ismiyle Halk Kurtuluş Gerilla Ordusu'nu) düşmanın gerici taarruzunu boşa çıkaracak yenilmez bir savaş gücüne dönüştürmektir.

Dandakaranya'daki devrimci hareketin kaderi partimizin, ordumuzun ve halk yönetimimizin önderliğinin bu belirleyici görevleri yerine getirirken elde edecekleri olası başarılar ve başarısızlıklarca tayin edilecektir. Bu yüzden halk savaşını başarıyla geliştirip Dandakaranya'yı kurtarmak için halk savaşımızı, savaşın yeni koşulları ile uyumlu bir topyekûn savaşa çevirerek düşmanın "düşük yoğunluklu çatışma" politikasını yenilgiye uğratmakla yükümlüyüz. Dandakaranya'nın mevcut koşulları bunun için elverişlidir.

Yoldaşlar!

Dandakaranya'yı kurtarılmış bölge hâline getirme yönündeki kısa vadeli hedefimiz uyarınca yürütmüş olduğumuz bu halk savaşında şimdiye değin elde etmiş olduğumuz başarılar alabildiğine önemlidir. Dandakaranya'nın kurtuluşunun Hindistan Yeni Demokratik Devrimi'ni yepyeni bir nitel aşamaya taşıyacağı açıktır. Dandakaranya'nın kurtuluşu yolunda yeni ve daha büyük zaferler elde etmek için ülkenin tamamını göz önünde bulunduran bir perspektifle hareket etmeli, taktiklerimizi olumlu ve olumsuz tüm koşulları tahlil ederek geliştirmeliyiz.

Dandakaranya'nın kurtarılması için verilen mücadelede bizim için olumlu olan koşullar şunlardır: Bir kere, Dandakaranya halkı kendi kendini yönetmenin nasıl bir şey olduğunun farkına varmıştır; bölgede devrimin öznel güçleri nispeten güçlüdür; mücadele ülkenin geri kalanından daha ileri bir aşamadadır; Andhra Pradesh'te edindiğimiz deneyimler ve bunlardan çıkarılan dersler hâlâ belleğimizdedir; halk savaşı ülke çapında gelişmeyi sürdürmektedir. Bunların haricinde, ülkemizdeki ve dünyadaki işçilerin, ezilen halkların ve ulusların mücadelesi de güç kazanmaktadır ve bu da hedefimizi gerçekleştirme yolundaki bizlerin yeni zaferler kazanabilmesi için olumlu bir vaziyettir.

Hareketin gelişimi için olumlu koşullar olduğu gibi, bu gelişime ket vurabilecek kimi eksiklikler ve olumsuzluklar da mevcuttur. Şu alanlarda sıkıntılarla karşı karşıyayız: *Janathana Sarkar*'lar yeterince güçlü değil; kitle temelimiz yeterince geniş değil; askerî gücümüz ve hareketimizin etkin olduğu alanın genişliği yetersiz; ülkemizin diğer bölgelerinden ve hareketin daha kuvvetli olduğu bölgelerden gördüğümüz destek gibi, başka ülkelerdeki dostlarımızdan gördüğümüz destek de oldukça zayıftır. Bunların haricinde Andhra Pra-

desh'te hareketin yaşadığı yenilgi, partimiz önderliğinin ülke çapında düşmana verdiği kayıplar ve Dandakaranya'nın düşman saldırısının ana hedefi hâline gelişi de taktikler geliştirirken daima akılda tutmamız gereken gerçekliklerdir. Kendimizi gerçekten çetin mücadelelere hazırlamamız gerektiği açıktır.

Stratejik açıdan Dandakaranya'nın kurtuluşu için şu görevler yerine getirilmelidir: Faaliyet alanı genişletilmeli; parti, halk ordusu, halk kitle örgütleri ve *Janathana Sarkar*'lar güçlendirilmeli, nitel açıdan geliştirilmeli; birleşik cephe kurulmalı; düşmanın saflarındaki çelişkilerden yararlanılmalı; kendiliğinden patlak veren kitle mücadelelerinin saflarında faaliyet yürütülerek onlara öncülük etme gayretinde bulunulmalı; devrimin öznel güçlerinin eğitimi, talimi, silahlandırılması ilerletilmeli, muhafazası sağlanmalı; hareket içerisinde bir düzeltme harekâtı gerçekleştirilmelidir vs. Sözü geçen bütün bu görevler titizlikle, planlı bir biçimde yerine getirilmelidir. Siyasî, askerî, örgütsel, eğitsel vs. kampanyalarımızın tamamını daha iyi koordine etmek yükümlülüklerimizdendir. Bu görevleri yerine getirirken daima yeni halk iktidarından – *Janathana Sarkar*'dan – istifade etmeliyiz.

Yoldaşlar!

Proletaryanın önderliğinde siyasal iktidarı zapt etmek için verdiğimiz bu devrimci mücadelenin engin tarihinden, özellikle de halk iktidarını kurma deneyimlerimizden, dersler çıkarmalıyız. Gelin, siyasal iktidarı ele geçirmek için canını veren, ismini bildiğimiz ve bilmediğimiz tüm şehitlerimizin yürekliliğinden ve fedakârlığından beslenerek Dandakaranya'nın kurtuluşu için yiğitçe çarpışalım! Hedefimiz yüce bir hedeftir, ulu bir hedeftir. Ona varan yol, dolambaçlı, engebeli ve alabildiğine uzundur; fakat bizleri eğiten Marksizm-Le-

ninizm–Maoizm bilimseldir. Baş koyduğumuz uzun süreli halk savaşı güzergâhı yenilmezdir. Tüm gücümüz halktan gelmektedir. Tarihi yaratan yalnızca ve yalnızca halk kitleleridir. Emperyalistler ve gerici egemenler kâğıttan kaplandan başka bir şey değildirler. "Savaşta stratejik açıdan birin karşısına on, taktik açıdan ona karşı bir" çıkarılması gerektiği yönündeki Maoist strateji ve taktik ilkesi ışığında Dandakaranya'nın kurtuluşu için kararlılıkla ileri atılalım. Dileğim, yayım hayatına başlayan *Janathana Sarkar* dergisinin bu yüce hedefe hizmet etmesidir. Bu girişiminizi can-ı gönülden kutluyor, başarılar diliyorum.

22 Nisan 2009 – Lenin'in Doğumu'nun 139. Yıldönümü Şerefine

Devrimci selamlar,

Ganapathi

Genel Sekreter

Hindistan Komünist Partisi (Maoist)

EK IV

Yoldaş Murali ile Sohbet

Yoldaş Murali yakın zamanda hapisten çıktı. İçeri düşmeden önce HKP(Maoist) Siyasî Büro üyesi ve Güneybatı Bölge Sorumlusuydu.

*Bu, konuşmanın tekrar gözden geçirilmiş dökümüdür.

1960'ların sonu ve 1970'lerin başında Naxalbari, Karimnagar ve Adilabad'daki ayaklanmaların başarısızlıkla sonuçlanmasından sonra köylü hareketi 1978'de Andhra Pradesh'te bir kez daha dirilmeye başlamıştı. Partimiz bunun evvelinde, henüz 1977 senesinde "Köylere Gidelim" şiarıyla bir siyasî kampanya başlatmıştı. Bu bağlamda 1978'de Telangana'da ve Andhra Pradesh'in kıyı bölgelerinde Andhra Pradesh Öğrenci Birliği ve Radikal Öğrenci Birliği üyeleri – parti kadrolarının da desteğiyle – "Köylere Gidelim" kampanyası için 10'ar günlük siyasî kurslar açmışlardı. Köylerdeki mücadele gündemi feodalizme karşı demokratik devrimdi ve köylüleri bilinçlendirmek için bildiriler dağıtılıyor, duvarlara afişler asılıyor, yürüyüşler tertipleniyordu. Köylüler ile toprak ağaları arasındaki keskin çelişki, sınıflar mücadelesi şeklinde vücut buluyordu. Kurtarılmış üs bölgeleri kurmamızı sağlayacak yegâne yolu, yani uzun süreli halk savaşını başlatmaya muktedir bir perspektif bu şartlar altında yakıcı bir ihtiyaç hâlini almıştı.

Bu ihtiyaca karşılık olarak Dandakaranya'da kurtarılmış bölgelerin kurulması için bölgeye yedi birlik gönderildi (O zamanlar Adilabad, Doğu Godavari ve Visakha bölgeleri de Dandakaranya bölgesinde sayılıyordu; hareketimizin etkinlik alanının bir hayli genişlemiş olduğu bugün Adilabad, Doğu Godavari ve Visakha'yı Dandakaranya'dan ayrı faaliyet bölgeleri olarak kategorize ediyoruz).

Birliklerin bölgeye girişiyle birlikte Warangal'da, Khamman'da, Nizamabad'daki mücadelenin yanı sıra Karimnagar ve Adilabad'daki sınıflar mücadelesi de şiddetlendi. Dandakaranya'daki sınıflar mücadelesinin birliklerimizin önderliğinde daha da geliştirilmiş olduğu bilinir. Bunun için daha 1984 senesinde Dandakaranya'daki hareketin daha ileri seviyede koordinasyonunu sağlama gayesiyle Orman İrtibat Komitesi kurulmuştu. 1987 senesinde de bölge için eyalet seviyesinde bir komitenin kurulmasına karar verilmişti; fakat merkezî düzeyde bir komitenin yokluğundan kaynaklı, bu komite faaliyetlerini Andhra Pradesh Eyalet Komitesine bağlı olarak yürütmek durumunda kalmıştı. Bugünkü Dandakaranya Komitesinin kuruluş tarihi 1995'tir ve ilkin Özel Bölge Komitesi ismiyle tarih sahnesine çıkmıştır.

Dandakaranya'nın dört bölgesinde (Doğu Dandakaranya, Adilabad, Bastar, Gadchiroli) farklı farklı durumlarla karşılaşıyorduk; çünkü sömürü koşulları ve halkın sorunları bölgeden bölgeye farklılık gösteriyordu. Şöyle ki:

1. Gond kabilesine mensup Adivasilerin yoğun olarak yaşadığı Adilabad bölgesinde *mahajan*'lar [tefeciler] aşırı faiz uygulayarak köylüleri borç batağına sürüklüyor ardından da topraklarına el koyuyorlardı.

2. Gadchiroli'deki sorun tefecilerden ziyade Orman Bakanlığı'na bağlı müfettişlerin zulmüydü. Bunun haricinde de kimi çelişkiler vardı; fakat buradaki başat çelişki devlet ile

halk arasındaydı.

3. Bastar'da toprak sorunu vardı. Burada hem sınıfsal çelişkiler vardı hem de Orman Bakanlığı ile halk arasında bir çelişki. Sömürü koşulları Adilabad'daki kadar ağır değildi. Kabileler sınıflara bölünmüştü ama buradaki çelişkiler Telangana Düzlükleri'ndeki kadar keskin değildi. Burada sınıflı bir toplum yapısı vardı; lakin öznel kabile geleneklerinden kaynaklı olarak burada *mukhiya*'ların [kabile şeflerinin] sömürüsü düzlüklerdeki kadar şiddetli değildi ve ana çelişki devlet ile halk arasındaydı.

4. Doğu Dandakaranya'da hem toprak ağaları ile halk arasındaki çelişki, hem de devlet ile halk arasındaki çelişki oldukça keskindi. *Mukhiya*'lar ile halk arasında zaten toprak meselesinden kaynaklı bir çelişki vardı; çünkü kabile şefleri en verimli toprakları gasp etmişlerdi ve yoksul halka sadece çorak araziler kalmıştı. Bu yüzden parti burada toprak reformunun uygulamaya konması gerektiğine karar verdi ve bölgede patlak veren şiddetli mücadelelere öncülük etti.

Tam bu dönemlerde halk siyasî mücadeleye git gide daha fazla katılıyordu ve devletin baskıları da artıyordu. Peddi Shankar, Gadchiroli mücadelesinde şehit düşen ilk yoldaşımızdı. Onun Moinbinpet civarlarında katledilişinden sonra birliklerimiz düşmana karşı saldırıya geçmiş, devlet bu hamlemize azgın tutuklama dalgaları ile yanıt vermişti. Vaziyet, hâliyle bölgeden bölgeye farklılık gösteriyordu; Doğu bölgelerde ve Adilabad'da baskılar çok yoğundu, Bastar ve Gadchiroli'de ise nispeten daha azdı. Her halükârda, partimizin daima devletin baskıları altında gelişimini sürdürmek zorunda kalmış olduğu tartışılmaz bir gerçektir.

Kitle örgütlerinin inşasına da yine bu dönemde başlanmıştı. Başlarda kadınların da faaliyetlere katılabildiği bir köylü derneği vardı; ama daha sonra kadınların kurtuluşu günde-

mine odaklanacak ayrı bir kadın örgütü kuruldu. O vakitler *tendu*[1] yapraklarının fiyatı bölgedeki ana gündemlerden biriydi. Devletin erişemediği bu geri bırakılmış yörede tacirler çiftçinin *tendu* yapraklarını devletin belirlediği fiyatın çok altında satın alıyorlardı. Parti buna karşı mücadele etmek için 1981 yılında ciddi bir seferberlik başlattı. Mücadele ilerledikçe de parti, bölgede feodalizm meselesine ve tefecilerin sömürüsüne karşı ciddi kampanyalar yürütmeye başladı. Böylelikle Srirakulam ve Naxalbari'deki mücadelelerin ışıklı deneyimini daha da ileri taşımayı başarmış olduk.

Adivasi bölgelerinde Adivasi olmayanların toprak satın almasını yasaklayan 1/70 No.'lu kanun bir aldatmacadan ibaretti; çünkü buralarda kabile-dışı zengin köylüler ve toprak ağaları çoktan binlerce dönüm toprağa el koymuşlardı. Adilabad'da ve öteki bölgelerde bu toprak meseleleri yüzünden çok sert savaşımlar yaşanmıştı. Yine bu dönem, sınıflar mücadelesi ilerliyordu ve partinin öncülüğünde binlerce dönümlük orman arazisi bir kez daha köylülerin denetimine geçiyordu.

Sınıflar mücadelesi gelişedursun, devletin baskıları da dur durak bilmeksizin artıyordu. 1981 senesinin nisan ayında polisler Indravelli köyündeki bir toplantıya ateş açmışlardı ve pek çok insan yaşamını yitirmişti. Ne var ki, tüm baskılara rağmen hareketimiz ilerleme kaydetmeyi ve kitleselleşmeyi sürdürüyordu. Bu bağlamda orman arazilerinin kullanımı, kâğıt fabrikalarındaki ücretler ve tefecilerin sömürüsü gibi gündem maddeleri üzerinden kitlelerin mücadeleye katılımı sürekli olarak artıyordu.

1985'e gelindiğinde mücadele pek çok alanda eskisinden

---

1 [Hindistan'da yaygın şekilde tüketilen *beedi* sigaralarının sarıldığı yaprak – çev.]

daha ciddi bir hâle bürünmüştü; bu yüzden devlet güçlenmekte olan hareketi bastırmak için daha sert adımlar atmayı gerekli görmüştü. Özellikle Andhra Pradesh'te, halka karşı ismi konmamış bir savaşa girişmeyi uygun görmüştü. Dandakaranya'nın Andhra Pradesh'teki bölgelerinde polis baskıları öylesine yoğunlaşmıştı ki her gün tutuklamalar oluyor, çatışma süsü verilen infazlar gerçekleştiriliyordu. Her şeye rağmen, Dandakaranya'daki hareket bütün bu baskıları boşa çıkararak gelişmeye devam etti.

Dandakaranya ve Andhra Pradesh komiteleri öncülüğünde toprak ağalarına karşı gerçekleştirilen toprak işgalleri 1991'e geldiğinde epey şiddetlenmişti. Toprak için verilen mücadele ivme kazandıkça, devletin baskı, işkence ve infaz politikaları da hız kazanıyordu.

[Metin burada kısmen okunmuyor:

Hareket 1990 senesinde gelişmeyi sürdürmüş ve faaliyet alanını daha da genişletmişti. Bütün bunlar devletin ve Merkezî Örgütlenme Komitesi'nin saldırılarına karşı başarılmıştı. Merkezî Örgütlenme Komitesi zamanla ortadan kalktı /.../ üyeleri Halk Savaşı grubunu /.../ kurdu.]

Özellikle Gadchiroli'deki faaliyetlere baktığınız zaman Adivasilerin mücadeleye katılımının son derece yoğun olduğunu görürsünüz. Bu yoğun katılım, Maharashtra polisinin aralarında aydınlar da olmak üzere yüzlerce insanı tutuklamasına neden olmuştu. 1993 senesine gelindiğinde parti eskiye nazaran çok daha gelişmiş, bununla birlikte kadın hareketi ile köylü hareketi de kuvvetlenmişti; herhangi bir gündem için binlerce insan harekete geçirilebiliyordu. O zamanın Maharashtra eyalet yöneticisi Sharad Pawar halkın mücadelesini bastırmak için geniş çaplı bir saldırılar silsilesi başlattı; bir sene içerisinde altmış insanımızı şehit verdik. Yine tam bu dönem baskılar yoğunlaşıyor, çatışma süsü ve-

rilen infazların sayısı hızla artıyordu. Kısa bir süre sonra Andhra Pradesh'te de baskılar şiddetlenmişti.

Yine devletin bu hunhar saldırıları kapsamında Doğu Godavari ve Vishakha'da 106 köy yakılmış, bölgede beyaz terör dalgası olanca hızıyla estirilmeye başlamıştı. Eyaletin pek çok yerinde *Andhra Pradesh İnsan Hakları Derneği* ve Andhra Pradeshli aydınlar kabilelere yardımcı olabilmek için bağış topluyor, kıyımların yaşandığı bölgelere bilirkişi heyetleri gönderilmesine önayak oluyorlardı. Bu dönem, popülist sloganlar benimseyen N.T. Rama Rao kendisini bir demokrat olarak lanse ederek – hatta bir noktada Naksalistlere "*Lal Salaam*" selamı vererek – eyalet yöneticiliğine seçilmişti; fakat onun koltuğa oturmasıyla devletin amansız baskı ve terör politikalarının şiddeti zerre azalmamıştı.

Parti buraya geldiğinde halk savaşı çağrısında bulunmuş ve hareketimiz de kurtarılmış bölge kurma hedefine kenetlenmişti. Fakat partinin halk savaşını geliştirme yönünde somut kararlar alarak gerilla savaşının kırsalda şiddetlendirmesi ve devrimi doğru bir yönelime sokması ancak 2000 senesinde tam anlamıyla mümkün kılınmıştı.

1980 senesinde Jan Myrdal'ın bu bölgeye gerçekleştirdiği ziyarette tanışma fırsatına erdiği Chandrapulla Reddy'nin ekibi daha sonra *Prajapantha* ve *Janashakti* adlı fraksiyonlara bölündü. Bunlardan *Prajapantha* da ilerleyen süreçte *Pratighatana* ve *Prajapratighatana* isimlerini sahiplenen iki ayrı gruba bölündü. Pratighatana, yasal parti kurdu ve revizyonist siyasal hattı benimsedi. Zamanında eyalet meclisine bir vekil seçtirmeyi başarmıştı; fakat şimdi meclisteki o tek koltuğunu da yitirmiş durumda. *Janashakti* devletin baskılarına ağır kayıplar vermişti ve siyasal hattı bir süre sonra geriledi, gördüğü destek azaldı.

Devrimci Mücadelenin Bir Cephesi Olarak Zindan

Devletin çok yönlü saldın programının esas hedeflerinden biri, stratejik önderliğimizi ortadan kaldırmaktır. Bu hedefe ulaşma arzusuyla yanıp tutuşan düşman gücünün şimdiye dek elinden geleni ardına koymamış olduğu açıktır. Şu ana değin başvurdukları başlıca yöntem, çatışma süsü verilen infazlar olmuştur. Fakat tanıkların bulunduğu koşullarda birisini gözaltına aldıkları vakit bu yönteme başvurmaktan doğal olarak kaçınıyorlar. Böylesi durumlarda göstermelik mahkemeleri ve adaletten yoksun yasal sistemleri devreye giriyor. Merkezî yönetimle eyalet hükümetlerinin türlü dalaverelerinin yatağı hâlini almış olan yasal sistem bütünüyle tutarsızdır ve ülkedeki hapishane koşulları dehşet uyandırıcıdır. Özellikle Maoist tutsaklar ağır işkencelere ve baskılara maruz kalmaktadır. Mahkeme emriyle 24 saatten uzun süre zincire vurulanların ya da hücre hapsi verilenlerin sayısı hiç de az değildir. Durum Maharashtra'da da, Chhattisgarh'ta da, Andhra Pradesh'te de böyledir; fakat Andhra'daki koşulların diğerlerine kıyasla nispeten daha hafif olduğu söylenebilir. Hele Maharashtra'da ekip ve milis üyelerimiz, parti kadrolarımız ve hatta eyalet komitesi üyelerimizle dolup taşan yüzlerce hapishane vardır. Bu tutsaklar mahkeme yüzü görmeden 3 ila 5 sene sürelerle zindanda tutulmaktadırlar.

Chhattisgarh'ın Raipur, Durg, Jagdalpur ve Bilaspur hapishaneleri de kötü şöhretleri ile anılmaktadır. Bunların duvarları ardında aralarında Siyasî Büro, Merkez Komite ve Bölge Komitesi üyelerimiz de olmak üzere 500'ü aşkın yoldaşımız yatmaktadır. Andhra Pradesh'teki bir avuç halk dostu avukatın haricinde ülkedeki hukukçuların ezici çoğunluğunun polisin emrinde olduğu bilinmedik bir şey değildir.

Dahası, hapishanelerdeki yemek, su gibi temel olanaklar son derece yetersiz. Yönetim psikolojik baskıyı daimi kılmak

için dışansı ile iletişimi engelliyor. Erkek ve kadın tutsaklar farklı koğuşlarda tutuluyorlar ve kalem, kâğıt gibi basit gereçlere bile izin verilmiyor. Tutukluluk süresinin mümkün olduğunca uzatılması için farklı eyaletler işbirliği içinde çalışıyorlar; tutsak, tutukluluk süresinin sonu yaklaştığında başka bir eyaletin cezaevine sevk ediliyor ve o eyaletin mahkemesinde farklı iddialarla tekrar yargılanmaya başlıyor. Tutsakların yakınları ile görüşmelerine de izin verilmiyor ve cezaevine gelen tutsak yakınları genellikle gardiyanlarca taciz edilip kovuluyorlar. Mahpusun dışarıya mektup yazma hakkı dahi bulunmadığı gibi, dışarıdan gelen mektuplar da genellikle alıkonuyor. Mesela parti, Bhopal'deki beş tutuklu yoldaşa pek çok mektup yazdı; fakat son üç senedir mektuplarımızın biri olsun bu yoldaşlara ulaşmış değil. Tahliye olan bazı tutsakları Hint Ceza Yasası'nın 110. paragrafı[2] uyarınca tekrardan tutuklamak da savcıların dolapları arasında; Gadchiroli'deki olaylarda tutuklanıp tahliye olan yoldaşlarımızın başına gelen buydu örneğin.

Gondia Bölge Komitesi üyesi olan yoldaşın başından geçenler de tuhaftır; bu arkadaş beş kez tahliye olmuş fakat her seferinde farklı sebeplerle tekrar tutuklanmıştır. Bunun gibi yarım düzine daha vaka sıralayabilirim. Maharashtra Eyalet Komitesinden Yoldaş Madanlal, Chhattisgarh cezaevinden Maharashtra cezaevine sevk edilmişti; hükmolunan süreyi yattıktan sonra tekrar Chhattisgarh'a sevk edildi ve kendisine 14 farklı olaydan tekrar dava açıldı.

Tabi bu söz konusu davalar bir türlü görülmüyor. Nagpur zindanında iken Yoldaş Arun Perera ile mahkememizin bir

---

2 [Buna göre; kanunsuz faaliyetlerde bulunmaya azmettirilen kişinin bu faaliyetlerde bulunmasının ardındaki niyet azmettiricininkinden farklı olsa bile niyeti azmettireninki ile birmiş gibi yargılanacak ve cezai hüküm buna göre belirlenecektir – çev.]

an evvel görülmesi için açlık grevine başlamıştık; ne var ki, yüce divanın davamızın hızlandırılması emrini vermesi için 27 gün geçmesi gerekmişti. Arun Perera Yoldaş, ana davadan beraat etmesine ve hükmolunan süresinin 16 Aralıkta doluyor olmasına rağmen şimdi de yeni açılan bir davada 8–10 suçtan yargılanıyor.

Devletin doğasında ve niteliğinde herhangi bir değişim olmamasına rağmen Andhra Pradesh'teki sınıf mücadelesinin, kitle mücadelesinin ve insan hakları mücadelesinin ilerlemesi birtakım kazanımlara yol açmıştır. Bir ara, adli tutukluların ve Naksalist tutsakların sorunlarına çözümler getirmek için bir forum kurulmuş ve bu bağlamda kimi siyasî faaliyetler başlatılmıştı. Hindistan Kongresi Partisi hükümeti tutsakların salınması kararını verdikten sonra Telugu Desam Partisi yüce divana müracaat ederek bu kararın durdurtulmasına neden olmuştu; Maoist ve *Janashakti* taraftarı tutsaklar bu hamleye şiddetle karşı çıkmış, protestolar gerçekleştirmişlerdi. Bu mücadeleler sayesinde bugün Andhra Pradesh'teki cezaevlerinin koşulları öteki eyaletlerdekine nazaran daha iyidir. Bir diğer örnek verecek olursam; 2008'de B1 ve B2 vitamini yetmezliğinden yaşamını yitiren adli tutuklular olmuştu. Maoist tutsaklar zamanında ayrı mutfak hakkı için mücadele etmiş ve kazanmışlardı, *Janashakti*'ci tutsaklar ise komün kurmuşlardı; bu yüzden beslenme koşulları nispeten daha iyiydi. Ama adlilere yetersiz tayın veriliyordu ve bu sebepten 22'si can vermişti. Buna tepki olarak cezaevi çapında bir açlık grevi çağrısında bulunulmuş, dışarıda da kitlesel bir hareket başlatılmıştı. Bu mücadelenin neticesinde 11 adli tutuklu salınmıştı. Benzer bir diğer mücadele süreci de yine 2008'de – aşağı yukarı Balimela Baskını'nın[3] gerçekleştirdiği dönemlerde

[3] [29 Haziran 2008'de HKP(Maoist)'e bağlı birlikler Balimela Baraj Gölü üzerinde Tazı Komandı Birlikleri'ni taşıyan bir tekneyi batırmışlardı – çev.]

– yaşanmıştı. Kitlesel açlık grevi ve toplumsal hareket, hükümeti açlık grevinin varlığını kabul etmeye mecbur bırakmıştı.

Yani evet, mücadele sayesinde bazı hapishanelerde kimi kazanımlar elde ediliyor; fakat bu, geri kalanlarında cehennemî koşulların hüküm sürdüğü gerçeğini de değiştirmiyor. Çoğunda en temel gereksinimlerin dahi karşılanmasına müsaade edilmiyor. Mahkemeler tutsaklara günlük masraflar için fon sağlıyor ama bu rakam Andhra Pradesh'te 40 rupi, öteki eyaletlerde ise 20 rupi. Üstelik bunun 10 ila 15 sene içerisinde faiziyle geri ödenmesi bekleniyor. Maoist tutsaklar düzmece delillerle hapishanelerde tutuluyor, sürekli olarak işkenceye ve tecride maruz kalıyorlar. Az evvel söz ettiğim üzere serbest kaldığı an cezaevi önünde tekrar tutuklanıp başka eyaletlere sevk edilenlerin sayısı gerçekten çoktur. Bütün anayasal hakların çiğnendiği, adeta hiçe sayıldığı şu ortamda tutsakların işi cidden zor.

Maoist ve Naksalist tutsakların memleketimizin dört bir yanında gördükleri baskıları daima akılda tutarak, hapishanelerdeki mücadeleyi ülke çapında yürütmeli, adli tutukluları da bu kampanyalara katmaya gayret etmeliyiz. Böylesi bir seferberlik kimi sorunlarımıza çözüm getirebilir.

Seçim vakti geldiğinde tüm partiler Naksalistlerin toplumsal ve iktisadî sıkıntılar yüzünden mücadele verdiğini kabul ediyor etmesine ama bir kez iktidara geldiler mi siyasî tutsaklar meselesine bütünüyle sırt çeviriyorlar.

Öte yandan Merkez Komite üyelerimiz Vijayda, Barunda ve Shobhadi yoldaşlar gibi pek çokları kefaletlerinin ödenmesine rağmen tutuklu hâldeler. Barunda Yoldaşın tahliyesi 3–4 sefer engellendi ve Kanunsuz Faaliyetleri Engelleme Yasası çıkmadan evvel katıldığı eylemler için bile bu yasa uyarınca yargılanması talep ediliyor. Shobhadi Yoldaş mesela, Rourkela

davasından beraat etmesine rağmen hâlâ Jharkhand Cezaevi'nde. Vijayda Yoldaşın da Hyderabad davasında kefaleti ödenmişti; fakat Chhattisgarh'taki Raipur Cezaevi'ne sevk edildi ve 6 yıldır içeride. Ki kendisinin 70 yaşında olduğunu da belirtirim. Vijay, Chintan Kishore, Janardhan ve Ashutosh Yoldaşların tamamı tecritte tutuluyor.

Konu Naksalistler olduğu vakit devletin demokratikleşme hakkındaki söylemleri bir anda yok olup gidivermektedir. Bugün zindanlardaki yoldaşlarımız işkenceyi dahi göğüsleyerek en temel hakları için savaşmaktadırlar. Malati ve Geeta Yoldaşlar çok ağır darp edilmişlerdi mesela ama cesurca direnmeyi sürdürdüler. Jagdalpur Cezaevi'ndeki Nirmaladi Yoldaş hakkında öylesine asılsız iddialar var ki yanlış hatırlamıyorsam 139 ya da 140 olaydan yargılanıyor. Polisler kendisini tehdit ediyor, bir daha çıkamayacağını söylüyorlar. Ceza istemi öyle ağır ki durum her ne olursa olsun bu yoldaşımız fiilen müebbet ceza yemiş olacak. Eşi de benzer şekilde 40 kadar olaydan yargılanıyor. Bir diğer örnek Padma Yoldaşın durumu; Padma Yoldaş Durg'da cinayet işlediği iddiasıyla tutuklanmış ama beraat etmişti. Buna rağmen bu yoldaşımıza mesnetsiz iddialarla beş ayrı olaydan tekrar dava açıldı ve – yüce divanın aksi yöndeki kararına rağmen – hala Jagdalpur Cezaevi'nde.

Andhra Pradesh, Bengal, Bihar ve Jharkhand'daki durum da pek vahim. Andhra Pradesh'te gözaltına alınan Srinivas Yoldaş işkence görmüş, iki eli de kırılmıştı. Karşısına çıkarıldığı hâkim işkence iddiasını vurdumduymazca geçiştirmiş ve böyle şeylerin sorgu esnasında yaşanabileceğini söylemişti. Kendisi tümüyle asılsız 27 olayla yargılanıyor – buna hapishanede bulunduğu dönemde işlediği iddia edilen "fesat çıkarma" suçu da dâhil. Bölge Komitesinden Pandu Ranga Reddy Yoldaş 40 ayrı olaydan yargılanıyor. Andhra Pradesh eyaletinde 3–4

yıldır cezaevinde olup 50 ila 70 olaydan yargılananlar var.

Adalet sisteminin durumu öylesine kötü ki, avukatlar çıkıp tehdit edildiklerini ve terfilerinin engellendiğini söylüyorlar. Andhra Pradesh'te faşist baskı başlatılmış durumda; öteki eyaletlerde ise açık faşizm koşulları yaşanıyor. Orissa'da beş yoldaşımız Koraput Baskını'na katıldıkları gibi gülünç bir iddia ile Tamil Nadu'ya sevk edilmişlerdi. Bhopal Cezaevi'ne giden Andhra Pradeshli bir avukat maruz kaldığı ağır tacizlere yılmayınca polis, kaldığı otelin sahibini onu kapı dışarı etmesi için tehdit etmişti. Hindistan Devleti'nin sömürgecilerden devraldığı kirli miras, her geçen sene ceza sisteminde daha da yoğun bir biçimde vücut bulmaktadır. Tüm eyaletlerde değişmeyen hikâye şudur; polis asılsız iddialarla bir soruşturma başlatır ve mahkemeden kişiler için tutuklama kararı talep eder. Polisin sözlerinden etkilenen hâkim bu talebi onayladıktan sonra söz konusu kişi, soruşturmanın sürdürüleceği bahanesiyle hapse konur ve mahkemeye tekrar çıktığında kendisini ortalama 20 ila 25 olaydan yargılanıyor vaziyette bulur.

Polis elbette ileri sürülen iddiaların uydurma olduğunun bilincindedir. Beni gözaltına aldıklarında mahkemeye çıkarılmıştım ve eyalet emniyet müdürü 21 kanunsuz olayın faili olduğumu iddia etmişti. Hâliyle, Bihar, Jharkhand, Bengal ve Karnataka'da cinayet ve komplo suçlarından tutuklandım. Ben hapisteyken ilki kadar kabarık diğer bir iddianame hazırlandı; bunda, faili olduğum iddia edilen olayların biri bile Andhra Pradesh'ten değildi. Öyle ki, Jharkhand'da Sunil Mahato'nun öldürülmesi olayı dahi benim üzerime atılmıştı. Organize suçlar bürosundan bir polis, benim olayla hiçbir alakam olmadığını bilmesine rağmen sırf amirleri öyle emretti diye beni bunun hakkında sorguya almıştı.

Devlet bu silahlarını Hindistan Devrimi'nin gelişim seyrine

ket vurmak için kullanmaktadır. Bugün hukuk, devletin bütünlüklü bir komplosundan başka bir şey değildir. Yüce divan, bir tutuklunun belirli bir iddianamedeki suçlan işlemediğinin kanıtlanmasıyla birlikte beraat etmesi hâlinde aniden yeni iddianamelerin hazırlanamayacağına karar kılmıştır. Ne ki, buna uyulmamaktadır. Ayrıca yüce divanın davaların hızlandırılması yönünde aldığı kararların tamamı da hiçe sayılmaktadır.

Başta tutsak Maoistleri hedef alan fiili bir polis devleti, faşist bir sistem var bugün. Yoldaşların özgürce konuşma ya da açıklamada bulunma haklan bile yok. Annem mahkememe geldiğinde derhal eve dönmemi söylemişti. Ben ona devrim için otuz yıldır uğraş vermiş olduğumu, birden vazgeçip eve dönmemin söz konusu olamayacağını söylediğimde bu sözüme bütün gazetelerde yer verilmişti. Görülüyor ki basında neyin yer alıp almayacağı – gerek Andhra Pradesh'te, gerekse öteki eyaletlerde – devletin inisiyatifindedir.

* Röportajı gerçekleştirdiğimiz esnada Murali'nin partide resmî bir görevinin olmamasının sebebi 2004'te benimsenen yeni parti tüzüğünün 5. bölümü olan "Partinin Örgütsel İlkeleri" başlığı altında açıklanmıştır:

"i) Tutuklanan bir parti üyesi tüm sorumluluklarından azat edilir ve söz konusu kişinin üyeliği askıya alınır. Kişinin düşman tarafından tutsak edildiği dönemdeki tavır/tutumuna ve çıktıktan sonraki tavır/tutumuna bağlı olarak, belirli bir denetim sürecinden sonra üyeliğinin devamına ya da iptaline karar verilir. Eğer üyeliğin devamına karar verilirse – parti farklı bir karar vermedikçe – tutuklanışından önce üye olmuş olduğu parti birimine tekrar katılır."

Fakat partinin mücadele tarihini bize anlatmak gibi resmî bir görevin kendisine verilmiş olmasından bu denetim sürecinin sona ermiş olduğu çıkarımına varabiliriz sanırım.

EK V

Yoldaş Sonu ile Sohbet

Yoldaş Sonu – basının iddialarına göre nam-ı diğer Mallojula Koteswara Rao – HKP(Maoist) Siyasî Büro üyesidir ve Dandakaranya Özel Bölge Komitesinden sorumludur.

*Bu, konuşmanın tekrar gözden geçirilmiş dökümüdür.

**

Jan Myrdal ile Gautam Navlakha Yoldaşlar, ziyaret ettikleri tüm bölgelerde kendilerini sıcak bir tavırla karşılayan yoldaşlarımıza takdim edilmiş, onlarla bir bir tanışmışlardır.

**

Dandakaranya Ormanları Andhra Pradesh, Chhattisgarh, Orissa ve Maharashtra eyaletlerine yayılmış, çok sayıda köy ve yerleşime ev sahipliği yapan bir bölgedir. Buraya bu ismi biz vermedik; adının kökeni kadim mitolojimizde bulunabilir. *Ramayana*'da olayın ana kahramanı Ram'ın buraya sürgün edildiği anlatılır. Bugün Dandakaranya'da partimiz 10 bölgesel birime ayrılmıştır ve şimdilerde faaliyet alanını Dandakaranya'nın dışına da yaymaktadır; Manpur ile Mainpur bölge örgütleri buna örnektir. 2004'e değin mücadele alanımız Bastar ve Gadchiroli ile sınırlıydı. Manpur ile Mainpur buna sonradan eklendi. Örgütsel koordinasyonu daha kolayca sağlama amacıyla Bastar 6, Gadchiroli ise 2 bölgeye ayrılmıştır.

Manpur ile Mainpur'la birlikte toplam 10 bölge etmektedir.

Dandakaranya'daki Adivasiler arasında Koya ve Dorla kabilelerine mensup olanlar çoğunluktadır. Geriye kalanlar genellikle Halbi, Batra ve Pradhan kabilelerine mensuptur. Kimi *Dalit* toplulukları ile Maharashtra'daki Maharların yanı sıra Sahular gibi Adivasi olmayan topluluklar da bu bölge sınırları dâhilinde yaşamaktadır. Koya ve Dorla toplulukları Gondlar adı ile bilinirler ve yaşadıkları bölgeye Gondvana denmesinin sebebi budur. Madhya Pradesh, Chhattisgarh, Maharashtra, Andhra Pradesh ve Orissa'daki Gondların toplam nüfusu 7 milyon civarındadır. Bizim buradaki 10 bölge örgütümüzün faaliyet alanı 4.5–5 milyon insanı barındırmaktadır. Hareketimiz bugün, 60.000 kilometrekarelik bir alanda faaldir.

Buranın halkları, milattan evvelki devirlerden bu yana isyankâr ve savaşkan insanlar olagelmişlerdir. İngilizlerin gelişinden önce ve elbette ki sömürgelik yıllarında burada kitlesel ayaklanmaların patlak vermiş olduğu bilinir. 1825 ile 1964 yılları arasında bölge halkı farklı önderlerin rehberliğinde 10–11 kez isyan etmiştir. 1964 senesinde Bastar halkı, racalarının liderliğinde son kez Nehru'ya direnmişlerdi. Bunu takip eden 10–15 senelik sessiz dönemin ardından 1980'lerde partimiz bölgeye girmiştir. Tarih boyunca daima sömürüye karşı toprakları ve geçim kaynakları için mertçe çarpışmış olan bu yörenin insanları Hindistan'ın antik kabile gelenekleri uyarınca hayatlarını sürdürürler ve genel anlamda demokrat bir yaşam algısına sahiplerdir.

Partimizin 1980'de bölgeye ilk girdiği süreçten sonraki tarihini Murali Yoldaşın yeterli şekilde anlatmış olduğunu düşünüyorum. 1989'da eyalet çapında örgütlü bir Adivasi köylü derneği kurmuştuk; köylü kadınlar ve erkekler Dandakaranya *Adivasi Mazdor Kisan Sangh* çatısı altında toprak reformu için mücadeleye atılmışlardı. "Toprak işleyenin"

şiarını kuşanan derneğimiz özellikle topraksız köylülerden ciddi destek görmüştü. Şimdi bu derneğin üye sayısı aşağı yukarı 100.000 civarında. 1991 senesinde de kadınların kurtuluşu için mücadele eden *Krantikari Adivasi Mahila Sanghatan* kurulmuştu; bu kurumun da bugün üye sayısı aşağı yukarı 100.000 kadardır. 2004 senesinde kültürel düzlemde mücadeleyi ilerleten *Chetna Natya Manch*'ı kurduk. Bugün bunun üye sayısı 100.000'i geçmiştir. Sanırım şu an Hindistan'daki en kitlesel devrimci yazar ve sanatçı kuruluşu bu. Yürütmüş olduğumuz mücadele sayesinde anki konjonktürde Dandakaranya'daki en etkin parti bizimkidir.

Buradaki kitleleri mücadeleye kazanmak için çok uğraş verdik ve açıkçası, bu alanda alabildiğine olumlu sonuçlar elde etmiş olduğumuzu rahatlıkla söyleyebilirim. Bölge halkı tarih boyunca devletin Orman Bakanlığı'ndan hep çok çekmiş olduğundan doğal olarak bizim siyasetimiz onların ilgisini çekmişti. Fakat ilk başlarda halkın partiye pek güveni yoktu ve bunun sağlanması için biraz zaman geçmesi gerekmişti. Ama bir kez halkın güvenini ve desteğini kazandığımızda eşsiz başarılar elde etmeye başladık. Bölgede başlatılan ilk mücadele Orman Bakanlığı'na karşıydı; gündem, doğal olarak, toprak meselesiydi. İlk başlarda, kabile şefleri ile halk arasındaki çelişkiye rağmen halktan kişiler seslerini yükseltmeye çekiniyorlardı çünkü partiye yeterince güvenmiyorlardı. Bir gün partinin çekip gideceğini ve şefin onlardan öç alacağını düşünüyorlardı. Bu durumu çözmek ve halkın güvenini kazanmak için bölgeye girdiğimiz ilk yıllarda Adivasi halkının Orman Bakanlığı ile olan çekişmesinde kararlılıkla yer aldık ve halk, devlete karşı mücadeledeki samimiyetimizi ve fedakârlığımızı görünce bize güven duydu. Böylece bize bölgedeki esas çelişkinin iç yüzünü anlatmaya başlayanlar oldu. En yakıcı sorun toprak sorunuydu ve partinin buna ciddiyetle yaklaşması gerekiyordu. Doğru, bugün bölgede topraksız köylü

yoktur fakat o zamanlar sayıları oldukça fazlaydı. Mücadelemiz sayesinde 150.000 hektarlık orman arazisi köylülerin kullanımına kazanılmıştır. Toprak meselesinin aciliyeti yüzünden köylerdeki ilk mücadeleler buna odaklı başlatılmıştı. Bir süre sonra da Orman Bakanlığı'na karşı verilen mücadeleyi kabile şeflerine karşı verilen mücadele ile birleştirmemiz gerektiği kanaatine varmıştık. Bu kabile şeflerinin geniş arazileri vardı; lâkin bir kez orman arazisi ile bunlar köylülerce kazanıldığında bölgedeki halkın yaşam standartları hızla yükselmeye başladı. Biz bölgeye ilk geldiğimizde yiyecek kıtlığı da yaşanıyordu. Ama şimdi halkın hem toprağı var, hem de günde iki öğün yemek yiyebiliyorlar.

Öte yandan devletin baskıları da hızla şiddetleniyordu. Baskıların artmasıyla birlikte köylüler *Dandakaranya Adivasi Mazdor Kisan Sangh*'ı kendi örgütleri olarak iyiden iyiye benimsediler. Hatta öyle ki kurumun faaliyetlerinde yer almak köylüler için geleneksel pratiklerinden biriymişçesine önemli kazanmıştı. Partinin ilk dönemlerde Adivasilerin kolektif çalışma âdetlerinden devrim için faydalanmış olduğu bir gerçektir. Köylülerin, kurumun ve partinin yararlarını kendiliğinden kavramalarıyla birlikte parti onların bilincini daha ileri bir seviye taşıyarak halk ve şefler arasındaki çelişki ile halk ve devlet arasındaki çelişkinin gerçek niteliğini kavramalarını sağladı. Yani kitleler, konumlanışlarının bilincine ermiş oldular; şeflerin yanında devlet vardı, onların yanında ise parti.

Yine bu dönemde toprak üzerindeki kullanım haklarını korumak için savaşmalarının gerekli olduğu gerçeğinin farkına varanların sayısı da hızla artıyordu. Aksi takdirde devletin ve şeflerin bu toprakları tekrar ele geçirmek için ellerinden geleni yapacaklarını herkes biliyordu. Halka silahlanarak örgütlenmesi ve böylelikle hakkını koruması gerektiği bilincini aşılayan

da partimiz olmuştur.

İlk Jan Jagaran'ın[1] tam da bu dönemlerde, 1990 –91 senelerinde başlamış olması tesadüf değildir. Kabile şefleri topraklarıyla birlikte geleneksel statülerini de hızla yitirirlerken *Dandakaranya Adivasi Mazdor Kisan Sangh* onların yerini alıyordu. Doğal olarak devletle şefler kafa kafaya vererek *Jan Jagaran* adıyla bilinen ilk beyaz terör dalgasını üzerimize saldılar. Bu saldırılar karşısında köylülerin partiye katılımı da hızla artmaya başladı.

Anlayacağınız, bu süreç Dandakaranya'daki hareketin tarihi açısından bir dönüm noktası niteliğindeydi. Bir yandan beyaz terör başlamıştı; öte yandan Dandakaranya'daki köylü ve kadın derneklerimiz bölge çapında bir etki alanına kavuşmuştu ve halk milislerimize katılım oldukça yoğundu. Bundan tam bir sene sonra, 1991'de, Maharashtra'da da baskılar şiddetlendi. 1991–1994 seneleri arasında Gadchiroli ve Bastar'da devletin halka açtığı adı konmamış savaşta düzinelerce şehit verdik.

Devletin halk hareketine müsamaha göstermeye katiyen niyetli olmadığı açıktı. Tam bu dönemde parti de devlete doğrudan cephe almanın vaktinin geldiğine kani olmuştu. Bu bilinçle, devlet güçlerine yönelik saldırılarımız başladı. Devlete karşı eylemler Andhra Pradesh'te daha 1987 senesinde başlamıştı; 1991'de bunlar Dandakaranya'da da başlatıldı. Bir yandan da gerilla bölgesinin adım adım inşasına başlandı. Yine bu dönemde parti faaliyet alanını genişletmenin zorunlu olduğunu fark etti ve bu bağlamda 1989 senesinde 15–20 yoldaşımız ülkenin iç bölgelerine geçti. 1995'te 2. Konferan–

---

1 [Niteliği itibariyle metnin evvelki bölümlerinde adı geçen Salwa Judum'a benzeyen ve onun selefi kabul edilen para-militer çete hareketi – çev.]

sımız gerçekleştirildiğinde Dandakaranya'da partinin milis kuvvetleri güçlenmiş ve gerçekleştirilen baskınların sayısı ve etkisi eskiye nazaran artmıştı. Bu döneme gelindiğinde geleneksel kabile şefleri de büyük ölçüde bastırılmıştı ve köylüler artık sorunlarını *Dandakaranya Adivasi Mazdor Kisan Sangh* aracılığıyla çözüyorlardı. Bu durum, iktidarın el değiştirmeye başladığının tartışılmaz bir kanıtıydı. Kabile şefleriyle birlikte devletin idari yapıları da hızla güç yitiriyordu. Eskiden köylere vergi toplamaya gelen patwari'ler artık Dandakaranya'ya uğramaz olmuşlardı. Fiilen mevcut yegâne odak, *Dandakaranya Adivasi Mazdor Kisan Sangh*'tı. Parti, bir iktidar boşluğu olduğunun derhal farkına vardı; yeni bir iktidarın kurulması zorunluydu.

Halkın iktidar organlarını inşa kararını 1994 senesinde aldık. Partimizin 1995'te gerçekleştirilen –ve HKP(ML)/Parti Birliği'nin de kardeşlik mesajı taşıyan delegeler gönderdiği – Hindistan Özel Konferansı'nda iktidar araçlarını kurma kararı partinin yetkili mercilerince onaylandı. 1996'ya gelindiğinde yeni halk iktidarını kurma çalışmalarına çoktan başlanmıştı. O dönem bölgedeki çiftçilerin tarımsal faaliyetleri ağır aksak gelişiyordu. O zamanın *Janathana Sarkar*'ı da bu bağlamda tarımın son derece geri niteliğini dönüşüme uğratma hedefini gündemine aldı. Karar, tarımın gelişimini hızla sağlama yönündeydi. Bastar ve Gadchiroli'de – o zamanki devlet kayıtlarına göre – ekilebilir arazilerin yalnıza %2'si sulama imkânına sahipti. Bölgedeki tarımın bu içler acısı hâlini düzeltmek için köylere su depoları inşa edilmeye başlandı. Bu faaliyetler halk saflarında evvelden benzeri görülmemiş bir birliğin sağlanmasına da neden oluyordu. Bunun yanı sıra halk yeni bir kooperatif sistemi geliştirdi; toprağı işlemek için 3–4 hanenin bir araya gelişine sıklıkla rastlanıyordu. Ev inşaatlarında ve öteki faaliyetlerde 11 üyeli kooperatif ekipler kurulmaya başlandı. Bu çalışma ekipleri tarımsal faaliyetler haricinde yakacak

odun toplama gibi 10 ila 12 kişiye ihtiyaç duyulan başka başka işlere de el atmaya başlamışlardı.

Köylülerden oluşan bu çalışma ekipleri sınıfsal bir perspektiften hareketle kurulmuşlardı. Yoksul köylü aileleri zengin köylülerle aynı ekibe koymanın saçma olacağını biliyorduk; öyle olsaydı yoksulun kendi toprağını işleme vakti geldiğinde muson mevsimi çoktan geçmiş olurdu. Kooperatif sisteminin gelişimiyle birlikte halk arasında kolektif bir birlik hissinin uyandığı gözlemleniyordu. Artık toprak vardı; hem de sulanabilir topraklar! Bu, yaşam standartlarının yükselişi demekti ve bir yandan da saflarımıza katılan köylülerin sayısı gün geçtikçe artıyordu.

Halk iktidarı bölgede yer ediniyordu; ama devlet de boş durmuyordu. *Jan Jagaran* adlı ilk beyaz teröre önderlik eden – ve babası zamanında İngilizlerle işbirliği yapmış olan – toprak ağası Mahendra Karma 1997'deki ikinci beyaz terörün de başına geçti. Lenin'in isabetli tespitinde belirttiği üzere, eskinin egemenlerinin, sınıf düşmanlarının güçlerini yitirmeye başladıkları zaman on misliyle saldırmaya başladıklarına burada tanıklık ettik.

2001 senesindeki 9. Kongre'de HKP(ML)/Parti Birliği ile birlikte üs bölgelerinin ve bir halk ordusunun inşasına dair kavramsal düzlemde belirli bir gelişim sergilemeyi başardık. Bütünlüklü bir değerlendirme sürecinden sonra gerilla üslerini kurmanın vaktinin geldiğine karar kıldık. Yine bu temel perspektiften hareketle 2 Aralık 2000 tarihinde de Halk Kurtuluş Gerilla Ordusu'nun kuruluşunu ilan etmiştik. 2001'den sonra ilk üs bölgesini inşa meselesine dair daha somut tahlillerde bulunmamız gerektiği açıktı. Bu meseleyi uzun uzadıya tartıştıktan sonra gerilla bölgelerinin sınırları dâhilinde gerilla üslerinin inşasına başladık. Yani artık, bölgesel koşullara ve kitle temeline bağlı olarak, halk iktidarının inşasına somut

bir biçim veriliyordu. 500 ila 3000 arasında insan bir araya getirilerek Devrimci Halk Komiteleri kuruluyordu. Bir halk ordusu olmaksızın halk iktidarının mümkün olmayacağı kavrayışı ile hareket ediyorduk elbette; halk ordusunun gelişimi, halk iktidarının gelişimine göbekten bağlıydı. Söz konusu sürece dair bu algımızın halk ordusunu ve halk iktidarını geliştirmeye dönük faaliyetlerimize ciddi katkılar sunmuş olduğu su götürmez bir gerçektir. Her bölge örgütü gerilla üsleri kurmak için 2–3 alan belirlemişti ve böylelikle 10–12 alana odaklanarak gerilla üslerini inşaya başlamıştık. Bugün, merkezî gerilla üssümüz Maad bölgesindedir.

Bir kez bu kararları aldıktan sonra bu doğrultuda faaliyete başladık. İlk adım, köylerde Devrimci Halk Komitelerinin kurulmasıydı. İkinci aşama ise bölgelerdeki gerilla üsleri üzerinden Bölge Devrimci Halk Komiteleri kurmaktı. Bu bağlamda, ilk Bölge Devrimci Halk Komitesi 2004'ün Aralık ayında kuruldu. İkinci Bölge Devrimci Halk Komitesi ise 2005 Şubatında kuruldu. 2005 ile 2008 yılları arasında bütün Dandakaranya çapında Bölge Devrimci Halk Komiteleri kurulması süreci daha da ilerletildi.

Partinin kararı her bölgeye üç Bölge Devrimci Halk komitesi kurulması yönündeydi ve bu süreç hâlen devam etmektedir. Dahası, bölgelerdeki bu komiteleri şimdi bölgesel yönetim araçlarına dönüştürüyoruz. İlk bölge yönetimi 2007 Mart'ında kurulmuştu. Gerilla üslerinin ilk aşamasında örgütlülük aşamamıza denk düşen askerî birim müfreze idi. Şimdi bölgesel yönetimlerin inşasıyla birlikte askerî bölükler kurmaya başladık. Bugün, bu sürecin gelişim seyrini hızlandırmak için Bölge Sarkar'ı Hazırlık Komiteleri kuruyoruz. Bu girişimimize askerî alanda denk düşen gelişim, taburların oluşturulmasıdır ve ilk taburumuzun oluşumunu 10 Ağustos 2009'da ilan ettik.

Köylerde, tüm yetişkinlerin *Janathana Sarkar*'da oy kullanma hakkı var. Daha üst düzey birimlere doğru geçildikçe temsile dayalı demokrasiyi uyguluyoruz. Aynı sistem Bölge meclislerine kadar uygulanmaktadır. Dandakaranya bölgesinin ekseriyetle bu yeni yönetim biçimine tümden yabancı Adivasilere ev sahipliği yaptığını göz önünde bulundurarak 2008 Şubatında bu alanda bilinci geliştirmek için atölyeler başlattık. Parti ile halk arasında özgür bir fikir ve deneyim alışverişine olanak tanımış olan bu girişimimizden oldukça verimli sonuçlar aldığımızı söyleyebilirim. Bunların haricinde bir yandan da halk yönetiminin daha üst düzey araçlarını inşa etmeyi sürdürüyoruz.

Dahası, artık parlamento seçimlerini boykot için mücadeleyi de daha aktif şekilde yürütüyoruz. 2008 Kasım'ındaki Chhattisgarh Eyalet Meclisi Seçimleri'nde, 2009 Nisan'ındaki 15. Lok Sabha[2] Seçimleri'nde ve 2009 Ekimindeki Maharashtra Eyalet Meclisi Seçimleri'nde halk yönetimimizin öncülüğünde halkın kolektif boykot kampanyasının gelişimine tanıklık ettik. Bütün Devrimci Halk Komiteleri, faal oldukları köylerde halk toplantıları düzenleyerek insanlara şunu sordular: Siz hâlihazırda kendi hükümetiniz için oy kullanıyorsunuz; aynı zamanda sizin dışınızdaki bir hükümetin seçimlerinde oy kullanmanız akıl kârı bir iş mi? Böyle böyle, halkın bilinç seviyesi daha ileri kesimleri burjuva parlamentosunun seçimlerini boykot etmeye ikna edilmişlerdir.

Halk yönetiminin yanı sıra, bu yönetimi koruma amacını güden halk milislerimizin de gelişimi sürmektedir. Askerî gücümüz hızla artıyor; öyle ki, Halk Kurtuluş Gerilla Ordumuz ve milislerimiz her seçim öncesi bölge halkını baskı ve tehditlerle sindirmeye çalışan, böylelikle onları seçimlere ka-

2 [Hindistan'ın avam kamarasına verilen isim – çev.]

tılmaya zorlayan para-militer güçleri kayıt altına almıştır. Elimizdeki rakamlar Bastar mücadele alanında seçimlere katılımın sadece %2 ile %5 civarında olduğunu ortaya koyuyor. Mesela 700 kayıtlı seçmenin bulunduğu Gogonta'da seçim sırasında bölgeye 1000 para-militer birlik konuşlandırılmıştı. Fakat burjuva basının da yer vermek durumunda kaldığı üzere, üçüncü oylamadan sonra bile sandıktan 10 oydan fazlası çıkmıyordu. Bu, bölge halkının burjuva parlamento seçimleri hakkında ne düşündüğünü alenen gözler önüne seren bir örnektir.

Yani bir yandan halk iktidarı tesis ediliyor, öte yandan da burjuva parlamentosu boykot ediliyor. Ülkede seçimlere böylesi düşük katılım, bir Keşmir'de bir de burada görülmektedir. Boykotumuz öylesine başarılı olmuştur ki devlet kendisini tehdit altında hissetmiştir.

Orduya katılım alanında da ciddi ilerlemeler kaydetmiş olduğumuz bir gerçektir; Halk Kurtuluş Gerilla Ordusu 2001'den bu yana halk ordusunu güçlendirmeye dönük askerî seferberlik kampanyaları yürütüyor. Tabi artık, *Janathana Sarkar*'ın kurulmasıyla birlikte, asker alım işlemleri görevi de Devrimci Halk Komitelerine devredilmiştir; çünkü halk ordusu, halk iktidarının sorumluluklarındandır. Şimdi tüm köylerde halk ordusuna katılımı teşvik için mücadele verilmektedir. Örneğin, bu bağlamda 2008'in Aralık ayında Gangalur Bölgesi Devrimci Halk Komitesinin düzenlediği iki halk toplantısına 10.000'in üzerinde insan katılmıştı. Bölge Devrimci Halk Komitesi başkanı kürsüden Halk Kurtuluş Gerilla Ordusu'nun saflarında mücadeleye katılma çağrısında bulunmuştu ve bu iki toplantıyı takiben 100'ü aşkın genç halk ordusuna katılmaya gönüllü olmuştu. Partimiz bu gönüllüleri itinayla gözden geçirdikten sonra 60-65'inin orduya katılma talebini onaylamıştı.

Bugün, halk hükümeti – yani *Janathana Sarkar* – Dandakaranya'nın kalkınma sürecinden sorumludur ve halkın farklı sorunlarına odaklanarak onlara çözüm getirmek için canla başla çalışmaktadır. Bölgede parlamenter burjuva hükümetin etkisi zayıfladıkça yerini eşzamanlı olarak halk iktidarına bırakmaktadır. Eskiden Devrimci Halk Komitelerinin 7 departmanı vardı; sanayi ve ticaret departmanı ile halkla ilişkiler departmanının kurulmasıyla birlikte bu sayı 9'a yükselmiştir. Ayrıca kadınların yönetimde %50 oranında yer almaları için gayret sarf ediyoruz; lakin bu alanda pek ilerleme kaydetmemiz mümkün olmadı. Bu alandaki faaliyetlerimizi yoğunlaştırmamız gerektiği açıktır. Söz konusu departmanlar arasında bölgenin kalkınması için en etkili çalışmaları yürütenlerin tarım, eğitim–kültür ve sağlık departmanları olduğunu söyleyebilirim. Anki aşamada halktan vergi almıyoruz. Tabi bu, dört sınıflı ittifak ilkesi uyarınca küçük ve orta burjuvaziden vergi almadığımız anlamına gelmemektedir. Tarım ve orman ürünlerinden asgari ölçekte aldığımız payla bir kaynak birikimi sağladık ve tarımsal kalkınmayı, sağlık olanaklarının iyileştirilmesini ve okulların inşasını böyle sağlıyoruz. Özellikle savunma departmanının geliştirilmesi, milis kuvvetlerinin güçlendirilmesi ve bu birliklere el feneri, barut, ok ve yay gibi temel gereçlerin sağlanması halk yönetiminin sorumluluğudur. Şu an bir savaş hâlinde olduğumuz tartışılmaz bir gerçektir, bu yüzden de halkı ve halk iktidarını korumak için savunma departmanının ve milis birliklerinin güçlendirilmesi zorunludur.

Daha önce de belirttiğimiz üzere, kabile şeflerinin geleneksel imtiyazlarıyla birlikte hükümetin idari yapısı da bölgedeki varlıklarını yitirmekte, yerlerini halk iktidarına bırakmaktadırlar. Bu durumda söz konusu odaklar arasında bir çatışma kaçınılmazdır. 1991'de Mahendra Karma devletin desteğini arkasına alarak kabile şeflerinin yanında saf tut-

muştu. Bu birinci beyaz terör sürecinde gericiler pek çok yoldaşımızı işkencelerden geçirmiş, pek çok evi yakmış ve halkı tehdit ederek yıldırma amaçlı pek çok faaliyette bulunmuşlardı. Mesela bölgedeki yoldaşlarımızdan biri, bir halk toplantısı esnasında herkesin gözü önünde vurulmuştu; amaç, halka terör estirmekten başka bir şey değildi.

Daha o zamandan halk düşmanlarına karşı eylemler gerçekleştirmek için silahlı mangalar oluşturmuştuk. Mesela, Vedire Köyü'nün şefi Masa kötü şöhreti ile bölgedeki diğer köylerde de nam salmış zalim bir kişiydi ve halk düşmanı olduğu için güçlerimizce infaz edilmişti. Böyle belirli hedefleri vurmak suretiyle düşman saflarında tereddüt hissini yaymayı başardık ve pek çokları halka teslim oldu. Bu süreç bir 6–8 ay kadar devam etti.

Keza benzer şekilde, 1997'deki ikinci beyaz terör dalgasında da gericiler devletin desteği alarak saldırılar gerçekleştirmeye başlamışlardı. Biz de benzer şekilde belirli kişileri hedef alıyor, ötekileri halkın huzuruna çıkarıyorduk – pek çoğu teslim olmayı tercih ediyordu.

Ne var ki, 5 Haziran 2005'te başlatılan *Salwa Judum*, önceki iki beyaz terör sürecinden nitelik bakımından farklıydı. İlk iki *Jan Jagaran* yerel çapta örgütlenmişlerdi; fakat bu sefer karşımızda yerelden eyalete, eyaletten merkezî yönetime varan bir koordinasyon ile planlamanın ürünü vardı. Uzun süreli bir savaşım perspektifini kuşanan egemenler, eyalet polislerini, merkezî hükümetin para-militerlerini ve yereldeki *Salwa Judum* çetelerini halkın üzerine salmışlardı. Partimizin 2004'teki birliğinden sonra halk hareketinin gelişimi ve kazandığı güç, kendimizi devletin hedef tahtasında bulmamıza neden olmuştu. Başbakan Manmohan Singh'in Maoistlerin "ülkenin iç güvenliğine dönük en ciddi tehdit olduğu" yönündeki açıklaması da tam bu dönemlerdendi. Yani Salwa Judum,

yükselişteki halk iktidarını ezmek için önceden planlanan, organize bir taarruzdu.

Saldırılar 5 Haziran ile 2005'in Aralık ayı arasında doruk noktasını buldu. Bu gerici terör özellikle Bhairamgad ve Bijapur bölgelerinde yoğundu ve süreç içerisinde en az 644 köy yakılmıştı. Devlet kayıtlarına göre 300.000 insan "kaybolmuştu." Daha sonra bu kaybolduğu söylenenlerin 60.000'inin "Yardım Kampı" adıyla nitelendirilen 33 temerküz kampında bulundukları ortaya çıktı; kalan on binlerce insanın akıbeti hakkında devletin hâlâ bir açıklaması yok. Kamplardaki insanlar en temel geçim kaynaklarından yoksun vaziyette sersefil bir yaşama mahkûm edilirken, amansız yıkım kampanyası da bir yandan devam ediyordu. Kamplardan ayrılıp da köylerine dönmeye cüret edebilen köylüler, hedef ayrımı gözetmeyen yağma, cinayet ve tecavüzler silsilesi şahsında vücut bulan faşist baskı dalgasından korktuklarından ormanın derinliklerinde saklanıyorlardı.

Eskiden biz faşizmden söz ettiğimizde halk bu kavramın ne anlama geldiğini tam olarak kavrayamıyordu. Fakat *Salwa Judum*'u yaşadıktan sonra faşizmin ne olduğunu anladılar. Parti bu beyaz terör dalgasını boşa çıkarmanın zorunlu olduğunu kavramıştı ve Ocak 2006'da *Salwa Judum*'a yönelik somut bir karşı-saldırı planı hazırlandı. Bu bağlamda, Halk Kurtuluş Gerilla Ordusu gerici hedeflere planlı ve organize saldırılar gerçekleştirmeye başladı. Bunun yanı sıra, yine bu dönemde alabildiğine olumlu bir gelişme yaşandı; ülke çapında halkın demokrat kesimleri de bize ciddi ölçüde destek çıkmaya başladılar. Parti, *Salwa Judum*'a karşı savaşını sürdürürken, bu demokrat kesimlerin faaliyetleri sayesinde devletin *Salwa Judum*'u bağımsız ve kendiliğinden bir halk hareketi, hatta demokratik devrim ruhunun bir ürünü olarak lanse etmeye dönük propagandası boşa çıkmış oldu.

Devlet uzun bir süre boyunca *Salwa Judum*'un, Naksalizm'i alt etmek ve kalkınmayı sürdürmek için etkili bir araç olduğunu iddia etmişti. Fakat ülke çapındaki demokratik mücadele neticesinde bu yalanın ardındaki gerçek ifşa edilmişti. Mesele, Adivasiler için bir ölüm kalım savaşıydı. Partimiz, hayatta kalmak isteyenlere milislere katılım çağrısında bulunmuştu. Bir süre sonra bu bağlamda, Koya Bhumkal Milis Kuvvetleri şahsında doğru bir yapı ortaya çıktı. 10 Şubat 2006'da, 1910 Bhumkal Ayaklanması'nın ruhunu kuşanan bu kuvvetlerimizin faaliyete başladığı ilan edildi. Bu ilandan hemen sonra, Judum'cuların saldırılarına karşı varlık koşullarını ve canlarını korumak isteyen binler bu kuruma akın etti. Halk, HKGO, parti ve demokratik kitle örgütleri bir araya geldi, ülkedeki ve öteki ülkelerdeki kampanyalarla birleşilerek devasa bir hareket oluşturuldu. Biz bunun başarılması için çaba sarf etmiş olan tüm demokrat kesimlere minnettarız. Bu mücadele neticesinde Mayıs–Haziran 2006'da *Salwa Judum*'un faaliyetleri – en azından kâğıt üzerinde – durduruldu.

Salwa Judum, bölgenin doğal zenginliklerini talan etmeyi arzulayan devletin bir tertibiydi. 2004'te aşırı sağcı Bharatiya Janatha Partisi'nin bölgede iktidara gelmesinin ertesinde, 2005 senesinde büyük şirketlerle yüzlerce ön-mutabakat sözleşmesi imzalanmıştı. Mesela Texas Power Generation firması Chhattisgarh'a neredeyse bir milyar dolar değerinde yatırım yapmıştı. Tata Çelik firması Lohandiguda'da, Jindal Çelik ise Bansi'de engin araziler almışlardı. Son kertede mesele, Adivasi toplumunun ölüm-kalım meselesiydi. Bir örnek verecek olursak; 1970'lerde işletilmeye başlatılan ve Japonya'ya yüklü miktarda kâr akımını sağlayan Bailadilla Madenleri Adivasilerin yaşamına ve kültürüne zarar veriyordu. Bu gibi örneklerin fazlalığı, Adivasi toplumunun varlığına en ciddi tehlikenin doğal kaynakların talanı olduğunu açıkça ortaya koymaktadır. Başbakan, Maoistlerin en ciddi tehdit olduğunu

iddia ediyor; oysa Adivasileri yok oluşla tehdit eden esas unsur doğal kaynakların bu şuursuzca kullanımıdır. Halkın Salwa Judum'a direnmek için saflarımıza akın etmesinin ve devlet güçlerine saldırmasının ardındaki sebep budur. Tıpkı Naga ve Mizolu askerler bölgeye konuşlandırıldığında Nagaland ve Mizoram'da protesto gösterilerinin patlak vermesinin ardındaki sebebin bu oluşu gibi.

2007 ile 2008 seneleri devlet cephesinde benzersiz bir moral çöküntüsüne tanıklık etti. 2009 Ekim'inde Chidambaram, Mahendra Karma ve beyaz terörün öteki mimarları bir araya gelerek *Salwa Judum*'un varlığının sonlandırıldığına dair resmî bir açıklamada bulunmak durumunda kaldılar. Öte yandan terör kampanyasından umduğunu bulamayan devlet, baskı aygıtlarını bir kez daha farklı biçimde seferber etti ve bugün Yeşil Av Operasyonu şahsında halka yönelik yeni bir saldırı dalgası ile karşı karşıyayız. *Salwa Judum* döneminde bölgeye konuşlandırılan güvenlik güçlerinin sayısı 18–20,000 kadardı; Yeşil Av ile birlikte bugün halkın üzerine salınan kolluk kuvvetlerinin sayısı ise 100.000'den fazla. *Salwa Judum* döneminde Özel Polis Güçleri'nin üniformasını kuşanmış olanlar, bugün Koya Komandoları'nın üniformalarını giyiyorlar. Anlayacağınız, Yeşil Av Operasyonu *Salwa Judum*'un daha şiddetli bir devamından başka bir şey değildir. Bu terör harekâtları sadece Dandakaranya'ya has değil; Bihar'la Jharkhand'da da Sendra Harekâtı var.

Lalgarh'tan Surjagarh'a değin uzanan ve devletin "kızıl koridor" olarak nitelendirdiği bu Adivasi kuşağı, aslında "maden koridorundan" başka bir şey değildir. Bu bölgede yükselmekte olan halk iktidarından korkan aciz devletin buraya harekât üzerine harekât düzenlemesinin sebebi tam da budur. *Salwa Judum* başarısızlığa uğratıldı, şimdi de karşımızda Yeşil Av Operasyonu var. Özetleyecek olursak, 1991'de başlayan

birinci beyaz terörün ertesinde halk yönetimi kurma kararı almıştık. 1997'deki ikinci beyaz terörü takiben de Devrimci Halk Komitelerini geliştirerek bu halk yönetimine somut bir biçim kazandırdık. Ardından *Salwa Judum* başladı ve o zamandan bu yana hareketimiz bölgenin tamamına yayılmıştır. Askerî açıdansa müfrezelerden bölüklere geçtik ve şimdi de tabur kurma aşamasındayız.

Kadınların Kurtuluşu Meselesine Dair

Adivasi geleneklerinde, tıpkı düzlüklerde olduğu üzere, kadın ciddi baskı görmektedir. Bu kabilelere Hindu âdetlerinin fazla sızmamış olmasına rağmen kadına yönelik baskıcı pratiklerin mevcut olduğu bir gerçektir. Yöredeki bölgelerin çoğunda evli kadınların gömlek ya da bluz tarzı üstlükler kuşanmaları yasaktı mesela. Ayrıca vücutta kalıcı izler bırakan godna gibi uygulamalar da yakın zamana dek varlığını koruyordu. Fakat hareketimizin yayılmasıyla birlikte bu tür pratikler ortadan adım adım kalkıyor. Yine de genel olarak baktığımızda kadınların erkeklerden fazla çalıştığını görüyoruz. Sadece tarla işleriyle uğraşmıyor; yemek yapıyor, çocuk bakıyor, orman ürünleri topluyorlar. Maruz kaldıkları bu baskıdan ötürü bize verdikleri destek erkeklere kıyasla daha fazla ve mücadeleye katılım oranları da daha yoğun. Öte yandan zorunlu evlilik gibi kötücül pratiklerin kısmen de olsa hâlâ varlığını sürdürdüğünü görüyoruz.

Kimi bölgelerde *Gotul*[3] adlı sistem geçtiğimiz yüzyılın sonlarına değin varlığını korumuştu ve gençler burada birbirleriyle açık cinsellik yaşıyorlardı. 1986 senesinde parti bu-

[3] [Gotul: Muria ve Gond kabilelerinde görülen bir pratiktir. Ufak bir delikten başka kapısı olmayan penceresiz bir barakada kabilenin belirli bir yaşı geçen gençleri toplanır birlikte gecelerler – çev.]

rada çalışmaya başladığında farklı farklı kadın örgütleri kurmaya başladık. 1991'de bölge çaplı Krantikari Adivasi Mahila Sangam'lar kuruldu. Toplumun en ağır şekilde ezilen kesimi olan kadınlar da doğal olarak buna ilgi duyup KAMS saflarına katılmaya başladılar. Bugün HKGO'da ve partide kadınların oranı %40'tır. KAMS 100.000'i aşkın üyeye sahiptir ve Keşmir'deki Daktari Millath ile birlikte ülkenin en büyük ve militan kitle örgütlerinden birisidir. Kadınlar partiye umut bağladıklarından bu yana hareket de kadınların kurtuluşuna dönük hamlelerde bulunmaya başlamıştır. Zorunlu evliliklere son verilmiştir ve bugün kadınlar hiç değilse haysiyetli bir yaşam sürmektedirler. Dahası herhangi bir sıkıntı ile karşılaşmaları hâlinde partiye ve HKGO'ya müracaat edebileceklerinin bilincindedirler. Bu ilerlemelerin yanı sıra, kadınların siyasete katılımını arttırmak için de faaliyet yürütmeyi sürdürüyoruz.

Gericiler ve güvenlik güçleri bir baskı aracı olarak tacize ve kadın sömürüsüne başvuruyorlar. Fakat bugün, kadınlar devrimci bilince kavuşmuşlardır ve tüm bu çirkin saldırılara göğüs germektedirler. Kadınlar, evlatlarını parti saflarına göndermenin ve evde ailelerinin geçimi için canla başla çalışmanın yanı sıra aktif olarak partinin faaliyetlerine ve mücadele süreçlerine katılmaktadırlar.

Soru: Ne kadar kötücül ve gerici olurlarsa olsunlar bazı kadim geleneklere dikkatle yaklaşmak gerekir. Hassasiyetleri deşmeden bu tür geleneklere nasıl yaklaşabiliyorsunuz?

Yanıt: Bu son derece önemli bir soru. Parti ne zaman böyle bir durumla karşılaştıysa meseleyi özeleştirel bir bakış açısıyla değerlendirmiş ve hata yaptığı örneklerde halktan özür dilemiş, hatayı telafi etmek için derhal harekete geçmiştir. Mesela âdet gören kadınları, bu süreç geçene dek köyün dışında tutmak gibi bir gelenek var burada. KAMS, bu kadın-

ların köyün içinde kalacaklarına karar kıldı. Halk buna inanılmaz tepki duydu ve bu yüzden KAMS meseleyi tekrardan değerlendirmeye tâbi tuttu. Biz ne zaman hata yaptıysak her zaman halkın affına sığınarak özür dilemişizdir.

Gotul'daki cinsellik meselesine gelecek olursak; açıkça söylemem gerekirse tarihî kimi kabile gelenekleri 21. yüzyıla gelindiğinde saflıklarını yitirmişlerdir. Pazarın ve onunla birlikte sömürünün her alana sızmış olduğu gerçeğini yadsıyamayız. Yakın zamana dek, bu kabile geleneğini suiistimal etmek isteyen yabancılar Gotul'lara gelip kadınları sömürüyorlardı. Adivasi kadının hamile kaldığı ama yabancının bunun sorumluluğunu üstlenmediği pek çok vaka vardı. Dış etkiyle birlikte Adivasi gelenekleri anormal niteliklere bürünmüşlerdir. Gotul geleneğini protesto amacıyla 5.000'den fazla kadının yürümüş olduğunu hatırlıyorum. Parti derhal müdahale etmiş, meseleyi uzun uzadıya tartıştıktan sonra bu pratiğin son bulması gerektiğine karar kılmıştı. Yani geleneğe sabırla yaklaşmalı, halkın bilinç ve eğitim seviyesine göre hareket etmeliyiz.

Mesela bu bölgedeki geleneklerden biri soyadlarına atfedilen önemdir. Soyisim, tanrıçayı simgeler ve bu yüzden de aynı soyisme sahip kimselerin evlenmesi kesinlikle yasaktır. Engels bu pratiğin bir benzerini Afrikalı kabilelerde de gözlemlemişti. Mesela, Madaavi soyismine sahip iki kişi tanıştıkları vakit birbirlerine kardeş muamelesi yaparlar. Zamanında partimiz saflarında zor bir durumla karşılaşmıştık; aynı soyada sahip iki yoldaşımız birbirine âşık olmuştu. Meseleyi çözüme kavuşturmak için bizimkine benzer maddeleri olan ÇKP tüzüğüne başvurmuştuk. Sonuçta, beş kuşaktan sonra böylesi bir ilişkiye izin verilebileceğine karar vermiştik. Fakat o zamanlar biz bölgede şimdiki kadar yer edinmiş değildik, koşullarımız Çin'inkilerden farklıydı ve Devrimci Halk Ko-

mitelerimiz henüz mevcut değildi. Yani meseleye dair doğru bir karar alamamamız hâlinde halkı kendimizden soğutabilirdik. Bu yüzden partideki yoldaşlara ve halka danıştık, bu fikir alışverişinden sonra da bu tür bir ilişkiye izin veremeyeceğimize kanaat ettik.

Bu bölgenin bir diğer âdeti de düğünlerde savurganca para harcamaktır. Bunun sebebi, düğünün bir statü göstergesi olarak algılanmasıdır. Bunun neticesi ise israf ve finansal mahvoluştur. Bu yüzden parti, düğünlerin iki üç güne uzatılmaması ve bir günde tamamlanması gerektiğine karar vermiştir. Ayrıca Adivasilerin tüm gıda mamulleri – ister sebze, ister mısır, ister *mahua*[4] olsun – için ayrı festivalleri vardı. Bu festivaller üretime zarar veriyordu; bu yüzden parti bölgedeki tüm rahipleri bir araya getirerek buna çözüm önerilerinde bulunmalarını rica etti. Geleneksel âdetlerine rağmen rahipler işbirliğine bir an için olsun tereddüt etmeden yanaştılar ve senede sadece altı ana festival olması gerektiğine karar kıldılar. Öte yandan bölge halkının batıl inançlarıyla civardaki türlü şifalı bitkilerin kullanımına dayanan geleneksel şifacılık yöntemlerinin bilimsel yanlarından *Janathana Sarkar*'ın sağlık departmanının birikimini arttırmak için yararlanıyoruz.

Unutmamamız gereken, halka herhangi bir şeyi zorla kabul ettirmenin mümkün olmadığıdır. Halka bir yenilik taşıyacaksak bunu daima eğitim ve bilinç kanallarıyla yapmak durumundayız.

Soru: Eğer savaş sahiden de kaçınılmazsa, yani devlet, halk iktidarını ezmeye ve bölgedeki yeraltı kaynaklarını ele geçirmeye kesin olarak karar kılmışsa, devletin savaştan geri durması için demokratik alan faaliyeti yürüten insan hakları

[4] [Bölgeye has bir ağacın yemişi – çev.]

örgütlerinin rolü ne olabilir?

Yanıt: 1975-77 yılları arasındaki istibdat dönemini takiben insan hakları örgütlerinin etki alanlarını ciddi anlamda genişleterek ülkede önemli bir rol üstlenmiş oldukları su götürmez bir gerçektir. Fakat seneler geçtikçe ülkedeki toplumsal hareketlenmenin niteliği değişiyor; bir yandan halk mücadeleleri, öte yandan da devletin baskıları git gide şiddetleniyor. Eğer insan hakları örgütleri ülkenin bu değişen koşullarında sürece müdahil olup katkı sunmak istiyorlarsa, kendilerini bu yeni koşullar ile uyumlu hâle getirmek zorundalar. Tabi biz de bunu mümkün kılmak için bu hareketlerin saflarında bulunmak ve orada mücadele yürütmek durumundayız. Şimdilerde demokrat çevrelerde mühim bir mesele tartışılıyor; kalkınma meselesi. Samimi demokratlar halkın kalkınma projesini destekliyorlar; fakat ötekiler emperyalistlerle hâkim sınıfların kalkınma projesine alkış tutuyorlar. Bu kişilerin düzmece demokratlar olduğunu düşünüyorum. Dilerim bizler mücadelemizi doğru şekilde yürüterek ülkemizin samimi demokratlarını kazanmayı başarabiliriz. Bu, onlar için de bir sınanma sürecidir; bilinç seviyesini ileriye taşımayı başarabilenler halkın yanında saf tutacaklardır. Bunu yapamayanlar ise, doğal olarak, halkın karşısında yer alacaklardır.

Sonuç olarak:

Parti önderliğinin tamamı, Halk Kurtuluş Gerilla Ordusu'ndaki bütün yoldaşlar ve halkımız yoldaş Jan Myrdal'a uzun ömür ve sıhhat dileklerini can-ı gönülden iletmekte, Jan Myrdal ve Gautam Navlakha yoldaşları en iyi dilekleri ile uğurlamaktadırlar. Yoldaşlarımız, sunduğunuz işbirliğinden ötürü sizlere minnetlerini sunmaktadırlar ve görevinizi başarıyla yerine getireceğinizi tüm samimiyetleri ile ümit etmektedirler.

1980 Tarihli Kaset Kaydına Dair

1980'de kayda aldığım şarkılar taş plak şeklinde bir araya getirilmişti (FRS 1009, "Folksång." "Folket i bild/Kulturfront" katkılarıyla)

A Yüzü:

1) Lal salam..... Yazan/Söyleyen: Gaddar

2) Siri malle chettu kinda..... Yazan/Söyleyen: Gaddar

3) Gongola mandi..... Yazan/Söyleyen: Gaddar

4) Padutam, Padutam..... Yazan/Söyleyen: Cherabanda Raju

5)..... Yazan/Söyleyen: Cherabanda Raju

6) Halk Kültürünü Yaymaya Çalışan Emekçilere Selam.....Yazan: Gangi Reddy – Söyleyen: Arunodaya Kültür Ekibi'nden Rama Rao.

B Yüzü:

1) IFTU IFTU Zindabad .....Yazan: B. Naga Bushanam – Söyleyen: Rama Rao.

2) Sivudu'daki Okçu..... Söyleyen: Nalini – Jana Natya Mandali

3) Gençliğin Dünyası İş Başında..... Söyleyen: J. Seeta Ram

4) Kuvvet Bizimdir..... Söyleyen: J. Seeta Ram

5) P. Rama Narasanya'ya Ağıt..... Yazan: Agade Chenniah – Söyleyen: HKP(ML) Godavari Birliği

6) Erra Jenda (Kızıl Bayrak)..... Yazan/Söyleyen: Jana Natya Mandali.

Görebildiğiniz üzere bu şarkılar 1980'deki hareketin farklı grupları tarafından dır. Eğer Hindistan'da veya başka bir ülkede bu kayıtla yahut buradaki şarkılara dair otuz yıl önce aldığım notlarla ilgilenenler varsa yayınevi aracılığıyla bana ulaşabilirler.

Jan Myrdal.

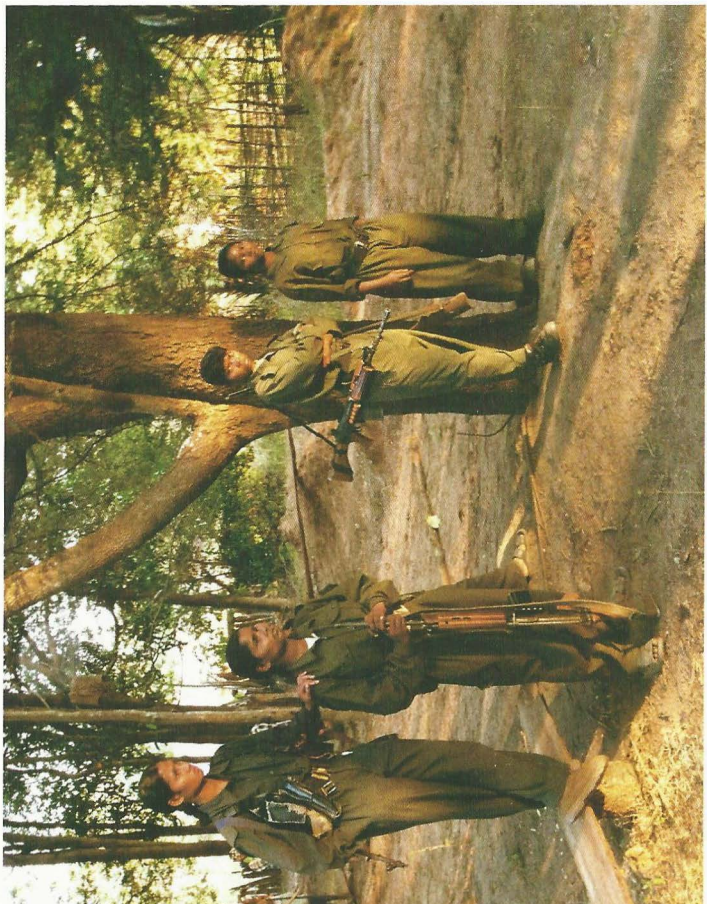

Ormandaki bir eyleme giderken. [Fotoğraf: Jan Myrdal]

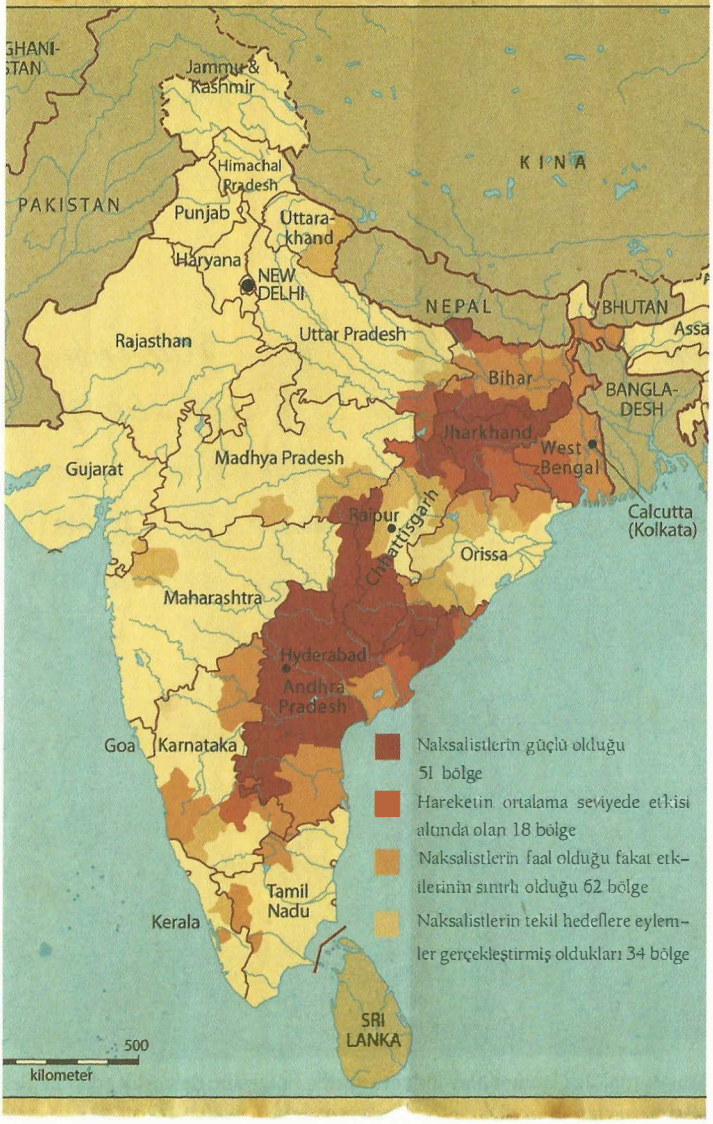
Dans gösterisini izlemek için her yaştan kadın toplanmıştı.
[Fotoğraf: Jan Myrdal]

Yerel dans topluluğunun gösterisi başlarken. [Fotoğraf: Jan Myrdal]

Kadın savaşçılar Halk Kurtuluş Gerilla Ordusu'nun %40'ını teşkil etmektedir. Kadın komutanların sayısı hiç de az değildir. [Fotoğraf: Jan Myrdal]

Jan Myrdal ile Gautam Navlakha'ya gerilla bölgesine dek eşlik eden kafile. [Fotoğraf: Jan Myrdal]

GHANI-
STAN
Jammu &
Kashmir
KINA
Himachal
Pradesh
PAKISTAN
Punjab
Uttara-
khand
Haryana
NEW
DELHI
NEPAL
BHUTAN
Assa
Rajasthan
Uttar Pradesh
Bihar
BANGLA-
DESH
Jharkhand
West
Bengal
Gujarat
Madhya Pradesh
Raipur
Chhattisgarh
Calcutta
(Kolkata)
Orissa
Maharashtra
Hyderabad
Andhra
Pradesh
Goa
Karnataka
Tamil
Nadu
Kerala
SRI
LANKA
500
kilometer
Naksalistlerin güçlü olduğu
51 bölge
Hareketin ortalama seviyede etkisi
altında olan 18 bölge
Naksalistlerin faal olduğu fakat etk-
ilerinin sınırlı olduğu 62 bölge
Naksalistlerin tekil hedeflere eylem-
ler gerçekleştirmiş oldukları 34 bölge

Hindistanlı yetkililere göre Naksalistler ülkenin 600 idari biriminin üçte birinde faaliyet gösteriyor. BBC ise 2009 senesinde Naksalistlerin Kolkata'nın yalnızca 15 mil ötesindeki Lalgarh'ı birkaç ay boyunca kontrol etmiş olduklarını iddia ediyor. [Fotoğraf: Jan Myrdal]

Şehit düşen bir yoldaşın cenazesi, bedeni yakılmadan evvel.

Şehit düşen bir yoldaş için anma. Hindistan'daki basının iddialarına göre devlet, Adivasilerle Dalit'lerin mücadelesini bastırmak için bölgeye 100,000'den fazla para-militer kuvvet ve on binlerce kolluk kuvveti konuşlandırmıştır.

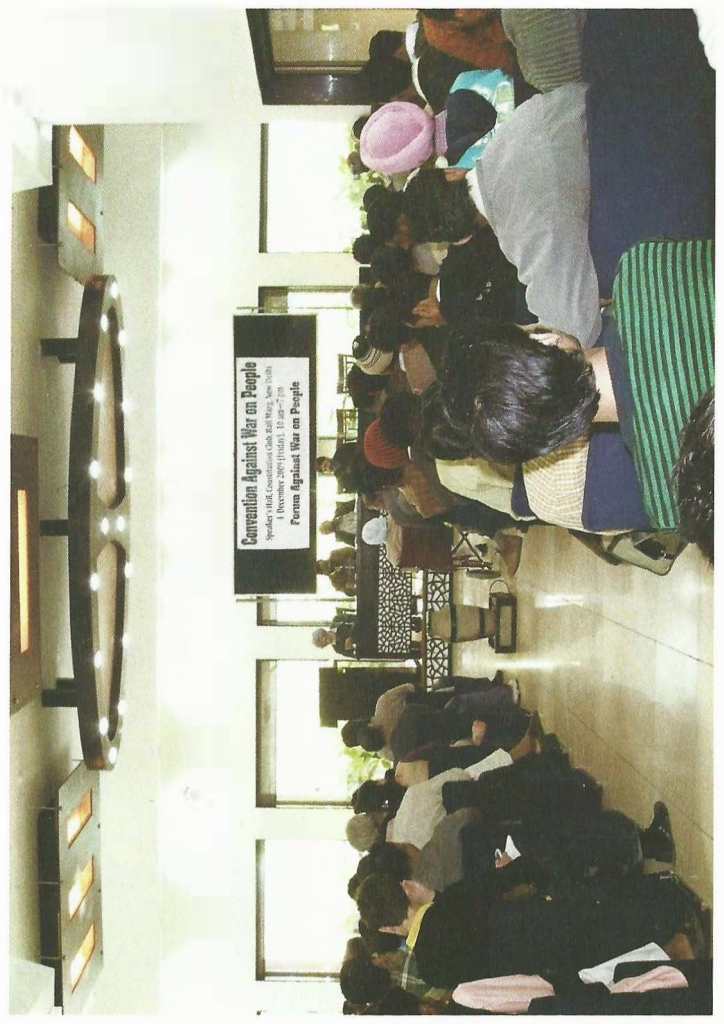

Maclalyalı bir gerilla.

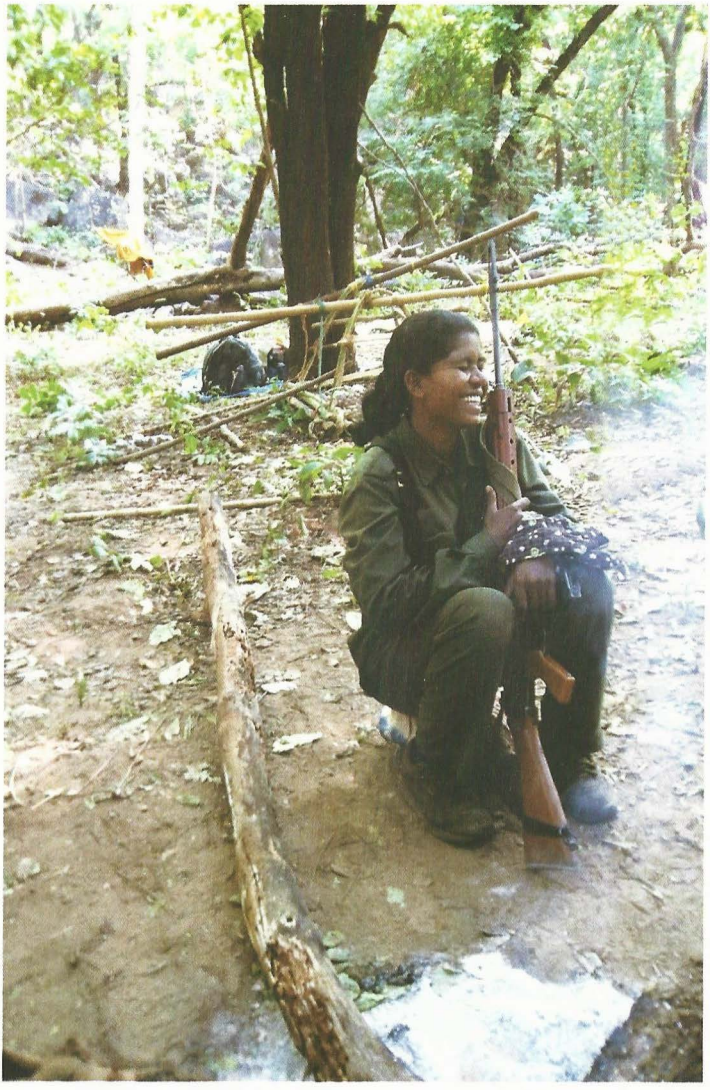
Devlet güçlerince yakılmış bir köyün kalıntıları.

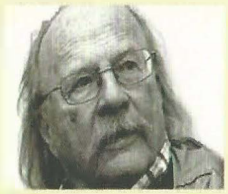
16 Şubat 1944 tarihli resmî Japon fotoromanı Sashin Shûhô, sayı: 309. Kapağında (Batı normlarına göre arka kapağında) Netaji (saygın önder) Subhas Chandra Bose, önderlik ettiği Geçici Özgür Hindistan Hükümeti'ne bağlı Hindistan Ulusal Ordusu'nun (HUO) üniformasını kuşanmış bir hâlde Andaman Adaları'nın batı kıyısında durmuş, Bengal Körfezi'nin ötesindeki Hindistan'a bakıyor.

Adivasilerin ve Dalit'lerin mücadelesini destekleyecek bir kamuoyunun oluşturulabilmesi için Hindistan çapında etkinlikler düzenlenir. *Halka Açılan Savaşa Karşı Toplantı*'lara ilgi yoğundur.

Ne tebessüm ama! [Fotoğraf: Jan Myrdal]

JAN
MYRDAL

'Kızıl selamlar, kızıl selamlar bu kavgada şehit düşen yoldaşlara
Elbet bir kez daha buluşacağız sizinle Dandakaranya Ormanları'nda"

Elinizdeki kitap, kimi ana-akım yayın organlarının ifadesiyle "dünyanın en kalabalık demokrasisinin" sınırları dâhilinde sürmekte olan bir devrimin hikâyesini anlatmaktadır. Geçtiğimiz yüzyılın devrimci mücadeleler sürecinin pek çok cephesinde bulunmuş olan İsveçli sosyalist yazar Jan Myrdal'ın, türlü tehlikelere göğüs gererek Hindistan'ın ortasındaki "Kızıl Koridor"a gerçekleştirdiği ziyarette edindiği izlenimlerden oluşan bu eser, bugün daha güzel bir dünyayı arzulayan tüm kesimlerin muhakkak ilgisini çekecektir.

> Başlığın ilham kaynağı elbette Edgar Snow ve onun 'Çin Üzerinde Kızıl Yıldız' adlı çalışmasıdır. Yine de, Snow'un 1936'da 'Çin Üzerinde Kızıl Yıldız'ı yazarken Kuzey Şanksi'de 4 ay kaldığını; benim ise 2010'da bu kitabı yazarken Dandakaranya'da sadece 16 gün kalabilmiş olduğumu hatırlatmakta fayda olduğunu düşünüyorum. Öte yandan, Edgar Snow'un Çin Üzerinde Kızıl Yıldız'ı kaleme aldığı 1936 senesi ile Tianmanen Meydanı'nda Çin Halk Cumhuriyeti'nin kızıl bayrağının göndere çekildiği 1 Ekim 1949 arasında sadece 13 yıllık bir halk savaşı sürecinin olduğunu anımsatmayı da görevim bilirim.
>
> Jan Myrdal

978-605-63617-7-7
www.patikakitap.com.tr